

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2021 PRAMENNÉ DÍLO

Sčítání lidu, domů a bytů

Praha, 11. 7. 2024

Kód publikace: 172000-24

Č. j.: CSU-008133/2024-61

Zpracoval: Odbor statistiky obyvatelstva

Ředitel odboru: Mgr. Robert Šanda

Kontaktní osoba: Mgr. Lenka Jezná, e-mail: lenka.jezna@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

HI. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673

e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175

e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440

e-mail: infoservisbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108

e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 525

e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176

e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 485 238 811

e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322

e-mail: infoservis hk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480

e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062

e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel: 542 528 200

e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511

e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936

e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel: 595 131 230

e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN 978-80-250-3533-7 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3534-4 (pdf)

© Český statistický úřad, Praha, 2024

Publikaci „Sčítání lidu, domů a bytů 2021 – Pramenné dílo“ zpracoval autorský kolektiv odboru statistiky obyvatelstva Českého statistického úřadu ve složení:

Mgr. Robert Šanda – ředitel odboru

Mgr. Lenka Jezná

RNDr. Roman Kurkin, Ph.D.

Mgr. Petr Klíma

Mgr. Jan Krušínský

Mgr. Štěpán Moravec

Mgr. Anna Podpíerová

Mgr. Marie Radolfová

Mgr. Pavlína Seidlová, Ph.D.

Jana Štichauerová

Mgr. Tereza Tomková, MBA

Mgr. Jakub Vachuška

Obsah

Historie a současnost sčítání lidu, domů a bytů

1. Kontinuita sčítání na území České republiky	12
1.1 Sčítání lidu, domů a bytů 2011	12
2. Sčítání lidu, domů a bytů 2021	14
2.1 Právní úprava sčítání	15
2.2 Obsah sčítání	16
2.3 Územní příprava, informační pochůzka	17
2.4 Sběr dat	18
2.4.1 Sčítání prostřednictvím sčítacích formulářů	18
2.4.2 Sčítání prostřednictvím administrativních zdrojů dat	20
2.5 Zpracování dat	22
2.5.1 Digitalizace, vstup dat z elektronických sčítacích formulářů	23
2.5.2 Kódování	23
2.5.3 Zpracování dat za osoby, byty a domácnosti	24
2.5.4 Zpracování dat za domy	26
2.6 Diseminace výstupů	27
2.7 Hodnocení kvality	28
2.7.1 Řízení kvality sčítání	29
2.7.2 Kvalita dat	30
2.8 Rozpočet sčítání	32

Základní informace ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021

3. Populační vývoj	36
3.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	36
3.2 Vývoj počtu obyvatel podle registrovaného pobytu	36
3.3 Obyvatelstvo podle pohlaví a věku	39
3.4 Obyvatelstvo podle rodinného stavu a registrovaného partnerství	40
3.5 Obyvatelstvo podle kraje obvyklého pobytu	43
3.6 Plodnost žen	44
3.6.1 Kohortní a transverzální plodnost žen podle věku	44
3.6.2 Kohortní plodnost žen podle dalších charakteristik	46
4. Obyvatelstvo obvykle bydlící	49
4.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	49
4.2 Porovnání obvykle bydlícího a registrovaného obyvatelstva	50
4.3 Osoby bez registrovaného pobytu	53
5. Rozmístění a koncentrace obyvatel	55
5.1 Vývoj rozmístění obyvatelstva po roce 2000	55
5.2 Nejvýznamnější oblasti populačního růstu	57
5.3 Hlavní depopulační oblasti	57
5.4 Sídelní struktura	58
6. Obyvatelstvo podle státního občanství	59
6.1 Složení obyvatel podle státního občanství	59
6.2 Srovnání obyvatelstva podle státního občanství, pohlaví, věku a rodinného stavu	60
6.3 Srovnání obyvatelstva podle státního občanství a vzdělání	62
6.4 Ekonomické charakteristiky	62

6.5 Bydlení a domácnosti obyvatel podle státního občanství	63
7. Místo bydliště v době narození	65
8. Národnost a mateřský jazyk	68
8.1 Vývoj národnostního složení obyvatelstva	68
8.2 Struktura obyvatelstva podle národnosti	68
8.3 Národnost a mateřský jazyk	71
8.4 Národnost a věk	72
8.5 Národnost a ekonomická aktivita	73
8.6 Národnost a vzdělání	74
8.7 Národnostní složení obyvatel v krajích České republiky	75
8.8 Obyvatelstvo s nezjištěnou národností	76
9. Vzdělání	77
9.1 Vývoj vzdělanosti obyvatel	77
9.2 Úroveň vzdělání obyvatel podle pohlaví a věku	78
9.3 Územní rozdíly v úrovni vzdělání	79
9.4 Úroveň vzdělání podle socioekonomických charakteristik	81
9.5 Úroveň vzdělání podle státního občanství, národnosti a náboženské víry	83
10. Náboženská víra	85
10.1 Metodika zjišťování a srovnatelnost dat	85
10.2 Vývoj náboženské víry obyvatelstva v období 1991–2021	86
10.3 Struktura věřících podle pohlaví a věku	88
10.4 Struktura věřících podle nejvyššího dosaženého vzdělání	89
10.5 Struktura věřících podle státního občanství	90
10.6 Územní rozdíly v religiozitě obyvatel	91
11. Ekonomická aktivita	94
11.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	94
11.2 Struktura obyvatel podle ekonomické aktivity	95
11.2.1 Pracovní síla	95
11.2.2 Mimo pracovní sílu	96
11.2.3 Zaměstnaní	97
11.2.4 Nezaměstnaní	101
11.3 Územní rozdíly	102
12. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a škol	104
12.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	104
12.2 Základní charakteristiky vyjíždky a dojíždky do zaměstnání a do škol	105
12.3 Další charakteristiky vyjíždky a dojíždky do zaměstnání a škol	111
13. Domácnosti	114
13.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	114
13.2 Bytové domácnosti	115
13.3 Hospodařící domácnosti	115
13.4 Rodinné domácnosti	117
13.5 Nerodinné domácnosti	119
13.6 Způsob bydlení hospodařících domácností	120
13.7 Územní rozdíly ve struktuře hospodařících domácností	120
14. Domovní fond	122
14.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	122

14.2 Vývoj domovního fondu v období 1991–2021	123
14.3 Vlastnická struktura obydlených domů	124
14.4 Stáří obydlených domů	124
14.5 Obydlené domy podle počtu bytů a podlaží	125
14.6 Technické charakteristiky obydlených domů	126
14.7 Způsob vytápění obydlených domů	127
14.8 Územní rozdíly v domovním fondu	128
15. Bytový fond	129
15.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků	129
15.2 Vývoj bytového fondu v období 1991–2021	129
15.3 Právní důvod užívání bytu	130
15.4 Stáří obydlených bytů	131
15.5 Obydlené byty podle počtu obytných místností	132
15.6 Obydlené byty podle velikosti celkové plochy	133
15.7 Obydlené byty podle počtu bydlících osob	134
15.8 Obydlené byty podle způsobu vytápění a zdroje energie	135
15.9 Územní rozdíly v bytovém fondu	136

Sčítání lidu, domů a bytů 2021 v datech (přílohové tabulky)

Obyvatelstvo

Tab. 1 Hlavní ukazatele z výsledků sčítání lidu, domů a bytů.....	141
Tab. 2 Obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik.....	144
Tab. 3 Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku	147
Tab. 4 Obyvatelstvo podle rodinného stavu/registrovaného partnerství a podle pohlaví a věku.....	148
Tab. 5 Obyvatelstvo podle věku a podle státního občanství.....	149
Tab. 6 Obyvatelstvo podle národnosti a podle mateřského jazyka a pohlaví	150
Tab. 7 Obyvatelstvo podle národnosti a podle věku, státního občanství a nejvyššího dosaženého vzdělání	151
Tab. 8 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a místa bydliště v době narození	153
Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry	154
Tab. 10 Obyvatelstvo 15leté a starší podle věku a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání	160
Tab. 11 Obyvatelstvo podle kraje registrovaného a obvyklého pobytu.....	163
Tab. 12 Cizinci podle velikostních skupin obcí a krajů.....	164
Tab. 13 Cizinci podle státního občanství a podle pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a ekonomické aktivity.....	165
Tab. 14 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a ekonomické aktivity	167
Tab. 15 Obyvatelstvo zahrnuté mezi pracovní sílu podle postavení v zaměstnání a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání.....	169
Tab. 16 Zaměstnaní podle věku a podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti	171
Tab. 17 Zaměstnaní podle ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání a podle hlavních tříd zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti.....	174
Tab. 18 Zaměstnaní podle nejvyššího dosaženého vzdělání a podle odvětví ekonomické činnosti ..	176
Tab. 19 Důchodci podle věku a podle pohlaví, ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a hlavních tříd zaměstnání	179
Tab. 20 Ženy ve věku 15 a více let podle počtu živě narozených dětí a podle věku.....	184
Tab. 21 Obyvatelstvo podle hlavního dopravního prostředku použitého k cestě do zaměstnání a do škol podle kraje obvyklého pobytu.....	185
Tab. 22 Obyvatelstvo podle frekvence vyjížďky do zaměstnání a do škol podle krajů.....	186
Tab. 23 Vyjíždějící do zaměstnání a do škol podle velikostní skupiny obce obvyklého pobytu a podle typu vyjížďky	187

Domácnosti

Tab. 24 Složení domácností podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik.....	188
Tab. 25 Hospodařící domácnosti podle počtu členů a podle typu hospodařící domácnosti a způsobu bydlení	189
Tab. 26 Hospodařící domácnosti bydlící v bytech podle typu hospodařící domácnosti a počtu závislých dětí a podle typu bytu, právního důvodu užívání, velikosti bytu, obytné plochy, období výstavby domu a podle počtu hospodařících domácností v bytě	190
Tab. 27 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou - manželské páry, faktická manželství a neúplné rodiny podle typu hospodařící domácnosti a podle počtu závislých dětí a věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině	191
Tab. 28 Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle pohlaví a rodinného stavu rodiče a podle počtu závislých dětí a věku rodiče	193
Tab. 29 Hospodařící domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - faktická manželství podle věku a podle pohlaví, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání	196
Tab. 30 Muži v hospodařících domácnostech tvořených 1 rodinou podle postavení v domácnosti, počtu závislých dětí a podle ekonomické aktivity a věku	197

Tab. 31 Ženy v hospodařících domácnostech tvořených 1 rodinou podle postavení v domácnosti, počtu závislých dětí a podle ekonomické aktivity a věku	198
---	-----

Domy a byty

Tab. 32 Domy a byty podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik.....	199
Tab. 33 Obydlené domy s byty podle období výstavby nebo rekonstrukce a podle druhu domu, počtu bytů, technického vybavení, počtu nadzemních podlaží, materiálu nosných zdí a vlastníka domu	201
Tab. 34 Základní charakteristiky obydlených bytů	204
Tab. 35 Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle technického vybavení bytu	205
Tab. 36 Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle druhu domu, právního důvodu užívání bytu a počtu obytných místností (vč. kuchyně).....	206
Tab. 37 Obydlené byty podle druhu domu, právního důvodu užívání bytu a podle charakteristik úrovně bydlení	208
Tab. 38 Obydlené byty podle velikosti bytu a podle druhu domu a celkové plochy bytu.....	209
Tab. 39 Obydlené byty podle počtu HD v bytě, počtu bydlících osob a podle technického vybavení bytu	210
Tab. 40 Ukazatele úrovně bydlení a bytového fondu podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu	211

Přílohy

Formulář pro domácnost ¹	215
Samostatný formulář pro osobu	223

¹ Formulář obsahoval identické stránky pro 2. – 5. osobu. Pro velké domácnosti byl ještě dodatečný formulář.

**Historie a současnost
sčítání lidu, domů a bytů**

1. Kontinuita sčítání na území České republiky

Největší statistické šetření tj. sčítání lidu má na našem území dlouholetou tradici. Cíl, obsah, organizace, metody zjišťování či zpracování dat se s rozvojem společnosti mění a odpovídají době, ve které se sčítání koná. Přesto je dlouhá časová řada výsledků sčítání jeden z největších přínosů. Cílem každého sčítání je na jedné straně dostat současné poptávce po datech, na straně druhé ale také zachovat srovnatelnost dat mezi sčítáními a umožnit tak komplexní pohled na obyvatelstvo v historickém kontextu.

Zatímco první sčítání lidu neboli tzv. soupisy obyvatel se ve světovém měřítku začaly objevovat již před více než dvěma tisíci lety, nejstarší dochované soupisy obyvatelstva na území Čech pocházejí ze středověku. Ty však nezahrnovaly veškeré obyvatelstvo a konaly se jednorázově či nepravidelně, především za účelem zjištění podkladů pro vybírání daní. Jako předchůdce moderních sčítání jsou považovány až tzv. tereziánské konskripce. Ty začaly vznikat na základě patentu císařovny Marie Terezie o každoročním sčítání, přičemž první takový soupis byl proveden v roce 1754, a to poprvé současně a jednotně na celém území soustátí.

Teprve v roce 1857 se uskutečnilo sčítání lidu, které je označováno jako přechod mezi soupisy obyvatel a moderními sčítáními lidu. Poprvé se konalo k jednomu rozhodnému okamžiku, zahrnovalo veškeré obyvatelstvo a poprvé se na něm nepodílely vojenské úřady. Sčítáním lidu v roce 1869 začíná nová éra moderních sčítání lidu na našem území s předepsanou desetiletou periodou, prováděna podle zásad stanovených mezinárodními kongresy, tak jak tomu je dnes. Toto sčítání vytvořilo podmínky pro porovnávání základních demografických údajů od tohoto roku až po současnost. Vedle sčítání lidu se poprvé provedl i soupis bytů, byť neúplný. Způsob provádění dalších sčítání zůstával shodný, rozšiřoval se však rozsah zjišťovaných údajů.

První československé sčítání se konalo v roce 1921 a organizoval ho nově zřízený Státní úřad statistický. V roce 1961 se uskutečnilo první sčítání lidu, domů a bytů. Tato nová koncepce se stala základem pro všechna další sčítání u nás. Poprvé v historii se jednalo o integrovaný census se vzájemně propojenými údaji o obyvatelích, domácnostech, bytech a domech. Poprvé byly také zpracovány údaje za obyvatele podle místa jejich trvalého pobytu, zavedena nová koncepce tzv. censových domácností, která vycházela z rodinných vztahů osob v bytě, a nově byla zjišťována také dojíždka do zaměstnání a škol.

1.1 Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Sčítání 2021 navazovalo na sčítání 2011, které bylo v mnoha ohledech inovativní. Jednalo se o první tzv. **kombinovaný census** v České republice. Poprvé v historii censů nebyly jediným zdrojem dat sčítací formuláře vyplněné respondenty, ale nově také tzv. administrativní zdroje dat (AZD) tj. data, která nejsou primárně shromažďována pro účely censu, ale díky schválené legislativě je bylo možné využít. Využití AZD je jedním ze způsobů, jak snížit administrativní zátěž respondentů. Zároveň také neduplikovat sběr údajů, které již obyvatel státu jednou poskytl. Tato snaha je patrná v celé Evropské Unii a je podporována příslušnou legislativou. Při sčítání 2011 byla tato data využita ve všech fázích sčítání. Jak při přípravě, sběru dat, tak i při zpracování.

Nezastupitelnou funkci při územní přípravě měl *registr sčítacích obvodů (RSO)*, jehož data posloužila při definování sčítacích obvodů. Dalším zdrojem dat byl *informační systém katastru nemovitostí (ISKN)*, který poskytl informace o tzv. velkých vlastnících pro účely sečtení domů. Nejpodstatnější, ale také největší, výzvou bylo využití *informačního systému evidence obyvatel (ISEO)*, jehož zřizovatelem bylo Ministerstvo vnitra. Svoji úlohu měla data tohoto systému jak ve fázi přípravy, tak ve fázi zpracování. Výrazně přispěla ke zvýšení kvality výsledků resp. k úplnosti sečtení celé populace. Díky ISEO bylo možné identifikovat 419 tisíc obvykle bydlících osob, které se nepodařilo sečíst v terénu prostřednictvím sčítacích formulářů. Administrativní data posloužila nejenom k vyčíslení těchto osob, ale poskytla k nim také sadu základních informací.

Další významnou novinkou, která přispěla ke zvýšení kvality výsledků sčítání, byla možnost vyplnit sčítací formulář elektronicky. On-line formuláře ve formě pdf dokumentů byly vizuálně i obsahově totožné s papírovými formuláři. Navíc však umožnily zabudování některých kontrol, které respondentům nedovolily vyplnění nelogických kombinací či nevyplnění povinné otázky. Tento způsob získání dat výrazně urychlil jejich zpracování, kdy odpadla časově náročná fáze skenování, rozpoznávání a validace údajů.

Nejvýznamnější novinkou v oblasti metodiky bylo nahrazení konceptu trvalého bydliště konceptem obvyklého bydliště. Tato změna byla primárně dána evropskou legislativou, která vycházela ze snahy sjednotit přístupy v rámci celé Evropské unie a vyhnout se tak vícenásobnému sečtení jedné osoby v různých státech unie. Zároveň umožnila srovnání skutečného a evidovaného bydliště osob. Obvyklé bydliště bylo základním třídícím hlediskem všech definitivních výsledků. Také na obydlenost domu resp. bytu bylo pohlíženo z hlediska obvyklého pobytu. Stejně tak domácnosti byly vytvářeny na základě obvyklého bydliště jejich členů.

Z obsahového hlediska se důležitou novinkou stalo rozšíření možností odpovědí na otázku rodinného stavu. V souladu s platnou legislativou bylo nově zjišťováno také registrované partnerství.

Stěžejní formou publikování výsledků byl webová prezentace ve formě předdefinovaných výstupů v české i anglické verzi. Výsledky byly uloženy do veřejné databáze ČSÚ (VDB). Ta uživateli umožnila zvolit si konkrétní tabulku v konkrétním územním detailu. V omezeném množství měl uživatel také možnost zvolit si konkrétní třídění a vytvořit si tak vlastní tabulku. Tištěné publikace byly vydány ve velmi omezeném rozsahu především z dokumentačních důvodů.

Stejně jako pro předchozí cenzy byl i pro SLDB 2011 vydán samostatný zákon (č. 296/2009 Sb.). Novinkou se stal závazný evropský legislativní rámec v podobě stěžejního *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů*. To kladlo na organizátory sčítání v jednotlivých zemích značné nároky a určovalo nezbytné podmínky, které bylo potřeba dodržet a splnit. Vycházelo přitom z již dříve platných mezinárodních doporučení OSN. Dále Nařízení mimo jiné stanovilo, že všechny členské země jsou povinny předat Eurostatu konečné, ověřené a souhrnné výsledky sčítání do 27 měsíců od konce referenčního roku (tj. roku 2011). Obsahem přílohy Nařízení byl potom výčet povinných témat, za která mají být při sčítání lidu poskytnuty údaje.

Bližší specifikaci výstupů definoval Eurostat v prováděcích předpisech. Prvním z nich je *Nařízení Komise (EU) č. 1201/2009*. Dokument předepisuje přesnou strukturu a úroveň detailu povinných témat. Určuje některé metodické a technické požadavky tak, aby výstupy jednotlivých členských států byly v co možná nejvyšší míře srovnatelné.

Druhým prováděcím opatřením je *Nařízení Komise (EU) č. 519/2010*. Tento dokument se věnuje struktuře tabulací a popisuje rozsah metadat (informace o předávaných údajích). Tabulace (tzv. hyperkostky) byly kombinací jednotlivých dimenzí definovaných v Nařízení. V Nařízení je popsáno celkem 60 hyperkostek.

Poslední z prováděcích předpisů *Nařízení Komise (EU) č. 1151/2010* se týkalo zpracování zprávy o kvalitě. Definovalo obsah zprávy a také konkrétní ukazatele kvality.

Všechny výstupy dané nařízeními Eurostat postupně zpřístupnil pomocí oficiálního online nástroje nazvaného *Census Hub*, založeného na sdílení dat. Data zůstávají v databázích národních statistických úřadů a Eurostat poskytuje webové rozhraní, prostřednictvím kterého si uživatel specifikuje strukturu požadovaného datového výstupu. Údaje jsou pak získány z databází jednotlivých zemí a prostřednictvím *Census Hub* prezentovány v podobě klasických statických tabulek. Datový zdroj je tvořen metodicky srovnatelnými agregovanými daty za osoby, byty a domácnosti ve struktuře definované Nařízením Komise (EU) č. 519/2010. Kromě konkrétních údajů jsou v *Census Hub* k dispozici také soubory metadat. I tyto informace mají unifikovanou formální podobu. Zahrnují celkem 21 věcných témat, např. metodiku místa obvyklého pobytu, místa narození, státního občanství aj. Třetím informačním blokem *Census Hub* jsou údaje o kvalitě. Princip zobrazení konkrétních informací je obdobný jako u generování datových výstupů.

2. Sčítání lidu, domů a bytů 2021

Každé sčítání lidu je něčím specifické. Předchozí sčítání, konané v roce 2011, bylo jedním z nejvýznamnějších milníků v historii tzv. moderních cenů, protože zavedlo celou řadu zásadních inovací, byť je někdy aplikovalo spíše okrajově. Sčítání v roce 2021 tolik principiálních změn nepřineslo, ale bylo charakteristické především tím, že novinky z roku 2011 plně rozvinulo a přetvořilo je v základní pilíře celého procesu.

Platí to zejména o využití administrativních zdrojů dat. Sčítání 2011 bylo v Česku prvním tzv. kombinovaným cenem, který vedle dotazníkového šetření využíval i administrativní data. Byl však tehdy k dispozici jen jeden administrativní zdroj dat o osobách, který sloužil téměř výhradně jako náhradní zdroj základních charakteristik v případě nevyplnění sčítacího formuláře.² Sčítání 2021 bylo již plnohodnotným kombinovaným cenem, který přebíral údaje o osobách zhruba z deseti administrativních zdrojů. Řada stěžejních charakteristik (mj. státní občanství, rodinný stav...) se již v dotazníkovém šetření nezjišťovala a administrativní záznamy byly pro ně výhradním zdrojem. Sčítací formuláře v roce 2021 tak byly z hlediska počtu otázek historicky zdaleka nejušpornější. Administrativní zdroje také pomohly výrazně zmírnit dopad non-response.

Dalším příkladem jsou elektronické sčítací formuláře. Ty byly také poprvé zavedeny ve sčítání 2011 – vyplňovaly se v off-line v PDF formátu a jejich prostřednictvím se sečetla zhruba čtvrtina respondentů. Sčítání 2021 nabídlo komfortní, dynamický a velmi snadno dostupný (i na mezinárodní poměry) online formulář, který využilo zhruba 85 % sečtených obyvatel. Listinný formulář byl sice stále k dispozici (na rozdíl od řady jiných zemí včetně např. Polska, Slovenska či Maďarska), uplatnil se však již jen doplňkově.

Terénní práce, zejména distribuci a sběr formulářů, zajišťovala až na specifické případy Česká pošta. I tím Sčítání 2021 navázalo na novinku z předchozího cenzu, přičemž spolupráce mezi Českou poštou a ČSÚ byla zdokonalena, zejména modernizací sdílení logistických informací. Charakteristické bylo také prohloubení mezinárodní spolupráce, Sčítání 2021 lze již označit za primárně mezinárodní statistickou akci. V oblasti metodiky a zpracování výsledků se výrazně rozvinuly některé postupy, které byly v předchozím ceně aplikovány jen velmi omezeně. Je to například pravděpodobnostní propojování dat z jednotlivých zdrojů nebo tzv. signs-of-life analýza, která podstatně ovlivnila celkové výsledky sčítání a „rozhodla“ o početně nejvýraznější korekci intercenzálních odhadů počtu obyvatel Česka v historii moderních cenů. O většině výše zmíněných témat blíže pojednávají následující kapitoly.

Jeden aspekt Sčítání 2021 byl však zcela jedinečný, a sice podmínky, za jakých se uskutečnilo. V březnu až květnu 2021, kdy probíhaly terénní práce, život v Česku i jinde ve světě intenzivně ovlivňovala pandemie nemoci Covid-19. V některých zemích tak muselo být sčítání odloženo, někdy až na rok 2022 (z EU Irsko, Maďarsko, Německo). O posun termínu sčítání se intenzivně debatovalo i u nás. Kombinace snadno přístupných online formulářů a (v zahraničí již zastaralé) možnosti vyplnit listinný formulář samotným respondentem³ však nakonec umožnila provést sčítání v původním termínu při dodržení přísných protiepidemických opatření. Původní plán průběhu terénních prací však musel být na poslední chvíli znatelně upraven, aby byl splněn požadavek na minimální osobní kontakt sčítacích komisařů s respondenty. Nejvýraznější změny spočívaly v zákazu vstupu komisařů do vnitřních prostor budov a odevzdávání vyplněných formulářů prakticky výhradně poštou a řešení všech z toho vyplývajících konsekvencí. Přejeme si, abychom nabyté zkušenosti z této situace nepotřebovali při příštích sčítáních uplatnit.

² V některých mezinárodních srovnáních je proto české sčítání 2011 řazeno stále do kategorie tzv. tradičních cenů.

³ Země EU, které v roce 2021 ještě jako součást sčítání prováděly celoplošné dotazníkové šetření, využívaly spíše kombinaci online sčítání a tzv. CAPI šetření (rozhovor respondenta se sčítacím komisařem, který odpovědi zaznamenával do elektronického formuláře).

2.1 Právní úprava sčítání

Stejně jako předešlá sčítání se také Sčítání 2021 řídilo samostatným zákonem, který vyšel ve sbírce zákonů v roce 2020. Jde o *zákon 332/2020 Sb. ze dne 22. července 2020 o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 a o změně zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů*. Zákon ustanovuje především

- přesný termín sčítání (půlnoc z pátku 26. března 2021 na sobotu 27. března 2021),
- rozsah sčítání (kdo (co) přesně podléhá sčítání),
- přesný výčet otázek na formuláři za jednotlivé entity,
- údaje, které má Český statistický úřad uchovávat v CIS (Cenzovém informačním systému),
- údaje přebírané z informačních systémů veřejné správy,
- povinnosti zúčastněných stran (fyzických či právnických osob, ČSÚ, ministerstev, obcí a jiných subjektů),
- okolnosti provedení sčítání (tj. sčítací formuláře, online sčítání, terénní došetřování, vymezení sčítacích obvodů, sčítací komisaře, jejich povinnosti, průkaz sčítacího komisaře).

Dále zákon zmocňuje Český statistický úřad k vydání prováděcí vyhlášky, jež má obsahovat vzor sčítacího formuláře, formu přístupu ke sčítacímu formuláři v elektronické podobě a vzor průkazu sčítacího komisaře. *Vyhláška ze dne 23. listopadu 2020*, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 332/2020 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 a o změně zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů byla vydaná ve Sbírce zákonů v prosinci 2020.

Dotčen byl také zákon o státní statistické službě, který byl doplněn o paragraf 12a, který stanoví Českému statistickému úřadu povinnost zřídit Cenzový informační systém. Jedná se o informační systém veřejné zprávy vzniklý za účelem naplnění povinností dané Evropskou unií v oblasti migrace a mezinárodní ochrany, evropské demografické statistiky, sčítání lidu, domů a bytů.

Také v evropském měřítku došlo k aktualizaci legislativních předpisů vztahujících se ke sčítání. Byla vydána čtyři nová nařízení Evropské komise, která se vztahují ke stále platnému a klíčovému *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 ze dne 9. července 2008 o sčítání lidu, domů a bytů*, které koordinovalo již předešlé sčítání v roce 2011.

Jako první bylo vydáno *Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/543⁴* ze dne 22. března 2017, které se věnuje technickým specifikacím témat a jejich rozdělení. Dokument předepisuje přesnou strukturu a úroveň detailu témat povinně poskytovaných Eurostatu. Určuje také některé metodické a technické požadavky tak, aby výstupy jednotlivých členských států byly v co možná nejvyšší míře srovnatelné. Druhým právním ustanovením je *Nařízení Komise (EU) 2017/712⁵* ze dne 20. dubna 2017, kterým se zavádí referenční rok a program statistických údajů a metadat. Definuje základní pojmy, za referenční rok stavuje rok 2021 a především obsahuje předpis tabelací dat tak, jak mají být poskytována Eurostatu. Stanoví také rozsah metadat. *Prováděcí nařízení Komise (EU)⁶ 2017/881* ze dne 23. května 2017 stanoví technický formát předávání dat, rozsah a obsah zprávy o kvalitě. Nově je evropskou legislativou popsáno téma posledního *Prováděcího nařízení Komise (EU)⁷ 2018/1799* ze dne 21. listopadu 2018. Věnuje se diseminaci vybraných témat ze sčítání lidu v souřadnicové síti s buňkou o ploše 1 km².

⁴ PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/543 ze dne 22. března 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o technické specifikace témat a jejich rozdělení. Úřední věstník Evropské Unie L 78/13

⁵ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/712 ze dne 20. dubna 2017, kterým se zavádí referenční rok a program statistických údajů a metadat pro sčítání lidu, domů a bytů stanovený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008. Úřední věstník Evropské Unie L 105/1

⁶ PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/881 ze dne 23. května 2017, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, pokud jde o způsob zpracování a strukturu zpráv o kvalitě a technický formát pro předávání údajů, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1151/2010. Úřední věstník Evropské Unie L 135/6

⁷ PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2018/1799 ze dne 21. listopadu 2018 o zavedení přechodné přímé statistické akce pro šíření vybraných témat sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 geokódovaných v souřadnicové síti s buňkou o ploše 1 km². Úřední věstník Evropské Unie L 296/19

Na celosvětové úrovni jsou cenzy koordinovány Statistickou divizí OSN. Pro populační cenzu konající se okolo roku 2020 byl zrevidován dokument *Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses*, jehož třetí revizi schválila Ekonomická a sociální rada OSN v roce 2015. Rozsáhlý dokument obsahuje doporučení jak z oblasti organizace cenzu, tak z oblasti věcné náplně cenzu. Stanoví také období mezi lety 2014-2024, kdy každá členská země musí alespoň jednou provést populační census.

2.2 Obsah sčítání

Údaje zjišťované ve Sčítání 2021 lze rozdělit do čtyř hlavních entit: obyvatelstvo, domy, byty a domácnosti. Snahou bylo minimalizovat zátěž kladenou na respondenty, a tak došlo oproti SLDB 2011 k vyřazení některých údajů, které byly z hlediska účelu sčítání vyhodnoceny jako nadbytečné a málo relevantní. Některé údaje uvedené v této kapitole nebyly součástí sčítacích formulářů, neboť jsou plně dostupné v administrativních zdrojích dat, což koresponduje se snahou o maximální využití dostupných registrů.

V rámci entity obyvatelstvo bylo zjišťováno celkem 22 proměnných. Jednalo se o:

- sociodemografické charakteristiky (věk, pohlaví, rodinný stav (včetně registrovaného partnerství), státní občanství, národnost (nepovinný údaj), náboženská víra (nepovinný údaj), nejvyšší dosažené vzdělání (pouze u osob 15letých a starších), počet živě narozených dětí (pouze u žen 15letých a starších), mateřský jazyk)
- ekonomické charakteristiky (ekonomická aktivita, zaměstnání (pouze u zaměstnaných), postavení v zaměstnání (pouze u zaměstnaných), odvětví ekonomické činnosti (pouze u zaměstnaných))
- lokalizace (místo obvyklého pobytu, místo registrovaného pobytu, místo bydliště jeden rok před sčítáním, místo bydliště v době narození, rok přistěhování do země)
- způsob bydlení
- údaje o dojíždě (místo pracoviště nebo školy (zjišťovalo se pouze u zaměstnaných osob nebo žáků a studentů), frekvence dojíždě (zjišťovalo se pouze u vyjíždějících) a dopravní prostředek použitý pro cestu do práce nebo školy (zjišťovalo se pouze u vyjíždějících, bylo možné uvést hlavní dopravní prostředek použitý k nejdelší části cesty a až 2 další dopravní prostředky použité ke zbytku cesty)

Oproti sčítání 2011 se nezjišťoval obor vzdělání a počet živě narozených dětí v současném nebo posledním manželství (zjišťoval se pouze celkový počet živě narozených dětí). Významná metodická změna byla realizována u otázky na ekonomickou aktivitu, kde bylo pozměněno vymezení jednotlivých kategorií. Nově se rozlišovaly osoby na rodičovské dovolené jako samostatná kategorie. Naopak se už nerozlišují nezaměstnané osoby hledající první zaměstnání. V tématech týkajících se dojíždě bylo nejvýznamnější metodickou změnou zjišťování místa pracoviště u pracujících studentů a žáků. Ve sčítání 2011 se u pracujících studentů a žáků zjišťovalo místo školy. Na rozdíl od sčítání 2011 se také nezjišťovala časová délka vyjíždě. Frekvence dojíždě a dopravní prostředek byly k dispozici pouze ze sčítacích formulářů. Údaje o místu pracoviště nebo školy byly ve zpracování doplněny údaji z registrů.

Některé proměnné za osoby nebyly součástí sčítacího formuláře, neboť byly plně k dispozici v administrativních zdrojích dat. Jedná se o: postavení v zaměstnání, rodinný stav (včetně registrovaného partnerství), rok přistěhování do země, místo registrovaného pobytu a státní občanství.

Za domy bylo zjišťováno celkem 10 proměnných: obydlenost domu, počet bytů v domě, druh domu, druh vlastníka, období výstavby nebo rekonstrukce, materiál nosných zdí, počet nadzemních podlaží, připojení na odpad, způsob vytápění a výtah. Oproti sčítání 2011 nedošlo k vyřazení žádné proměnné, ale změnil se zdroj dat, neboť všechny údaje za domy jsou plně k dispozici z administrativních zdrojů dat a nebyly ve Sčítání 2021 součástí sčítacího formuláře. Metodická změna byla realizována u způsobu

vytápění, kde se již nerozlišoval druh paliva. Dále se také nezjišťoval důvod neobydlenosti domu. Podrobněji viz kapitola 14. Domovní fond.

Entita byty zahrnuje celkem 8 proměnných: obydlenost bytu, právní důvod užívání bytu, velikost bytu (vyjádřená podlahovou plochou a počtem místností včetně kuchyně), poloha bytu v domě (patro), připojení na plyn, připojení na vodovod, způsob vytápění, zdroj energie/druh paliva používaný k vytápění bytu (jeden hlavní a případně další doplňkové zdroje). Oproti sčítání 2011 byly vyřazeny otázky na teplou vodu, záchod, koupelnu, osobní počítač a připojení k internetu. Nezjišťuje se ani důvod neobydlenosti bytu. Údaje za byty nejsou v administrativních zdrojích k dispozici, s výjimkou obydlenosti bytu tak byly všechny údaje součástí sčítacího formuláře. Podrobněji viz kapitola 15. Bytový fond.

Pro potřeby odvození entity domácností byly na sčítacím formuláři zjišťovány vzájemné vztahy mezi společně bydlícími osobami. Oproti sčítání 2011 se výrazně změnila podoba otázky na sčítacím formuláři, která se skládala ze dvou hlavních částí: rozdělení osob do jednotlivých hospodařících domácností a zápis vztahů mezi osobami. Údaje získané ze sčítacích formulářů byly v průběhu zpracování vhodně doplněny údaji z administrativních zdrojů (především soustava registr obyvatel, informační systém evidence obyvatel a cizinecký informační systém). Následně byly odvozeny základní ukazatele definující domácnost: typ domácnosti, velikost hospodařící domácnosti a počet závislých dětí. Podrobněji viz kapitola 13. Domácnosti.

2.3 Územní příprava, informační pochůzka

Územní přípravou se v terminologii sčítání označuje souhrn tematicky zaměřených činností, kterými se před vlastním provedením sčítání zajišťuje kompletace a aktualizace informací o území, v němž se census koná, zejména o objektech, které jsou předmětem sčítání. Územní příprava Sčítání 2021 započala již více než dva roky před samotným sběrem dat od domácností na začátku roku 2019 a předání souboru referenčních dat z územní přípravy proběhlo v lednu roku 2021.

Společným cílem aktivit územní přípravy bylo připravit co nejkvalitnější bázi podpůrných popisných a lokalizačních dat o sčítacích obvodech, domech, adresách a bytech pro navazující fáze Sčítání 2021, aby evidované údaje v databázi územní přípravy za jednotlivé entity co nejvíce korespondovaly se skutečným stavem v terénu. To znamená, aby byly co nejúplnější, věcně přesné a časově co nejaktuálnější. Výsledný soubor referenčních dat územní přípravy za budovy, adresy, byty a sčítací obvody totiž následně sloužil nejen jako výchozí datový zdroj pro přípravu podkladů pro sčítací komisaře při terénních pracích, ale i jako výchozí seznam adres a bytů pro on-line sčítání a referenční databáze pro ověřování existence adres během informační pochůzky.

Vedle pracovníků ČSÚ se na ověřování a aktualizaci údajů o budovách a jejich adresách podílely vybrané obecní a stavební úřady a oslovení byli i vlastníci bytových domů z řad bytových družstev a ostatních právnických subjektů. V neposlední řadě měli ověřeni správnosti evidence budov a jejich vybraných charakteristik a seznamů bytů provést i sčítací komisaři během informační pochůzky, nicméně kvůli nepříznivé epidemické situaci bylo došetřování těchto údajů zejména v bytových domech nakonec výrazně omezeno. Část aktivit územní přípravy souvisejících s organizací sběru dat v terénu zajišťoval centrálně dodavatel terénních prací, Česká pošta s. p. Jednalo se zejména o výběr provozoven České pošty pro zřízení kontaktních míst pro veřejnost a sběrných míst pro sčítací komisaře, nebo o plánování pochůzkových tras pro sčítací komisaře České pošty.

Specifickým cílem územní přípravy Sčítání 2021, který vycházel z obecného cíle Sčítání 2021 snižovat administrativní zátěž kladenou na participující subjekty, bylo dosažení významného poklesu počtu obcí zapojených do územní přípravy i rozsahu jejich úkolů a povinností ve srovnání se Sčítáním 2011. V souladu s tímto přístupem nebyly při územní přípravě kontaktovány s žádostí o spolupráci všechny obce, ale pouze ty, v jejichž evidencích, identifikacích či lokalizacích budov a adres byly shledány nějaké nedostatky či nekonzistence, které vyžadovaly jejich ověření či došetření.

V zájmu zefektivnění a optimalizace plnění jednotlivých úkolů územní přípravy došlo k nahrazení většiny tištěných podkladů digitálními. To se týkalo zejména elektronizace procesů správy, monitoringu a řešení

většiny úkolů pracovníky ČSÚ ve speciálně vyvinuté GIS aplikaci pro podporu územní přípravy provozované jednak na přenosných počítačích (noteboocích), jednak na mobilních telefonech využívaných při terénních pracích ke sběru popisných a lokalizačních údajů nad digitálními mapovými podklady. Speciální webové aplikace pro ověřování evidovaných a sběr nových dat o budovách však byly vytvořeny i pro stavební úřady či oslovené vlastníky bytových domů.

Do období realizace hlavních činností územní přípravy významně zasáhla pandemie Covid-19. Ta měla negativní dopad zejména na ochotu oslovených subjektů ke spolupráci a také na vnímání realizovaných aktivit veřejností. Z organizačního hlediska měla za následek potřebu pružně přizpůsobovat plánované úkoly aktuální epidemiologické situaci (preferenci využití on-line zdrojů na úkor osobního šetření v terénu a minimalizace fyzického kontaktu s veřejností) a nezbytnost dodržovat platná mimořádná preventivní opatření.

Jelikož územní příprava neprobíhala celoplošně a i kvůli časové prodlevě mezi její realizací a vlastním sčítáním, nemohly její datové výstupy zcela přesně reflektovat aktuální stav území v době sběru dat. Proto bylo tradičním předstupněm provedení sčítání ověření správnosti a úplnosti evidovaných informací o budovách v seznamu objektů a vchodů a o bytech v seznamu bytů sčítacími komisaři přímo v terénu. Tato přípravná fáze se nazývá informační pochůzka a při Sčítání 2021 probíhala od 10. 3. do 19. 3. 2021. Vedlejším účelem informační pochůzky bylo on-site seznámení komisaře s jemu přiděleným sčítacím obvodem, jeho případnými specifiky či posouzení potřeby zajištění specializovaného asistenta pro terénní došetření. Po jejím skončení byl zhruba týden na prověření a promítnutí zjištěných rozdílů do seznamu adres a bytů použitým pro on-line sčítání a terénní došetřování.

2.4 Sběr dat

Sčítání 2021 bylo koncipováno jako kombinované, sběr dat tak byl realizován jednak prostřednictvím sčítacích formulářů, a jednak byly v široké míře využity administrativní zdroje dat (AZD).

2.4.1 Sčítání prostřednictvím sčítacích formulářů

Pro sčítání prostřednictvím sčítacích formulářů byl použit jeden **společný formulář pro domácnost (SF)**. Při sčítání v letech 2001 a 2011 existovaly pro sčítání osob, bytů/domácností a domů zvláštní oddělené formuláře, propojování záznamů z nich prostřednictvím systému identifikátorů pak probíhalo v několika fázích během zpracování údajů. Pro Sčítání 2021 byl sčítací formulář koncipován jako jeden společný pro vyplnění údajů o bytě/bydli a o všech v něm bydlících osobách, včetně jejich příbuzenských vztahů a společného hospodaření. Tento způsob sběru dat zajišťoval propojení údajů o osobách, bytech a domácnostech z velké části již na vstupu. To mimo jiné umožnilo naplnit klíčové požadavky na způsob provedení sběru dat sčítání – realizovat sčítání primárně a převážně elektronicky a minimalizovat nutnost kontaktu povinných osob se sčítacím komisařem či kontaktním místem. Údaje o domech byly pro Sčítání 2021 kompletně získány z AZD, případně odvozeny či doplněny z územní přípravy terénního šetření, nebyly tedy již předmětem zjišťování prostřednictvím formulářů.

Sčítací formulář bylo možno vyplnit v tištěné podobě – **listinný sčítací formulář (LSF)** nebo v elektronické (ESF). Již při sčítání v roce 2011 bylo vůbec poprvé umožněno vyplnit sčítací formulář kromě klasického tištěného, který ovšem zůstal základem terénního zjišťování, také v elektronické podobě. Pro Sčítání 2021 se však **elektronický formulář stal primárním kanálem sběru dat**. Odpovídal tomu nejen důraz při propagaci a zajištění maximální dostupnosti elektronického sečtení, ale především samotná koncepce a časový harmonogram zjišťování. První fáze sčítání (první dva týdny po rozhodném okamžiku) probíhala jako online sčítání. Teprve po několikadenním vyhodnocení online fáze měly být distribuovány listinné formuláře k těm osobám a domácnostem, které se nesečetly elektronicky. Vzhledem k aktuální situaci a panujícím rozsáhlým protiepidemickým opatřením v souvislosti s onemocněním Covid-19 byly organizační plány v týdnech bezprostředně před zahájením

sčítání značně pozměněny a elektronické sčítání nabylo ještě většího významu než v původní koncepci. Možnost sečíst se elektronicky zůstala zachována po celé období plánované pro sběr dat, souběžně s možností vyplnit tištěný formulář. Celkem bylo nakonec odevzdáno 4 217 261 ESF a 816 347 LSF. Z celkového počtu 5 033 608 sebraných formulářů tak elektronické formuláře představovaly 83,8 %.

2.4.1.1 Elektronický sčítací formulář

Rozhodný okamžik Sčítání 2021 byl stanoven na 27. března 2021. První fáze sčítání byla připravena jako online. Od 27. 3. se lidé mohli sečíst online přes webovou (na www.onlinescitani.cz) nebo mobilní aplikaci Sčítání21 (na App Store nebo Google Play) bez nutnosti dalšího kontaktu se sčítacím komisařem, pouze s přístupem k internetu, což byl vzhledem k epidemické situaci nejbezpečnější způsob sečtení. Původně byla online fáze sčítání plánována na dva týdny (do 9. 4.), ale později byla prodloužena až do 11. 5. 2021.

Pro přístup do elektronického sčítacího formuláře bylo nutné osobu ověřit. Bylo možné využít tři způsoby pro ověření:

1. zadáním kombinace osobních údajů: číslo osobního dokladu (občanský průkaz nebo cestovní pas), typ osobního dokladu a datum narození
2. přes datovou schránku fyzické osoby
3. prostřednictvím elektronické identity (např. bankovní identity).

Sčítací formulář byl koncipovaný jako společný formulář za domácnost, takže stačilo, když jeden člen domácnosti založil online formulář, vyplnil údaje za sebe a poté za všechny ostatní členy domácnosti. Mohl také vygenerovat odkaz na sčítací formulář a odeslat ho členům domácnosti, kteří mohli data doplnit sami. Elektronický formulář bylo také možné vyplnit částečně, uložit a později se k němu vrátit a chybějící data doplnit.

Online formulář byl k dispozici kromě češtiny v sedmi dalších jazycích: angličtina, němčina, polština, romština, ruština, ukrajinština, vietnamština.

Online formulář byl věcně totožný s listinným formulářem, obsahoval všechny otázky. Byl však interaktivní, takže se uživatelé zobrazovaly pouze relevantní otázky, například muži nevyplňovali otázku na počet živě narozených dětí nebo otázka na nejvyšší ukončené vzdělání se zobrazila pouze osobám 15tiletým a starším. Ve formuláři byly zabudované kontroly, které kontrolovaly přípustné hodnoty, například na platné datum. Většina otázek nabízela výběr z možností, kdy respondent vybral jednu, případně více správných odpovědí. U otevřených otázek, například u otázky na zaměstnání, se odpovídalo zápisem do textového pole s pomocí našeptávače, který nabízel různá zaměstnání ze slovníku. Bylo však i možné zapsat text vlastními slovy. U otázek na adresu obvyklého pobytu respondent vybíral platné adresy ze seznamu adres. Pokud šlo o adresu bytového domu s bytovými jednotkami, bylo možné vybrat i konkrétní byt. V případě adresy místa pracoviště nebo školy se také vybíralo ze seznamu adres, pokud respondent přesnou adresu neznal, mohl vybrat alespoň obec. U dobrovolných otázek na národnost a náboženskou víru se našeptávač nevyužíval, bylo nutné vyplnit text odpovědi ručně. Všechny otázky, s výjimkou dvou posledně zmíněných, byly povinné a online formulář vyžadoval jejich vyplnění.

Po odeslání vyplněného formuláře se respondentům zobrazilo potvrzení o odeslání formuláře. V případě odeslání chybných údajů bylo možné založit nový formulář a odeslat ho znovu se správnými údaji. Případné duplicity formulářů byly řešeny později ve zpracování.

2.4.1.2 Listinný sčítací formulář

Osoby, které se z jakéhokoliv důvodu nemohly sečíst online, vyplnily v druhé fázi sčítání klasický listinný formulář, a to od 17. dubna do 11. května. Ten získaly od sčítacích komisařů spolu s odpovědní obálkou. Vyplněné formuláře bylo možné zdarma vhodit do jakékoliv poštovní schránky, poslat na P. O. Box České Pošty nebo odevzdat na kontaktním místě sčítání. Vzhledem k nepříznivé epidemiologické situaci byl plánovaný sběr listinných formulářů sčítacími komisaři zrušen.

Listinný sčítací formulář rovněž odpovídal koncepci společného formuláře. Měl proto podobu sešitu o formátu přibližně A4. V základní podobě – Formulář pro domácnost – měl 16 stran a obsahoval kromě úvodních textů, návodů k vyplnění a vysvětlivek části pro vyplnění údajů o bydlení, resp. o bytě, údajů o složení domácnosti a dvoustranu pro vyplnění údajů za každou osobu. Pro domácnosti, kde žilo více než 5 osob, existoval Dodatečný formulář pro domácnost, který byl podobně koncipovaný (sešit o 16 stranách). Měl být používán ve spojení se základním LSF pro domácnost a umožňoval vyplnit údaje za dalších až 6 osob. Zjednodušenou verzi LSF (dvojlist – 4 strany A4) pak představoval Samostatný formulář pro osobu, který byl určen pro vyplnění za osoby žijící jednotlivě v zařízeních, příp. osoby bez domova. Obsahoval proto pouze dvoustranu určenou k vyplnění údajů za jednu osobu, nezahrnoval údaje o bytě a složení domácnosti.

Distribuce listinných sčítacích formulářů probíhala v rámci sčítacích obvodů, které byly rozděleny do 3 typů. Základním typem byly standardní sčítací obvody, kde terénní práce prováděli sčítací komisaři České pošty. Celkem jich bylo 9 861 a každý sčítací obvod obsluhoval právě jeden sčítací komisař České pošty. Dále měla Česká pošta k dispozici náhradní sčítací komisaře pro případné mimořádné situace. Druhým typem byly samostatné sčítací obvody, které vznikly v hromadných ubytovacích zařízeních, a kde operovali sčítací komisaři Českého statistického úřadu. Celkem jich bylo 1936 a v každém z nich působil alespoň 1 sčítací komisař. Posledním typem byly resortní sčítací obvody, kde měly Sčítání na starosti jednotlivé spolupracující resorty (např. sčítání ve věznicích bylo realizováno ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR v kompetenci Ministerstva spravedlnosti).

2.4.2 Sčítání prostřednictvím administrativních zdrojů dat

2.4.2.1 Administrativní zdroje dat za osoby

Škála administrativních zdrojů dat (AZD) poskytujících údaje o osobách se mezi sčítáními 2011 a 2021 výrazně rozšířila. Zatímco pro sčítání 2011 byl k dispozici pouze omezený počet údajů o osobách z *Informačního systému evidence obyvatelstva* (ISEO), o deset let později byla dostupná nejen celá soustava registrů z Ministerstva vnitra, ale i data z dalších rezortů.

Dostupnost AZD pro účely Sčítání 2021 se výrazně zvýšila po přijetí Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/759 z dubna 2015, které upravovalo Nařízení (ES) č. 223/2009 o evropské statistice. Tato novela upravuje přístup národních statistických institucí k administrativním zdrojům dat a jejich využívání pro statistické účely. Umožňuje rychlý a bezplatný přístup k administrativním záznamům.

Ve Sčítání 2021 byly AZD využity třemi způsoby:

- 1) Pro doplnění osob, které se nesečetly přímo na sčítacím formuláři – jediných „konstitutivním“ AZD zdrojem byl registr obyvatel.
- 2) Pro signs-of-life analýzu – identifikaci „známek života“ osob v jednotlivých registrech, které slouží pro posouzení, zda na našem území skutečně obvykle žily k rozhodnému okamžiku sčítání.
- 3) Pro doplnění zjišťovaných údajů tj. konkrétních proměnných, které se na sčítacích formuláři přímo nezjišťovaly (například občanství, rodinný stav), nebo které byly na sčítacím formuláři zjišťovány, ale část osob na ně neodpověděla.

Soustava registrů Ministerstva vnitra

Přímo v zákoně 332/2020 Sb. o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 je zakotveno přebírání dat ze základního *registru obyvatel* (ROB) Ministerstva vnitra a jeho agendových informačních systémů – *agendového informačního systému evidence obyvatel* (AISEO), který eviduje české občany, a *agendového informačního systému cizinců* (AISC). Tato soustava registrů obsahuje klíčové proměnné o obyvatelstvu jako jsou například datum narození, pohlaví, rodinný stav, adresu registrovaného pobytu, občanství, typ a platnost pobytu, nebo rodinné vazby mezi osobami. Zároveň obsahuje identifikátory osob (agendový identifikátor fyzické osoby, rodné číslo, jméno a příjmení), které sloužily k napojování na sčítací formuláře, nebo na další AZD. Šlo o jediné AZD, které bylo tzv. „konstitutivní“ – na základě jeho záznamů bylo možno přidat osobu, která se nesečetla na sčítacím formuláři.

Ostatní administrativní zdroje dat

Dalším klíčovým registrem, který pokrývá téměř celé obyvatelstvo, je *centrální registr pojištěnců (CRP)* v gesci Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR. Využití registru ve Sčítání 2021 bylo zásadní pro signs-of-life analýzu a vymezení obvykle bydlicího obyvatelstva. Z *integrovaného informačního systému sociálního zabezpečení (IISSZ)* vedeného Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) byly využity tři subsystémy: důchodů (starobní i invalidní důchodci), peněžité pomoci v mateřství (osoby pobírající tuto dávku) a pojistných vztahů (zaměstnané osoby). Z Ministerstva práce a sociálních věcí byly k dispozici ze systému *OK práce* uchazeči a zájemci o zaměstnání, ze systému *OK nouze* informace o osobách pobírajících dávku v hmotné nouzi a z *OK centrum* příjemci rodičovského příspěvku, jejich děti a případně druzí rodiče. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytlo data ze *školských matrik* obsahující údaje o žácích základních škol, středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol ve školním roce 2020/2021. Jiným AZD ze stejného rezortu byly *sdílené informace matrik studentů*, které evidují data o vysokoškolských studiích od roku 1999. Dalším administrativním zdrojem dat bylo *přiznání k dani z příjmů fyzických osob*, respektive část údajů z tohoto přiznání, které poskytlo ČSÚ Generální finanční ředitelství. Posledním AZD využitým při posledním sčítání byl *registr ekonomických subjektů* spravovaný ČSÚ.

V návaznosti na Sčítání 2021 ČSÚ zřídil a spravuje nový informační systém veřejné správy – *cenový informační systém*, který je veden podle § 12a zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Tento systém slouží k uchování vybraných dat ze Sčítání 2021 (místo obvyklého pobytu v rozhodný okamžik, místo bydliště v době narození a nejvyšší dosažené vzdělání) a také pro účely splnění povinností stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie v oblasti migrace a mezinárodní ochrany, evropské demografické statistiky a sčítání lidu, domů a bytů.

2.4.2.2 Administrativní zdroje dat za byty

V případě bytů byla většina údajů zjišťovaných při Sčítání 2021 odvozena přímo ze sčítacího formuláře, jelikož v Česku chybí plošný referenční registr bytů, který by mohl zcela pokrýt údaje o bytech požadované Eurostatem i domácími uživateli. ČSÚ nicméně vytěžil dostupné AZD s údaji za byty alespoň za účelem kompletnosti souboru a zpřesnění identifikace bytů pro podporu sběru dat – pro vytvoření seznamu bytů pro on-line sčítání a pro sčítací komisaře. V tomto směru byl využit zejména *informační systém katastru nemovitostí (ISKN)* spravovaný ČÚZK, který eviduje většinu bytů v osobním vlastnictví a v omezené míře i družstevní a obecní byty. Unikátní identifikátory a čísla bytových jednotek z ISKN byly v rámci územní přípravy zpracovány do statistického *registru sčítacích obvodů a budov (RSO)*, který eviduje všechny byty jako samostatné entity s vlastním číslováním a atributy, a proto byl použit jako referenční zdroj dat o bytech pro potřeby provedení sčítání. Prostřednictvím dálkového přístupu do katastru byla vytěžena i jména vlastníků jednotek jako doplňkový údaj pro identifikaci bytů v bytových domech. Identifikační údaje za byty nevidované v ISKN byly částečně došetřeny ve spolupráci s bytovými družstvy, obcemi a ostatními právníky osobami prostřednictvím webové aplikace pro sběr dat od vlastníků bytových domů.

2.4.2.3 Administrativní zdroje dat za domy

Na rozdíl od údajů za obyvatelstvo a byty, které byly zjišťovány převážně prostřednictvím dotazníku přímo od respondentů, byly údaje za domy až na drobné výjimky získávány z dostupných registrů a informačních systémů veřejné správy. Právě **zrušení formuláře s otázkami za dům** bylo jedním z inovativních opatření Sčítání 2021, které mělo za cíl snížit administrativní zátěž kladenou na občany v souvislosti s tímto povinným statistickým zjišťováním. Jednalo se tak o další kvalitativní posun oproti sčítání v roce 2011, při kterém byly AZD využity pouze k předvyplnění sčítacího formuláře za dům, který měl respondent povinnost ověřit a v případě zjištění nesprávného či chybějícího údaje doplnit správnou hodnotu.

Realizaci prvního administrativního sčítání domů umožnilo zejména **spuštění soustavy základních registrů veřejné správy od 1. 7. 2012**, konkrétně pak *registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN)* vedeného a spravovaného Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním (ČÚZK). RÚIAN dle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, eviduje a kontinuálně aktualizuje referenční údaje popisného a lokalizačního charakteru územních a územně evidenčních prvků, stavebních objektů a jejich technickoekonomických atributů, adresních míst a ulic, a proto ho bylo možné využít jako referenční zdroj.

Klíčovou roli nejen při územní přípravě sčítání, ale i při zpracování výsledků za domy měl i *registr sčítacích obvodů a budov (RSO)* spadající do soustavy statistických registrů vedených Českým statistickým úřadem. RSO rovněž eviduje potřebné údaje za budovy, na rozdíl od evidence RÚIAN však až do úrovně jednotlivých vchodů, což plně odpovídá metodice sčítání. Výhodou RSO je i vícezdrojové plnění, díky čemuž vykazuje vyšší portfolio i naplněnost technickoekonomických atributů budov než RÚIAN. Vzhledem k přímému napojení RSO na RÚIAN ho tak bylo možné využít jako hlavní zdroj konstitučních, identifikačních, popisných a lokalizačních údajů o budovách, adresách a bytech pro vytvoření souboru referenčních dat územní přípravy (RDÚP) pro potřeby navazujících etap sčítání.

Oba tyto celoplošné zdroje byly využity v rámci zpracování výsledků za domy pro zjištění početnosti domovního fondu i většiny technickoekonomických atributů domů. Jako doplňkový či kontrolní zdroj pro odvození počtu bytů či vybavení domu výtahem byla využita například i *databáze dodacích míst České pošty*. Vlastnická struktura domů zase byla poprvé v historii sčítání plně odvozena z evidovaných dat o vlastnictví nemovitostí v *informačním systému katastru nemovitostí*.

2.5 Zpracování dat

Při zpracování dat ze Sčítání 2021 se (ve srovnání se SLDB 2011) v mnohem větší míře spoléhalo na údaje z administrativních zdrojů. Proměnné, které bylo možné získat za celou populaci z AZD, nebyly na formulářích zjišťovány. Větší množství dat z registrů pomohlo výrazně zdokonalit tzv. signs-of-life analýzu, jež je klíčová k vymezení obyvatelstva. Poprvé byly využity vztahy ze soustavy populačních registrů při odvozování hospodářích domácností, což v kombinaci s tím, že se na sčítacím formuláři zjišťovala celá matice vztahů mezi společně bydlícími osobami (ve sčítání 2011 pouze vztahy k osobě na prvním místě) vedlo ke zvýšení kvality dat za hospodářící domácnosti. Doplnění dat z AZD za proměnné dotazované na sčítacím formuláři zase pomohlo ke snížení podílu nezjištěných odpovědí (např. u počtu živě narozených dětí, nebo u dojížděky). Na druhou stranu vyšší míra využití AZD kladla větší nároky na přesnost propojení dat z různých zdrojů a jejich případnou deduplikaci a prioritizaci.

Výrazně vyšší využití elektronického sčítacího formuláře, resp. online sčítání, oproti sčítání 2011 znamenalo z pohledu zpracování menší objem prací v souvislosti s digitalizací listinných formulářů a kódováním textových zápisů. Vzhledem k existenci listinných formulářů však nebylo možné dotčené procesy zcela vypustit. Jednotný listinný formulář pro domácnost, který sdružoval informace o osobách, vztazích mezi nimi a obydlených bytech výrazně zjednodušil proces propojování jednotlivých entit mezi sebou. Datová burza tak již nemusela být použita v takovém rozsahu jako při předchozím sčítání. Neexistence samostatného bytového listu však neumožnila sběr podrobnějších dat o neobydlených bytech, přičemž odvození samotného počtu neobydlených bytů se ukázalo být jako problematické vzhledem k chybějící přesné evidenci bytů. Navíc protipandemická opatření znemožnila sledovat aspoň čísla bytů při distribuci sčítacích formulářů.

Na rozdíl od sčítání 2011 bylo zpracování dat za domy do značné míry odděleno od zpracování za entity osob, bytů a domácností. Důvodem bylo zejména zrušení listinného formuláře za domy, takže zpracování výsledků za domy probíhalo v první fázi nezávisle na datech ze sčítacích formulářů převážně s využitím dat z AZD a z územní přípravy. K propojení dat za domy s ostatními entitami došlo až v pozdější fázi zpracování po publikaci prvních výsledků za domovní fond, které tak byly následně ještě zpřesněny o zjištěné údaje o bytech a bydlení osob v terénu a prostřednictvím sčítacích formulářů (viz kapitola 14. Domovní fond).

2.5.1 Digitalizace, vstup dat z elektronických sčítacích formulářů

Prvotní zpracování vyplněných listinných sčítacích formulářů bylo stejně jako všechny ostatní procesy životního cyklu LSF – tisk, distribuce, sběr a logistika LSF vůbec – zajištěno dodavatelsky Českou poštou. ČSÚ přebíral od dodavatele jako výsledek zpracování LSF pouze údaje vytěžené z LSF v elektronické podobě. Veškeré práce spojené s fyzickými papírovými formuláři tedy na rozdíl od předchozích sčítání nebyly prováděny přímo v gesci ČSÚ. Kompletní digitalizace formulářů, včetně jejich zabezpečeného uložení v průběhu digitalizace a také následná skartace LSF byla řešena dodavatelem. ČSÚ ovšem s dodavatelem úzce spolupracoval především na návrzích a přípravách řešení, v průběhu digitalizace pak zajišťoval provádění několika druhů kontrol a přebírání výstupů z digitalizace do IT systémů ČSÚ.

Společný sčítací formulář v podobě sešitu, který byl klíčový pro zajištění sběru dat včetně potřebných propojení, představoval naopak pro digitalizaci určitou komplikaci, resp. větší nároky na přípravu formulářů před skenováním. Sešitý hřbet formuláře bylo nutné před vlastním skenováním oříznout, až poté jednotlivé oddělené listy formuláře procházely velkokapacitním skenováním. Naskenovány byly vždy všechny listy/strany formuláře, prázdné strany byly identifikovány a vyříděny až v rámci následných kroků digitalizace. Celkem bylo naskenováno 814,4 tis. LSF (všech 3 druhů LSF), což představovalo téměř 11,85 mil. stran.

Z naskenovaných obrazů formulářů byly pomocí SW nástrojů automatického rozpoznávání údaje převedeny do datového záznamu. Automaticky rozpoznané údaje byly podle nadefinovaných pravidel rovněž podrobeny manuální validaci prováděné školenými operátory. Kompletní výstup z digitalizace představoval vždy datový záznam údajů vytěžených z jedné strany formuláře a k němu připojený naskenovaný obraz strany. Digitalizovaná data byla v denních dávkách exportována dodavatelem do připraveného datového rozhraní, odkud je přebíral ČSÚ do svého interního vysoce zabezpečeného IT systému určeného pro uložení a zpracování neanonymních dat ze sčítání (Censový IS).

Každá strana formuláře obsahovala unikátní čárový a číselný kód, který umožňoval jednoznačnou identifikaci formuláře i dané strany. Přes tyto kódy bylo možné po provedené digitalizaci v databázi opět propojit části společného formuláře, či spíše datové záznamy za osoby, byt a domácnost, které k sobě ve vyplněném formuláři patřily.

Zatímco digitalizace LSF probíhala několik měsíců (od května do začátku října 2021), u dat z více než 4,2 mil. elektronických formulářů byl jejich vstup do zpracování výrazně jednodušší a rychlejší, včetně kontrol proběhl v řádu několika dnů až týdnů. Data sbíraná prostřednictvím online formulářů byla po odeslání formuláře ukládána do dočasné samostatné databáze ESF. Po skončení sběru dat byla veškerá získaná data dodavatelem ESF jednorázově převedena do Censového IS v prostředí ČSÚ. Data byla již na vstupu uložena v předem dohodnutých strukturách a formátech. Poté, co prošla kontrolami při převzetí údajů od dodavatele, tak byla bez větších zásahů připravena postoupit do kódování a dalších fází zpracování.

2.5.2 Kódování

Proces kódování se týkal těch údajů ve sčítacím formuláři, kde respondent vyplňoval adresu nebo textový, případně číselný zápis. Stejně jako při SLDB 2011 zahrnoval dvě části – kódování automatické a manuální. Pro každou z nich byly vyvinuty speciální SW aplikace, oba procesy ovšem využívaly stejné připravené slovníky pro kódování. Automatické kódování bylo prováděno v dávkách, vždy pro jeden druh údaje nad množinou formulářů připravených ve stavu pro kódování. Přípravu dat ke kódování a spouštění automatického kódování prováděli operátoři zpracování (z řad kmenových zaměstnanců oddělení sčítání). Jednalo se o velmi úzký okruh osob, které měly přístup k neanonymizovaným datům sčítání výhradně na zabezpečeném režimovém pracovišti.

Záznamy nezakódované automaticky přecházely do manuálního kódování. Aplikace pro manuální kódování zobrazovala pouze ty vytěžené údaje, případně výřezy z naskenovaných obrazů formulářů,

kteří byly k zakódování potřeba. Operátorům manuálního kódování tak nebyly přístupné identifikační údaje osob ani další údaje z formuláře.

Existovala i aplikace pro správu a editaci slovníků, v níž bylo možné slovníky dále doplňovat. Doplňovány byly zejména konkrétní zápisy vyskytující se ve větším počtu v již sebraných (a u LSF digitalizovaných) formulářích, na základě analýzy reálných dat ze sčítání. Nejvýznamnější doplnění slovníků probíhalo zpravidla před spuštěním automatického kódování, aby se tak zvýšila jeho úspěšnost, bohatší slovníky ale také významně usnadňovaly práci operátorům manuálního kódování při hledání odpovídajícího číselníkového záznamu a kódu.

Ve srovnání s rokem 2011 bylo kódovaných údajů celkově méně. Zatímco online formulář některé údaje, zejména adresy de facto kódoval již při vyplňování údajů, listinný formulář obsahoval polí ke kódování výrazně více. Úspěšnost automatického kódování také byla u záznamů z ESF zpravidla vyšší než u zápisů z LSF. Celkově se podařilo automaticky zakódovat přibližně 94 % údajů, více než 2 miliony údajů bylo nutné kódovat manuálně. Téměř tři pětiny tohoto počtu tvořily údaje o zaměstnání a odvětví, kde kvůli velké různorodosti zápisů zůstal objem manuálního kódování i přes dodatečné doplňování slovníků největší. Činnost pracoviště manuálního kódování proto byla nakonec prodloužena na cca 8 měsíců.

2.5.3 Zpracování dat za osoby, byty a domácnosti

Jednotný formulář pro domácnost sice urychlil zpracování sčítání, přesto bylo nutné provést v rámci listinných sčítacích formulářů konsolidaci a propojení údajů o osobách a seznamů osob v bytě (tzv. datovou burzu), následně pak byly údaje z LSF a ESF sdruženy do jednotné struktury.

Kromě dat ze sčítacích formulářů vstupovaly do zpracování sčítání i údaje z registru obyvatel (ROB) a jeho agendových informačních systémů AISEO a AISC (viz podkapitola 2.4.2 Sčítání prostřednictvím administrativních zdrojů dat). K tomuto účelu byla aktuální data z jednotlivých systémů propojena. V případě výskytu více záznamů za jednu osobu, byla data deduplikována a byl vybrán prioritní záznam. Data za osoby ze sčítacích formulářů byla následně propojena se záznamy o osobách ze soustavy ROB–AISEO/AISC. To umožnilo identifikaci a doplnění osob, které se nesečetly na sčítacích formulářích, odhalení multiplicitně sečtených osob a dotažení údajů z registrů. Do propojování vstupovaly kombinace identifikátorů osob (např. číslo dokladu, id datové schránky, rodné číslo, jméno, příjmení, datum narození) a na základě analýzy záznamů byla určena hierarchie pravidel, která kombinovala deterministické i pravděpodobnostní postupy. Výsledkem propojení bylo několik subpopulací:

- osob evidovaných v ROB nesečtených prostřednictvím formulářů, sečtených prostřednictvím jednoho nebo více formulářů
- osob neevidovaných v ROB sečtených prostřednictvím jednoho, nebo více formulářů, nebo formuláře, který neobsahoval relevantní identifikační údaje.

Následující kroky zpracování vedly k odstranění duplicit v datech a prioritizaci vybraného záznamu tak, aby za každou sečtenou osobu (ať už ze SF nebo AZD) existoval právě jeden záznam. Sjednocením množin osob ze sčítacích formulářů a z ROBu vznikl tzv. „základní kmen“, tj. referenční seznam unikátních záznamů všech osob, které vstupovaly do dalšího zpracování.

U multiplicit ze sčítacích formulářů odhalených po napojení na ROB byla následně provedena **deduplikace a prioritizace** vybraného záznamu. V případě osob sečtených na sčítacích formulářích a nenalezených v ROBu byly nejprve vyřazeny osoby s nesmyslnou nebo výrazně neúplnou identifikací, aby se zamezilo duplicitnímu sečtení osoby (jednou ze SF, podruhé z ROB). Poté byly nalezeny duplicitní osoby na sčítacích formulářích a na základě analýzy dat byla provedena deduplikace a prioritizace. Na záznamy o osobách z ROBu, které se nenapojily na žádnou osobu ze SF, se navíc napojovaly osoby ze seznamů osob v bytě, které se na SF nesečetly v sekci o osobách. Tento proces umožnil zařazení některých osob z ROBu do bytových domácností.

Kromě AZD ze soustavy ROB–AISEO/AISC byly pro zpracování sčítání využity i tzv. ostatní administrativní zdroje dat (OAZD). Jejich výčet je uveden v podkapitole 2.4.2 Sčítání prostřednictvím administrativních zdrojů dat. V této fázi zpracování byly propojeny na základní kmen osob podle specifických identifikátorů v OAZD obsažených. V některých případech byla propojení jednoznačná (například data od ČSSZ obsahovala agendový identifikátor fyzické osoby), někdy byla méně jasná (propojování podle kombinace jmen, příjmení a dat narození). Žádné OAZD nebylo konstitutivním zdrojem, které by do kmene osob přidávalo další osoby, ale byly zásadní pro potřeby signs-of-life analýzy a k doplnění údajů, které se na SF přímo nezjišťovaly (postavení v zaměstnání), nebo na které respondent neodpověděl (například vzdělání, nebo ekonomická aktivita).

Zpracování pokračovalo klíčovou fází, jejíž cílem bylo vymezení obvykle bydlícího obyvatelstva. **Obvykle bydlící obyvatelstvo** Česka byly vymezeno ze tří subpopulací:

1. Osoby sečtené na formuláři a evidované v ROBu s platným pobytem k rozhodnému okamžiku s výjimkou osob, které deklarovaly obvyklý pobyt v zahraničí.
2. Osoby sečtené na formuláři a nenalezené v ROBu, nebo s neplatným pobytem v ROBu musely mít kompletně vyplněné identifikační údaje, splňovat pravidla pro zařazení do obvykle bydlícího obyvatelstva a zároveň deklarovat první pobyt po narození v zahraničí. Měli to být především cizinci, kteří na našem území pobývají, ale nejsou přihlášení k pobytu. Občanství bylo dostupné ale pouze z ROBu, takže jako náhrada byl použit první pobyt po narození.
3. Osoby evidované v ROBu s platným pobytem k rozhodnému okamžiku, ale nesečtené na formulářích.

Vybrat z této skupiny osoby, které na našem území skutečně žijí, bylo cílem signs-of-life analýzy. Populační registry obvykle obsahují záznamy osob, které na daném území již nežijí – buď se odstěhovaly, nebo zemřely. Signs-of-life analýza využívala různé administrativní zdroje dat k vyhodnocení příznaků života osoby na našem území. Pravidla byla nastavena specificky pro různé subpopulace podle věku i občanství (občan ČR vs. cizinec).

Konkrétní adresu obvyklého pobytu deklarovaly osoby na sčítacím formuláři a ta nemusela být totožná s adresou registrovaného pobytu. V případě osob nesečtených na formuláři byla za adresu obvyklého pobytu považována adresa registrovaného pobytu z ROBu.

Obyvatelé s registrovaným pobytem jsou ve Sčítání 2021 všichni obvykle bydlící s výjimkou osob sečtených na formuláři a nenalezených v ROBu, nebo s neplatným pobytem v ROBu. Jinými slovy musely osoby s registrovaným pobytem mít platný pobyt k rozhodnému okamžiku a buď se sečíst na formuláři, nebo být vyhodnoceny signs-of-life analýzou s pozitivními známkami života na našem území.

Při odvozování jednotlivých proměnných za **osoby** byly aplikovány specifické kontroly přípustnosti a logické kontroly. Cílem následující fáze zpracování bylo prioritizovat zdroje jednotlivých proměnných. V případě některých proměnných byly AZD jediným zdrojem (např. státní občanství), někdy byly k dispozici údaje ze sčítacího formuláře i AZD. Ve většině případů byly prioritizovány informace ze sčítacího formuláře. Data z AZD byla použita spíše v případech, kdy údaj ze sčítacího formuláře nebyl vyplněn, nebo byl v průběhu kontrol zneplatněn. Podrobnosti lze nalézt v jednotlivých analytických kapitolách. Níže je uvedena tabulka proměnných ze Sčítání 2021 spolu s dostupnými zdroji dat.

Tab. 2.1 Proměnné za osoby ze SLDB 2021 podle zdroje dat

Proměnná	Sčítací formuláře	Administrativní zdroje dat
pohlaví	X	X
věk	X	X
rodinný stav		X
občanství		X
místo obvyklého pobytu	X	X
místo bydliště jeden rok před sčítáním	X	X
místo bydliště v době narození	X	X
místo registrovaného pobytu		X
nejvyšší dosažené vzdělání	X	X
počet živě narozených dětí	X	X
mateřský jazyk	X	
národnost	X	
náboženská víra	X	
způsob bydlení	X	X
ekonomická aktivita	X	X
postavení v zaměstnání		X
odvětví ekonomické činnosti	X	X
zaměstnání	X	
místo pracoviště/školy	X	X
frekvence dojížděky	X	
dopravní prostředek dojížděky	X	

Vstupem do zpracování dat za **byty** byla data za bydlení propojená se seznamem osob v bytech ze sčítacích formulářů a seznam bytů z referenčních dat územní přípravy Sčítání 2021 (RDÚP) aktualizovaný během informační pochůzky sčítacími komisaři. I v případě bytů bylo nutné provést proces deduplikace a prioritizace. K identifikaci multiplicit sloužil zejména seznam osob v bytě (bytová domácnost) na stejné adrese. Identifikátor bytu nemohl být využit díky neexistující evidenci distribuce LSF na úroveň bytu (v době distribuce LSF byla v platnosti přísná protipandemická opatření, která to znemožňovala) a velké chybovosti identifikace bytu z ESF. Po odstranění duplicitních záznamů došlo k propojení se seznamem bytů z RDÚP a obohacení o nově zjištěné obydlené byty ze sčítacích formulářů. Na základě propojení osob ze základního kmene a bytů byla určena obydlenost bytu. Byty, které nebyly obydleny žádnou osobou, byly po splnění několika podmínek určeny jako neobydlené byty.

Pro odvození **hospodařících domácností** byly využity vztahy mezi všemi společně bydlícími osobami a informace o společném hospodaření těchto osob, to vše ze sčítacích formulářů. Ze soustavy registrů ROB–AISEO/AISC byly k dispozici klíčové rodinné vztahy (manželé/registrovaní partneři, rodiče/děti a po odvození prarodiče/vnuci). Podle ne(existence) rodinných jader byly následně identifikovány jednotlivé typy hospodařících domácností (např. úplná rodina tvořená manželským párem, neúplná rodina osamělého otce s dítětem, vícečlenná nerodinná domácnost, domácnost jednotlivce apod.). Ve výsledcích sčítání jsou pro hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou odvozeny počty závislých dětí. Závislé dítě je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, jejíž postavení v domácnosti je „dítě“, není zahrnuta mezi pracovní sílu a zároveň je ve věku 0–25 let.

2.5.4 Zpracování dat za domy

Pro odvození **počtu domů** byl využit export všech budov z referenčních dat územní přípravy (RDÚP), který byl následně po prověření aktualizován o potvrzené nové či neexistující budovy identifikované sčítacími komisaři v rámci informační pochůzky a o dodatečné přírůstky nových budov do RSO po

předání souboru RDÚP. Následně proběhlo podchycení duplicitních záznamů a výběr unikátních záznamů k rozhodování o jejich zařazení do domovního fondu. Vzhledem k vymezení domovního fondu při Sčítání 2021, zahrnujícího pouze domy určené k bydlení, tj. budovy, v nichž je alespoň jeden byt nebo jiné prostory určené k bydlení nebo dlouhodobějšímu ubytování, jako jsou různá ubytovací zařízení, vstupovaly do podmínky pro zařazení budovy do domovního fondu také atributy počet bytů, druh domu a u některých i obydlenost domu. Na závěr byly provedeny ještě nezbytné logické kontroly a porovnání vývoje počtu domů mezi sčítáními 2011 a 2021 se statistikou nové bytové výstavby v tomto období.

Zařazení budovy do domovního fondu rozhodovalo o zpracování dalších charakteristik za tyto domy – obydlenosti domu a druhu domu – které jsou dostupné pro všechny budovy zahrnuté do domovního fondu. Všechny další zjišťované atributy domů byly v souladu s předchozími sčítáními odvozeny a zveřejněny jen za množinu obydlených domů. Mezi atributy, které byly zpracovány výhradně z administrativních zdrojů, patří druh domu a typ vlastníka domu. Technickoekonomické atributy materiál nosných zdí domu, způsob odvádění odpadních vod a vybavenost domu výtahem byly převážně odvozeny z údajů evidovaných v administrativních zdrojích, částečně ale byly došetřeny i v rámci územní přípravy buď stavebními úřady nebo spolupracujícími vlastníky bytových domů či terénními pracovníky sčítání. U zbývajících charakteristik domů (připojení domu na vodovod, plyn, způsob vytápění domu, počet nadzemních podlaží) byly výsledné hodnoty odvozeny z významově odpovídajících údajů zjištěných ze sčítacích formulářů za byty v kombinaci s evidovanými hodnotami v administrativních zdrojích (využity zejména v případě nezjištěných odpovědí za byty).

2.6 Diseminace výstupů

Závěrečnou a do jisté míry tou nejviditelnější fází projektu Sčítání 2021 byla diseminace výsledků, která je v širším pojetí chápána jako šíření získaných a zpracovaných statistických informací všemi možnými dostupnými způsoby. Strategie diseminace sčítání byla předem nastavena a schválena v souladu s celkovou diseminační politikou Českého statistického úřadu, která vychází z ustanovení *Zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě*.

V průběhu všech činností souvisejících s diseminací výsledků byly uplatňovány veškeré principy, kterými jsou mimo jiné profesionální nezávislost, objektivita a transparentnost nebo přesnost a spolehlivost. Ve všech aspektech byl kladen důraz na naplnění potřeb širokého spektra uživatelů a dodržení jejich práva na svobodný přístup k informacím. V neposlední řadě byl respektován a zajištěn relevantní princip pro ochranu důvěrných dat.

Diseminace dat úzce souvisí s obsahem sčítání. Základním východiskem pro Sčítání 2021 bylo postupné zveřejňování definitivních výsledků. Na rozdíl od posledního sčítání o deset let dříve tak nebyly publikovány předběžné výsledky. Zveřejněná data, zpracovaná v tradičním rozsahu tabulek v různém územním detailu, plně umožňovala porovnání s výsledky minulého sčítání za obvykle bydlící obyvatelstvo. Kromě některých dílčích obsahových změn (viz Metodické vysvětlivky) byly pro Sčítání 2021 charakteristické zejména rozsáhlejší možnosti prezentace dat.

Celosvětovým trendem moderní společnosti je zvyšování dostupnosti a srozumitelnosti poskytovaných statistických informací nejen směrem k odborné, ale také k široké veřejnosti. Způsoby zveřejňování výsledků ze Sčítání 2021 v elektronické podobě proto maximálně využívaly nová technologická řešení a nabízely flexibilní a dynamické nástroje pro zobrazování.

První představení definitivních výsledků proběhlo na tiskové konferenci v lednu 2022. Od té doby – v návaznosti na průběh zpracování - probíhalo kontinuální zveřejňování dat za obyvatelstvo, domovní a bytový fond, hospodařící domácnosti a v neposlední řadě i za vyjížděku a dojížděku do zaměstnání a školy. Důležitým milníkem diseminace bylo splnění závazků vůči Statistickému úřadu Evropské unie (Eurostat), který požadoval včasné dodání mezinárodně srovnatelných dat za stanovená témata a ukazatele – ve formě takzvaných hyperkostek. Jednou z novinek tohoto sčítání, vycházejících z potřeb všech členských států Evropské unie, byla diseminace výsledků v takzvaných kilometrových

čtvercích. To umožňovalo zveřejnit údaje v prakticky libovolném územním členění, bez ohledu na administrativní celky nebo národní hranice.

Hlavním rozcestníkem ke všem informacím o Sčítání 2021 se stala webová stránka na adrese www.scitani.cz. Zde, v rubrice s Výsledky, měl uživatel možnost dostat se jednoduše ke zveřejněným datům. Tabulkové výstupy byly doplněny doprovodnými komentáři pro snadnější a rychlejší porozumění jednotlivým výstupům. Vizualizace pomocí kartogramů umožňovala zase lepší představu o územních rozdílech u konkrétního jevu. Významnou roli při prezentaci výsledků hrály i další grafické vizualizace, které vhodně doplnily tabulkové či textové výstupy. Obsah webových stránek byl kompletně k dispozici nejen v českém, ale i anglickém jazyce.

Pro diseminaci výsledků v podrobnějším územním členění byla, stejně jako pro sčítání v roce 2011, využívána Veřejná databáze ČSÚ (zkráceně VDB). Ke zveřejňovaným tématům a jejich ukazatelům byly předem spočítány stanovené agregace věcných dimenzí pro různé územní úrovně. Nad agregovanými daty byly poté vytvořeny tabulky umožňující v některých případech interaktivní výběr parametrů, například podle věku či pohlaví. Výhodou databáze byl mimo jiné také metodický popis zveřejněných údajů a dostupné metainformace. Přístup byl podporován v českém i v anglickém jazyce. Pro odborné uživatele byly postupně zveřejňovány výsledky také ve formě otevřených dat.

V rámci přípravy jednotlivých výstupů pro výše popsané diseminační kanály se zároveň připravovaly datové sady ze sčítání v podobě, ve které budou uživatelům k dispozici prostřednictvím nové aplikace DataStat. Projekt je zaměřen na uživatelem definované výstupy; kromě zobrazení předdefinovaných datových výstupů má umožnit především sestavení vlastních výsledných tabulek právě podle požadavků uživatele. Podobné aplikace jsou využívány v řadě zemí nejen pro výsledky censů, ale i pro další statistické oblasti.

Stejně jako v minulosti byly připravovány a postupně zveřejňovány také datové a analytické publikace. Výstupy ve formě publikací jsou vhodné nejen pro zkušené uživatele s dobrou orientací ve zveřejňovaných výsledcích, tedy se znalostí publikovaných tabulek, ale i pro ty uživatele, kteří se zatím v datových výstupech tolik neorientují. Všechny publikace byly zveřejněny v elektronické podobě přes Katalog produktů ČSÚ (např. Základní výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021 nebo krajské analýzy výsledků sčítání). Tištěné výtisky v omezeném rozsahu byly využívány především v rámci Odboru informačních služeb, protože umožňují předložit uživateli o datech ze sčítání souhrnný přehled.

Zcela nový způsob prezentace výsledků ze sčítání nabídl Statistický geoportál. Výsledná data v něm byla geoprostorově vizualizována s využitím sofistikovaných nástrojů geografického informačního systému (GIS). Koncové webové aplikace - Statistický atlas, Dojíždka, Statistické georeporty - pak umožnily uživatelům zobrazení vybraných ukazatelů v jednotlivých tématech za určité území v přehledných interaktivních mapách.

Doplňkovou možnost zpřístupnění dat ze sčítání, především těch nejzajímavějších, představovaly údaje průběžně prezentované prostřednictvím sociálních sítí (Facebook, sociální síť X - dříve Twitter, YouTube, LinkedIn nebo Instagram) nebo přes mobilní aplikaci ČSÚ. Takovéto formy prezentace výsledků byly praktikovány vůbec poprvé v historii sčítání.

Popsané diseminační kanály představovaly základní nebo doplňkové způsoby zveřejňování výsledků Sčítání 2021 a byly navrženy a vytvořeny tak, aby různým skupinám uživatelů umožnily co nejkomfortnější a nejrychlejší cestu k požadovaným informacím a výsledkům. V průběhu celé diseminace byl kladen důraz na srozumitelnost a metodickou srovnatelnost výstupů v čase i na moderní grafickou formu.

2.7 Hodnocení kvality

Nezbytnou součástí prací na tak složitém a nákladném projektu jakým sčítání lidu je, jsou kontrolní procesy a vyhodnocování jeho kvality. Český statistický úřad se zaměřuje na dvě dimenze kvality:

faktickou (věcnou) a statistickou kvalitu. Hodnocení věcné kvality je založeno na kvantitativní a kvalitativní analýze kontrolních zpráv. Audity zkoumají všechny procesy a subjekty podílející se na realizaci sčítání. Statistické hodnocení kvality je založeno na kvantitativní analýze získaných dat.

2.7.1 Řízení kvality sčítání

Řízení kvality bylo zaměřeno na všechny procesy, které se podílely jak na přípravě sčítání (jak terénních prací, tak i podkladů pro pochůzky sčítacích komisařů, tisk listinných formulářů a dalších materiálů), tak jeho realizaci – distribuci a sběru listinných formulářů, kontrola digitalizace dat, kontroly na základě reportů předávaných z informačních systémů České pošty (např. objektů označených za neexistující či neobydlené, kontrola terénního došetření).

Kontroly kvality byly prováděny při zkušebním sčítání v druhé polovině roku 2020 i během reálného sčítání v první polovině roku 2021. Kontroly kvality při zkušebním sčítání pomohly zpřesnit odhad náročnosti jednotlivých prací, především ale odhalily, na které procesy je třeba zaměřit pozornost, aby sebraná data měla co nejvyšší vypovídací hodnotu. Průběžné vyhodnocování kontrol mělo za cíl objevit slabá místa jednotlivých procesů a možnost včas reagovat na případné problémy a zajistit jejich nápravu.

Podkladem pro kontroly kvality byly Metodické listy kontrol, které přesně popsaly místo kontroly, kontrolní období, předmět kontroly, kontrolní a procesní postup, požadovanou součinnost s kontrolovaným objektem, způsob výběru kontrolovaného objektu a velikost kontrolního vzorku, standardní dobu trvání kontroly, limitní hodnoty. Na ně navazovaly pracovní postupy, které kontrolorům ČSÚ podrobně a po jednotlivých po sobě následujících krocích určily průběh a obsah kontroly. O každé provedené kontrole byl veden záznam.

Ve zkušebním sčítání bylo provedeno celkem 635 kontrol na kontaktních a sběrných místech České pošty (dále „ČP“), dále 131 kontrol sběru listinných sčítacích formulářů (dále „LSF“) ve vybraných sčítacích obvodech, 135 kontrol vyplnění LSF, kontroly rozvozu LSF na sběrná místa, kontroly ověřeného a doplněného popisu a mapy standardních sčítacích obvodů – objektů. Kvůli šíření onemocnění Covid-19 bylo mnoho kontrol zrušeno – jak na jednotlivých sběrných místech ČP, tak i úplné zrušení kontroly ověřeného a doplněného seznamu bytů (aby kontroloři ČSÚ nevcházeli do uzavřených prostor v domech).

V období reálného sčítání proběhlo celkem 2719 kontrol kontaktních míst, a 62 kontrol sběrných míst (kontrola dokumentace, monitoring činností, bezpečnost nakládání s listinnými formuláři). Dále proběhlo 469 kontrol pochůzek (distribuce LSF).

Na základě náhodně vybraného vzorku 258 standardních sčítacích obvodů s více než 12,2 tisíci náhodně vybranými objekty proběhla kontrola popisu a map standardních sčítacích obvodů za objekty. Kontrolu prováděli krajsí pracovníci SLDB. Pracovní postup byl rozdělen do dvou fází - přípravné a terénní. V přípravné fázi proběhla na pracovišti ČSÚ prvotní kontrola souboru budov s využitím dostupných online zdrojů (např. Registr územní identifikace, adres a nemovitostí, Registr sčítacích obvodů, Katastr nemovitostí apod.). Jejím účelem bylo identifikovat rozdíly v obdržení datech z informační pochůzky s evidovanými administrativními daty a na tyto rozdíly se následně zaměřit při kontrole v terénu. Následně kontroloři ČSÚ provedli fyzickou kontrolu evidovaných hodnot atributů vybraných budov zjištěním skutečného stavu v terénu, jelikož při posuzování správnosti údaje byl vždy rozhodující zjištěný stav v terénu, kterým se řídil i sčítací komisař při informační pochůzce.

Dalšími důležitými kontrolami byly kontroly informační pochůzky. V období průběhu informační pochůzky (od 20. 3. 2021 do 14. 4. 2021) byly primárně kontrolovány objekty, které sčítací komisaři ČP označili jako neexistující či neobydlené. Důvodem této kontroly byl fakt, že neobydlené a neexistující objekty byly následně vyřazeny z terénního došetření a neprobíhala zde distribuce listinných sčítacích formulářů. Cílem této kontroly tedy bylo minimalizovat případy chybného vyřazení objektů z terénního došetření. Celkem bylo takto zkontrolováno 12 sčítacích obvodů s vysokou koncentrací neexistujících objektů, 6 sčítacích obvodů s vysokou koncentrací neobydlených objektů, 178 neexistujících bytových

domů a 189 neobydlených bytových domů. Po konci informační pochůzky bylo provedeno vyhodnocení podkladů od krajských pracovníků a objekty, u kterých byl zjištěn rozpor mezi zjištěním sčítacího komisaře a příslušných krajských pracovníků, byly reklamovány České poště, tzn., byla požadována změna stavu objektu.

Kontrola terénního došetření byla realizována obdobně jako kontrola informační pochůzky. První z kontrolovaných oblastí byl počet distribuovaných formulářů sčítacími komisaři na úrovni jednotlivých sčítacích obvodů. Cílem této kontroly bylo nalezení oblastí s potenciálním problémem v kvalitě distribuce listinných formulářů sčítacími komisaři. Tento ukazatel byl sledován průběžně a byl také komunikován s Českou poštou.

2.7.2 Kvalita dat

Důležitým aspektem kvality dat ze sčítání je podíl zjištěných údajů za danou proměnnou. Vysoká míra non-response vede k tomu, že jsou data méně důvěryhodná a jejich vypovídající schopnost může být zkrácená. Ani využití pouze relativních údajů bez nezjištěno nemusí pomoci. Není totiž jisté, zda by subpopulace, za kterou data nemáme, měla relativně stejné odpovědi jako subpopulace se zjištěnou odpovědí.

Tab. 2.2 Podíl zjištěných údajů u proměnných za osoby^{*)} a zdroj dat, SLDB 2021 (v %)

Proměnná	Podíl zjištěných odpovědí	Zdroj dat
pohlaví	100,0	SF / AZD
věk	100,0	SF / AZD
rodinný stav	99,5	AZD
občanství	99,7	AZD
místo obvyklého pobytu	100,0	SF / AZD
místo bydliště jeden rok před sčítáním	99,6	SF / AZD
místo bydliště v době narození	100,0	SF / AZD
místo registrovaného pobytu	100,0	AZD
druh registrovaného pobytu	100,0	AZD
nejvyšší dosažené vzdělání	94,2	SF / AZD
počet živě narozených dětí	97,9	SF / AZD
mateřský jazyk	92,8	SF
národnost	68,4	SF
náboženská víra	69,9	SF
způsob bydlení	100,0	SF / AZD
ekonomická aktivita	98,8	SF / AZD
postavení v zaměstnání	90,7	AZD
odvětví ekonomické činnosti	99,2	SF / AZD
zaměstnání	87,0	SF
místo pracoviště/školy	97,4	SF / AZD
frekvence dojížděky	85,6	SF
dopravní prostředek dojížděky	87,0	SF

^{*)} Pouze za osoby, které měly na danou otázku odpovídat.

Nižší podíl zjištěných údajů byl evidován u proměnných, jejichž zdrojem byl pouze sčítací formulář (viz tab. 2.2) – zejména u dobrovolných otázek na národnost (68,4 %) a náboženskou víru (69,9 %). Naopak proměnné vycházející z kombinace zdrojů, nebo jejichž zdrojem dat byla pouze AZD, dosahovaly vyšší úrovně zjištěnosti (výjimkou je pouze postavení v zaměstnání s 90,7 %). Místo obvyklého bydliště bylo zjištěno u všech osob s obvyklým pobytem, avšak u osob, kde jsme neměly

informaci o obvyklému pobytu ze sčítacího formuláře bylo ztotožněno s místem registrovaného pobytu. Všechny osoby s registrovaným pobytem mají zjištěné místo tohoto pobytu. Plnou vyplněnost měly i proměnné pohlaví, věk a způsob bydlení. Místo bydliště v době narození a druh registrovaného pobytu sice nebyly plně zjištěné, ale po zaokrouhlení se hodnota dostala na 100,0 %. Ve srovnání se sčítáním 2011 se zvýšila úroveň zjištěnosti zejména na ekonomické charakteristiky (ekonomická aktivita, odvětví ekonomické činnosti, místo pracoviště/školy) nebo u proměnné počet živě narozených dětí. Důvodem bylo zejména zapojení administrativních zdrojů dat.

Ženy měly podíl zjištěných údajů vyšší než muži téměř u všech proměnných (viz tab. 2.3 a 2.4). Jedinou výjimkou byl dopravní prostředek, kde měly míru zjištěnosti o 0,4 p. b. nižší. Naopak proměnnou s nejvyšším rozdílem ve prospěch žen bylo zaměstnání – o 5 p. b. více než muži.

Tab. 2.3 Podíl zjištěných údajů u proměnných za osoby^{*)}, muži podle věkových skupin, (v %)

Proměnná	Věková skupina					
	Celkem	0–14	15–29	30–49	50–64	65+
pohlaví	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
věk	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
rodinný stav	99,5	100,0	99,1	99,4	99,6	99,4
občanství	99,7	99,8	99,4	99,6	99,8	99,9
místo obvyklého pobytu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
místo bydliště jeden rok před sčítáním	99,5	99,8	99,3	99,4	99,6	99,8
místo bydliště v době narození	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
místo registrovaného pobytu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
druh registrovaného pobytu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
nejvyšší dosažené vzdělání	93,1	x	94,1	91,8	92,4	95,1
počet živě narozených dětí	x	x	x	x	x	x
mateřský jazyk	91,6	87,6	91,3	91,1	92,7	95,6
národnost	67,1	61,7	62,1	65,3	71,3	75,6
náboženská víra	69,2	62,9	69,7	69,9	70,2	72,4
způsob bydlení	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ekonomická aktivita	98,5	99,9	98,2	97,5	98,1	99,8
postavení v zaměstnání	89,7	x	83,9	90,8	93,0	80,9
odvětví ekonomické činnosti	99,1	x	98,7	99,2	99,3	98,1
zaměstnání	84,7	x	84,4	86,6	85,3	65,1
místo pracoviště/školy	97,3	98,2	96,4	97,7	97,7	93,6
frekvence dojížděky	84,9	57,4	85,9	93,6	93,6	75,9
dopravní prostředek dojížděky	87,2	57,6	87,5	95,0	94,9	80,3

^{*)} Pouze za osoby, které měly na danou otázku odpovídat.

Dalším diferencujícím faktorem, který ovlivňoval podíl zjištěných údajů, byl věk osoby. Nelze ovšem identifikovat jednoznačný směr vlivu napříč většinou otázek. Z administrativních zdrojů dat bylo možné v případě některých proměnných doplnit údaj pouze za určitou věkovou subpopulaci, což ovlivňuje výsledné hodnoty. Například vyšší podíl zjištěných počtů živě narozených dětí lze sledovat spíše u mladších matek. Také data o nejvyšším dosaženém vzdělání byly z AZD doplňovány zejména za mladší osoby. Jednoznačnou vazbu mezi věkem a podílem zjištěných údajů tak lze pozorovat pouze u sociokulturních charakteristik zjišťovaných jenom na sčítacím formuláři – mateřského jazyka, národnosti a náboženské víry. S rostoucím věkem rostl podíl zjištěných údajů a to u obou pohlaví.

Tab. 2.4 Podíl zjištěných údajů u proměnných za osoby^{*)}, ženy podle věkových skupin, (v %)

Proměnná	Věková skupina					
	Celkem	0–14	15–29	30–49	50–64	65+
pohlaví	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
věk	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
rodinný stav	99,6	100,0	99,1	99,6	99,8	99,5
občanství	99,8	99,8	99,3	99,7	99,9	100,0
místo obvyklého pobytu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
místo bydliště jeden rok před sčítáním	99,7	99,8	99,6	99,7	99,8	99,8
místo bydliště v době narození	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
místo registrovaného pobytu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
druh registrovaného pobytu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
nejvyšší dosažené vzdělání	95,3	x	95,9	95,0	95,3	95,3
počet živě narozených dětí	97,9	x	99,0	98,8	98,1	95,8
mateřský jazyk	93,9	87,4	92,9	94,5	95,9	96,4
národnost	69,7	61,6	63,2	69,4	74,8	75,5
náboženská víra	70,7	63,0	71,0	72,2	72,0	72,6
způsob bydlení	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ekonomická aktivita	99,0	99,9	97,9	98,1	99,3	99,9
postavení v zaměstnání	91,9	x	82,4	94,5	95,2	74,8
odvětví ekonomické činnosti	99,3	x	99,0	99,5	99,5	98,1
zaměstnání	89,8	x	87,3	91,8	91,2	67,7
místo pracoviště/školy	97,5	98,3	96,5	98,1	97,8	91,3
frekvence dojížděky	86,2	57,1	87,0	95,5	95,2	75,7
dopravní prostředek dojížděky	86,8	57,4	87,5	95,8	95,5	77,4

^{*)} Pouze za osoby, které měly na danou otázku odpovídat.

2.8 Rozpočet sčítání

Návrh rozpočtu sčítání byl od počátku součástí projednávání věcného záměru zákona o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021, který schválila vláda 19. června 2018. Upravený návrh rozpočtu byl součástí vládního návrhu zákona o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021, drobné úpravy spočívaly zejména ve změnách rozložení prostředků do jednotlivých let a snížení objemu na výdaje ostatních ústředních orgánů o 1,1 mil. Kč. Předpokládané výdaje na Sčítání 2021 tak měly činit celkem 2 225,1 mil. Kč, což zhruba odpovídalo nominální úrovni výdajů na sčítání v roce 2011.

Schválené výdaje z rozpočtové kapitoly 345 – Český statistický úřad byly v letech 2018 až 2023 ve výši **2 156,8 mil. Kč**. Výdaje ostatních ústředních orgánů byly plánovány ve výši 35,3 mil. Kč a výdaje obcí prostřednictvím účelové dotace z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa ve výši 33,0 mil. Kč.

Tab. 2.5 Schválený rozpočet ČSÚ v letech 2018 až 2023 (v mil. Kč)

Druh výdaje	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
Běžné výdaje celkem	45,0	293,0	626,6	953,6	29,6	6,0	1 953,8
v tom							
osobní výdaje	17,0	82,7	158,3	152,2	13,2	0,0	423,4
věcné výdaje	28,0	210,3	468,3	801,4	16,4	6,0	1 530,4
Kapitálové výdaje	0,0	56,0	132,0	15,0	0,0	0,0	203,0
Výdaje celkem	45,0	349,0	758,6	968,6	29,6	6,0	2 156,8

První prostředky schváleného rozpočtu účelově určené na provedení Sčítání 2021 byly uvolněny ve druhém pololetí roku 2018. Veškeré potřebné činnosti na přípravě sčítání realizované do této doby byly kryty z běžného rozpočtu ČSÚ. Výše a struktura přidělených prostředků na přípravu, provedení, zpracování a diseminaci výsledků sčítání byla každoročně zpřesňována při přípravě státního rozpočtu na následující rok ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR.

Největší část výdajů Českého statistického úřadu na realizaci Sčítání 2021 tvořily výdaje:

- na úhradu smluvní odměny za provedení terénních prací partnerem projektu Českou poštou, s. p., která zajišťovala zejména tyto činnosti:
 - o tisk a rozvoz listinných sčítacích formulářů a dalších tiskovin,
 - o informační pochůzku,
 - o distribuci a sběr listinných sčítacích formulářů,
 - o digitalizaci, skladování a skartaci listinných formulářů,
- na vytvoření, implementaci a provoz 3 páteřních IT systémů sčítání – systému distribuce a sběru online elektronických formulářů (ONLINE), systému pro bezpečné uložení a zpracování neanonymních dat (Censový IS) a systému monitoringu a vyhodnocení průběhu fáze distribuce, sběru a zpracování formulářů (CMS SLDB),
- na vysoce zabezpečenou infrastrukturu pro zřízení, provoz a správu systému pro realizaci online sběru dat a systému pro uložení, zpracování a anonymizování dat získaných v rámci sčítání prostřednictvím služeb Státní pokladny Centra sdílených služeb, s. p.,
- na územní přípravu sčítání vč. realizace zkušebního sčítání,
- na zřízení a provoz dočasných pracovišť,
- na platy a ostatní osobní výdaje dočasných pracovníků,
- na komunikační a informační kampaň, provoz kontaktního centra,
- na zpracování výsledků, tj. výdaje na zřízení a provoz dočasného režimového pracoviště pro kódování, pořízení vstupů, kontrol a zpracování výsledků,
- na vytvoření, implementaci a provoz 3 IT systémů diseminace výsledků – Geoportálu pro diseminaci geografických dat SLDB 2021 (GIS), Webové aplikace pro uživatelem definované výstupy dat SLDB 2021 (UDV) a Portálu pro prezentaci výsledků SLDB 2021 (PDI),
- na služby projektového managementu, služby technické kanceláře, bezpečnostní testování systémů.

Tab. 2.6 Výdaje ČSÚ na sčítání v letech 2018 až 2023 (v tis. Kč)

Druh výdaje	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
Běžné výdaje celkem	3 137,2	130 453,8	438 040,5	1 000 616,6	74 248,4	16 878,6	1 663 375,1
v tom							
osobní výdaje	1 549,8	62 657,5	146 110,8	132 237,8	15 775,4	3 667,5	361 998,8
věcné výdaje	1 587,4	67 796,3	291 929,7	868 378,8	58 473,0	13 211,1	1 301 376,3
Kapitálové výdaje	0,0	10 395,3	74 649,2	33 699,2	40 448,8	4 155,3	163 347,8
Výdaje celkem	3 137,2	140 849,1	512 689,7	1 034 315,8	114 697,2	21 033,9	1 826 722,9

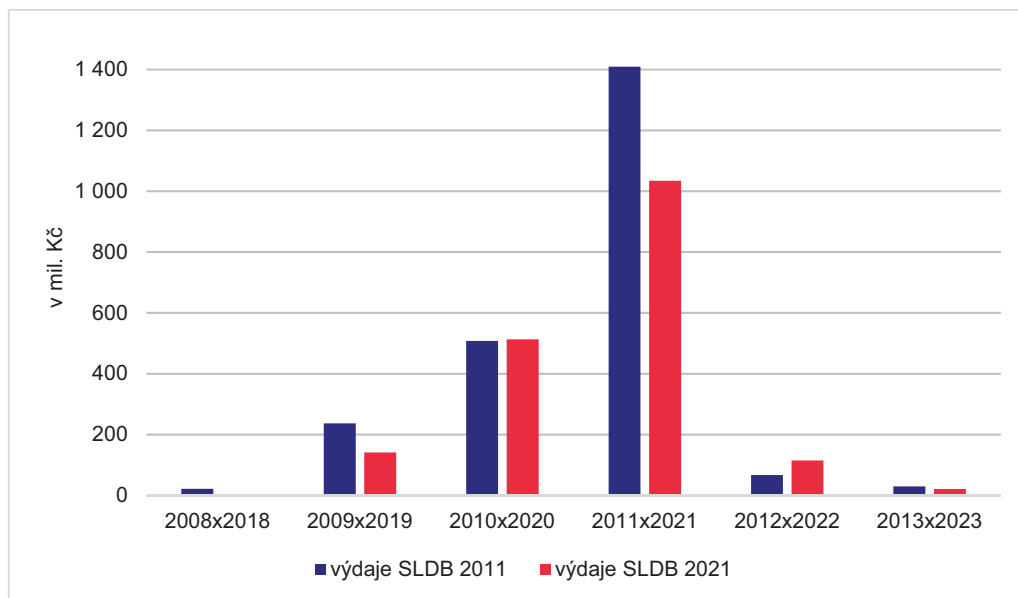
Čerpání výdajů na projekt nebylo v době vydání publikace ukončeno, bude pokračovat do doby vypořádání závazků ze smluv uzavřených z titulu SLDB 2021, zejména na dokončení IT projektů diseminace a zajištění jejich technické podpory.

Přesto lze konstatovat, že došlo k výrazným úsporám oproti předpokládaným výdajům. **Nejvyšší úspora** byla dosažena ve **výdajích České pošty**, s. p., a to zejména v důsledku epidemické situace v souvislosti s onemocněním Covid-19, a s tím souvisejícími mimořádnými opatřeními, která vedla ke zmenšení rozsahu terénních prací. V této souvislosti došlo dodatkem smlouvy ke změnám postupů při realizaci terénních prací spočívajícím v tom, že důraz bude kladen na online sběr dat a činnost sčítacích komisařů při terénním došetření bude v součinnosti ČSÚ a České pošty modifikována tak, aby došlo k výraznému omezení osobních kontaktů mezi sčítacími komisaři a obyvatelstvem. Úspora z těchto

změn byla vyčíslena na **93,4 mil. Kč**. Dále je potřeba mezi úspory zahrnout i zjištěné nadměrné vyrovnání v rámci kontroly a ověření výše vyrovnávací platby poskytnuté v rámci projektu Sčítání 2021 České pošty ve výši 132 mil. Kč. K vrácení nadměrné platby došlo zatím ve výši **63,9 mil. Kč**.

Ve srovnání s předchozím sčítáním v roce 2011 budou konečné výdaje na Sčítání 2021 nižší o více než 400 mil. Kč.

Graf 2.1 Porovnání výdajů SLDB 2011 a 2021 v jednotlivých letech projektu

**Základní informace
ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021**

3. Populační vývoj

Následující kapitola popisuje vývoj obyvatelstva primárně podle obvyklého pobytu členěný podle dalších proměnných dostupných ze Sčítání 2021 – pohlaví, věku, rodinného stavu a kraje obvyklého pobytu. Vzhledem k tomu, že populační vývoj úzce souvisí s plodností žen, která byla pomocí otázky na počet živě narozených dětí ženě zjišťována i při posledním sčítání, je součástí kapitoly i stručná analýza plodnosti žen. Data podle obvyklého pobytu jsou k dispozici pouze ze sčítání 2011 a 2021, tedy s desetiletým rozestupem. Pro detailnější obrázek o populačním vývoji obyvatelstva Česka je proto potřeba prezentovat trendy v jednotlivých letech, k čemuž máme k dispozici data o obyvatelstvu podle registrovaného pobytu, která jsou analyzována v podkapitole 3.2⁸.

3.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

Výsledky sčítání 2011 a 2021 za obyvatelstvo podle obvyklého pobytu jsou srovnatelné. Definice obvyklého pobytu se nezměnila. Oproti tomu ze sčítání 2001 jsou všechny výsledky podle místa trvalého, nebo dlouhodobého pobytu. Pojem registrovaný pobyt ve Sčítání 2021 odpovídá pojmu trvalý nebo dlouhodobý pobyt v SLDB 2011 i 2001. Zahrnuje trvalý pobyt občana ČR, trvalý pobyt cizince a různé druhy přechodného pobytu cizince registrované v administrativních zdrojích Ministerstva vnitra⁹.

Rodinný stav a registrované partnerství jsou stavy de iure, tedy právní stavy osob. Zatímco rodinný stav a registrované partnerství se ve sčítání 2011 zjišťovaly přímo na formuláři, o deset let později byly tyto údaje ze sčítacího formuláře vypuštěny a plně nahrazeny údaji z administrativních zdrojů dat. Třídění proměnných zůstalo stejné. Ve sčítání 2001 se na formuláři zjišťoval pouze rodinný stav, institut registrovaného partnerství nebyl ještě uzákoněn.

Počet živě narozených dětí byl při sčítání 2011 i 2021 zjišťován u žen ve věku 15 a více let. Zahrnuje všechny živě narozené děti ženě do rozhodného okamžiku sčítání, i když některé z dětí později zemřelo. Na rozdíl od sčítání 2011 se již nezjišťoval počet živě narozených dětí v současném (posledním) manželství. U žen s českým státním občanstvím ve věku 15–59 let¹⁰ byly údaje ze sčítacích formulářů doplněny daty o počtu živě narozených dětí z administrativních zdrojů (AISEO) v případě, že informace na sčítacím formuláři nebyla vyplněna, nebo neprošla kontrolami přípustnosti¹¹. Počet živě narozených dětí byl z registrů doplněn u 3,3 % žen ve věku 15 let a více. Ve sčítání 2001 se zjišťoval celkový počet narozených dětí, nikoliv pouze živě narozených jako při posledních dvou sčítáních.

3.2 Vývoj počtu obyvatel podle registrovaného pobytu

Počty obyvatel podle registrovaného pobytu v jednotlivých letech jsou získány tak, že výsledné hodnoty ze sčítání k jeho rozhodnému okamžiku jsou rebilancovány na stav k 1. 1. a dále na ně navazuje intercenzální demografická evidence.

K rozhodnému okamžiku Sčítání 2021 (26. 3.) mělo na území Česka registrovaný pobyt 10 487 748 obyvatel, zpětnou rebilancí demografické evidence k 1. 1. 2021 se počet osob zvýšil na 10 494 836. Po přičtení celkového přírůstku za rok 2021 ve výši téměř 22 tisíc se počet obyvatel dostal na 10 516 707 k 31. 12. 2021. Od konce roku 2011 tak obyvatelstvo početně narostlo o pouhých cca 11 tisíc. Hlavním důvodem nízkého nárůstu je pokles počtu obyvatel podle registrovaného pobytu po nasazení údajů

⁸ Podrobné srovnání mezi obyvatelstvem podle obvyklého a registrovaného pobytu lze nalézt v kapitole 4.

⁹ Zahrnuje přechodný pobyt občanů třetích zemí na území Česka na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, hlášený přechodný pobyt občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků na území Česka a pobyt cizinců s platným azylem nebo doplňkovou ochranou v Česku.

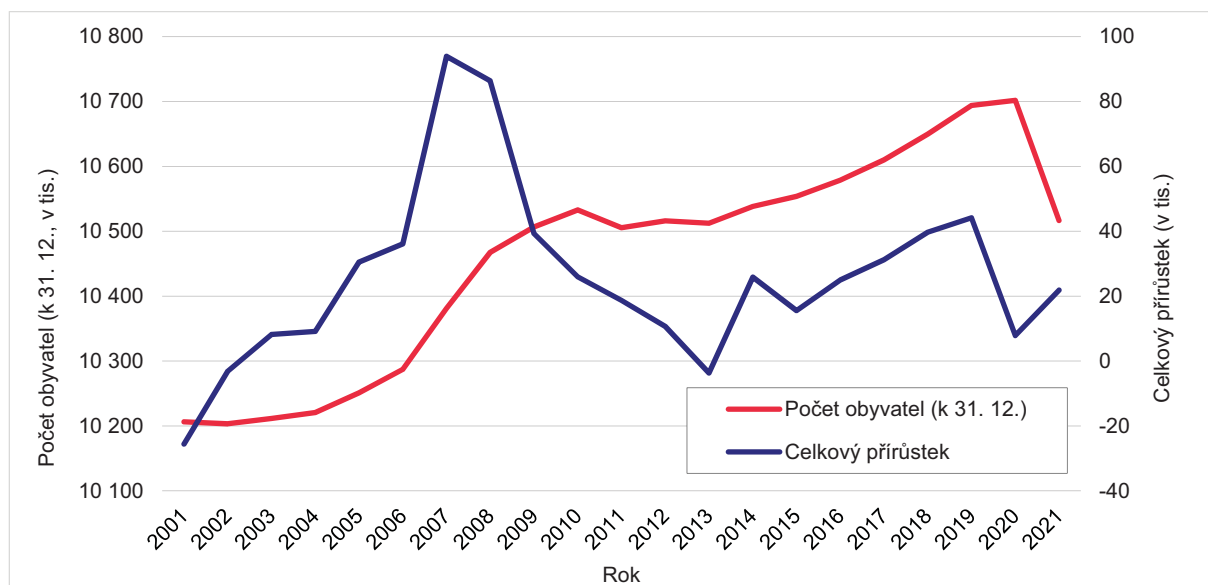
¹⁰ Tyto podmínky byly definovány na základě analýzy shody počtu živě narozených dětí na sčítacím formuláři a odvozeného počtu z AISEO u žen, u kterých byl údaj dostupný v obou zdrojích. Ostatní subpopulace žen vykazovaly vysokou míru neshody, proto nemohl být jejich údaj z administrativních zdrojů převzat – došlo by ke zkrácení dat. V případě cizinek bylo důvodem, že jejich děti nemusí mít pobyt v Česku. U starších žen nemusely být vždy evidovány děti, které zemřely před rokem 1990.

¹¹ Omezení na počet živě narozených dětí ve vazbě na věk matky.

ze sčítání lidu 2021, ještě na konci roku 2020 měla populace Česka 10 701 777 osob¹². Mezi roky 2011 a 2021 docházelo s výjimkou roku 2013 (pokles o téměř 4 tisíce obyvatel jak v důsledku záporného salda stěhování, tak i přirozeného úbytku) ke každoročnímu růstu počtu obyvatel. Naopak nejvíce populace početně rostla v poslední dekádě v letech 2017–2019 (každý rok přes 30 tisíc), přičemž hlavním faktorem byl vysoký přírůstek stěhování. I období 2001–2011 přineslo populační růst z 10 206 436 osob ke konci roku 2001 na 10 505 445 k 31. 12. 2011. Nasazení dat ze sčítání 2011 vedlo k poklesu populace Česka o cca 46 tisíc, šlo tedy o výrazně nižší pokles než při posledním sčítání. V dekádě 2001–2011 byl evidován také téměř každoroční celkový přírůstek, výjimku tvořily pouze roky 2001 a 2002, kdy přirozený úbytek ještě nebyl kompenzován vyšším saldem zahraniční migrace. Roky 2007 a 2008 přinesly nejvyšší hodnoty (okolo 90 tisíc) celkového přírůstku v celém sledovaném dvacetiletém období. Počty živě narozených sice v těchto letech převyšovaly počty zemřelých, za výraznou většinou populačního růstu ovšem stálo vysoké saldo zahraniční migrace.

Graf 3.1 Počet obyvatel podle registrovaného pobytu a celkový přírůstek, 2001–2021

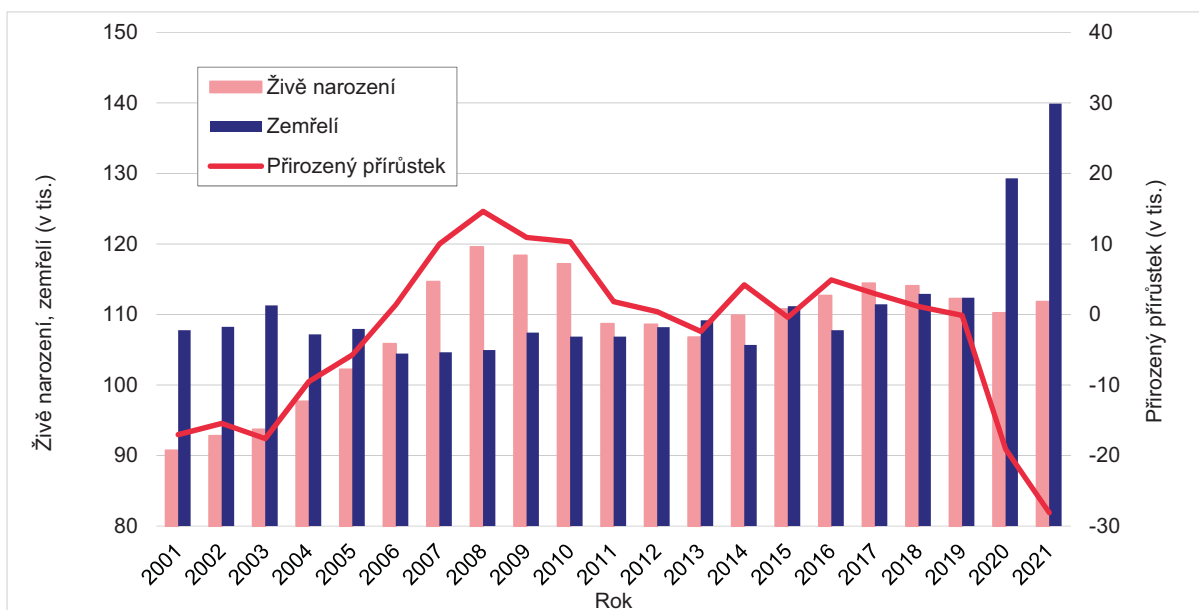
Pozn.: Poklesy počtu obyvatel v letech 2011 a 2021 i přes kladný celkový přírůstek jsou způsobeny nasazením dat z příslušných sčítání.

Zatímco saldo zahraničního stěhování bylo ve sledovaném období 2001–2021 záporné pouze dvakrát (roky 2001 a 2013), přirozený úbytek byl evidován zhruba v každém druhém roce. Šlo zejména o roky 2001–2005, kdy se Česko potýkalo s dopadem velmi nízké úrovně plodnosti pod 1,3 dítěte na jednu ženu, a 2020–2021, kdy došlo k bezprecedentnímu nárůstu intenzity úmrtnosti (nejvyššímu od druhé světové války), který byl způsoben pandemií covidu-19. Počet zemřelých ve výši 129 tisíc v roce 2020 a 140 tisíc o rok později překonal historické rekordy, v prvním případě samostatné České republiky, ve druhém případě šlo dokonce o poválečné (z pohledu druhé světové války) maximum. Když vynecháme tyto dva výjimečné roky, byl počet zemřelých méně variabilní (104–113 tisíc) než v případě živě narozených (91–120 tisíc). Naděje dožití při narození mužů i žen se postupně zvyšovala z 72,0 let pro muže a 78,5 let v případě žen v roce 2001 na 76,3 a 82,1 let v roce 2019. Vývoj v roce 2022 ukázal, že se po dvou letech ovlivněných covidem-19 vrátila na hodnoty rok až dva před pandemií. Vyšší proměnlivost počtu živě narozených dětí je způsobena výraznějšími výkyvy úrovně plodnosti. Nejvyšší počty živě narozených dětí byly zaznamenány v letech 2008 a 2009 (téměř 120 tisíc), kdy se hodnota úhrnné plodnosti pohybovala okolo 1,5 dítěte na jednu ženu. Od roku 2014 byla její úroveň dokonce ještě vyšší (v letech 2017–2021 okolo 1,7), ale vzhledem k nižšímu počtu žen v reprodukčním věku se

¹² Podrobněji viz Komentář ČSÚ k počtu obyvatel v obcích po sčítání lidu, domů a bytů 2021. <https://csu.gov.cz/produkty/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112022>

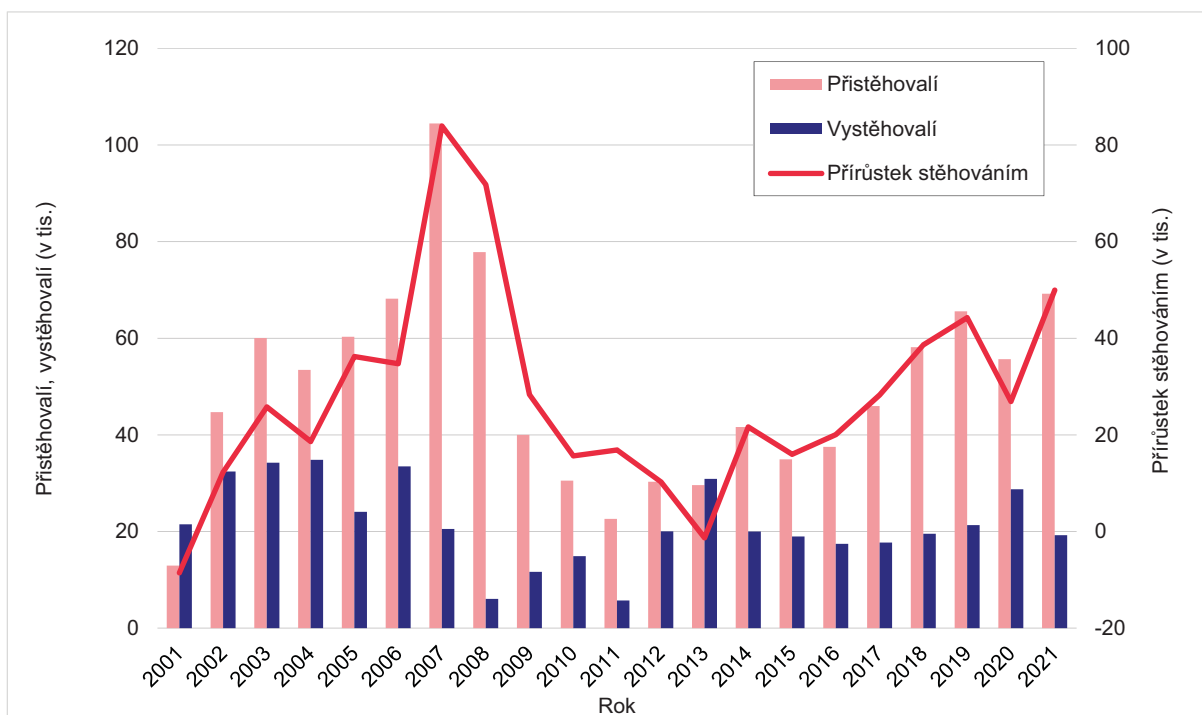
počty živě narozených dětí pohybovaly okolo 110–114 tisíc. Kontrastem jsou potom hodnoty pod 100 tisíc na začátku milénia.

Graf 3.2 Živě narození, zemřelí a přirozený přírůstek, 2001–2021

Počet přistěhovaných dlouhodobě převyšuje počet vystěhovaných, ale vzhledem k tomu, že při nasazování nových stavů ze sčítání lidu dochází k podstatnému poklesu počtu obyvatel, tak bude množství vystěhovaných v demografické statistice podhodnoceno. Nejvyššího salda zahraniční migrace za posledních dvacet let bylo dosaženo v letech 2007 (84 tisíc) a 2008 (72 tisíc), což byly i roky s nejvyššími počty přistěhovaných (104 a 78 tisíc). Naopak záporné saldo bylo evidováno pouze v letech 2001 (-9 tisíc) a 2013 (-1 tisíc).

Graf 3.3 Přistěhovaní, vystěhovaní a přírůstek stěhováním, 2001–2021

3.3 Obyvatelstvo podle pohlaví a věku

Podle výsledků Sčítání 2021 dosáhl k rozhodnému okamžiku (26. 3.) počet obvykle bydlících obyvatel Česka hodnoty 10 524 167, což bylo o 88 tisíce více než o deset let dříve. Výrazněji se na tomto početním růstu podíleli muži (+ 77 tisíc) než ženy (+ 11 tisíc). Podíl mužů na celé populaci mírně vzrostl ze 49,0 % v roce 2011 na 49,3 % o deset let později. Mezi roky 2001¹³ a 2011 došlo k výraznějšímu růstu počtu obyvatel (+ 207 tisíc), za který byl zhruba z 60 % zodpovědný nárůst mužské části populace.

Téměř všechny ukazatele vycházející z věkové struktury obyvatelstva posledních tří sčítání lidu dokazovaly (časově nerovnoměrně) probíhající populační stárnutí obyvatelstva Česka. Podíl osob ve věku 65 let a více vzrostl z 13,8 % v roce 2001 až na 20,4 % v roce 2021. Z absolutního hlediska činil počet obyvatel v tomto seniorském věku při posledním sčítání přes 2,1 mil., o zhruba 740 tisíc více než při sčítání 2001. Naopak zastoupení osob ve věkové skupině 15–64 let výrazně pokleslo z hodnot okolo 70 % podle výsledků sčítání 2001 a 2011 až na 63,5 % v roce 2021. Podíl dětské složky populace nejprve poklesl z 16,2 % v roce 2001 na 14,3 % ve sčítání 2011, ovšem během dalších deseti let vzrostl na 16,1 %. Populace Česka tak v poslední dekádě stárла zejména „shora“ věkové pyramidy díky prodlužování naděje dožití, zatímco „zespoda“ byla mírně omlazována vzhledem k vyšší úrovni plodnosti.

Tab. 3.1 Ukazatele pohlavního a věkového složení obyvatelstva podle SLDB 2001, 2011 a 2021

	2001 ^{*)}	2011	2021		2001 ^{*)}	2011	2021
Počet obyvatel (v tis.)	10 230,1	10 436,6	10 524,2	Podíl (v %) bez nezjištěno			
Muži	4 982,1	5 109,8	5 186,5	Muži	48,7	49,0	49,3
Ženy	5 248,0	5 326,8	5 337,6	Ženy	51,3	51,0	50,7
0–14 let	1 654,9	1 488,9	1 691,8	0–14 let	16,2	14,3	16,1
15–64 let	7 161,1	7 267,2	6 684,4	15–64 let	70,0	69,6	63,5
65+ let	1 410,6	1 644,8	2 148,0	65+ let	13,8	15,8	20,4
nezjištěný věk	3,5	35,6	-				
Průměrný věk	38,8	41,0	42,7	Index ekonomické závislosti ^{****)}	57,9	55,4	69,9
Věkový medián	37,6	39,9	43,5	z toho: 65+ let/20–64 let	21,8	24,6	34,7
Index stáří ^{**)}	85,0	110,5	127,0	0–19 let/20–64 let	36,1	30,9	35,2

^{*)} Podle registrovaného pobytu.

^{**)} Počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let.

^{****)} Počet osob ve věku 0–19 let a osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let.

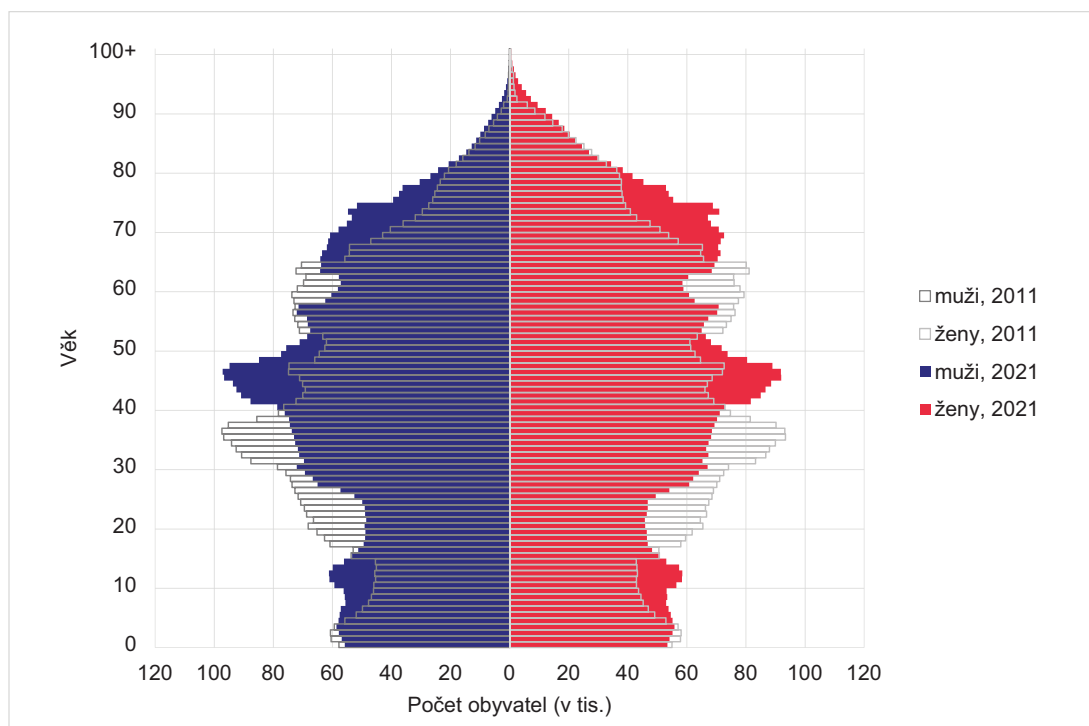
Průměrný věk obyvatel postupně stoupl z 38,8 let v roce 2001 až na 42,7 let o dvacet let později, ještě výrazněji vzrostl ve stejném období i věkový medián (z 37,6 let na 43,5). Index stáří, který udává počet osob 65letých a starších na sto dětí ve věku 0–14 let, dosáhl podle výsledků Sčítání 2021 hodnoty 127, zatímco o dvacet let dříve činil pouze 85. Index ekonomické závislosti nejprve mezi roky 2001 a 2011 klesl z 58 na 55 osob v závislém věku (0–19, 65+) na sto osob v produktivním věku (20–64 let). Pokles byl způsoben nižším počtem osob v předproduktivním věku, který nebyl plně dorovnán nárůstem osob v seniorských kategoriích. V dalším desetiletém období hodnota indexu narostla výrazně až na 70 díky početnímu nárůstu obou závislých subpopulací, produktivní složka populace navíc poklesla.

Věková struktura populace Česka je značně nerovnoměrná jako výsledek odlišné intenzity demografických procesů v různých letech. Populačně nejslabším ročníkem populace, pokud nepočítáme seniory, je generace přelomu tisíciletí, které bylo při rozhodném okamžiku posledního sčítání 20–21 let. Méně než sto tisíc obyvatel bylo evidováno ale v každém věku v rozmezí 16–24 let. O něco více početná je potom nejmladší část populace – generace do 15 let věku, jejíž stav se pohybuje

¹³ Ve sčítání 2001 se zjišťovalo pouze obyvatelstvo podle registrovaného pobytu.

mezi 104 až 120 tisíci v každém věku. Nejpočetnější částí populace Česka jsou generace narozené v 70. letech 20. století, jejichž rodiče spadali rovněž do početně silných generací, a které se narodily během období podstatných pronatalitních opatření. V roce 2021 bylo ve věku 40–49 let 151 až 189 tisíc obyvatel, přičemž horní hranice patří věkům 45 a 46 let. Dalšími početně silnými generacemi byly ročníky narozené ke konci druhé světové války a v letech po jejím skončení, jde tak o sedmdesátníky z pohledu roku 2021. Na jejich současné početnosti se však již výrazně podepsala úmrtnost. Naopak mezi slabší generace patří narození okolo roku 1960¹⁴, tedy z dnešního pohledu osoby okolo 60 let věku.

Graf 3.4 Obyvatelstvo podle pohlaví a věku, SLDB 2011 a 2021

3.4 Obyvatelstvo podle rodinného stavu a registrovaného partnerství

Změna struktury rodinného stavu je zejména odrazem vývoje společnosti ve vztahu ke sňatkům a rozvodům. Intenzita sňatečnosti se v letech před posledním sčítáním sice mírně zvýšila oproti roku 2013, kdy byl evidován nejnižší počet sňatků v historii (43,5 tisíce), nicméně stále zůstává na poměrně nízké úrovni (pod 70 %) ve srovnání s předchozími obdobími. Například před rokem 1989 se hodnota tabulkové prvosňatečnosti¹⁵ pohybovala okolo 90 % pro muže a 95 % v případě žen a i v devadesátých letech její hodnota přesahovala 70 %, byť měla sestupnou tendenci.

Počet ženatých/vdaných obyvatel Česka se mezi roky 2011 a 2021 snížil o cca 400 tisíc na něco málo přes 4 mil., čímž pokračoval pokles z předchozího desetiletého období ve výši cca 330 tisíc osob. Naopak počet svobodných ve věku 15 let a více se zvýšil o 141 tisíc z 2 675 tisíc na 2 817, což byl výrazně menší nárůst než v období 2001 a 2011 (o téměř půl milionu). Ačkoliv má počet rozvodů a úroveň rozvodovosti v poslední dekádě spíše klesající tendenci, stále to stačilo na růst počtu rozvedených o cca 160 tisíc mezi sčítáními 2011 a 2021 na 1 233 tisíce. Intenzita růstu se ovšem zmírňuje, protože ve srovnání let 2001 a 2011 došlo k nárůstu rozvedených dokonce o 261 tisíc. Počet ovdovělých osob byl 721 tisíc při posledním sčítání. Pokles v řádu několika desítek tisíc ve srovnání

¹⁴ Od roku 1958 došlo k legalizaci umělých přerušování těhotenství.

¹⁵ Vyjadřuje, jaký podíl osob by při zachování řádu sňatečnosti, úmrtnosti a zahraničního stěhování svobodných z daného roku uzavřel před dovršením 50. roku věku první sňatek.

s předchozími sčítáními je způsoben nižším počtem ženatých/vdaných v populaci a nárůstem naděje dožití při narození, respektive snížením rozdílů v naději dožití mezi pohlavími.

Od poloviny roku 2006 je v Česku možné uzavřít registrované partnerství osob stejného pohlaví. Při sčítání 2011 se k němu přihlásilo dva tisíce osob, přičemž zaniklých partnerství, ať už rozhodnutím soudu, nebo úmrtím partnera/partnerky, bylo cca dvě stě. O deset let později bylo evidováno 5,3 tisíce trvajících svazků, 1,3 tisíce zaniklých rozhodnutím soudu a více než sto partnerství zaniklých úmrtím jednoho z partnerů.

Tab. 3.2 Obyvatelstvo 15+ podle rodinného stavu/registrovaného partnerství podle SLDB 2001, 2011 a 2021 (v tis.)

Rok sčítání	Svobodní/é	Ženatí/vdané	Rozvedení/é	Ovdovělí/é
2001	2 178,7	4 743,8	811,6	784,6
2011	2 675,5	4 409,5	1 072,9	761,1
2021	2 816,8	4 007,3	1 233,1	720,6

Rok sčítání	Registrované partnerství trvající	Registrované partnerství zaniklé rozhodnutím soudu	Registrované partnerství zaniklé úmrtím partnera/partnerky	Nezjištěno
2001 ^{*)}	x	x	x	56,5
2011	2,0	0,2	0,0	26,3
2021	5,3	1,3	0,1	47,8

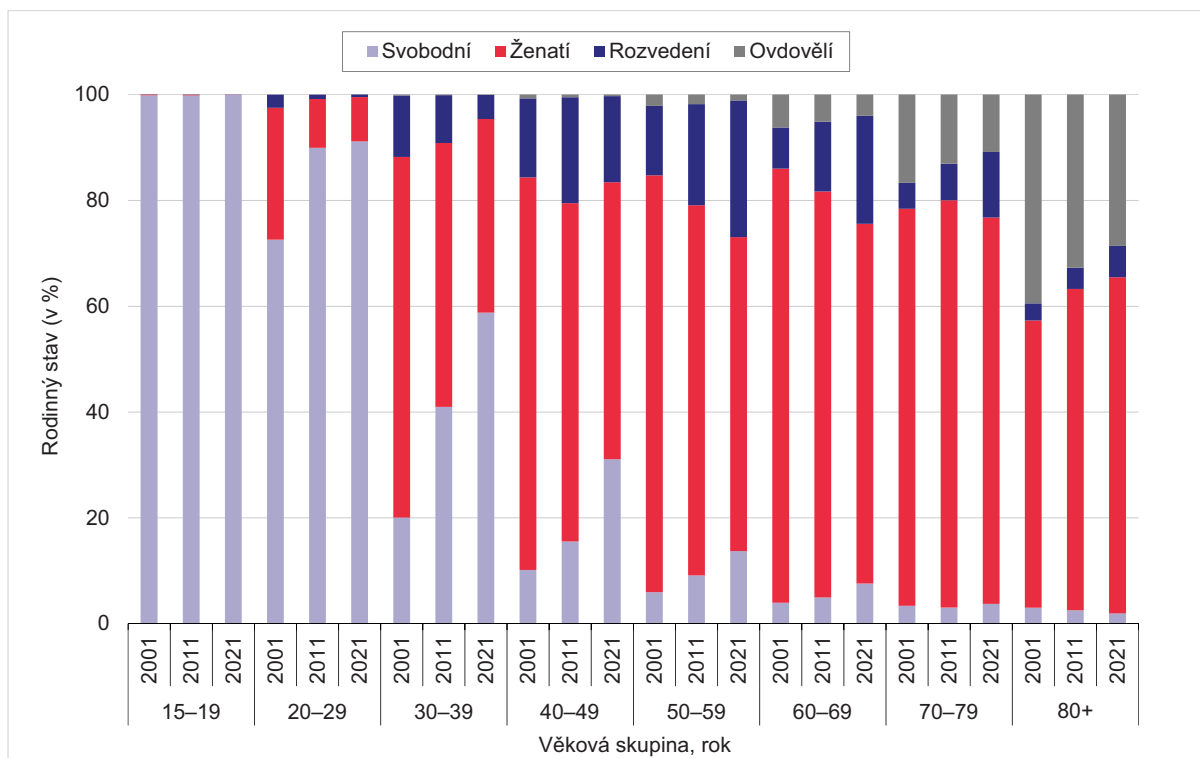
^{*)} V roce 2001 nebylo registrované partnerství legislativně zakotveno.

Svobodní muži i svobodné ženy tvoří téměř 100 % populace ve věkové skupině 15–19 let a výraznou nadpoloviční většinu i mezi osobami ve věku 20–29 let. Podle výsledků posledního sčítání tvořily svobodné ženy 83 % z žen v této věkové skupině se zjištěným rodinným stavem, zatímco před dvaceti lety to bylo pouze 54 %. U mužů byly odpovídající podíly 91 % a 73 %. Většina nárůstu se odehrála mezi roky 2001 a 2011. Dramaticky se zvýšil podíl svobodných za posledních dvacet let ve věkové kategorii 30–39 let – u žen z 8 % na 44 % a v případě mužů z 20 % na 59 %. Trend nárůstu zastoupení svobodných osob v populaci byl zjištěn i u dalších věkových skupin až do 60–69 let. V nejstarších věkových skupinách zůstává svobodných již pouze několik procent populace.

Ve věkových skupinách s největším růstem podílu svobodných docházelo naopak k poklesu počtu ženatých/vdaných osob. U žen ve věku 20–29 let došlo ke snížení zastoupení vdaných ze 41 % na 16 % mezi roky 2001 a 2021, přičemž výrazná většina změny se odehrála v první desetiletce. Obdobně tomu bylo u mužů s poklesem podílu z 25 % v roce 2001 na třetinovou hodnotu v roce 2021. I 30letých až 39letých vdaných/ženatých již je méně než polovina – vdaných žen 48 % v roce 2021 (oproti 76 % v SLDB 2001) a ženatých mužů 37 % při posledním sčítání (68 % v roce 2001). Ženatí muži byli ve starších věkových kategoriích zastoupeni v nadpoloviční většině, v roce 2021 byl jejich nejvyšší podíl (73 %) ve věcích 70–79 let. Vdané ženy vykazovaly nadpoloviční zastoupení až do věkové skupiny 60–69 let (s maximem v posledním sčítání 60 % ve věcích 50–59 let), u starších žen se podíly zase zmenšují na vrub ovdovělých.

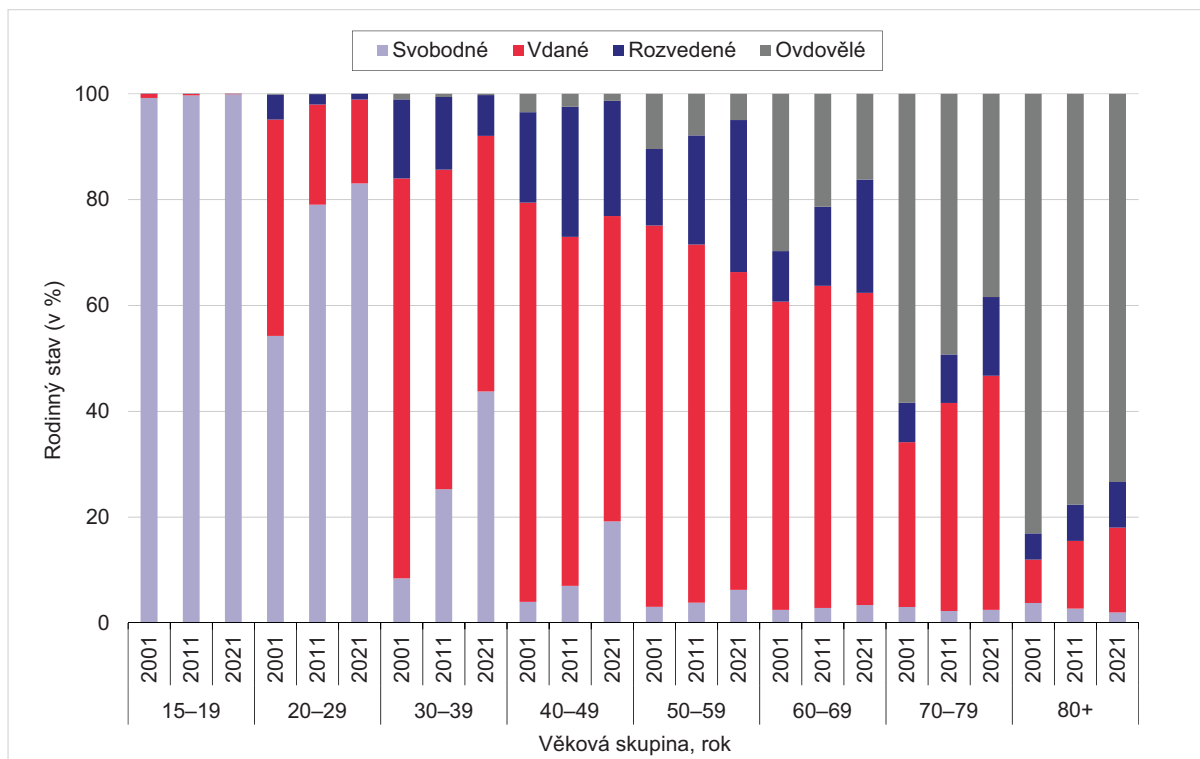
S rostoucím průměrným věkem při sňatku a průměrnou délkou trvání manželství při rozvodu se rozvedená část populace přesouvá do vyšších věkových skupin. Zatímco v roce 2001 byl nejvyšší podíl rozvedených mužů i žen ve věkové skupině 40–49 let (15 % a 17 %), o dvacet let později to bylo v intervalu 50–59 letých (26 % a 29 %). Nejnižší zastoupení rozvedených nalezneme v nejmladší a nejstarší části populace.

Graf 3.5 Muži podle věkových skupin a rodinného stavu podle SLDB 2001, 2011 a 2021 (v %)

Pozn.: Pouze muži se zjištěným věkem a rodinným stavem.

Graf 3.6 Ženy podle věkových skupin a rodinného stavu podle SLDB 2001, 2011 a 2021 (v %)

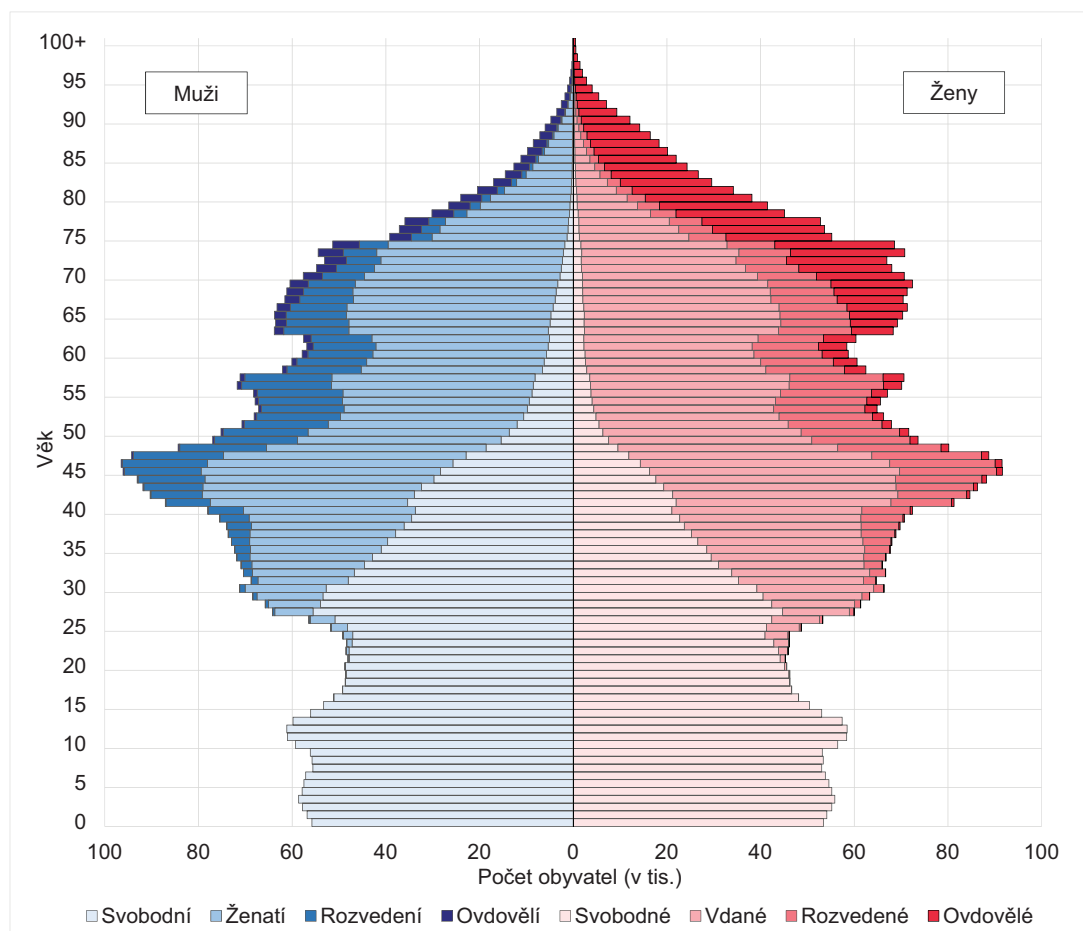
Pozn.: Pouze ženy se zjištěným věkem a rodinným stavem.

Zastoupení ovdovělých pochopitelně roste s přibývajícím věkem. Ve Sčítání 2021 bylo ve věkové skupině 80letých a starších 29 % ovdovělých mužů a 73 % ovdovělých žen. Jde o zhruba deset

procentních bodů nižší hodnoty než před dvaceti lety. K poklesu zastoupení ovdovělých osob došlo ve všech věkových skupinách.

Graf 3.7 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu

Pozn.: Pouze obyvatelstvo se zjištěným rodinným stavem.

3.5 Obyvatelstvo podle kraje obvyklého pobytu

Počet obyvatel podle obvyklého pobytu vzrostl mezi sčítáním 2011 a 2021 v šesti krajích ze čtrnácti, absolutně i relativně nejvíce ve Středočeském kraji (+126 tis., +9,8 %), který tak zvýraznil svůj náskok jako populačně největší kraj Česka před Hlavním městem Prahou a překonal hranici 1,4 mil. obyvatel. Okolo tří procent narostlo početně obyvatelstvo v Jihomoravském kraji a Hlavním městě Praze. Praha se dostala přes 1,3 mil. obyvatel, zatímco Jihomoravský kraj se přiblížil hranici 1,2 mil. Dlouhodobě mírně roste počet obyvatel i v Plzeňském, Libereckém a Jihočeském kraji.

Naopak největší absolutní pokles počtu obyvatel za posledních deset let byl evidován v Moravskoslezském kraji (-43 tis., -3,6 %), který se dostal pod hodnotu 1,2 mil. osob a na třetím místě ho vystřídal Jihomoravský kraj. Nejvýraznější relativní pokles byl zaznamenán v populačně nejmenším Karlovarském kraji (-16 tis., -5,6 %), jehož počet obyvatel klesl pod 280 tisíc. Další kraje s trendem populačního poklesu jsou Ústecký, Zlínský, Kraj Vysočina, Olomoucký a Královéhradecký kraj. Spíše stagnaci lze pozorovat v Pardubickém kraji.

Tab. 3.3 Počet obyvatel krajů podle SLDB 2001, 2011 a 2021 (v tis.)

Kraj	2001 ^{*)}	2011	2021	Kraj	2001 ^{*)}	2011	2021
Hlavní město Praha	1 169,1	1 268,8	1 301,4	Královéhradecký kraj	550,7	547,9	538,3
Středočeský kraj	1 122,5	1 289,2	1 415,5	Pardubický kraj	508,3	511,6	510,0
Jihočeský kraj	625,3	628,3	631,8	Kraj Vysočina	519,2	505,6	497,7
Plzeňský kraj	550,7	570,4	581,4	Jihomoravský kraj	1 127,7	1 163,5	1 197,7
Karlovarský kraj	304,3	295,6	279,1	Olomoucký kraj	639,4	628,4	619,8
Ústecký kraj	820,2	809,0	789,1	Zlínský kraj	595,0	579,9	564,3
Liberecký kraj	428,2	432,4	435,2	Moravskoslezský kraj	1 269,5	1 205,8	1 162,8

^{*)} Podle registrovaného pobytu.

Srovnání se sčítáním 2001 je problematické, protože před dvaceti lety se zjišťoval počet obyvatel podle registrovaného pobytu. Trendy vývoje počtu obyvatel v uplynulých dvou dekádách byly ale obdobné. Pouze Pardubický kraj mezi roky 2001 a 2011 populačně vzrostl a v následující desetiletce zase poklesl. Tempo růstu/poklesu bylo většinou vyšší v první dekádě. Populační růst Středočeského kraje i Hlavního města Prahy byl intenzivnější, stejně jako pokles v Moravskoslezském kraji.

3.6 Plodnost žen

Analyzovat plodnost žen je možné z transverzálního (průřezového) nebo kohortního (resp. generačního) pohledu. Data z běžné evidence demografických událostí v daném roce podle registrovaného pobytu přináší transverzální přístup. Vychází z počtů živě narozených dětí podle věku matky, které se vztahují k počtu žen příslušného věku v určeném roce. Výsledný intenzitní ukazatel měr plodnosti podle věku lze nasčítat za ženy v reprodukčním věku 15–49 let, čímž se získá tzv. úhrnná plodnost¹⁶. Ve sčítání se u žen ve věku 15 a více let zjišťuje celkový počet živě narozených dětí, jde tedy o generační přístup. V případě žen mladších 50 let, kde reprodukce ještě nemusí být ukončena, se počítá kohortní (generační) plodnost¹⁷. U žen starších s ukončeným reprodukčním obdobím lze analyzovat již konečnou plodnost.

3.6.1 Kohortní a transverzální plodnost žen podle věku

Sociální, ekonomické a hodnotové posuny české společnosti po změně režimu vedly k výraznému poklesu úhrnné plodnosti z hodnot okolo 1,9 dětí na jednu ženu na začátku 90. let 20. století na historická minima okolo 1,1 dítěte na přelomu tisíciletí. Stejně tak docházelo k rychlému nárůstu průměrného věku matky při narození dítěte z úrovně pod 25 roky v roce 1990 na cca 27 let o deset let později¹⁸. Ačkoliv nárůst průměrného věku matky stále pokračoval a v roce 2015 dosáhl 30 let (tempo nárůstu mezi roky 2010 a 2015 výrazně pokleslo), intenzita plodnosti začala růst spolu s realizací odkládaných porodů a v letech 2008–2010 dosáhla hodnoty 1,5 dítěte na jednu ženu. Po mírném poklesu v roce 2011 navázala na růstovou trajektorii a v letech 2018–2020 dosáhla hodnoty 1,7. V roce 2021 se dokonce zvýšila na 1,83 dítěte (nejvyšší hodnotu od roku 1991). Meziroční nárůst 0,12 dítěte byl ale cca z poloviny způsoben změnou počtu žen v reprodukčním věku jako následek nasazení nových počtů obyvatel ze Sčítání 2021 do bilance obyvatel. Průměrný věk matky při narození dítěte začal po stagnaci na úrovni 30,0 let v období 2015–2017 opět mírně růst a v roce 2021 dosáhl 30,4 let.

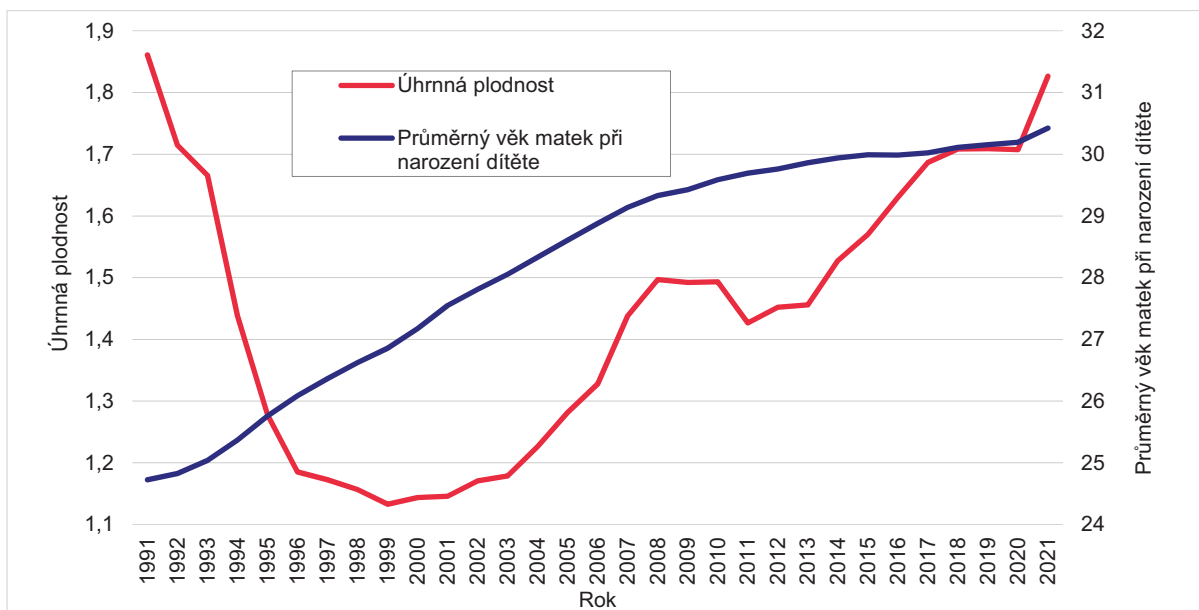
¹⁶ Udává průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě během jejího života za předpokladu, že by se míry plodnosti podle věku během reprodukčního období ženy neměnily.

¹⁷ Průměrný počet dětí na 1 ženu se zjištěným počtem dětí.

¹⁸ Právě tento dramatický nárůst technicky podhodnotil i hodnoty úhrnné plodnosti. Po jejím očištění od vlivu změn v časování by její úroveň neklesla pod hodnotu 1,6. Viz například <https://www.humanfertility.org/Country/Country?cntr=CZE>.

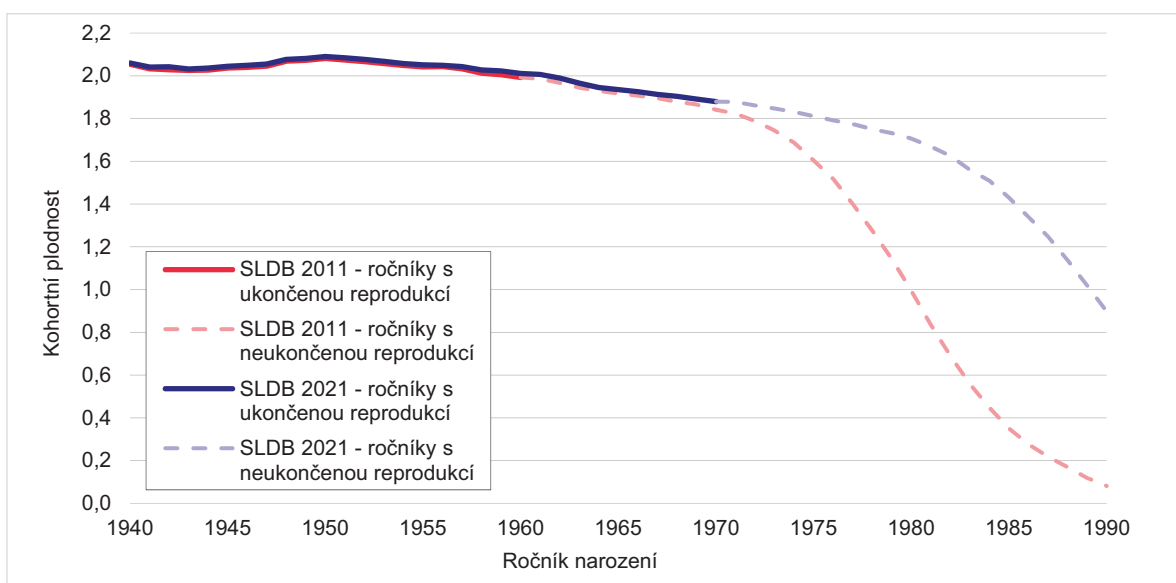

Graf 3.8 Transverzální ukazatele plodnosti, 1991–2021

Graf 3.9 ukazuje hodnoty kohortní plodnosti podle výsledků posledních dvou sčítání. V případě Sčítání 2021 můžeme používat termín konečná plodnost zhruba od generace 1970 a starších, to samé platí pro ročníky narození 1960 a starší u sčítání 2011. Mladší generace nemají reprodukci ještě ukončenou a hodnoty plodnosti se tak budou ještě měnit. Starší generace (zhruba do ročníku narození 1970) mají podle obou sčítání obdobné hodnoty. Mírně vyšší hodnoty ze Sčítání 2021 u těchto generací mohou odrážet selektivní procesy v úmrtnosti, nebo (ne)podchycení mírně odlišných subpopulací žen a (ne)zjištění jejich počtu živě narozených dětí. Ve sčítání 2011 nebyl zjištěn počet živě narozených dětí u 4 % žen ve věku 15 let a více, zatímco o deset let později to bylo pouze u 2 %. Zatímco v datech z posledního sčítání byla evidována vyšší nezjištěnost u vyšších věkových skupin, v předchozím sčítání se to týkalo spíše těch mladších¹⁹. Nejvyšších hodnot konečné plodnosti dosáhly generace 1948–1952 (2,08–2,09 dítěte na jednu ženu podle Sčítání 2021), které stály za vzestupem plodnosti v 70. letech 20. století. Následující generace již vykazovaly postupný pokles intenzit plodnosti.

Graf 3.9 Kohortní plodnost podle ročníku narození ženy podle SLDB 2011 a 2021

¹⁹ Tato skutečnost souvisí s odlišným způsobem zpracování, viz podkapitola 3.1.

Hodnota konečné plodnosti u generace 1970 (tedy nejmladší s ukončenou reprodukcí) byla v posledním sčítání 1,88 dítěte na jednu ženu, tedy o 0,11 dítěte méně než u stejně staré generace 1960 při sčítání 2011. Je zřejmé, že pokles plodnosti bude u mladších generací pokračovat a nevrátí se na úroveň hodnoty 2,1 zajišťující prostou reprodukci. Například generace 1970 navýšila úroveň plodnosti mezi roky 2011 a 2021 o 0,04 dítěte. Pokud aplikujeme obdobný nárůst na plodnost generace 1980 ve Sčítání 2021, můžeme předpokládat, že konečná plodnost této generace za dalších deset let, kdy bude ukončovat svoji reprodukci, pravděpodobně výrazně nepřesáhne hodnotu 1,75 dítěte na jednu ženu.

Při srovnání hodnot kohortní plodnosti z výsledků posledních dvou sčítání podle věkových skupin je zřejmé, že se pokles intenzity plodnosti u mladších věkových skupin, patrný mezi sčítáními 2001 a 2011, prakticky zastavil. Věkové kategorie 20–24 let a 25–29 let dosahovaly ve sčítáních 2011 a 2021 stejných hodnot (0,16 a 0,55 dítěte na jednu ženu). Největší rozdíl byl zaznamenán u věkové skupiny 35–39 let – 1,71 dítěte na jednu ženu v roce 2011 a 1,54 o deset let později. U věkové skupiny s téměř ukončenou reprodukcí (45–49 let) dosáhla kohortní plodnost úrovně 1,84 v roce 2021, o 0,1 dítěte méně než před deseti lety.

Tab. 3.4 Ženy podle věkových skupin, počtu živě narozených dětí a kohortní plodnost v SLDB 2011 a 2021

Věková skupina	Celkový počet žen		Počet živě narozených dětí		Kohortní plodnost	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
15–19	280 506	238 290	4 804	3 243	0,02	0,01
20–24	330 311	231 724	49 315	36 974	0,16	0,16
25–29	351 071	290 569	181 845	158 360	0,55	0,55
30–34	421 879	333 508	506 194	362 492	1,25	1,10
35–39	432 858	347 389	722 593	528 735	1,71	1,54
40–44	342 185	414 631	628 477	716 668	1,87	1,75
45–49	340 530	426 913	650 599	778 224	1,94	1,84
50–54	331 361	337 187	656 459	634 378	2,02	1,90
55–59	383 759	331 655	778 273	646 349	2,06	1,96
60–64	390 919	315 642	796 868	614 924	2,06	2,03
65+	980 711	1 244 673	1 987 090	2 453 583	2,05	2,06
Nezjištěno	15 725	-	7 151	-	1,33	-
Celkem	4 601 815	4 512 181	6 969 668	6 933 930	1,58	1,57

3.6.2 Kohortní plodnost žen podle dalších charakteristik

Různé charakteristiky žen ze sčítání mohou diferencovat hodnoty kohortní plodnosti. Pro účely této publikace byla plodnost analyzována podle rodinného stavu, vzdělání, národnosti a náboženské víry v kombinaci s vybranými věkovými skupinami.

V rámci třídění podle rodinného stavu dosahovaly nejnižších hodnot kohortní plodnosti svobodné ženy. Ve věkové skupině s téměř ukončenou reprodukcí (45–49) se svobodným ženám narodilo v průměru 1,02 dítěte podle Sčítání 2021. Mladší věkové skupiny (35–39 a 40–44) měly mírně vyšší hodnoty. Nejvyšší intenzita plodnosti byla evidována u vdaných žen – ve věkové kategorii 45–49 dosáhla 2,01 dítěte na jednu ženu, přičemž populace bez rozlišení rodinného stavu měla 1,84 dítěte. Nad touto hodnotou byly i ovdovělé (1,98) a rozvedené ženy (1,89). Je ale potřeba si uvědomit, že jde o rodinný stav k rozhodnému datu sčítání, nikoliv v době rození dětí. Většina v době sčítání ovdovělých a rozvedených žen rodila děti v manželství²⁰. Ve srovnání s údaji zjištěnými při sčítání 2011 lze

²⁰ Podle demografické evidence činil podíl živě narozených dětí rozvedené matce 3,7% a ovdovělé pouze 0,1 % v roce 2021.

pozorovat výrazný nárůst kohortní plodnosti v případě žen ve věku 45–49 u svobodných (o 0,39 dítěte), zatímco nejvyšší pokles byl u vdaných (-0,14 dítěte). I u ovdovělých a rozvedených žen byl evidován pokles kohortní plodnosti ve věkové skupině 45–49 let (-0,09 a -0,05 dítěte).

Tab. 3.5 Kohortní plodnost podle charakteristik ženy v SLDB 2011 a 2021

	2011					2021				
	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49
Celkem	0,55	1,25	1,71	1,87	1,94	0,55	1,10	1,54	1,75	1,84
Rodinný stav:										
svobodné	0,30	0,64	0,88	0,79	0,63	0,39	0,74	1,04	1,11	1,02
vdané	1,35	1,82	2,04	2,13	2,15	1,03	1,51	1,88	1,99	2,01
rozvedené	1,04	1,41	1,72	1,87	1,94	1,03	1,36	1,69	1,84	1,89
ovdovělé	1,32	1,58	1,91	2,02	2,07	1,21	1,68	1,90	1,97	1,98
Nejvyšší ukončené vzdělání:										
základní nebo nižší	1,30	1,73	1,99	2,19	2,22	1,23	1,70	1,93	2,01	2,06
střední bez maturity	0,87	1,47	1,81	1,96	2,05	0,81	1,32	1,61	1,78	1,90
střední s maturitou ^{*)}	0,50	1,21	1,65	1,81	1,88	0,52	1,09	1,48	1,69	1,77
vysokoškolské	0,19	0,92	1,53	1,71	1,76	0,27	0,89	1,46	1,71	1,75
Národnost ^{**) :}										
česká	0,51	1,23	1,70	1,86	1,93	0,48	1,06	1,52	1,74	1,82
moravská	0,46	1,26	1,77	1,96	2,05	0,47	1,08	1,55	1,76	1,90
slovenská	0,48	1,03	1,59	1,87	2,04	0,31	0,89	1,39	1,58	1,72
ukrajinská	0,77	1,16	1,39	1,54	1,68	0,45	1,01	1,40	1,49	1,54
vietnamská	0,87	1,44	1,72	1,92	1,89	0,95	1,81	2,06	2,08	2,09
polská	0,52	1,19	1,70	1,85	1,95	0,37	0,92	1,48	1,71	1,84
neuveдена	0,67	1,32	1,74	1,90	1,96	0,68	1,20	1,60	1,79	1,90
Náboženská víra:										
věřící, hlásící se k církvi,... ^{***)}	0,55	1,35	1,84	2,01	2,08	0,54	1,20	1,70	1,91	1,97
z toho:										
Církev římskokatolická	0,53	1,38	1,87	2,03	2,10	0,53	1,27	1,79	1,98	2,02
Církev československá husitská	0,45	1,14	1,69	1,83	1,90	0,48	1,02	1,44	1,79	1,83
Českobratrská církev evangelická	0,47	1,33	1,80	2,03	2,07	0,50	1,09	1,70	1,98	1,99
Pravoslavná církev v českých zemích	0,72	1,17	1,40	1,60	1,69	0,52	1,10	1,46	1,60	1,62
věřící, nehlásící se k církvi,... ^{***)}	0,46	1,13	1,63	1,83	1,91	0,50	1,06	1,52	1,72	1,82
bez náboženské víry	0,49	1,21	1,69	1,84	1,91	0,50	1,06	1,50	1,72	1,81
neuveдена	0,64	1,28	1,71	1,87	1,94	0,67	1,17	1,57	1,75	1,85

^{*)} Včetně nástavbového, pomaturitního, vyššího odborného a konzervatoří.

^{**)} Pouze osoby, které deklarovaly výhradně jednu národnost.

^{***)} náboženské společnosti nebo směru.

Důležitou diferenční charakteristikou pro plodnost je nejvyšší ukončené vzdělání ženy. Tradičně byla ve sčítáních v Česku identifikována negativní vazba mezi úrovní vzdělání a hodnotou kohortní plodnosti – s rostoucí vzdělaností klesala intenzita plodnosti. Do velké míry to platí i podle výsledků Sčítání 2021, ale můžeme sledovat pokles diferenciací mezi vzdělanostními skupinami a v některých případech

dokonce i prohození pořadí. Ve věkové skupině 45–49 let dosáhla úroveň kohortní plodnosti u žen se základním nebo nižším vzděláním 2,06 dítěte na jednu ženu v roce 2021. Naopak nejnižší hodnotu měly ženy s vysokoškolským vzděláním – 1,75 dítěte. Pouze mírně vyšší úroveň kohortní plodnosti dosáhly ženy se středním vzděláním s maturitou (1,77 dítěte). Ještě ve sčítání 2011 byl rozdíl mezi těmito dvěma kategoriemi 0,12 dítěte. Ženy se středním vzděláním bez maturity ve věku 45–49 let měly 1,90 dítěte v posledním sčítání. Rozdíl kohortní plodnosti mezi subpopulací s nejnižší a nejvyšší úrovní vzdělání klesl z 0,46 dítěte ve sčítání 2011 na 0,30 o deset let později. Zatímco intenzita plodnosti u vysokoškolsky vzdělaných žen spíše stagnovala, ostatní vzdělanostní kategorie zaznamenaly pokles. V případě věkové skupiny 40–44 let bylo identifikováno ve Sčítání 2021 dokonce prohození pořadí – vysokoškolsky vzdělané ženy měly nepatrně vyšší úroveň kohortní plodnosti (1,71) než středoškolsky vzdělané s maturitou (1,69).

Kohortní plodnost podle národnosti je analyzována za nejpočetnější skupiny žen, které deklarovaly pouze jednu národnost. Srovnání s minulým sčítáním může být omezeno vysokou mírou neuvedených odpovědí (23 % žen věku 15 let a více v roce 2011 a 29 % o deset let později). Nadprůměrnou intenzitu plodnosti ve věkové skupině 45–49 měly ženy, které deklarovaly vietnamskou národnost (2,09 dítěte na jednu ženu). Právě ženy vietnamské národnosti jako jediné z početnějších národnostních skupin zaznamenaly nárůst intenzit plodnosti oproti sčítání 2011 a to dokonce ve všech věkových kategoriích mezi 25 a 49 roky. Další národnostní skupinou s nadprůměrnou úrovní plodnosti (byť ne ve všech věkových skupinách) byly ženy, jež se přihlásily k moravské národnosti. V případě 45–49letých dosáhla úroveň kohortní plodnosti hodnoty 1,90 dítěte. Průměrnou intenzitu plodnosti měly příslušnice polské, nebo české národnosti. Naopak národností s podprůměrnou úrovní kohortní plodnosti byly Slovenky s 1,72 dětmi ve věkové skupině 45–49 let. V případě této národnosti došlo dokonce k nejvyššímu poklesu ve srovnání se sčítáním 2011 – o 0,32 dítěte na jednu ženu ve stejné věkové subpopulaci, k poklesu došlo ve všech věkových skupinách mezi 25 a 49 roky. Nejnižší intenzitu plodnosti měly podle výsledků Sčítání 2021 ve věkové kategorii 45–49 let ženy ukrajinské národnosti – pouze 1,54 dítěte, v intervalu 25–39 let dosahovaly ovšem vyšších hodnot než Slovenky. Imigrantky ze Slovenska a Ukrajiny míří do Česka hlavně z pracovních důvodů a reprodukčně proto „zaostávají“ například za ženami s vietnamskou národností, které jsou u nás dlouhodobě usazené²¹.

Vyhodnocení úrovně plodnosti ve vztahu k náboženské víře může být také ovlivněno vysokou mírou neuvedených odpovědí v posledních dvou sčítáních (43 % ve sčítání 2011 a 28 % ve Sčítání 2021). Ženy, které uvedly, že jsou věřící, ale nehlásí se ke konkrétní církvi, náboženské společnosti nebo směru, a také ženy bez náboženské víry dosahovaly velmi podobných hodnot kohortní plodnosti. Ve Sčítání 2021 a věkové skupině 45–49 let šlo o 1,81–1,82 dítěte na jednu ženu. Vyšší úroveň kohortní plodnosti měly ženy věřící, které se hlásily ke konkrétní církvi, společnosti nebo směru. Podle dat posledního sčítání se 45–49letým narodilo v průměru 1,97 dítěte, ale o 0,11 méně než před deseti lety. Z nejčastěji zastoupených registrovaných církví měly nejvyšší úroveň kohortní plodnosti příslušnice římskokatolické církve a to 2,02 dítěte ve věku 45–49 let, mírně méně potom stoupenkyně Českobratrské církve evangelické (1,99 dítěte na jednu ženu). Na hodnotách blízkých těm pro celou populaci byly ženy hlásící se k Církvi československé husitské (1,83 dítěte). Nejnižší intenzitu plodnosti vykazovaly ženy z Pravoslavné církve v českých zemích (1,62 dítěte).

²¹ Psáno ve vztahu k rozhodnému okamžiku Sčítání 2021, takže se v datech neobjevují imigrantky s dočasnou ochranou v souvislosti s válkou na Ukrajině od února 2022.

4. Obyvatelstvo obvykle bydlící

Stejně jako v SLDB 2011 byly i ve Sčítání 2021 výsledky zpracovány a publikovány podle místa obvyklého pobytu. Předchozí sčítání (od roku 1961) zpracovávala a publikovala výsledky podle registrovaného (dříve trvalého) pobytu. Termín „trvalý pobyt“ používaný v minulosti byl ve Sčítání 2021 nově nahrazen termínem „registrovaný pobyt“, který bude dále používán v této kapitole.

Rozhodnutí o využívání konceptu obvyklého pobytu bylo dáno především Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů, které si za cíl stanovilo maximální mezinárodní srovnatelnost. Rostoucí mobilita občanů Evropské unie vedla k rozhodnutí nevázat obyvatele na registrované (evidované) bydliště, ale na místo jejich faktického pobytu. Při zpracovávání výsledků podle obvyklého pobytu se předpokládá podchycení skutečné situace, tedy vyloučení osob, které na daném místě sice mají registrovaný pobyt, ale fakticky zde nežijí, a naopak zahrnutí všech osob, které zde dlouhodobě pobývají.

4.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

Definice místa obvyklého pobytu vychází především z již zmíněného Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 763/2008. To definuje obvyklý pobyt jako místo, kde osoba tráví období každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost pro účely rekreace, dovolené, návštěv u přátel a příbuzných, služebních cest, léčení, aj.

Za osoby s místem obvyklého pobytu v dané zeměpisné oblasti se považují osoby, které:

- bydlely v místě svého obvyklého pobytu nepřetržitě alespoň dvanáct měsíců před rozhodným okamžikem sčítání
nebo
- se přistěhovaly do místa svého obvyklého pobytu během období dvanácti měsíců před referenčním datem sčítání s úmyslem zůstat tam alespoň jeden rok

Pokud nelze tyto okolnosti prokázat, rozumí se místem obvyklého pobytu místo registrovaného pobytu.

Ve Sčítání 2021 se při určování místa obvyklého pobytu primárně vycházelo z odpovědi na otázku „Kde bydlíte?“, která byla součástí sčítacího formuláře. U elektronického sčítacího formuláře byla otázka na místo bydliště přímo provázaná s databází existujících adres převzatých z administrativních zdrojů, což zajistilo získání korektního místa obvyklého pobytu až do úrovně jednotlivých adresních bodů. U listinného sčítacího formuláře nebylo toto provázání možné a v případě uvedení chybné adresy nebo zcela chybějící adresy se vycházelo z územní identifikace daného listinného formuláře (místo sečtení), případně z místa registrovaného pobytu dané osoby, které bylo převzato z registru obyvatel. Osobám bez domova bylo místo obvyklého pobytu odvozeno podle místa sečtení (místo, kde je zastihl sčítací komisař), příp. podle místa, které tyto osoby deklarovaly jako svoje bydliště (např. azylové domy pro osoby bez domova) na samostatném sčítacím formuláři pro osoby. Osoby, které deklarovaly na sčítacím formuláři místo obvyklého pobytu v zahraničí, nebyly do obvykle bydlícího obyvatelstva zařazeny.

U osob, které nevyplnily sčítací formulář, ale byly vedeny v registru obyvatel, se posuzovalo, zda budou zařazeny mezi osoby obvykle bydlící v ČR na základě tzv. analýzy signs-of-life. Ta vychází z posuzování existence záznamů za danou osobu v administrativních zdrojích, např. evidence osoby v centrálním registru pojištěnců, evidence osoby v některém z registrů spravovaných ČSSZ nebo MPSV, apod. V případě rozhodnutí o zařazení osoby mezi obvykle bydlící obyvatelstvo bylo jako místo obvyklého pobytu převzato místo registrovaného pobytu vedené u dané osoby v registru obyvatel.

Ve Sčítání 2021 evidujeme i množinu obyvatel s místem obvyklého pobytu v ČR bez registrovaného pobytu. Množina obsahuje celkem 36 419 osob, které deklarovaly na sčítacím formuláři místo obvyklého pobytu v ČR, ale nebyly nalezeny v registru obyvatel. Jedná se především o cizince, kteří nejsou

podchyceni v administrativních zdrojích dat. Tyto osoby byly zařazeny do obvykle bydlicího obyvatelstva ČR, ale protože nejsou vedeny v registru obyvatel, nelze u nich definovat místo registrovaného pobytu.

Počet obvykle bydlicích obyvatel České republiky k 26. 3. 2021 činil celkem 10 524 167 osob. Oproti Sčítání 2011 narostl celkový počet obvykle bydlicích obyvatel o téměř 90 tisíc osob.

Tab. 4.1 Obvykle bydlicí a registrované obyvatelstvo

	2011	2021
obvykle bydlicí obyvatelstvo	10 436 560	10 524 167
registrované obyvatelstvo	10 490 609	10 487 748

Významnou metodickou změnou oproti sčítání 2011 částečně omezující srovnatelnost počtu registrovaných obyvatel je nezahrnování osob bez obvyklého pobytu v ČR mezi registrované obyvatelstvo. To je dobře patrné i v tab. 4.1, kdy počet registrovaných obyvatel byl ve sčítání 2011 vyšší než počet obvykle bydlicích obyvatel. Ve sčítání 2011 bylo zjištěno 104 tisíc osob s místem registrovaného pobytu v ČR, které zároveň nepatřily mezi obvykle bydlicí obyvatelstvo. Jednalo se o osoby, které na formuláři deklarovaly bydliště v zahraničí, ale před rokem žily v ČR a zároveň měly v ČR registrovaný pobyt. U těchto osob se předpokládalo, že je pobyt v zahraničí pouze dočasný. Dále mezi tyto osoby bez obvyklého pobytu patřili obyvatelé, kteří neodevzdali sčítací formulář a byli doplněni z registrů, ale registrovaný pobyt měli na ohlašovně. Dle metodiky sčítání 2011 nebyli tiito obyvatelé zařazeni mezi obvykle bydlicí. Ve Sčítání 2021 bylo rozhodnuto, že všichni obyvatelé s registrovaným pobytem musí zároveň patřit mezi obvykle bydlicí obyvatelstvo. Počet obvykle bydlicích obyvatel ČR podle Sčítání 2021 je tedy na rozdíl od sčítání 2011 vyšší než počet registrovaných obyvatel.

Práce s daty za registrované obyvatelstvo byla ve Sčítání 2021 omezena jen na publikaci několika základních ukazatelů, především celkové počty za jednotlivé územní celky a základní třídění, např. podle pohlaví. Na rozdíl od sčítání 2011 nebyly publikovány první předběžné výsledky za registrované obyvatelstvo. Veškeré údaje o obyvatelstvu byly ve Sčítání 2021 primárně zpracovávány a publikovány za obvykle bydlicí obyvatelstvo.

4.2 Porovnání obvykle bydlicího a registrovaného obyvatelstva

Počet obvykle bydlicích obyvatel byl na úrovni celé ČR o 36 419 vyšší než počet registrovaných obyvatel, což souvisí se skupinou obyvatel zmíněnou v metodické části kapitoly, která patří do obvykle bydlicího obyvatelstva ČR, ale nemá registrovaný pobyt. Na úrovni krajů byla z hlediska obvykle bydlicích obyvatel nejvíce zisková Praha, kde na 100 registrovaných obyvatel připadalo 103,2 obvykle bydlicích obyvatel a Středočeský kraj (102,9 obvykle bydlicích obyvatel na 100 registrovaných obyvatel). Jedinými dalšími kraji, kde počet obvykle bydlicích obyvatel převyšoval počet registrovaných obyvatel, byl Plzeňský a Jihomoravský kraj. Ve všech ostatních krajích převažovalo registrované obyvatelstvo nad obyvatelstvem obvykle bydlicím. Nejvýznamnější převis registrovaného obyvatelstva nad obvykle bydlicím pozorujeme v Karlovarském a Moravskoslezském kraji, kde na 100 obyvatel s registrovaným pobytem připadalo pouze 98,4 obvykle bydlicích obyvatel.

Tab. 4.2 Obvykle bydlící a registrované obyvatelstvo podle krajů

Území	Počet obyvatel s obvyklým pobytem	Počet obyvatel s registrovaným pobytem	Počet obvykle bydlících na 100 obyvatel s registrovaným pobytem
Česká republika	10 524 167	10 487 748	100,35
Hlavní město Praha	1 301 432	1 261 304	103,18
Středočeský kraj	1 415 463	1 375 185	102,93
Jihočeský kraj	631 803	635 741	99,38
Plzeňský kraj	581 436	575 845	100,97
Karlovarský kraj	279 103	283 756	98,36
Ústecký kraj	789 098	799 905	98,65
Liberecký kraj	435 220	436 947	99,60
Královéhradecký kraj	538 303	542 841	99,16
Pardubický kraj	510 037	513 414	99,34
Kraj Vysočina	497 661	503 654	98,81
Jihomoravský kraj	1 197 651	1 180 889	101,42
Olomoucký kraj	619 788	623 891	99,34
Zlínský kraj	564 331	573 155	98,46
Moravskoslezský kraj	1 162 841	1 181 221	98,44

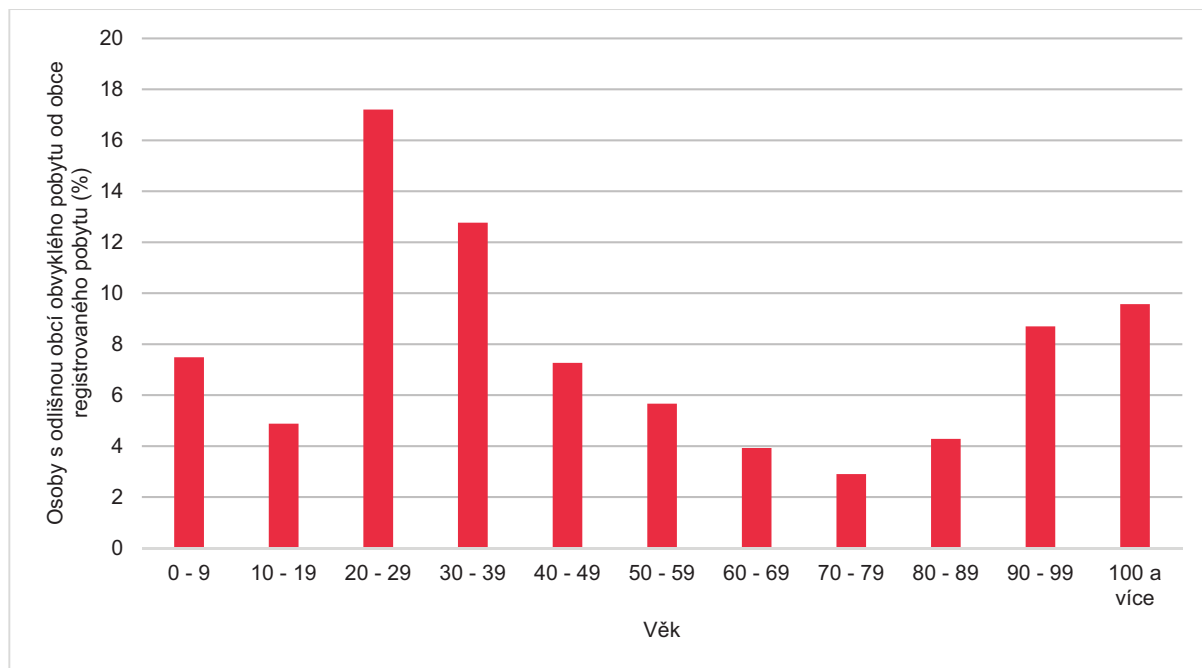
Na obecní úrovni jsou disproporce v počtu obvykle bydlících a registrovaných obyvatel výraznější než na krajské úrovni. Necelá třetina obcí (celkem 2 107) měla více obvykle bydlících než registrovaných obyvatel. Nejvýznamnější absolutní rozdíly ve prospěch obvykle bydlících obyvatel byly ve Sčítání 2021 zaznamenány v Praze (40 128), Brně (20 640), Olomouci (6 431) a Plzni (5 899). Naopak více registrovaných obyvatel než obvykle bydlících měla Karviná, kde počet registrovaných obyvatel převyšoval obvykle bydlící obyvatelstvo o 1 982. Mezi další obce s významně vyšším počtem registrovaných obyvatel patřil Most (1 916), Havířov (1 649) a Karlovy Vary (1 351). Mezi obce s největším absolutním převysením registrovaných obyvatel nad obvykle bydlícím obyvatelstvem patřila především města v severozápadní části České republiky (především Ústecký a Karlovarský kraj) a některá města v Moravskoslezském kraji. Celkově je obvykle bydlící obyvatelstvo více územně koncentrované, kdy pouze necelá třetina obcí měla větší počet obvykle bydlících obyvatel než registrovaných, ale rozdíly jsou mnohde velmi významné.

Vysoký počet obvykle bydlících obyvatel vykazovaly obce, na jejichž území se nachází věznice či obdobná hromadná ubytovací zařízení sloužící k dlouhodobému pobytu. Osoby sečtené v těchto ubytovacích zařízeních navyšují počty obvykle bydlících osob v obci, na jejímž území se zařízení nachází. Často se jedná o menší obce s velmi vysokým poměrem počtu obvykle bydlících obyvatel vůči registrovaným obyvatelům. Všech pět obcí s nejvyšším počtem obvykle bydlících na 100 obyvatel s registrovaným pobytem má na svém území věznici. Lesní Jakubov dosahoval hodnoty 813 obvykle bydlících na 100 obyvatel s registrovaným pobytem, Dubenec 406, Jiřice 398, Bělušice 382 a Všehrady 354.

Obce nacházející se v zázemí největších měst také patří mezi obce s velmi vysokým převysením obvykle bydlících obyvatel. Nejvýznamnější je tento jev v bezprostředním okolí Prahy, což se projevuje na vysokém počtu obvykle bydlících obyvatel v celém Středočeském kraji. V okresech Praha-západ a Praha-východ, které bezprostředně sousedí s Prahou, bylo ve Sčítání 2021 pouze 8 obcí z celkového počtu 189, kde počet registrovaných obyvatel převyšoval počet obvykle bydlících obyvatel. Naopak malé obce v periferních oblastech ČR často vykazují nižší počet obvykle bydlících obyvatel v porovnání s registrovaným obyvatelstvem.

Tab. 4.3 Obce s největším rozdílem v počtu obvykle bydlících a registrovaných obyvatel

Název obce	Obvykle bydlící obyvatelé	Registrovaní obyvatelé	Rozdíl v počtu obvykle bydlících a registrovaných obyvatel
Praha	1 301 432	1 261 304	40 128
Brno	398 510	377 870	20 640
Olomouc	106 063	99 632	6 431
Plzeň	174 007	168 108	5 899
České Budějovice	95 664	93 164	2 500
Liberec	104 340	102 404	1 936
Hradec Králové	92 649	90 722	1 927
Pardubice	89 619	88 052	1 567
Hostivice	9 787	8 664	1 123
Ostrava	282 450	281 403	1 047
Karviná	48 473	50 455	-1 982
Most	61 306	63 222	-1 916
Havířov	68 153	69 802	-1 649
Karlovy Vary	44 323	45 674	-1 351
Česká Lípa	35 890	36 966	-1 076
Chomutov	45 549	46 479	-930
Děčín	46 337	47 243	-906
Ústí nad Labem	89 713	90 605	-892
Orlová	27 581	28 419	-838
Sokolov	21 484	22 221	-737

Graf 4.1 Podíl osob s odlišnou obcí obvyklého pobytu od obce registrovaného pobytu podle věku

Pozn.: Do výpočtu nejsou zahrnuty osoby bez registrovaného pobytu

Podíl osob s rozdílnou obcí obvyklého a registrovaného pobytu je značně diferencovaný podle věku obyvatel. Nejčastěji je obec obvyklého pobytu odlišná od obce registrovaného pobytu u osob ve věku 20 až 29 let, kde podíl osob s rozdílnou obcí přesahoval 17 % obyvatel s registrovaným pobytem. Rozdílnost obce obvyklého pobytu u mladších osob souvisí především s jejich vyšší prostorovou mobilitou, která je spojena s častějšími změnami místa obvyklého pobytu, které nemusí být reflektovány ve změně registrovaného pobytu evidovaného v registru obyvatel. Se zvyšujícím se věkem se obecně snižuje míra rozdílnosti obce obvyklého pobytu. Výjimkou jsou nejstarší věkové kategorie (osoby 80leté a starší), u kterých naopak dochází k opětovnému navýšení rozdílnosti obce obvyklého a registrovaného pobytu až na 8,7 % u osob ve věkové kategorii 90 až 99 let a na 9,6 % u osob starších než 99 let. Toto navýšení pravděpodobně souvisí se zvýšenou mírou stěhování osob v nejstarších věkových kategoriích, např. do specializovaných hromadných ubytovacích zařízení poskytujících sociální a zdravotní péči nebo zpátky k rodině, příp. do menšího obydí.

Kombinace odlišnosti obce obvyklého a registrovaného pobytu s pohlavím ukazuje na vyšší úroveň rozdílnosti u mužů, kde 8,4 % mužů s registrovaným pobytem mělo odlišnou obec obvyklého pobytu od obce registrovaného pobytu. U žen tento podíl dosahoval pouze 6,9 %, což naznačuje nižší úroveň prostorové mobility v případě žen.

4.3 Osoby bez registrovaného pobytu

Celkem bylo ve Sčítání 2021 zaznamenáno 36 419 osob, které patří mezi obvykle bydlící obyvatele ČR, ale nemají registrovaný pobyt. Největší koncentrace osob bez registrovaného pobytu se nacházela v Praze, kde jich žila více než třetina. Významné koncentrace osob bez registrovaného pobytu byly ve Sčítání 2021 zaznamenány také v Jihomoravském (15,9 % osob bez registrovaného pobytu) a Středočeském kraji (11,1 %). Naopak nejméně jich žilo v Kraji Vysočina a Karlovarském kraji.

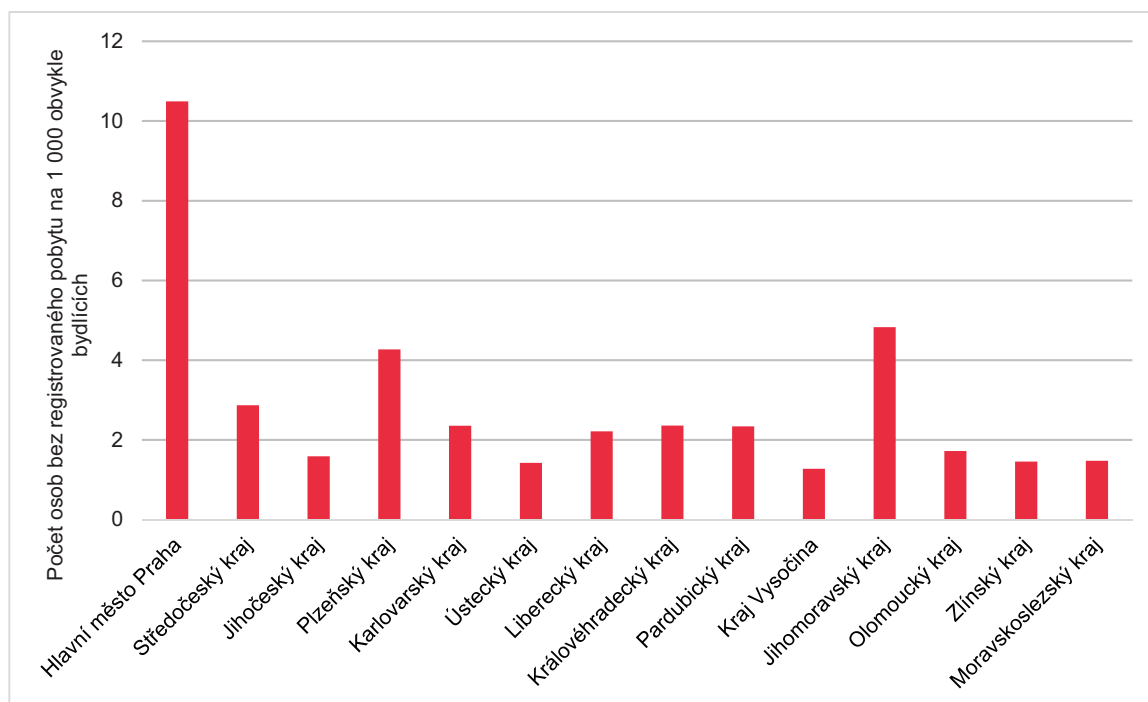
Tab. 4.4 Počet osob bez registrovaného pobytu podle krajů

Území	Počet osob bez registrovaného pobytu	Podíl na celkovém počtu osob bez registrovaného pobytu (%)
Česká republika	36 419	100,00
Hlavní město Praha	13 653	37,49
Středočeský kraj	4 057	11,14
Jihočeský kraj	1 004	2,76
Plzeňský kraj	2 483	6,82
Karlovarský kraj	657	1,80
Ústecký kraj	1 123	3,08
Liberecký kraj	963	2,64
Královéhradecký kraj	1 269	3,48
Pardubický kraj	1 192	3,27
Kraj Vysočina	635	1,74
Jihomoravský kraj	5 779	15,87
Olomoucký kraj	1 067	2,93
Zlínský kraj	820	2,25
Moravskoslezský kraj	1 717	4,71

Porovnání počtu obyvatel bez registrovaného pobytu s celkovým počtem obvykle bydlících na úrovni jednotlivých krajů dále potvrzuje výraznou dominanci Prahy, jako kraje s nejvyšší koncentrací obyvatel bez registrovaného pobytu. V hlavním městě připadá na 1 000 obvykle bydlících obyvatel 10,5 obyvatel

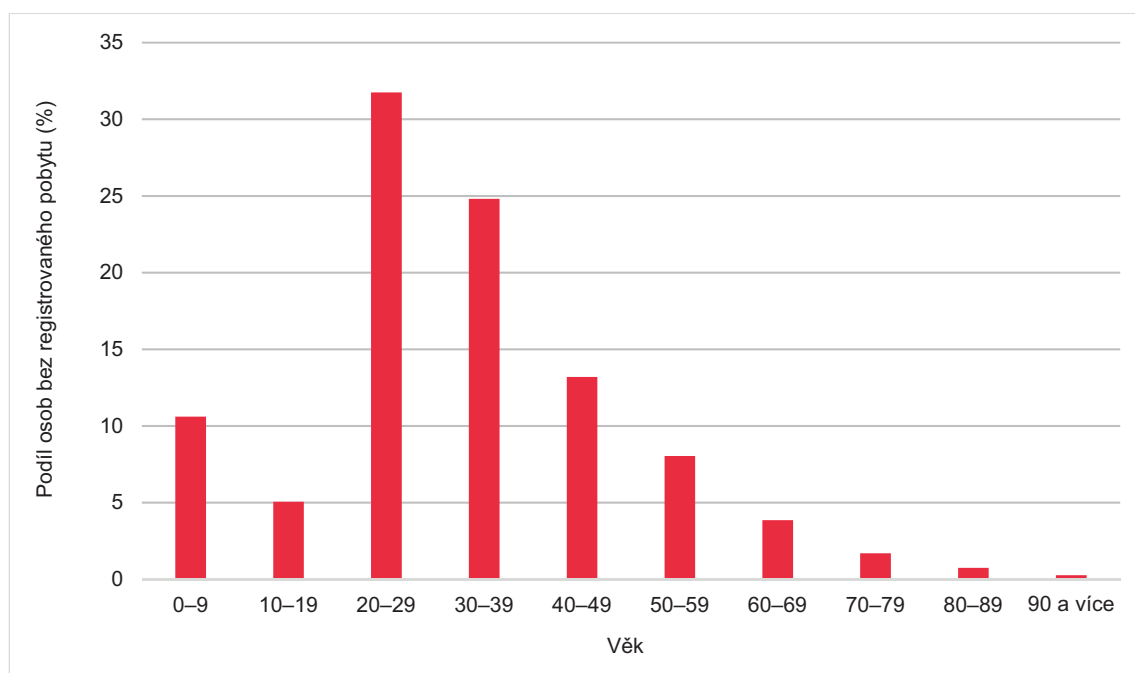
bez registrovaného pobytu, což je výrazně více než v ostatních krajích. V Jihomoravském kraji připadá na 1 000 obvykle bydlících obyvatel 4,8 obyvatel bez registrovaného pobytu a v Plzeňském kraji 4,3.

Graf 4.2 Počet osob bez registrovaného pobytu na 1000 obvykle bydlících podle krajů

Mezi osobami bez registrovaného pobytu mírně převažovali muži (55,7 %) nad ženami. Z hlediska věkové struktury převažovaly především osoby v produktivním věku. Nejvíce zastoupené byly věkové kategorie 20 až 29 let (31,7 % osob bez registrovaného pobytu) a 30 až 39 let (24,8 %). Nejmladší věkové kategorie (osoby mladší než 20 let) představovaly 15,7 % osob bez registrovaného pobytu. Osoby v důchodovém věku byly zastoupeny minimálně.

Graf 4.3 Věková struktura osob bez registrovaného pobytu

5. Rozmístění a koncentrace obyvatel

Současná podoba rozmístění obyvatelstva na území České republiky je výsledkem dlouhodobého vývoje. Významný vliv ve vývoji měly historické události související s poválečným odsunem obyvatel německé národnosti z pohraničních oblastí po skončení druhé světové války. Výsledkem toho došlo nejen k výraznému poklesu celkového počtu obyvatel, ale také k nerovnoměrnému rozmístění obyvatel na našem území po roce 1945.

Při následném dosídlování pohraničí byly preferovány zejména města a pánevní oblasti. Koncentrace obyvatel byla soustředěna do oblastí těžkého průmyslu, nejvíce patrné v Podkrušnohoří a ostravsko-karvinské oblasti. Zvyšoval se také počet obyvatel při slovenských hranicích. Naopak zpomalovalo tempo růstu Prahy. Suburbanizační tendence, které byly v předválečném období patrné na růstu pražského zázemí, byly v 50. letech výrazně utlumeny, v 60. letech se dokonce počet obyvatel v zázemí hlavního města snížil (myšleno území okolních obvodů obcí s rozšířenou působností, dále ORP).

Zásadní změny, které přinesla 90. léta 20. století, se projevily v řadě socioekonomických charakteristik značným prohloubením regionálních rozdílů. Změny v rozmístění obyvatelstva však byly spíše sporadické. Za jednu z hlavních příčin relativní stability rozmístění obyvatelstva v 90. letech lze označit obecně nízkou migrační aktivitu českého obyvatelstva. Ta byla způsobena například velmi rozšířeným bydlením ve vlastním domě nebo bytě. Dalším důvodem byly nepochybně problémy na trhu s byty (nízká koupěschopnost obyvatel, omezená dosažitelnost hypoték, regulované nájemné). Finanční nedostupnost bytů ve velkých městech přispěla v tomto období mimo jiné k vyšší atraktivitě malých obcí.

5.1 Vývoj rozmístění obyvatelstva po roce 2000

Pro analýzu vývoje rozmístění a koncentrace obyvatelstva ČR po roce 2000 je potřeba připomenout změnu metodiky sledování bydliště u sčítaných osob. Zatímco ve všech sčítáních do roku 2001 bylo pracováno s trvalým (registrovaným) pobytem, tak při sčítání v roce 2011 a 2021 již bylo primárně zjišťováno místo obvyklého pobytu každé osoby.

Mobilita obyvatelstva se v prvním desetiletí 21. století výrazně zvýšila ve srovnání s 90. léty 20. století, kdy byla jedna z nejnižších za posledních několik dekád. Lze předpokládat, že většina obyvatel v době sčítání v roce 2001 žila v místě svého trvalého bydliště, které tak korespondovalo s místem obvyklého bydliště. V období mezi sčítáními v letech 2001 a 2011 začalo docházet ke zvýšené mobilitě obyvatelstva, trvalý pobyt tak již u mnoha osob nekorespondoval se skutečným stavem.

Od roku 2002 začalo výrazně růst migrační saldo, které bylo v předchozích letech v záporných číslech, svého vrcholu dosáhlo v roce 2007. Společně s migračním saldem rostl od roku 2002 také přirozený přírůstek, jehož vývoj do značné míry korespondoval s vývojem migračního salda. V pozorovaném období mezi sčítáními 2001 a 2011 byl tak prokazatelně obnoven populační růst Česka. Společně s těmito demografickými procesy se také zdatelně zvýšila dynamika změn, kdy se zrychlily zejména suburbanizační procesy. Za hlavní příčiny těchto změn lze označit opožděnou reakci obyvatelstva na vývoj regionálních rozdílů v ekonomice v 90. letech, dále zlepšení situace na trhu s byty a také zvyšování počtu cizinců, kteří po příchodu do země představovali migračně aktivní složku i z pohledu vnitřního stěhování.

V intercenzálním období 2001–2011 se nejvýrazněji zvýšil počet obyvatel Středočeského kraje a Prahy, přičemž v první polovině (do roku 2005) byl tento nárůst zapříčiněn kladnou migrační bilancí, v následujících letech i přirozenou měnou. Nárůst počtu obyvatel byl rovněž v dalších pěti krajích (Plzeňský, Jihomoravský, Liberecký, Pardubický a Jihočeský kraj), ovšem ve srovnání s vývojem ve středočeském prostoru byl o poznání méně intenzivní. Ve zbylých sedmi krajích se počet obyvatel snížil, zdaleka nejvýrazněji v kraji Moravskoslezském, který měl po celé období záporné migrační saldo a s výjimkou let 2007 a 2008 zde byl vždy zaznamenán i přirozený úbytek obyvatel (ten se ale na celkovém úbytku podílel menší mírou než migrace).

Tab. 5.1 Obyvatelstvo krajů v období 2001–2021

Kraj	2001		2011		2021		Přírůstek mezi sčítáními (%)	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	2001–2011	2011–2021
Česká republika	10 230 060	100,0	10 436 560	100,0	10 524 167	100,0	2,0	0,8
Hl. m. Praha	1 169 106	11,4	1 268 796	12,2	1 301 432	12,4	8,5	2,6
Středočeský	1 122 473	11,0	1 289 211	12,4	1 415 463	13,4	14,9	9,8
Jihočeský	625 267	6,1	628 336	6,0	631 803	6,0	0,5	0,6
Plzeňský	550 688	5,4	570 401	5,5	581 436	5,5	3,6	1,9
Karlovarský	304 307	3,0	295 561	2,8	279 103	2,7	-2,9	-5,6
Ústecký	820 255	8,0	808 995	7,8	789 098	7,5	-1,4	-2,5
Liberecký	428 184	4,2	432 439	4,1	435 220	4,1	1,0	0,6
Královéhradecký	550 724	5,4	547 916	5,2	538 303	5,1	-0,5	-1,8
Pardubický	508 281	5,0	511 627	4,9	510 037	4,8	0,7	-0,3
Vysočina	512 143	5,0	505 565	4,8	497 661	4,7	-1,3	-1,6
Jihomoravský	1 134 779	11,1	1 163 505	11,1	1 197 651	11,4	2,5	2,9
Olomoucký	643 824	6,3	628 428	6,0	619 788	5,9	-2,4	-1,4
Zlínský	595 010	5,8	579 944	5,6	564 331	5,4	-2,5	-2,7
Moravskoslezský	1 265 019	12,4	1 205 836	11,6	1 162 841	11,0	-4,7	-3,6

Pozn.: SLDB 2001 podle trvalého (registrovaného) pobytu, SLDB 2011 a 2021 podle obvyklého pobytu

Ve sledovaném období 2011–2021 byla situace velmi podobná. Počet obvykle bydlících obyvatel se nejvýrazněji zvyšoval ve Středočeském kraji, v absolutním vyjádření o více než 125 tisíc. Tempo mírného populačního růstu bylo také v dalších pěti krajích (Jihomoravský kraj, Hl. m. Praha, Plzeňský, Jihočeský a Liberecký kraj). V Pardubickém kraji tentokrát došlo za posledních deset let k nepatrnému poklesu obvykle bydlících obyvatel. V dalších krajích byl zaznamenán velmi podobný vývoj jako v předchozím období mezi dvěma sčítáními. Za zmínku však stojí pokračující odliv obyvatelstva z Karlovarského kraje – v relativním vyjádření největší v rámci ČR (5,6 %).

Počet obyvatel se mezi sčítáními 2011 a 2021 zvýšil celkem v 78 správních obvodech ORP (a v Praze). V tomto období se ještě více zvýšil význam pražského metropolitního areálu, v jehož důsledku rostl ve sledovaném období (absolutně i relativně) počet obyvatel téměř všech správních obvodů ORP ve Středočeském kraji, resp. v širším zázemí hlavního města (ORP Říčany, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Černošice, Lysá nad Labem, Beroun, Český Brod). Další významnou oblast populačního růstu představovalo Brno a jeho zázemí, především pak oblast na jih od města. Relativně nejvyšší změna počtu obvykle bydlících obyvatel byla v SO ORP Šlapanice, Pohořelice, Slavkov u Brna a Židlochovice.

Pokles počtu obyvatel v období 2011–2021 byl zaznamenán ve 127 správních obvodech ORP. Výraznější snížení počtu obyvatel nastalo především na východě území. Za sledované období byl relativně nejvyšší celkový úbytek ve správním obvodu ORP Karviná. Pokles počtu obvykle bydlících obyvatel byl také v dalších regionech Moravskoslezského kraje. Za zmínku stojí především záporná bilance ve správních obvodech ORP Havířov, Rýmařov nebo Bruntál. V sousedním Olomouckém kraji měl nejvyšší odliv obyvatelstva správní obvod ORP Jeseník. Od roku 2011 zaznamenaly značný úbytek obyvatelstva také oblasti v Karlovarském kraji. Mezi deset nejztrátovějších správních obvodů v celé republice se tak dostaly správní obvody ORP Ostrov a Kraslice. Početně ztrátovými regiony dále byly mimo jiné správní obvody ORP Broumov v Královéhradeckém kraji, ORP Pacov v Kraji Vysočina a správní obvod ORP Králíky, který leží v Pardubickém kraji.

Tab. 5.2 Správní obvody ORP s nejvyššími přírůstky, resp. úbytky obyvatelstva

Kraj	SO ORP	Počet obyvatel			Kraj	SO ORP	Počet obyvatel		
		2011	2021	Přírůstek (%)			2011	2021	Úbytek (%)
Středočeský	Říčany	60 107	77 258	28,5	Moravskoslezský	Karviná	68 024	59 144	-13,1
Středočeský	Brandýs n. L. - St. Boleslav	97 039	120 219	23,9	Moravskoslezský	Haviřov	91 092	83 249	-8,6
Středočeský	Černošice	131 231	161 593	23,1	Olomoucký	Jeseník	38 779	35 471	-8,5
Středočeský	Lysá nad L.	23 555	28 417	20,6	Moravskoslezský	Rýmařov	15 500	14 193	-8,4
Středočeský	Beroun	57 228	67 908	18,7	Královéhradecký	Broumov	16 312	14 947	-8,4
Středočeský	Český Brod	19 303	22 669	17,4	Karlovarský	Ostrov	29 315	26 865	-8,4
Jihomoravský	Šlapanice	63 070	71 643	13,6	Moravskoslezský	Bruntál	36 924	34 198	-7,4
Jihomoravský	Pohořelice	13 167	14 730	11,9	Karlovarský	Kraslice	13 155	12 211	-7,2
Jihomoravský	Slavkov u Brna	21 658	24 199	11,7	Vysočina	Pacov	9 756	9 083	-6,9
Jihomoravský	Židlochovice	30 088	33 566	11,6	Pardubický	Králíky	8 712	8 114	-6,9

5.2 Nejvýznamnější oblasti populačního růstu

Za hlavní centra populačního růstu lze označit především dva metropolitní areály: pražský a brněnský (vymezené jako centrální město a správní obvody ORP v jejich nejbližším okolí). Dominantním procesem byla suburbanizace, která postupně na přelomu nového tisíciletí nabírala na intenzitě (zejména v případě Prahy). Samotná suburbanizace byla zprvu doprovázena úbytkem obyvatelstva centrální části měst (jednalo se především o stěhování z center měst do zázemí), přičemž úbytek ve městech byl větší než přírůstek v zázemích. V průběhu následujících let postupně začalo růst obyvatelstvo celých areálů, nejprve pražského, s odstupem několika let i brněnského areálu (v mezidobí rovněž plzeňského).

Počet obyvatel v zázemí Prahy se za posledních deset let zvyšoval s výrazně vyšší intenzitou než v jiných částech republiky. V ORP Říčany došlo k nárůstu o 28,5 % za posledních deset let, v absolutním počtu byl celkový přírůstek vyšší o více než 17 tisíc obyvatel. Od hlavního města severně situovaný správní obvod ORP Brandýs nad Labem–Stará Boleslav zaznamenal nárůst o 23 tisíc obyvatel (tzn. přírůstek téměř 24 %). O více než 30 tisíc obyvatel dokonce vzrostl počet v sousedícím správním obvodu ORP Černošice (tzn. přírůstek o zhruba 23 %). Dohromady v těchto sousedících administrativních jednotkách v okolí hlavního města přibýlo v intercenzálním období 2011–2021 zhruba 70 tisíc obyvatel. V zázemí ostatních měst nebyl nárůst zdaleka tak vysoký.

Mezi největší metropolitní oblasti v Česku patří také brněnská aglomerace. V bezprostřední blízkosti druhého největšího města Česka byly zaznamenány nejvyšší přírůstky obyvatel (přírůstek vyšší než 10 %) ve správních obvodech ORP Šlapanice, Pohořelice, Slavkov u Brna a Židlochovice. V těchto čtyřech oblastech se počet obyvatel zvýšil o více než 16 tisíc. Také v dalších regionech (tj. správní obvod ORP Tišnov, Rosice a Kuřim) v širším zámezí Brna se počet obyvatel zvýšil, a to o více než 6 %.

5.3 Hlavní depopulační oblasti

Nejvyšší úbytek obyvatelstva v období 2011–2021 nejvíce postihl tři oblasti: Severozápad, Karvinsko, oblast při severozápadní hranici Olomouckého a Moravskoslezského kraje.

Oblast na severozápadě území s vysokým úbytkem obyvatel zahrnovala značnou část Karlovarského kraje (značný úbytek byl hlavně ve správním obvodu ORP Sokolov, Karlovy Vary, Ostrov a Kraslice), a také regiony v kraji Ústeckém (ORP Most, Litvínov, Bílina). Těchto sedm vyjmenovaných správních

obvodů ztratilo více než 20,5 tisíce obyvatel. Příchod cizinců do těchto oblastí pouze nepatrně zmírňoval propad v počtu obyvatel.

V základních rysech byla podobná situace na Karvinsku, případně Ostravsku. Pro přehled lze uvést, že na území správních obvodů ORP Karviná, Havířov a Orlová klesl počet obyvatel téměř o 20 tisíc. Hlavním důvodem je opět vnitřní migrace obyvatelstva. Mezi nejvýznamnější cíle stěhování tamějších obyvatel patřila Praha, případně Olomouc nebo Brno, a dále některé regiony v dojížděkové vzdálenosti od Ostravy, např. ORP Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí či Hlučín.

Značný pokles počtu obyvatel byl dále zaznamenán v oblasti severní části Moravy, konkrétně na hranici Olomouckého a Moravskoslezského kraje. Ve sledovaném období klesl počet obyvatel ve správních obvodech ORP Šumperk, Jeseník (Olomoucký kraj), Bruntál, Krnov a Rýmařov (Moravskoslezský kraj) o více než 13 tisíc. Odliv obyvatelstva z těchto oblastí byl za posledních dvacet let velký.

5.4 Sídelní struktura

Při Sčítání 2021 bylo území republiky rozděleno do 6 258 obcí (včetně čtyř vojenských újezdů – Boletice, Březina, Hradiště a Libavá), což bylo o sedm obcí více než při SLDB 2011. Průměrná populační velikost obce činila 1 682 obyvatel. Více než polovina obyvatel Česka se koncentrovala v obcích nad 10 tisíc obyvatel. Největším městem dle počtu obyvatel byla Praha (1,3 mil.), dále pak Brno (398 tis.), Ostrava (282 tis.), Plzeň (174 tis.), Olomouc (106 tis.) a Liberec (104 tis.).

Specifická je zejména sídelní struktura Moravskoslezského kraje. V mezikrajském srovnání zde bylo vůbec nejmenší zastoupení obcí do tisíce obyvatel. V této velikostní kategorii žilo pouze 6,3 % obyvatel kraje, nejméně v rámci republiky. Na druhou stranu více než 60 % obyvatel mělo obvyklý pobyt v obcích nad 10 tisíc obyvatel, nepatrně více měl pouze Ústecký kraj.

Značně rozdrobenou sídelní strukturou je charakteristický Kraj Vysočina. Mezi všemi kraji zde byla zaznamenána jednoznačně nejmenší průměrná velikost obce. Dalšími regiony s vysokým zastoupením malých obcí jsou kraje Jihočeský, Královéhradecký, Pardubický a Plzeňský. Zejména Jihočeský kraj vynikal velmi malým podílem středních měst, v Plzeňském kraji bylo jen velmi málo měst nad 20 tisíc obyvatel. Zlínský kraj zase vynikal vysokým podílem větších venkovských obcí kolem tisíce obyvatel, Karlovarský a Ústecký kraj vysokým podílem středně velkých měst (10–20 tisíc obyvatel).

Tab. 5.3 Velikost obcí v krajích České republiky

Kraj	Počet obcí	Počet obyvatel	Průměrná velikost	Podíl obcí do 1 000 obyv.		Podíl obcí nad 10 000 obyv.	
				na počtu obcí	na počtu obyv.	na počtu obcí	na počtu obyv.
Česká republika	6 258	10 524 167	1 682	76,2	17,1	2,0	50,9
Hl. m. Praha	1	1 301 432	x	-	-	100,0	100,0
Středočeský	1 144	1 415 463	1 237	75,7	24,7	1,7	29,9
Jihočeský	624	631 803	1 013	83,3	24,3	1,1	35,2
Plzeňský	501	581 436	1 161	80,8	21,3	1,2	40,9
Karlovarský	134	279 103	2 083	68,7	14,3	5,2	54,2
Ústecký	354	789 098	2 229	73,2	14,1	4,8	62,4
Liberecký	215	435 220	2 024	70,7	15,6	2,3	48,2
Královéhradecký	448	538 303	1 202	82,6	25,5	1,8	38,1
Pardubický	451	510 037	1 131	81,8	27,1	1,3	33,0
Vysočina	704	497 661	707	90,6	35,4	1,0	33,3
Jihomoravský	673	1 197 651	1 780	70,6	17,4	1,5	45,5
Olomoucký	402	619 788	1 542	70,1	19,5	2,2	44,3
Zlínský	307	564 331	1 838	65,1	18,3	2,9	41,3
Moravskoslezský	300	1 162 841	3 876	47,0	6,3	5,0	61,9

6. Obyvatelstvo podle státního občanství

Státní občanství se zjišťovalo ve všech historických sčítáních, avšak věcně srovnatelné jsou z hlediska použité metodiky zjišťování a zpracování dat pouze výsledky sčítání 2001, 2011 a 2021. Stejně jako ve sčítání 2011 bylo i v roce 2021 předmětem sčítání obyvatelstvo obvykle bydlící, které do výsledků sčítání zahrnuje jak osoby s původně zjišťovaným trvalým a dlouhodobým (přechodným) pobytem v ČR, tak po vstupu České republiky do schengenského prostoru i další osoby bez výše zmíněných povolení k pobytu. Bylo tak možné získat podrobnější údaje o této subpopulaci.

Údaje o státním občanství byly plně převzaty z *registru obyvatel* (ROB). Limitujícím faktorem pro analýzu obyvatel podle státního občanství je fakt, že ve skupině cizinců ve srovnání s majoritní skupinou občanů ČR bylo jak v roce 2011, tak v roce 2021 vyšší zastoupení osob, které nevyplnily osobně sčítací formulář a byly zařazeny do sčítání pouze na základě administrativního zdroje. To ve svém důsledku znamenalo vyšší míru nezjištěných odpovědí u řady charakteristik.

Cizinci jsou obyvatelé s cizím státním občanstvím (bez občanství České republiky). Ve sčítání 2011 byly v případě dvojího státního občanství zpracovány pouze kombinace s občanstvím České republiky, zatímco ve Sčítání 2021 byly odvozeny všechny možné kombinace. Osoby s dvojitým nebo vícenásobným státním občanstvím byly dle metodiky EU zařazeny do jednoho (tzv. hlavního) státního občanství, podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

6.1 Složení obyvatel podle státního občanství

V České republice žilo k 26. 3. 2021 celkem 10 524 167 obyvatel. Z nich mělo 9 998 510 české státní občanství a 496 250 cizí státní občanství. Nejvíce cizinců pocházelo z evropských zemí mimo země EU (215 314) a ze zemí EU (162 846). Méně početnou skupinou byli cizinci ze zemí mimo Evropu (118 090). Nezjištěné státní občanství mělo 29 137 osob, celkem 270 osob bylo bez státního občanství. Oproti roku 2011 je počet nezjištěných odpovědí o polovinu nižší (v roce 2011 celkem 60 208), pokles nastal i u osob bez státního občanství (v roce 2011 celkem 1 502 osob).

Podíl cizinců v České republice trvale mírně stoupá. Zatímco v roce 2011 představovali 4,0 % obyvatel, v roce 2021 tvořili 4,7 %. Česká republika patří mezi spíše homogenní státy (z hlediska složení obyvatel podle státního občanství), v zemích EU je průměrný podíl cizinců podle dat Eurostatu okolo 9,0 %.

Tab. 6.1 Obyvatelstvo podle vybraných státních občanství v letech 2011 a 2021

Státní občanství	2011			2021		
	Počet obyvatel	Podíl (%)		Počet obyvatel	Podíl (%)	
		z počtu obyvatel	z počtu cizinců		z počtu obyvatel	z počtu cizinců
Počet obyvatel celkem	10 436 560	100,0	x	10 524 167	100,0	x
z toho						
Česká republika ^{*)}	9 952 574	95,4	x	9 998 510	95,0	x
Ukrajina	116 139	1,1	27,5	150 505	1,4	30,3
Slovensko	82 251	0,8	19,5	95 821	0,9	19,3
Vietnam	52 612	0,5	12,5	54 256	0,5	10,9
Rusko	31 545	0,3	7,5	35 785	0,3	7,2
Polsko	16 800	0,2	4,0	14 450	0,1	2,9

^{*)} včetně dvojího státního občanství, z nichž jedno občanství je ČR

Z hlediska absolutního počtu vzrostl mezi sčítáními 2011 a 2021 počet obyvatel s českým státním občanstvím i počet cizinců. Nejpočetněji zastoupenou skupinou cizinců jsou Ukrajinci, u nichž došlo mezi lety 2011 a 2021 k podstatnému nárůstu jejich počtu. Také počet občanů Slovenska, Vietnamu a Ruska zaznamenal nárůst.

Nejpočetnější skupinou cizinců jsou v České republice Ukrajinci. Jejich počet začal růst již v 90. letech 20. století, zapříčiněn byl především pracovní migrací kvůli dlouhodobé hospodářské krizi na Ukrajině. Od počátku tohoto století počet Ukrajinců v ČR vzrostl zhruba sedminásobně.

Druhou početně nejvýznamnější skupinou jsou občané Slovenska. Ti mají mezi cizinci v ČR zvláštní postavení, neboť se dříve jednalo o občany společného československého státu. V minulosti tvořili nejpočetnější skupinu, po rozpadu federace a osamostatnění ČR a SR se jejich počet radikálně snížil zhruba na 24 tisíc osob. Tento pokles byl způsoben mimo jiné tím, že velký počet občanů Slovenské republiky nabyl po roce 1993 české státní občanství. Na počátku 21. století však opět došlo k růstu jejich počtu a tento trend stále pokračuje.

Další početnou skupinou obyvatel jsou Vietnamci. Ti na území ČR začali přicházet již v 50. letech, největší migrační vlny nastaly v 70. letech 20. století. Vietnamci byli přizváni československou vládou k doplnění nedostatečných pracovních sil v Československu. Po roce 1989 došlo k výraznému poklesu jejich počtu, protože dohody o spolupráci již nebyly obnoveny. V 90. letech 20. století se však počet Vietnamců opět začal zvyšovat a mírný nárůst je patrný doposud.

Trvale narůstající skupinou cizinců s obvyklým pobytem v ČR jsou Rusové. Ti jsou na českém území přítomni již od počátku 20. století a přicházeli v několika migračních vlnách. Poslední silná vlna migrantů přišla po rozpadu Sovětského svazu v 90. letech 20. století, avšak jejich počet se nadále zvyšuje.

Také občané Polska jsou na území ČR tradičně přítomni. Ponejvíce je to dáno územím historického Těšínska, které Poláci obývají již od 13. století, také však pracovními pobídkami československé vlády v 50. a 70. letech v rámci internacionální pomoci socialistických zemí. Jejich počet však klesá.

Do skupiny cizinců početnějších než 10 tisíc osob patří v České republice ještě Rumuni, jejichž počet za posledních 10 let narostl o 148 % (z 4 786 v roce 2011 na 11 890 v roce 2021), a Bulhaři, jejichž počet se zvýšil o 42 % (z 7 774 v roce 2011 na 11 006 v roce 2021). Naopak pokles počtu osob byl zaznamenán u občanů Německa, a to o 62 % (z 14 907 v roce 2011 na 5 615 v roce 2021)²².

6.2 Srovnání obyvatelstva podle státního občanství, pohlaví, věku a rodinného stavu

Zastoupení obyvatel podle pohlaví je v České republice mírně ve prospěch žen, jejichž podíl je 50,7 %. Tento podíl pohlaví je zachován i mezi občany s českým státním občanstvím (51 % žen ku 49 % mužů). Rozdílná struktura je však jak ve skupině cizinců jako celku – 45,3 % žen ku 54,7 % mužů, tak u jednotlivých státních občanství. Největší rozdíl v zastoupení pohlaví mají z hlavních skupin cizinců Ukrajinci – 55,3 % mužů ku 44,7 % žen, opačný podíl pohlaví mají občané Ruska (43,5 % mužů ku 56,5 % žen) a Polska (42,2 % mužů ku 57,8 % žen). Poměr mezi muži a ženami u cizinců souvisí především s účelem pobytu na území republiky.

Mezi sečtenými osobami představovaly děti ve věku 0–14 let 16,1 % populace, osoby ve věku 15–64 let 63,5 % a senioři ve věku 65 a více let 20,4 %. Obdobnou věkovou strukturu mají i osoby s českým státním občanstvím. Charakteristickým znakem většiny cizinců je však výraznější zastoupení osob v produktivním věku, a to u mužů i žen. Podíly dětské složky jsou nízké, s výjimkou občanů Vietnamu, kde je zastoupení dětí naopak výrazně vyšší než u všech ostatních skupin obyvatel. Osoby se státním

²² Tento výrazný pokles byl však způsoben zejména provedením přesnější „signs of life“ analýzy ve sčítání 2021, která umožnila lépe identifikovat osoby, které na našem území již fakticky nežijí. Právě v případě občanů Německa bylo zaznamenáno největší nadhodnocení registrovaných v registru obyvatel ve srovnání s obvykle bydlícím obyvatelstvem podle sčítání.

občanstvím Polska však mají podíl osob ve věku 65 a více let výrazně vyšší, a to až na úrovni 29 %. U ostatních cizinců je typický nízký podíl seniorů nad 65 let.

Tab. 6.2 Obyvatelstvo podle vybraných státních občanství, pohlaví a věku

Státní občanství	Obyvatelstvo celkem								
	celkem (%)			muži (%)			ženy (%)		
	0–14	15–64	65 a více	0–14	15–64	65 a více	0–14	15–64	65 a více
Česká republika	16,3	62,4	21,3	17,0	64,7	18,2	15,6	60,2	24,2
Cizinci celkem	11,8	83,9	4,2	11,2	85,3	3,6	12,7	82,3	5,1
z toho:									
Ukrajina	10,6	87,2	2,2	9,8	88,6	1,6	11,7	85,4	2,9
Slovensko	9,7	87,2	3,1	9,9	87,3	2,8	9,5	87,1	3,4
Vietnam	25,6	72,4	1,9	25,4	72,6	1,9	25,8	72,2	2,0
Rusko	11,1	82,7	6,2	13,3	81,3	5,3	9,4	83,8	6,8
Polsko	5,1	65,7	29,2	6,1	79,9	14,0	4,4	55,3	40,3

Tab. 6.3 Obyvatelstvo podle státního občanství, rodinného stavu a vybraných věkových skupin

Státní občanství, rodinný stav	Vybrané věkové skupiny (%)				
	20–29	30–39	40–49	50–59	60+
Státní občanství ČR	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho s rodinným stavem:					
svobodný/svobodná	88,0	52,3	25,4	9,9	3,9
ženatý/vdaná	11,1	41,2	54,4	59,2	55,4
rozvedený/rozvedená	0,7	6,1	19,3	27,7	16,0
vdovec/vdova	0,0	0,1	0,8	3,0	24,2
ostatní ^{*)}	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0
nezjištěno	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4
Státní občanství jiné než ČR	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho s rodinným stavem:					
svobodný/svobodná	73,8	41,0	22,9	11,3	5,0
ženatý/vdaná	22,0	51,0	61,6	66,1	62,3
rozvedený/rozvedená	1,0	5,6	12,6	18,2	19,2
vdovec/vdova	0,0	0,2	0,9	2,7	12,0
ostatní ^{*)}	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
nezjištěno	3,0	2,1	1,9	1,6	1,4

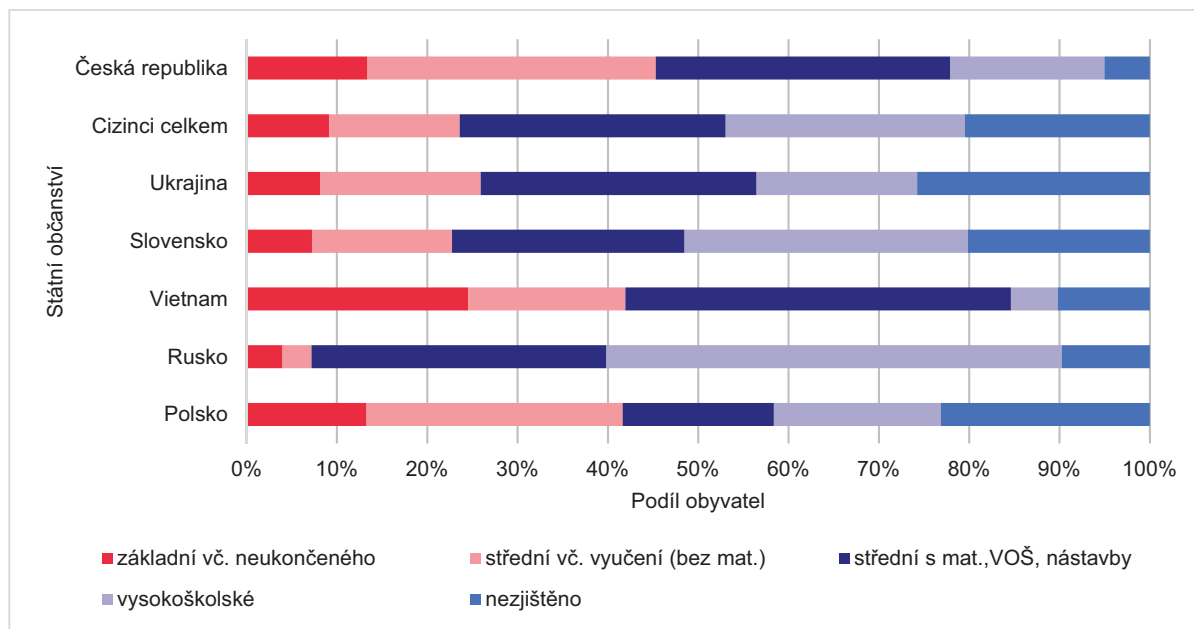
^{*)} Mezi ostatní kategorie rodinného stavu patří registrované partnerství – trvalí, zaniklé rozhodnutím soudu nebo zaniklé úmrtím partnera/partnerky.

Rodinný stav se podle státního občanství liší v některých aspektech: zatímco u osob do 19 let jak u cizinců, tak u osob s českým státním občanstvím drtivě převažuje rodinný stav svobodný/svobodná, v následující věkové kategorii (20–29 let) je u cizinců vyšší míra ženatých/vdaných (22 %) oproti osobám s českým občanstvím v téže rodinném stavu (11 %) – avšak i zde dominují svobodní/svobodné. Zhruba o 10 p. b. vyšší podíl ženatých/vdaných si zachovávají cizinci oproti Čechům i v další věkové skupině (30–39 let). V dalších věkových skupinách jsou podíly jednotlivých typů rodinných stavů srovnatelné, s mírně vyšším podílem rozvedených u osob s českým státním občanstvím.

6.3 Srovnání obyvatelstva podle státního občanství a vzdělání

U otázky na nejvyšší dokončené vzdělání se u cizinců projevila vysoká míra nezjištěných odpovědí. Přesto je patrné, že skupina cizinců byla z hlediska vzdělání velmi diferencovaná, a to jak v porovnání podle jednotlivých občanství, tak v porovnání s občany s českým státním občanstvím.

Graf 6.1 Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dokončeného vzdělání a státního občanství (v %)

Nejvyšší podíl osob se základním vzděláním měli Vietnamci (25,5 %), kteří z hlediska proporcí dalších stupňů vzdělání mají též výrazný podíl středního vzdělání (60,3 %) a velmi nízký podíl vzdělání vysokoškolského (5,2 %). Významné zastoupení středního vzdělání mají též osoby s českým státním občanstvím (64,5 %). Nejvyšší podíl vysokoškolského vzdělání uvedly osoby s ruským občanstvím (50,4 %), dále pak se slovenským státním občanstvím (31,4 %). Vysoký podíl osob s vysokoškolským vzděláním u občanů Slovenska a Ruska odpovídá tomu, že tito občané jsou i nejpočetnějšími zahraničními studenty bezplatně studujícími v českém jazyce na českých státních vysokých školách.

6.4 Ekonomické charakteristiky

V porovnání se strukturou osob s českým státním občanstvím se ukázalo, že u osob s cizím státním občanstvím výrazně více převažovaly osoby zařazené mezi pracovní sílu (ekonomicky aktivní) nad osobami mimo pracovní sílu (ekonomicky neaktivními). Podíl osob zařazených mezi pracovní sílu činil u osob s českým občanstvím 52,0 %, podíl osob zařazených mimo pracovní sílu činil 47,0 %. U cizinců jako celku byly tyto podíly 68,8 % u pracovní síly a 25,6 % u osob mimo pracovní sílu. Výjimkou mezi cizinci tvořily ty skupiny, které se vymykají věkovou strukturou, konkrétně Vietnamci s 26,0% podílem dětí do 14 let, Rusové s 29% podílem osob ve věku 20–29 let a Poláci s 29,0% podílem osob starších 65 let.

Téměř čtvrtina zaměstnaných občanů České republiky (24,1 %) a 27,2 % zaměstnaných cizinců pracuje ve zpracovatelském průmyslu. U Poláků však zpracovatelský průmysl převažuje a pracuje v něm 38,7 % zaměstnaných. Dalším významným odvětvím je velkoobchod a maloobchod, který zaměstnává okolo 10,0 % zaměstnaných obyvatel – s výjimkou Vietnamců, u nichž je toto odvětví zcela dominantní (55,0 % ekonomicky aktivních). U Ukrajinců je kromě zpracovatelského průmyslu (31,5 %) významné též stavebnictví (21,9 %).

Tab. 6.4 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity a státního občanství

Státní občanství	Pracovní síla	v tom (%)		Mimo pracovní sílu	v tom (%)			Nezjištěno
		zaměstnaní	nezaměstnaní		nepracující důchodci	osoby na rodič. dovolené	žáci, studenti	
Česká republika	5 202 530	95,1	4,9	4 694 534	48,2	4,4	29,9	101 446
Cizinci celkem	341 471	95,6	4,4	126 949	15,1	8,8	43,9	27 830
z toho:								
Ukrajina	113 316	96,6	3,4	28 758	9,3	8,5	50,0	8 431
Slovensko	71 181	94,5	5,5	20 726	19,0	20,1	31,7	3 914
Vietnam	28 233	95,6	4,4	22 767	3,5	7,5	44,4	3 256
Rusko	20 623	94,7	5,3	13 375	14,0	4,1	58,0	1 787
Polsko	8 234	95,5	4,5	5 550	76,7	4,2	9,4	666

Podle postavení v zaměstnání byli jak Češi, tak cizinci převážně v pozici zaměstnance (76,7 %, respektive 72,0 %). Platilo to pro většinu konkrétních občanství, zejména pak pro občany Slovenska (82,5 %) a Polska (79,2 %). Odlišná struktura zaměstnaných je ale u osob s občanstvím Vietnamu, kde jednoznačně převažují osoby pracující na vlastní účet (46,9 %) a zaměstnanci jsou až na druhé pozici (26,5 %).

6.5 Bydlení a domácnosti obyvatel podle státního občanství

Převážná většina osob žije v bytech. Osoby s českým státním občanstvím bydlí v bytech v 96,3 %, cizinci jako celek v 91,7 %. Zatímco osob s občanstvím České republiky žijících v ubytovacím zařízení je pouze 1,5 %, cizinci v nich žijí v 7,3 % případů. Nadprůměrný počet osob žijících v ubytovacích zařízeních je mezi Ukrajinci (11,7 %).

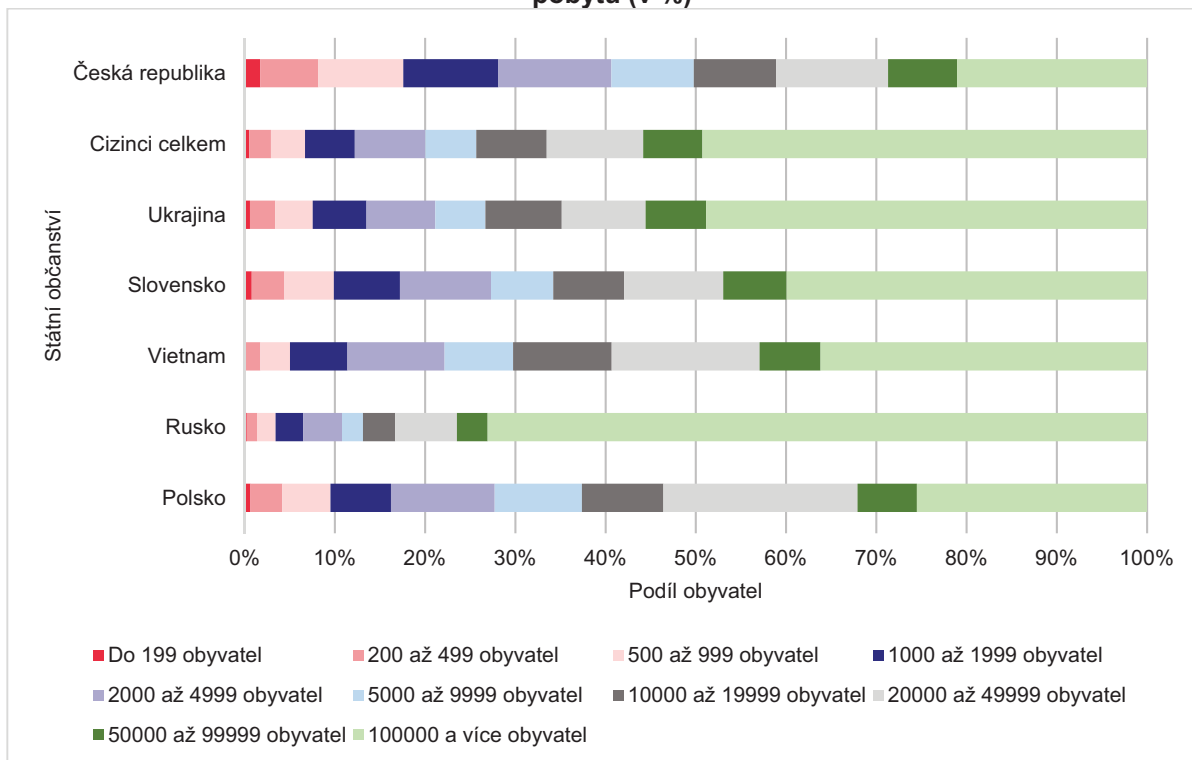
Tab. 6.5 Obyvatelstvo podle typu hospodařící domácnosti a státního občanství (v %)

Státní občanství	Podle typu HD				Mimo hospodařící domácnosti
	HD tvořená 1 rodinou	HD tvořená 2 a více rodinami	vícečlenná nerodinná domácnost	domácnosti jednotlivců	
Česká republika	76,1	3,5	1,6	17,5	1,3
Cizinci celkem	60,1	3,8	4,4	25,5	6,2
z toho:					
Ukrajina	53,7	3,5	4,5	28,7	9,6
Slovensko	68,8	2,2	3,5	23,3	2,2
Vietnam	73,3	11,1	1,8	12,4	1,4
Rusko	59,5	3,2	7,1	23,0	7,1
Polsko	58,6	1,9	2,6	33,4	3,5

Osoby s českým státním občanstvím byly nejčastěji součástí hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou (76,1 %), druhou nejpočetnější kategorií byly domácnosti jednotlivců (17,5 %). U cizinců byly domácnosti tvořené jednou rodinou také nejvíce zastoupené (60,1 %), domácnosti jednotlivců u nich tvořily až jednu čtvrtinu. Z tohoto modelu domácností cizinců se však vymykají Vietnamci, kteří mají nízký podíl domácností jednotlivců, naopak vysoký podíl domácností tvořených jednou, dvěma a více rodinami. Velmi vysoký podíl domácností jednotlivců je u osob s polským státním občanstvím.

Zatímco osoby s českým státním občanstvím byly rozmístěny ve všech velikostních skupinách obcí zhruba rovnoměrně (s výjimkou nejmenších a naopak největších obcí), cizinci se v téměř polovině případů soustředili do měst nad 100 tisíc obyvatel. Občané Ruska žili ve městech nad 100 tisíc obyvatel v téměř třech čtvrtinách případů.

Graf 6.2 Obyvatelstvo podle státní příslušnosti a velikostní skupiny obce místa obvyklého pobytu (v %)

7. Místo bydliště v době narození

Prostřednictvím sčítacích formulářů bylo u každé osoby zjišťováno první obvyklé bydliště po narození. Jednalo se o první (faktické) bydliště, kde sčítaná osoba po narození žila se svou matkou, rodinou (případně jinými osobami, které o ni pečovaly), nikoliv o přesné místo narození, kterým je zpravidla adresa porodnice. Tento údaj se porovnával s obvyklým bydlištěm dané osoby k rozhodnému okamžiku sčítání. Výsledná data jsou velmi užitečná především pro analýzu stability obyvatelstva v konkrétním území a čase. Poskytují také cenné informace o dlouhodobém migračním pohybu obyvatelstva.

Otázka na místo narození se poprvé v poválečném období na formulářích objevila při sčítání v roce 1991. V tehdejší pojetí bylo dotazem na místo narození myšleno trvalé bydliště matky v době narození sčítané osoby. To bylo porovnáno s trvalým (registrovaným) pobytem. Tento koncept byl uplatněn také v následujícím sčítání v roce 2001.

Zpracované výsledky ze Sčítání 2021 jsou plně srovnatelné s rokem 2011, kdy byl ukazatel poprvé vztážen k obvyklému pobytu sčítané osoby bez ohledu na místo registrovaného (trvalého) pobytu. V rámci územního členění České republiky bylo zjišťováno první bydliště osoby na úrovni obce ve vazbě na daný okres a kraj, a to podle územní struktury platné ke dni sčítání. V případě místa narození v zahraničí se zjišťoval pouze konkrétní stát.

Obvyklé bydliště v obci svého narození uvedla více než polovina obyvatel České republiky, tzn. 5 304 731 osob. Podíl tzv. rodáků v obcích tedy činil 50,4 %. Tento podíl byl přitom vyšší než při sčítání v roce 2011 (47,1 %). Dalších 14,6 % obyvatel uvedlo při Sčítání 2021 jako bydliště v době narození jinou obec stejného okresu a 17,1 % obyvatel pak jiný kraj.

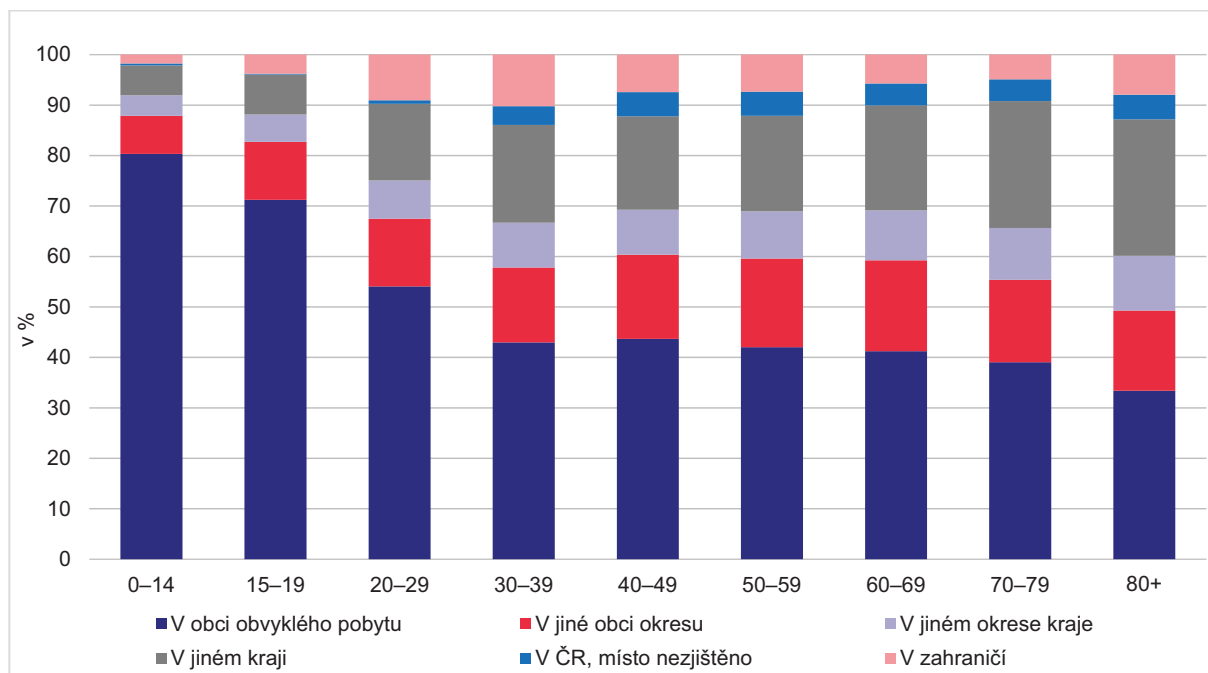
Tab. 7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

Bydliště v době narození	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	5 186 548	5 337 619	1 691 760	6 684 359	2 148 048
v tom:						
narození v České republice	9 844 539	93,3	93,8	98,2	92,1	94,4
v tom:						
v obci obvyklého pobytu	5 304 731	52,6	48,3	80,3	46,6	38,6
v jiné obci okresu	1 535 916	13,5	15,7	7,5	15,7	16,7
v jiném okrese kraje	865 893	7,6	8,9	4,1	8,6	10,3
v jiném kraji	1 801 354	16,0	18,2	5,9	17,6	24,4
v ČR, místo nezjištěno	336 645	3,7	2,7	0,4	3,5	4,4
narození v zahraničí	679 072	6,7	6,2	1,8	7,9	5,6
nezjištěno	556	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Z výsledků je patrný vyšší podíl osob narozených v obci obvyklého bydliště u mužů (52,6 %) než u žen (48,3 %). Nižší zastoupení rodaček mezi ženami lze vysvětlit tím, že ženy častěji následují svého partnera do místa jeho bydliště.

Při pohledu na strukturu obyvatelstva podle věku vyplývá, že s rostoucím věkem podíl rodáků v obcích klesá. Nejvyšší zastoupení bylo v nejmladší kategorii dětí ve věku do 15 let. Dle výsledků až čtyři z pěti dětí žily k rozhodnému okamžiku sčítání ve stejné obci jako po narození (80,3 %). Naproti tomu v kategorii seniorů nad 65 let podíl rodáků v obcích nedosahoval ani dvou pětín (38,6 %). Není bez zajímavosti, že přibližně čtvrtina občanů v nejstarší věkové kategorii po narození fakticky bydlela v jiném kraji než v době Sčítání 2021.

Graf 7.1 Obyvatelstvo podle věku a místa bydliště v době narození

Regionální rozdíly v zastoupení osob s bydlištěm v obci narození zůstávají dle výsledků Sčítání 2021 do značné míry podobné, jako byly zachyceny v předchozím sčítání v roce 2011. Potvrdilo se například to, že obyvatelstvo na Moravě a ve Slezsku je z hlediska dlouhodobých migračních pohybů významně stabilnější než obyvatelstvo v Čechách.

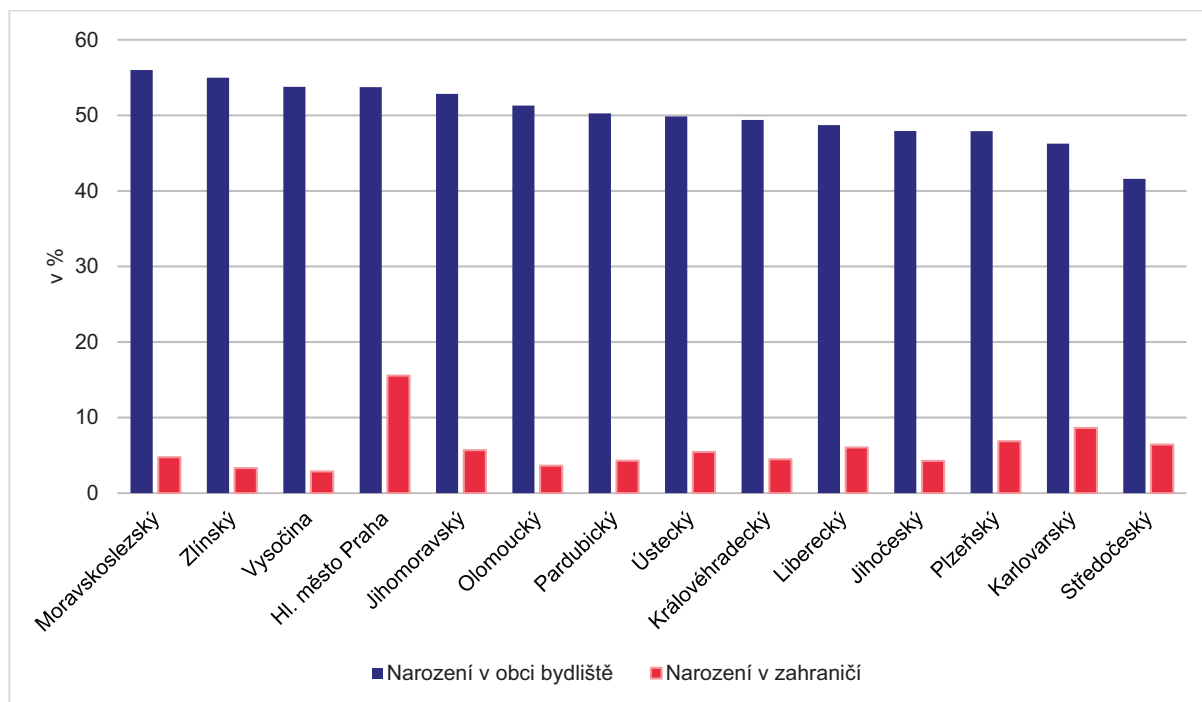
V mezikrajském srovnání byl nejvyšší podíl osob, u kterých bylo jejich rodiště shodné s místem obvyklého pobytu v době sčítání, patrný na východě republiky – nejvíce v Moravskoslezském (56,0 %) a Zlínském kraji (55,0 %). Naopak vůbec nejnižší podíl rodáků byl zaznamenán ve Středočeském kraji (41,6 %), kde velmi početnou skupinu tvořily osoby s bydlištěm v době narození v jiném kraji.

Také při srovnání rodáků, jsou patrné značné rozdíly mezi jednotlivými okresy. Nejvyšší podíl byl zaznamenán v okresech Ostrava-město (62,4 %), Opava (58,1 %) a Hodonín (57,2 %). Naopak nejnižší zastoupení rodáků v obcích byl v okresech Praha-západ (32,6 %), Praha-východ (35,0 %), Nymburk (41,5 %) a Beroun (41,7 %). Tento fakt odrážel především vysoký počet přistěhovalých obyvatel z hlavního města do širšího zázemí středočeského prostoru.

Na podíl osob dlouhodobě žijících ve stejných regionech, potažmo obcích, má vliv několik faktorů. Mezi ty hlavní patří nabídka a možnosti vzdělávání, dosažitelnost kvalitního bydlení nebo právě příležitosti na trhu práce. V průběhu života se tyto faktory často prolínají. Podstatným aspektem je také rodina, vztah lidí k místu a regionu svého rodiště nebo k místním tradicím. Historické souvislosti můžeme najít u starší generace například v poválečném vysídlování původního německého obyvatelstva z pohraničí po druhé světové válce a následném osídlování těchto oblastí.

Bydliště v době narození v zahraničí deklarovalo při Sčítání 2021 celkem 679 072 osob. V absolutním vyjádření byl nejvyšší počet osob narozených mimo území ČR ze Slovenska. Vzhledem ke společné historii obou států tvoří osoby s bydlištěm v době narození u našich východních sousedů dlouhodobě největší část obyvatel v této kategorii. Při Sčítání 2021 tvořili rodičí Slováci zhruba jednu třetinu celkového počtu osob s místem bydliště v době narození v zahraničí (celkem 245 710 osob, tj. 36,2 %). Počty osob narozených na Slovensku se za poslední dekádu tj. od roku 2011 přesto snížily, a to téměř o 45 tisíc. Za toto období se naopak zvýšil podíl osob narozených v dalších státech. Při Sčítání 2021 byly druhou nejpočetnější skupinou osoby narozené na Ukrajině (více než 157 tisíc obvykle bydlících). Dále pak osoby s místem narození v Rusku (40 tis.), Vietnamu (35 tis.) a Polsku (20 tis.).

Graf 7.2 Narození v obci bydliště a v zahraničí podle krajů

Z výsledků je patrné odlišné postavení Hlavního města Prahy v rámci národnostní struktury podle krajů. Na území našeho hlavního města byl v porovnání s ostatními kraji jednoznačně nejvyšší podíl obvykle bydlících osob narozených v zahraničí (15,6 %). Z celkového počtu zde bylo největší zastoupení osob z Ukrajiny, až poté ze Slovenska. Převládající zastoupení Ukrajinců nad Slováky se zde vyskytlo jako v jediném ze čtrnácti samosprávných krajů. Na pomyslném žebříčku dalším v pořadí podle zahraničních rodáků byl kraj Karlovarský (8,6 %) a Plzeňský (6,9 %). Naopak nejnižší zastoupení bylo na území Olomouckého (3,6 %) a Zlínského kraje (3,3 %) a především pak Kraje Vysočina (2,9 %).

8. Národnost a mateřský jazyk

Sčítání lidu je v podstatě jediným informačním zdrojem o struktuře obyvatel podle mateřského jazyka a národnostního složení (podobně je tomu u struktury náboženské). Znalost národnostního složení obyvatelstva je nezbytná pro utváření sociální politiky (národnostní, kulturní, jazykové, integrační) a je předpokladem pro uznávání národnostních menšin žijících na území České republiky a práv z jejich postavení vyplývajících.

Národnostní složení obyvatel je sledováno již od roku 1921. V té době se za hlavní znak určující národnost považoval mateřský jazyk. Po druhé světové válce bylo hledisko mateřského jazyka pro určení národnosti potlačeno a občan se o své národnosti, tedy o tom, zda se cítí přináležet k nějaké národnostní skupině, rozhodoval zcela svobodně, na základě svého subjektivního pocitu. Od roku 2001 bylo zodpovězení otázky na národnost dobrovolné, poprvé se sčítané osoby mohly přihlásit k více národnostem.

Interpretace výsledků Sčítání 2021 je však zatížena vysokou mírou non-response: téměř jedna třetina obyvatelstva se rozhodla svou národnost neuvést. Je také třeba rozlišovat mezi národností a státním občanstvím: tato kapitola se zabývá národnostními skupinami a zkoumáním jejich charakteristik, proto označení „Čech“, „Moravan“, „Slovák“, „Ukrajinec“ atd. se týká výhradně osob, které se identifikovaly s touto národností, bez ohledu na jejich státní občanství.

Mateřský jazyk se zjišťoval samostatně až od roku 1970. Od roku 2011 bylo také možné uvést více jazyků. Jako mateřský jazyk se uváděl jazyk, kterým se sčítanou osobou v dětství hovořila matka nebo osoby, které ji vychovaly (tj. první jazyk, kterým se sčítaná osoba učila mluvit.) Bylo možné uvést i dva mateřské jazyky. Na rozdíl od národnosti je zodpovězení otázky na mateřský jazyk povinné.

Osoby, které uvedly dvě národnosti nebo dva mateřské jazyky, jsou vždy započteny do výsledků obou deklarovaných národností a jazyků.

8.1 Vývoj národnostního složení obyvatelstva

Česká republika je národnostně spíše homogenní s dominantním zastoupením české národnosti. Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 měly největší zastoupení dvě národnosti, a to česká a německá (k německé národnosti se hlásilo přes 30 % obyvatelstva). Po druhé světové válce a vysídlení téměř 3 milionů osob německé národnosti se početně nejvýznamnější skupinou kromě Čechů stali Slováci. V období 1948 – 1989 se národnostní struktura i přes zvyšující se podíl obyvatel slovenské národnosti příliš neměnila. Obrat nastal až v 90. letech 20. století. Po rozpadu federativního státu a vzniku dvou samostatných republik v roce 1993 klesl podíl osob se slovenskou národností, narůstat naopak začaly podíly osob s jinými než zmíněnými „tradičními“ národnostmi (nárůst zaznamenala zejména národnost ukrajinská, vietnamská a ruská).

8.2 Struktura obyvatelstva podle národnosti

V České republice bylo k datu 26. 3. 2021 celkem 6 783 008 osob, které se přihlásily k jedné národnosti. Více než polovina občanů ČR s jednou národností se hlásila k národnosti české, s velkým odstupem pak následovala národnost moravská. Žádná z dalších národností nepřekročila 1 % obyvatel. Ve srovnání s rokem 2011 došlo k poklesu podílu osob s jednou národností, a to jak relativně vzhledem k celé populaci, tak i absolutně. Naopak nárůst zaznamenala národnost ukrajinská, ruská a vietnamská.

V roce 2001 byl počet osob s dvojitou národností necelých 13 tisíc. Již v roce 2011 se tento počet mnohonásobně zvýšil na téměř 164 tisíc obyvatel a tento výrazný nárůst dále pokračoval na 420 tisíc obyvatel v roce 2021. Tento nárůst osob s dvojitou národností však nemohl ve větší míře národnostní složení obyvatel České republiky ovlivnit.

Výběr národností v tabulkách v následujícím textu je kromě národností „tradičních“ (česká, moravská, slezská a romská) dán buď dlouhou historickou přítomností této národnostní skupiny na našem území (Slováci, Poláci, Němci, Maďaři, Romové), nebo významným postupným nárůstem jejich počtu v uplynulých několika desetiletích (Vietnamci, Rusové, Ukrajinci).

Tab. 8.1 Obyvatelstvo podle vybraných národností v letech 1991–2021

Národnost	1991		2001		2011		2021	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Obyvatelstvo celkem	10 302 215	100,0	10 230 060	100,0	10 436 560	100,0	10 524 167	100,0
Osoby hlásící se k jedné národnosti	10 280 198	99,8	10 044 255	98,2	7 630 246	73,1	6 783 008	64,5
v tom:								
česká	8 363 768	81,2	9 249 777	90,4	6 711 624	64,3	6 033 014	57,3
moravská	1 362 313	13,2	380 474	3,7	521 801	5,0	359 621	3,4
slovenská	314 877	3,1	193 190	1,9	147 152	1,4	96 041	0,9
ukrajinská	8 220	0,1	22 112	0,2	53 253	0,5	78 068	0,7
polská	59 383	0,6	51 968	0,5	39 096	0,4	26 802	0,3
vietnamská	421	0,0	17 462	0,2	29 660	0,3	31 469	0,3
německá	48 556	0,5	39 106	0,4	18 658	0,2	9 128	0,1
ruská	5 062	0,0	12 369	0,1	17 872	0,2	25 296	0,2
slezská	44 446	0,4	10 878	0,1	12 214	0,1	12 451	0,1
maďarská	19 932	0,2	14 672	0,1	8 920	0,1	5 969	0,1
romská	32 903	0,3	11 746	0,1	5 135	0,0	4 458	0,0
jiná	20 317	0,2	40 501	0,4	64 861	0,6	100 691	1,0
Osoby s dvojí národností	-	-	12 978	0,1	163 648	1,6	420 101	4,0
Národnost neuvedena	22 017	0,2	172 827	1,7	2 642 666	25,3	3 321 058	31,6

Mezi nejčastějšími kombinacemi národností byla kombinace národností české a moravské, české a slezské, české a slovenské, české a romské a české a německé.

Tab. 8.2 Obyvatelstvo s dvojí národností

Kombinace národností	Počet obyvatel		Kombinace národností	Počet obyvatel	
	abs.	v %		abs.	v %
Dvojí národnost celkem	420 101	100,0			
1. s českou celkem	382 090	91,0	2. s moravskou celkem ^{*)}	17 299	4,1
z toho:			z toho:		
česká a moravská	179 721	42,8	moravská a slezská	4 696	1,1
česká a slovenská	59 336	14,1	moravská a slovenská	2 918	0,7
česká a evropská	18 057	4,3	moravská a evropská	1 350	0,3
česká a romská	15 841	3,8	moravská a jiná	8 335	2,0
česká a německá	13 637	3,2	3. se slovenskou celkem ^{*)}	4 173	1,0
česká a slezská	12 514	3,0	z toho:		
česká a ukrajinská	10 056	2,4	slovenská a maďarská	871	0,2
česká a polská	9 814	2,3	slovenská a romská	845	0,2
česká a vietnamská	6 867	1,6	slovenská a jiná	2 457	0,6
česká a jiná	56 247	13,4	4. jiné kombinace	16 539	3,9

^{*)} Kromě kombinace s českou uvedené v bodě 1.

Ve srovnání s rokem 2011 se více než zdvojnásobil počet osob hlásících se k dvojí národnosti, z nichž jedna je česká. Zatímco počet osob s národností moravskou za posledních deset let klesnul o více než 160 tisíc, narostl počet osob s kombinací národností česká a moravská o 80 tisíc. Podobný trend lze spatřovat i u osob s národností slovenskou – významný pokles osob s jednou národností (o 51 tisíc), velký nárůst u kombinace národností české a slovenské (o 41 tisíc). Totéž se děje i u osob s národností polskou. Nárůst byl však u osob s národností ukrajinskou a s kombinací národností české a ukrajinské, osob s národností vietnamskou a s kombinací národností české a vietnamské. Počty osob s kombinacemi národností moravské, slezské, slovenské a romské zůstávají v porovnání s rokem 2011 srovnatelné.

Srovnání vzájemné vazby mezi národností a státním občanstvím ukázalo velmi silné propojení. U osob s českým státním občanstvím byla česká národnost (samostatně i v kombinaci s další národností) zdaleka nejsilnější, nejčastěji se také tyto osoby identifikovaly s moravskou národností. Téměř polovina osob s ukrajinským státním občanstvím identifikovala svou národnost jako ukrajinskou, ještě o něco silnější vazbu mezi občanstvím a národností pociťovali Slováci, Vietnamci, Rusové i Poláci.

Tab. 8.3 Obyvatelstvo podle národnosti a státního občanství

Národnost	Obyvatelstvo celkem	z toho státní občanství							
		ČR		Ukrajina		Slovensko		Vietnam	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	9 998 510	100,0	150 505	100,0	95 821	100,0	54 256	100,0
z toho národnost:									
česká	6 033 014	6 030 500	60,3	475	0,3	678	0,7	70	0,1
moravská	359 621	359 511	3,6	6	0,0	52	0,1	2	0,0
slezská	12 451	12 405	0,1	-	-	-	-	-	-
slovenská	96 041	36 653	0,4	11	0,0	49 459	51,6	-	-
polská	26 802	18 257	0,2	21	0,0	5	0,0	-	-
vietnamská	31 469	1 110	0,0	-	-	6	0,0	30 195	55,7
ruská	25 296	2 590	0,0	1 087	0,7	7	0,0	-	-
ukrajinská	78 068	3 071	0,0	73 241	48,7	21	0,0	-	-
z toho kombinace národností:									
1. Kombinace s národností českou	382 090	366 965	3,7	3 963	2,6	4 566	4,8	2 115	3,9
2. Ostatní kombinace s moravskou národností celkem *)	17 299	16 759	0,2	43	0,0	328	0,3	3	0,0
3. Ostatní kombinace se slovenskou národností celkem **)	4 173	1 403	0,0	19	0,0	2 195	2,3	-	-

*) Kromě kombinace moravské a české uvedené v bodě 1.

**) Kromě kombinace slovenské, moravské a české uvedené v bodě 1 a 2.

8.3 Národnost a mateřský jazyk

Tab. 8.4 Obyvatelstvo podle mateřského jazyka v letech 2011 a 2021

Mateřský jazyk	2011		2021	
	abs.	%	abs.	%
Obyvatelstvo celkem	10 436 560	100,0	10 524 167	100,0
Osoby s jedním mateřským jazykem	9 712 627	93,1	9 504 833	90,3
z toho:				0,0
český	9 263 300	88,8	8 996 475	85,5
moravský	62 908	0,6	16 523	0,2
slovenský	154 465	1,5	150 738	1,4
polský	33 597	0,3	30 183	0,3
německý	14 148	0,1	10 151	0,1
romský	4 919	0,0	4 280	0,0
ruský	31 622	0,3	59 560	0,6
ukrajinský	48 250	0,5	88 873	0,8
vietnamský	30 830	0,3	43 822	0,4
maďarský	9 286	0,1	8 533	0,1
anglický	7 202	0,1	13 997	0,1
Osoby se dvěma mateřskými jazyky	259 877	2,5	259 940	2,5
Nezjištěno	464 056	4,4	759 394	7,2

Český jazyk i přes mírný pokles mezi lety 2011 a 2021 byl zcela dominantním mateřským jazykem. Značný pokles v absolutních hodnotách nastal u označení moravského jazyka za jazyk mateřský, nárůst naopak zaznamenala ukrajinština, vietnamština, ruština a angličtina. Počet osob s dvěma mateřskými jazyky zůstal srovnatelný. Podíl nezjištěných odpovědí u otázky na mateřský jazyk byl v roce 2021 na úrovni 7 %.

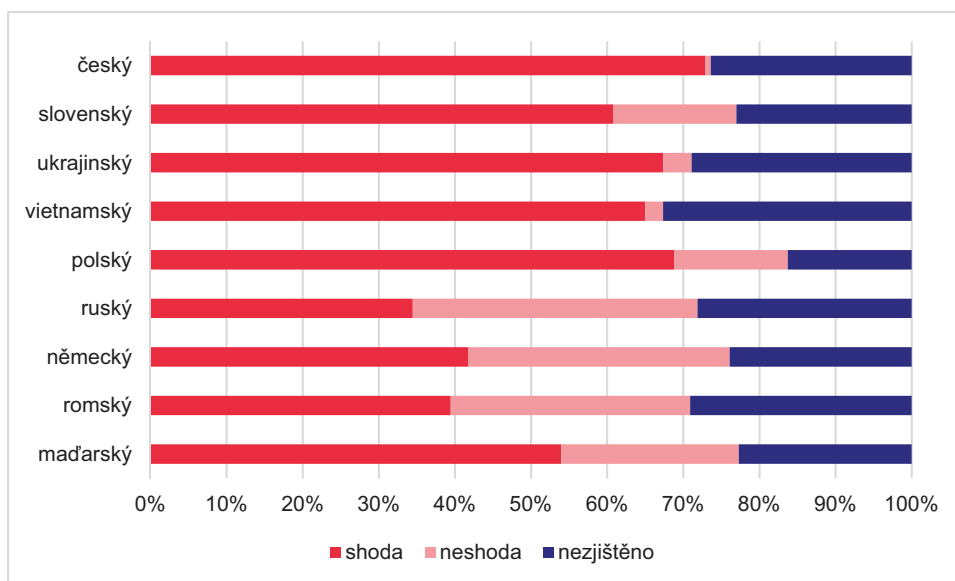
Tab. 8.5 Obyvatelstvo s dvojitým mateřským jazykem

Kombinace mateřských jazyků	Počet obyvatel		z počtu obyvatel ČR v %
	abs.	%	
Obyvatelstvo s dvojitým mateřským jazykem celkem	259 940	100,0	2,5
z toho:			
český a slovenský	68 885	26,5	0,7
český a moravský	11 591	4,5	0,1
český a romský	21 824	8,4	0,2
český a německý	20 455	7,9	0,2
český a polský	18 272	7,0	0,2
český a ukrajinský	15 008	5,8	0,1
český a ruský	13 297	5,1	0,1
český a vietnamský	13 259	5,1	0,1

Jen malá část obyvatel ČR uvedla dva mateřské jazyky. Nejvíce zastoupen byl jazyk český a slovenský, u nichž došlo ve srovnání s rokem 2011 k mírnému poklesu (o 7,7 tis. osob). Nárůst zaznamenaly osoby s kombinací mateřského jazyku českého a ukrajinského (o 8,3 tis. osob), ruského (o 7,3 tis. osob) a vietnamského (o 7,8 tis. osob).

Shoda českého mateřského jazyka s národností českou, moravskou a slezskou byla při Sčítání 2021 72,9 %, čtvrtina osob s českým mateřským jazykem otázku národnosti nevyplnila.

Graf. 8.1 Shoda mateřského jazyka a národnosti ^{*)}

^{*)} 100 % = mateřský jazyk

8.4 Národnost a věk

Věková struktura jednotlivých národnostních skupin se vzájemně dost odlišovala, a to i z dlouhodobého hlediska. Podobnou věkovou strukturu měly osoby s národností českou, moravskou a slezskou.

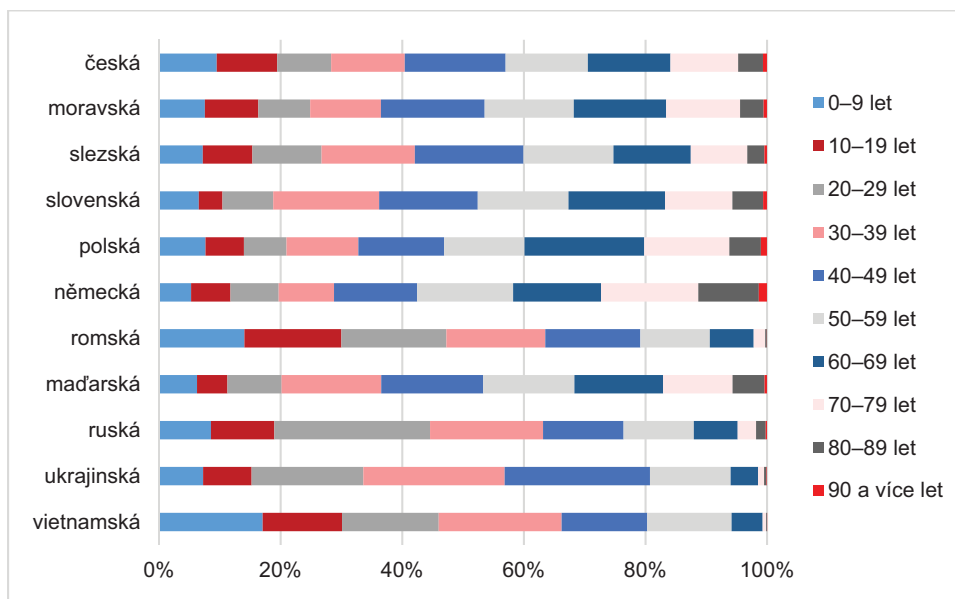
Tab. 8.6 Obyvatelstvo podle národnosti a věkových skupin

Národnost	Obyvatelstvo celkem	v tom v %			Index stáří ^{*)}
		věková skupina			
		0–14 let	15–64	65 a více	
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	1 691 760	6 684 359	2 148 048	127,0
z toho národnost:					
česká	6 415 104	14,9	62,1	23,0	154,5
moravská	556 641	12,1	63,3	24,6	203,1
slezská	31 301	11,2	69,8	19,0	170,6
slovenská	162 578	9,0	66,6	24,4	273,0
polská	38 218	11,2	56,6	32,2	286,7
německá	24 632	8,4	56,7	34,9	414,0
romská	21 691	22,2	72,7	5,1	23,1
maďarská	11 253	9,0	66,7	24,4	271,5
ruská	34 506	12,3	79,9	7,9	64,2
ukrajinská	92 892	11,0	86,2	2,8	25,3
vietnamská	38 723	24,1	74,0	1,9	7,7

^{*)} Index stáří: počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 -14 let

Stejně jako v předchozích sčítáních byli mezi „nejmladšími“ obyvatelé s národností vietnamskou a romskou. Třetí místo (měřeno indexem stáří) zaujali Ukrajinci.

Graf 8.2 Obyvatelstvo podle národnosti a věkové struktury

Jak patrně, u národnosti ukrajinské, ruské, vietnamské a romské byl nejvyšší podíl osob v produktivním věku (nad 70 %). Vietnamci, Ukrajinci, Romové a Rusové měli také velmi nízký podíl osob starších 60 let. Kromě toho měli také Vietnamci a Romové nejvyšší podíl osob do 20 let. „Nejstaršími“ obyvateli byli Němci a Poláci.

8.5 Národnost a ekonomická aktivita

Míra ekonomické aktivity se u české, moravské a slezské národnosti příliš nelišila a pohybovala se mezi 63–66 %. Výraznější rozdíly bylo možné spatřit mezi ostatními národnostmi – nejvyšší míru ekonomické aktivity měli Ukrajinci, Vietnamci a Rusové. Důležitým ovlivňujícím faktorem byla věková struktura obyvatel jednotlivých národností.

Tab. 8.7 Ekonomická aktivita obyvatelstva podle národnosti

Národnost	Pracovní síla celkem	v tom v %		Mimo pracovní sílu (v %)	Nezjištěno (v %)	Míra ekonomické aktivity (v %) ^{*)}
		zaměstnaní	nezaměstnaní			
Obyvatelstvo celkem	5 563 258	95,1	4,9	45,9	1,2	63,0
česká	3 427 790	95,7	4,3	46,5	0,1	62,8
moravská	300 824	96,3	3,7	45,9	0,0	61,5
slezská	18 560	96,4	3,6	40,7	0,0	66,7
slovenská	96 383	94,9	5,1	40,5	0,2	65,1
polská	18 707	96,3	3,7	50,9	0,2	55,1
německá	12 305	96,1	3,9	49,7	0,3	54,6
romská	11 511	66,0	34,0	46,5	0,4	68,2
maďarská	6 751	94,8	5,2	39,7	0,3	65,9
ruská	21 270	94,7	5,3	37,9	0,4	70,3
ukrajinská	71 866	96,2	3,8	22,1	0,6	86,9
vietnamská	21 434	95,2	4,8	43,2	1,4	72,9

^{*)} Míra ekonomické aktivity: podíl celkové pracovní síly na počtu osob v produktivním a poproduktivním věku.

Podíl zaměstnaných osob z počtu obyvatel 15 letých a starších u většiny národností osciloval kolem 60 %, mírně vyšší byl u národnosti ruské a vietnamské (67 %, resp. 69 %). Relativně vysoký, obdobně jako u míry ekonomické aktivity, byl podíl zaměstnaných Ukrajinců, kde ze 100 osob jich bylo 83 zaměstnaných. Naopak u národnosti romské jich bylo zaměstnáno pouze 45.

Tab. 8.8 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti a vybraných národností (v %)

Zaměstnaní = 100 %

Vybraná odvětví ekonomické činnosti	ČR celkem	z toho národnost			
		slovenská	ukrajinská	vietnamská	ruská
Průmysl	27,3	25,6	35,2	12,3	15,7
Stavebnictví	6,9	5,2	18,8	0,6	4,2
Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	11,1	9,1	7,8	52,1	11,9
Doprava a skladování	6,0	5,6	6,3	0,9	5,8
Ubytování, stravování a pohostinství	3,6	2,9	4,1	12,5	4,8
Informační a komunikační činnosti	4,0	7,6	2,3	1,6	14,2
Profesní, vědecké a technické činnosti	5,2	7,5	2,5	2,5	11,1
Administrativní a podpůrné činnosti	4,2	4,8	8,5	1,8	8,4
Veřejná správa a obrana povinné sociální zabezpečení	6,1	5,1	0,4	0,3	0,8
Vzdělávání	6,8	5,4	1,4	0,5	4,2
Zdravotní a sociální péče	7,7	11,3	4,4	0,7	4,8

Největším zaměstnavatelem v České republice byl průmysl (především pak zpracovatelský průmysl), následoval obchod (velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel), dále zdravotní a sociální péče, stavebnictví a vzdělávání. Mezi tradičními národnostmi ČR nebyly zjištěny podstatné rozdíly ve struktuře zaměstnaných podle odvětví ekonomické činnosti a zároveň se významně neliší od údajů za Českou republiku celkem.

Odlíšná byla situace u národnosti slovenské, ukrajinské, vietnamské a ruské, tj. u obyvatel s relativně vysokým podílem cizinců. Slováci měli podobnou strukturu odvětví ekonomické činnosti jako tradiční národnosti ČR, s vyšším podílem osob zaměstnaných ve zdravotní a sociální péči. Ukrajinci měli výrazně vyšší podíl osob zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví, v nichž pracovala více než polovina všech zaměstnaných. U Vietnamsců byl zcela dominantní odvětví obchod, v němž byla zaměstnaná polovina všech pracujících. Významné odvětví pro ně bylo též ubytování, stravování a pohostinství, dále pak průmysl. Rusové měli specifický charakter ekonomické působnosti – kromě průmyslu a obchodování měli vyšší podíl zejména u informačních a komunikačních činností, profesních vědeckých a technických činností.

8.6 Národnost a vzdělání

Hodnocení stavu a vývoje vzdělanostního složení obyvatel bylo stejně jako u jiných charakteristik ovlivněno dobrovolností otázky na národnost a vysokým podílem nezjištěných odpovědí. Přes omezenou srovnatelnost lze říci, že u národností české, moravské a slezské byly podíly u jednotlivých stupňů vzdělání srovnatelné s podíly všech osob ČR bez ohledu na národnost. Vysoký podíl nejnižších stupňů vzdělání měli Romové. Naopak výrazně nejvyšší podíl vysokoškolského vzdělání měli Rusové.

Tab. 8.9 Obyvatelstvo 15letí a starší podle národnosti a nejvyššího dokončeného vzdělání

Národnost	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let, celkem	v tom nejvyšší dosažené vzdělání (v %)						
		bez vzdělání	základní vč. neukonč.	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s mat.), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské	nezjištěno
Obyvatelstvo ČR celkem	8 832 407	0,6	12,5	31,0	30,9	1,6	17,6	5,8
z toho národnost:								
česká	5 459 495	0,5	12,4	31,5	33,5	1,6	19,9	0,5
moravská	489 164	0,3	11,3	34,7	33,1	1,4	18,8	0,4
slezská	27 809	0,3	9,8	28,9	34,1	1,2	25,4	0,3
slovenská	148 015	1,0	13,7	25,2	29,0	1,0	29,4	0,8
polská	33 929	0,5	12,9	27,6	30,3	1,3	26,4	0,9
německá	22 555	0,5	13,8	31,1	29,7	1,8	22,3	0,8
romská	16 877	9,5	53,9	21,3	7,5	0,6	4,2	3,0
maďarská	10 243	1,4	15,5	26,4	26,8	2,3	26,1	1,5
ruská	30 274	0,4	4,3	5,2	30,0	6,8	52,6	0,7
ukrajinská	82 673	1,3	8,4	22,1	32,5	8,2	25,6	1,9
vietnamská	29 393	1,5	22,8	18,0	46,6	1,0	9,5	0,6

8.7 Národnostní složení obyvatel v krajích České republiky

V národnostní struktuře obyvatel byly patrné větší rozdíly mezi českými a moravskými kraji, s vyšším, ale rozdílným podílem obyvatel moravské a slezské národnosti na území Moravy. Zatímco osoby s českou národností kopírovaly rozložení obyvatel všech národností v krajích republiky, Moravané měli nejvyšší podíl (48 %) osob v kraji Jihomoravském, Zlínském (16,6 %) a Olomouckém (15,1 %). Slezané měli nejvyšší zastoupení v kraji Moravskoslezském (86,2 %).

Tab. 8.10 Obyvatelstvo podle vybraných národností a krajů ČR

ČR, kraj	Obyvatelstvo celkem		z toho národnost						
	abs.	v %	slovenská	polská	německá	romská	ukrajinská	vietnamská	ruská
ČR celkem	10 524 167	x	162 578	38 218	24 632	21 691	92 892	38 723	34 506
v %	x	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Hl. m. Praha	1 301 432	12,4	19,7	8,1	14,5	8,2	35,6	26,3	57,6
Středočeský	1 415 463	13,4	13,8	5,4	7,6	9,3	17,4	9,9	13,2
Jihočeský	631 803	6,0	3,9	1,1	4,2	5,2	4,2	5,5	1,9
Plzeňský	581 436	5,5	4,7	1,6	6,4	3,6	8,0	9,4	2,3
Karlovarský	279 103	2,7	3,5	0,7	15,1	4,7	2,7	8,5	4,3
Ústecký	789 098	7,5	6,1	2,6	14,8	18,9	5,3	11,8	4,2
Liberecký	435 220	4,1	3,4	3,4	6,6	6,4	4,1	3,2	1,9
Královéhradecký	538 303	5,1	3,4	3,4	5,2	4,9	3,7	2,8	1,3
Pardubický	510 037	4,8	3,0	1,5	1,7	4,5	3,3	2,7	1,1
Kraj Vysočina	497 661	4,7	2,1	0,6	1,1	2,3	2,4	2,2	0,9
Jihomoravský	1 197 651	11,4	13,0	3,2	4,6	7,4	8,4	7,6	7,1
Olomoucký	619 788	5,9	4,6	1,7	3,7	6,1	1,7	2,8	1,3
Zlínský	564 331	5,4	4,3	1,0	1,1	2,6	1,3	1,5	0,9
Moravskoslezský	1 162 841	11,0	14,5	65,6	13,3	15,8	1,8	5,9	2,0

Téměř pětina Slováků žila v Praze, vyšší zastoupení měli v kraji Středočeském, Moravskoslezském a Jihomoravském. Poláci měli zdaleka nejvyšší podíl v Moravskoslezském kraji, který přímo sousedí s Polskem a nachází se v něm i historické česko-polské území Těšínsko. Němci měli velký podíl v kraji Karlovarském, Ústeckém, Moravskoslezském a v Praze. Romové byli nejvíce přítomni v kraji Ústeckém a Moravskoslezském. Více než třetina Ukrajinců žila v Praze, druhý nejvyšší podíl měli ve Středočeském kraji. Totéž platilo i o Rusech, kde v Praze jich žila více než polovina. Čtvrtina Vietnamců také žila v Praze, desetina z nich byla pak přítomna v kraji Ústeckém a Středočeském.

8.8 Obyvatelstvo s nezjištěnou národností

Téměř třetina obyvatel (31,6 %) využila možnost neodpovědět na otázku národnost. Při zkoumání jejich charakteristik na základě ostatních vyplněných odpovědí se ukázalo, že z osob s nevyplněnou národností bylo 93,5 % osob s českým státním občanstvím (celkem 3 106 105), 2,1 % osob s ukrajinským občanstvím (68 720 osob), a 1,1 % osob se slovenským občanstvím (36 568 osob). Osoby s jiným státním občanstvím nepřesáhly jedno procento ze všech s nezjištěnou národností. Toto rozložení zhruba kopírovalo rozložení celkové populace podle státního občanství, takže občanství nebylo pro nevyplňování otázky na národnost zásadní hledisko.

Věk nebyl pro nevyplnění otázky na národnost určující, věková struktura osob s nevyplněnou odpovědí zhruba kopírovala věkovou strukturu občanů České republiky. Taktéž pohlaví ani vzdělání pro nevyplnění národnosti nebyly určující. Nebyly zjištěny ani žádné jiné charakteristiky obyvatel, které by jevíly vyšší míru non-response u otázky na národnost.

9. Vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání bylo zjišťováno u všech obyvatel ve věku 15 a více let. Údaje uvedené na sčítacím formuláři byly doplněny o informace o vzdělání z administrativních zdrojů. Osoby, které získaly vzdělání v soukromé nebo zahraniční vzdělávací instituci bez akreditace MŠMT, uváděly odpovídající stupeň vzdělání ve vzdělávacím systému ČR.

Nejvyšší dosažené vzdělání bylo v rámci zjišťování při Sčítání lidu, domů a bytů 2021 členěno do kategorií, které umožňují převod údajů na odpovídající úroveň platné klasifikace ISCED 2011 (Mezinárodní klasifikace vzdělání) nebo na údaje srovnatelné s výsledky sčítání 2011. Údaje „nástavbové/zkrácené studium“ a „pomaturitní studium“ rozlišované při Sčítání 2021 byly v SLDB 2011 zjišťovány jako jediná kategorie „nástavbové studium (vč. pomaturitního studia)“. Obdobně kategorie „konzervatoř (ukončena absolutoriem)“ a „vyšší odborné vzdělání (DiS.)“ zjišťované ve Sčítání 2021 samostatně byly v SLDB 2011 zahrnuty ve společné skupině „vyšší odborné vzdělání (absolutorium)“. V agregované podobě jsou údaje o vzdělání v časové řadě srovnatelné.

Některé kategorie vzdělání využitě v této kapitole jsou agregace několika podrobnějších kategorií vzdělání zjišťovaných ve Sčítání 2021. Důvodem pro provedení těchto agregací je srovnatelnost výsledků Sčítání 2021 s výsledky ze sčítání 2011.

Kategorie nejvyššího dosaženého vzdělání zjišťované ve Sčítání 2021	Kategorie nejvyššího dosaženého vzdělání agregované/použité zde
Bez vzdělání	Základní nebo nižší
Neúplné základní	
Základní	
Nižší střední a střední	Střední vč. vyučení (bez maturity)
Úplné střední všeobecné	Úplné střední všeobecné (s maturitou)
Úplné střední odborné	Úplné střední odborné (s maturitou)
Nástavbové	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ
Pomaturitní	
Vyšší odborné vzdělání v konzervatoři	
Vyšší odborné	
Vysokoškolské bakalářské	Vysokoškolské
Vysokoškolské magisterské	
Vysokoškolské doktorské	
Nezjištěné	Nezjištěné

9.1 Vývoj vzdělanosti obyvatel

Věková skupina 15letých a starších zahrnovala více než 8,8 milionu obyvatel, tedy více než v předešlých sčítáních vyjma roku 2011, oproti kterému nyní měla o 115 tisíc obyvatel méně. Do tohoto početního snížení se promítly nižší míry plodnosti žen v druhé polovině 90. let a na počátku nového tisíciletí, jejichž následkem se rodilo méně dětí, které do roku 2021 dospěly do věku 15 a více let.

Nejvíce zastoupenou skupinou podle stupně vzdělání bylo ve Sčítání 2021 s téměř 2,9 miliony obyvateli úplné střední vzdělání (s maturitou), včetně vyššího odborného a nástavbového vzdělání. Skupina obyvatel s tímto stupněm vzdělání vystřídala na první pozici skupinu obyvatel se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity), která vedla žebříčku v předchozím sčítání v roce 2011. Lidé s úplným

středním vzděláním (s maturitou) včetně vyššího odborného a nástavby představovali 32,5 % populace ve věku 15 a více let, lidé se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity) pak 31,0 % této populace.

Pokračováním dlouhodobého trendu zvyšování vzdělanosti obyvatelstva bylo snížení podílu obyvatel s nižšími stupni vzdělání (se základním vzděláním (vč. neukončeného) o více než 5 p. b. nebo v jiném pohledu snížení absolutního počtu skoro o 30 % a se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity) o 2 p. b. oproti roku 2011). Projevem téhož trendu bylo zvýšení podílu obyvatel s úplným středním vzděláním (s maturitou), včetně vyššího odborného a nástavbového o 1,3 p. b. a obyvatel s vysokoškolským vzděláním o 5,1 p. b. neboli v absolutním vyjádření o více než 430 tisíc obyvatel.

Tab. 9.1 Počet obyvatel podle stupně vzdělání ve sčítání lidu, domů a bytů 1970–2021

Stupeň vzdělání	1970	1980	1991	2001	2011	2021
abs.						
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	7 700 993	7 879 910	8 137 779	8 575 198	8 947 632	8 832 407
z toho podle vzdělání:						
základní (vč. neukončeného)	4 086 749	3 511 734	2 696 065	1 975 109	1 571 602	1 107 860
střední vč. vyučení (bez maturity)	2 225 013	2 556 344	2 878 645	3 255 400	2 952 112	2 736 983
úplné střední (s maturitou), vyšší a nástavbového	1 043 936	1 348 453	1 866 983	2 431 171	2 790 112	2 867 679
vysokoškolské	263 127	393 524	582 849	762 459	1 114 731	1 552 407
v %						
základní (vč. neukončeného)	53,1	44,6	33,1	23,0	17,6	12,5
střední vč. vyučení (bez maturity)	28,9	32,4	35,4	38,0	33,0	31,0
úplné střední (s maturitou), vyšší a nástavbového	13,6	17,1	22,9	28,4	31,2	32,5
vysokoškolské	3,4	5,0	7,2	8,9	12,5	17,6

9.2 Úroveň vzdělání obyvatel podle pohlaví a věku

Mezi ženami byl výrazně vyšší podíl obyvatel se základním nebo nižším vzděláním (15,3 % oproti 10,9 %) a s úplným středním všeobecným vzděláním (s maturitou; 15,0 % oproti 10,3 %) než mezi muži, opačně tomu pak bylo u středního vzdělání vč. vyučení (bez maturity), kde byl rozdíl vysokých 9,8 p. b. (26,2 % oproti 36,0 %). Patrný je také fakt, že bylo o něco vyšší zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním mezi ženami (18,2 % oproti 16,9 %).

K porovnání úrovně vzdělanosti podle věku jsou vhodné věkové kategorie od 25–29 let, protože v nižším věku nemusí být vzdělání obyvatel ještě dokončeno. Tato skutečnost je nejvíce patrná u nejmladší skupiny 15–19letých, ve které většina obyvatel dosáhla základního nebo nižšího vzdělání a naopak nikdo v tomto věku ještě nemohl získat vysokoškolský titul.

Do vztahu nejvyššího stupně vzdělání a věku se promítl obecný vzorec nižší vzdělanosti obyvatel se stoupajícím věkem. To je patrné především u vysokoškolsky vzdělaných, obyvatel se vzděláním nástavbovým, pomaturitním, konzervatořím a VOŠ a s úplným středním všeobecným vzděláním. Naopak osoby se základním nebo nižším vzděláním a středním vč. vyučení (bez maturity) představovaly tím vyšší podíl, čím vyšší měly věk.

Vztah vzdělání a věku byl ovlivněn také pohlavím. Podíl osob se základním nebo nižším vzděláním byl u žen velice závislý na věku a nejvyšší rozdíl byl mezi věkovými skupinami 40–49 let a 70 a více let (19 p. b.). Výrazně závislý na věku byl u obou pohlaví také podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity), přičemž až na nejstarší skupinu byl vyšší s vyšším věkem. Toto vzdělání měla téměř polovina mužů starších 60 let a asi třetina žen starších 50 let.

V každé věkové skupině měly ženy s úplným středním všeobecným vzděláním (s maturitou) vyšší podíl než muži, zatímco tento trend nebyl patrný u obyvatel s úplným středním odborným vzděláním

(s maturitou). Ačkoliv nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a vyšší odborné vzdělání bylo mezi obyvateli ve věku 15 a více let mnohem méně zastoupené než základní nebo nižší vzdělání, u žen dosahovalo ve věku 30–39 a 40–49 let vyššího podílu.

Vysokoškolské vzdělání bylo rozšířeno nejvíce ve věkových skupinách 25–29 a 30–39 let. Podíl žen s vysokoškolským titulem byl v těchto věkových skupinách dokonce nejvyšší ze všech stupňů vzdělání a před druhým nejčastějším stupněm byl vyšší o 22,1 p. b. a 21,5 p. b. Muži ve věku 25–29 a 30–39 let měli častěji než vysokoškolské vzdělání už jen střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity). Ve věkových skupinách 20–24, 25–29, 30–39 a 40–49 let měly ženy vysokoškolský titul častěji než muži s nejvyšším rozdílem 14,9 p. b. ve věku 25–29 let. U nezanedbatelné části populace nebylo nejvyšší dosažené vzdělání zjištěno. Týkalo se to 5,8 % osob, přičemž o něco vyšší byl tento podíl u mužů (6,9 %) než u žen (4,7 %).

Tab. 9.2 Nejvyšší dosažené vzdělání mužů a žen podle věku (v %)

Pohlaví, věk	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let
Celkem	13,2	31,0	15,6	12,7	4,2	17,6	5,8	100,0
Muži	10,9	36,0	15,7	10,3	3,3	16,9	6,9	100,0
15–19	84,3	8,0	2,0	3,5	0,0	-	2,2	100,0
20–24	12,5	23,8	21,6	25,6	3,1	6,6	6,9	100,0
25–29	8,7	24,4	18,3	14,1	3,8	22,6	8,0	100,0
30–39	6,8	26,7	17,2	11,5	4,8	24,4	8,5	100,0
40–49	5,1	38,3	16,3	9,7	4,7	17,8	8,0	100,0
50–59	4,6	42,0	17,1	9,0	2,6	16,6	8,0	100,0
60–69	5,8	48,7	13,9	7,3	1,9	16,4	6,0	100,0
70+	6,8	46,6	15,0	8,7	2,9	15,4	4,6	100,0
Ženy	15,3	26,2	15,5	15,0	5,0	18,2	4,7	100,0
15–19	84,7	5,1	2,6	5,5	0,0	-	2,1	100,0
20–24	10,2	14,4	21,3	32,9	4,4	11,9	4,9	100,0
25–29	7,1	14,4	15,4	14,3	6,2	37,5	5,1	100,0
30–39	5,5	15,8	15,7	13,5	7,0	37,3	5,2	100,0
40–49	5,0	27,9	16,9	16,7	7,3	21,5	4,8	100,0
50–59	6,8	32,5	18,6	16,3	4,5	16,4	4,7	100,0
60–69	16,1	35,2	15,5	12,9	4,4	11,4	4,4	100,0
70+	24,0	33,7	13,5	13,2	3,4	7,4	4,8	100,0

9.3 Územní rozdíly v úrovni vzdělání

Mezi kraji byly velké rozdíly v zastoupení některých stupňů vzdělání obyvatel. V tomto smyslu vystoupily především Hlavní město Praha na straně jedné a Karlovarský a Ústecký kraj na straně druhé.

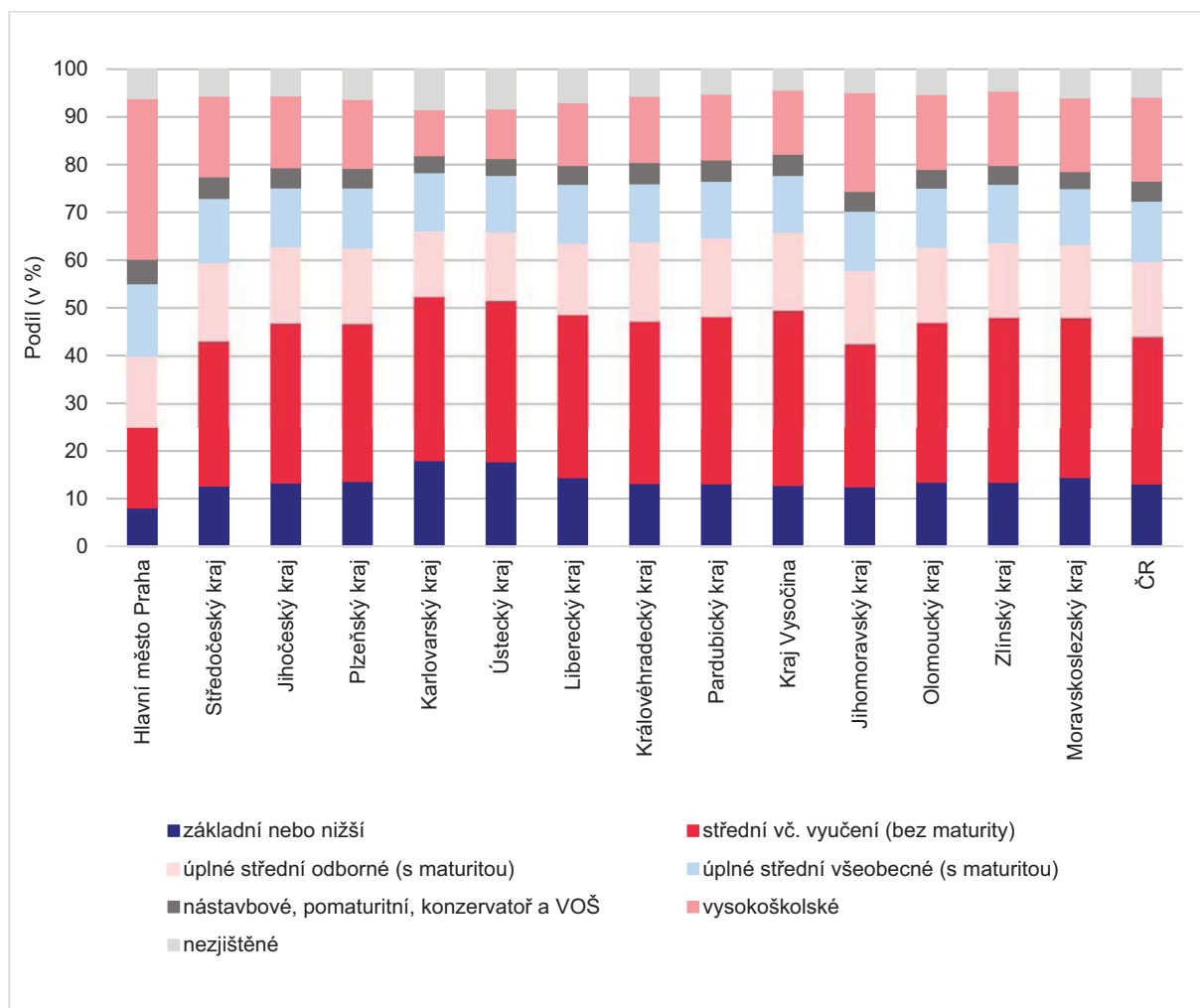
Hlavní město Praha se výrazně vyjímalo nižším podílem obyvatel se základním nebo nižším vzděláním, středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity) a naopak vysokým podílem obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Zatímco v ostatních krajích obyvatelstvo se základním nebo nižším vzděláním představovalo mezi 12,7 a 18,1 %, v Hlavním městě Praze představovalo jen 8,1 %. Obyvatelstvo se

středním vzdělání vč. vyučení (bez maturity) tvořilo v Hl. městě Praze pouze 17 % populace starší 15 let, v ostatních krajích tvořilo kolem jedné třetiny. Třetina obyvatelstva hlavního města měla vysokoškolský titul, přičemž druhý nejvyšší byl tento podíl s vysokým odstupem 13 p. b. v Jihomoravském kraji.

Karlovarský a Ústecký kraj vykázaly mezi všemi kraji nejvyšší zastoupení obyvatel se základním nebo nižším vzděláním a naopak nejnižší zastoupení obyvatel s úplným středním odborným vzděláním (s maturitou) a vysokoškolským vzděláním. Vysokoškolský titul měl v těchto krajích přibližně každý desátý. Tyto dva kraje se také vymykaly vyšším podílem obyvatel, u nichž byl nejvyšší stupeň vzdělání nezjištěn, když dosáhl 8,4 % v Karlovarském kraji a 8,3 % v Ústeckém kraji.

Nejpočetnější skupinou ve všech krajích kromě Hlavního města Prahy byli lidé se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity). V Praze byli nejpočetnější skupinou lidé s vysokoškolským vzděláním.

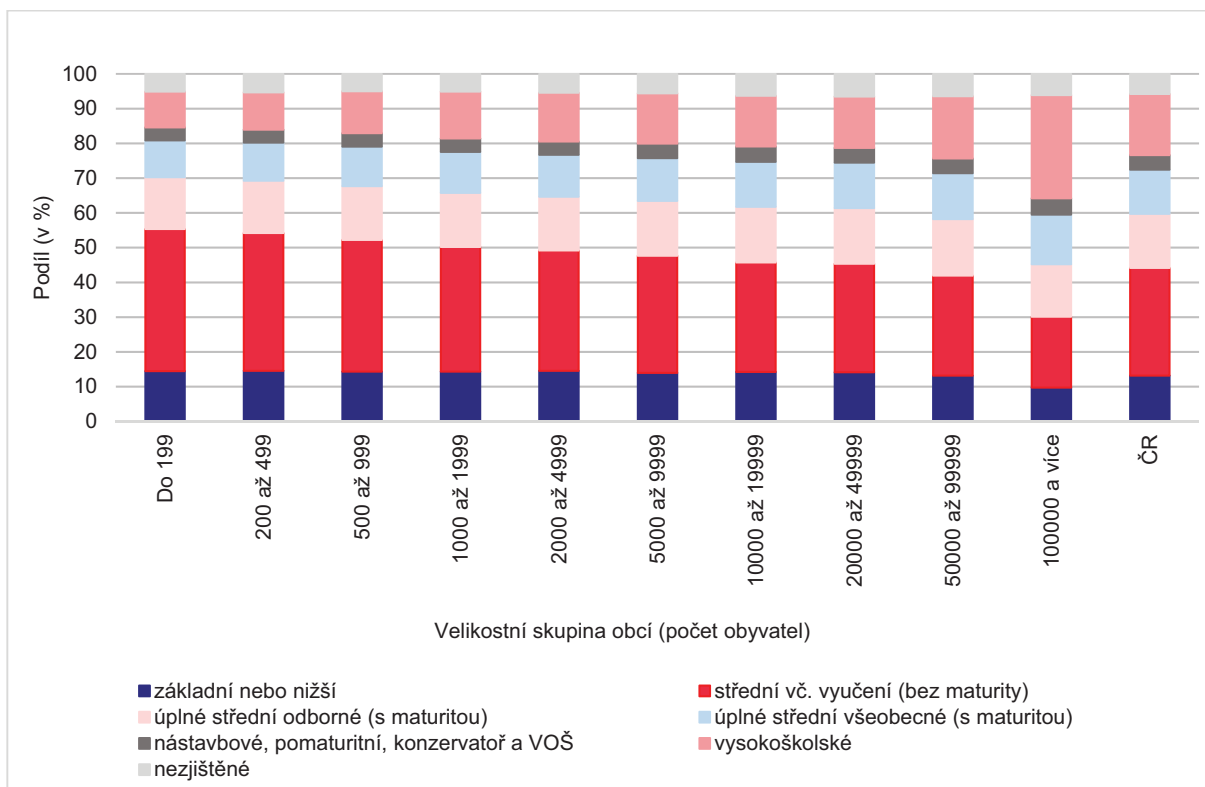
Graf 9.1 Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání a krajů (v %)

Úroveň vzdělanosti obyvatelstva se taktéž lišila v závislosti na velikostní skupině obce. Platilo, že čím vyšší byla populační velikost obce, tím nižší byl podíl obyvatel s nižšími stupni vzdělání a vyšší byl podíl obyvatel s vyššími stupni vzdělání. Tato tendence se významně projevila u obyvatel se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity), kdy v obcích do 199 obyvatel tvořili takto vzdělání 40,9 % populace, zatímco v obcích se 100 tisíci a více obyvateli jen 20,4 % populace 15leté a starší. Opačný trend je také dobře zřetelný u vysokoškolsky vzdělaných, kteří představovali desetinu populace v obcích do 199 obyvatel, avšak téměř 30 % populace v obcích se 100 tisíci a více obyvateli. Nejméně platná byla zmíněná tendence u úplného středního odborného vzdělání (s maturitou).

Graf 9.2 Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí (v %)

9.4 Úroveň vzdělání podle socioekonomických charakteristik

Rozdíly byly také v nejvyšším stupni vzdělání zaměstnaných a nezaměstnaných osob. Mezi zaměstnanými byly podíly osob s vyššími stupni vzdělání vyšší a naopak s nižšími stupni vzdělání nižší než mezi nezaměstnanými. Tato skutečnost je nejvýrazněji viditelná u základního nebo nižšího vzdělání, které mělo 21,3 % nezaměstnaných, ale pouze 5,4 % zaměstnaných, a u vysokoškolského vzdělání, které mělo 8,3 % nezaměstnaných oproti 23,3 % zaměstnaným.

Nezaměstnaní měli častěji než zaměstnaní nezjištěný stupeň vzdělání. Týkalo se to 11,6 % nezaměstnaných a 4,2 % zaměstnaných obyvatel.

Tab. 9.3 Struktura zaměstnaných a nezaměstnaných podle nejvyššího dosaženého vzdělání (v %)

Zaměstnanost	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Pracovní síla
Zaměstnaní	5,4	30,1	18,1	13,9	5,1	23,3	4,2	100,0
Nezaměstnaní	21,3	33,8	12,0	10,2	2,8	8,3	11,6	100,0

Některá odvětví ekonomické činnosti kladou vysoké požadavky na vzdělání, znalosti a kompetenci pracujících, a proto se vyznačovala vysokým nebo naopak nízkým zastoupením osob s určitým stupněm vzdělání. Velice zřejmé to bylo v informačních a komunikačních činnostech, profesních, vědeckých a technických činnostech a vzdělávání, ve kterých více než polovina zaměstnaných měla vysokoškolské

vzdělání. Podíl osob se základním nebo nižším vzděláním v nich byl naopak minimální a v peněžnictví a pojišťovnictví nedosáhl dokonce ani 1 %. Jiná odvětví byla zase typická vysokým zastoupením osob se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity). Bylo to např. stavebnictví, zemědělství, lesnictví a rybářství a zpracovatelský průmysl, kde jejich podíl přesáhl 40 %.

Tab. 9.4 Zaměstnaní podle nejvyššího dosaženého vzdělání a vybraných odvětví ekonomické činnosti (v %)

Odvětví ekonomické činnosti	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Zaměstnaní
Celkem	6,2	30,3	17,8	13,7	5,0	22,5	4,6	100,0
Zemědělství, lesnictví, rybářství	7,6	44,1	16,4	10,6	3,1	13,3	4,9	100,0
Zpracovatelský průmysl	6,7	43,6	18,2	11,0	4,0	12,0	4,5	100,0
Stavebnictví	5,7	45,2	16,8	9,6	3,2	12,5	7,0	100,0
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	6,2	34,0	20,4	17,9	4,8	12,2	4,4	100,0
Doprava a skladování	6,9	42,3	19,8	14,0	3,8	8,4	4,7	100,0
Ubytování, stravování a pohostinství	10,2	41,2	16,3	15,9	4,0	7,6	4,9	100,0
Informační a komunikační činnosti	1,7	5,1	18,5	16,8	4,9	51,6	1,4	100,0
Peněžnictví a pojišťovnictví	0,7	3,8	22,2	24,1	5,9	42,2	1,1	100,0
Profesní, vědecké a technické činnosti	1,1	4,2	15,3	14,1	4,2	58,4	2,6	100,0
Administrativní a podpůrné činnosti	11,1	30,0	15,0	16,0	4,3	13,9	9,7	100,0
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2,0	9,1	22,7	18,3	6,3	40,3	1,4	100,0
Vzdělávání	1,9	12,5	13,3	10,5	7,0	53,2	1,6	100,0
Zdravotní a sociální péče	3,6	16,8	18,4	14,7	12,1	32,2	2,2	100,0

Taktéž v některých hlavních třídách zaměstnání byly vysoké podíly osob s určitým stupněm vzdělání. Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství, pracovníci obsluhy strojů a zařízení, montéři a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci byli z více než poloviny osoby se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity). Mezi řemeslníky a opraváři byly s tímto vzděláním skoro dvě třetiny zaměstnaných. Téměř každý pátý pomocný a nekvalifikovaný pracovník měl základní nebo nižší vzdělání.

Polovinu zaměstnaných úředníků představovaly osoby s úplným středním odborným a všeobecným vzděláním (s maturitou) a skoro dvě třetiny technických a odborných pracovníků tvořily osoby s úplným středním všeobecným vzděláním (s maturitou) a vysokoškolským vzděláním. Vysokoškolské vzdělání

mělo více než 6 z 10 specialistů a skoro každý druhý zákonodárce a řídicí pracovník. Zaměstnance v ozbrojených silách tvořily z necelé třetiny osoby s vysokoškolským vzděláním a z více než jedné čtvrtiny osoby s úplným středním všeobecným vzděláním (s maturitou).

Tab. 9.5 Zaměstnaní podle nejvyššího dosaženého vzdělání a hlavních tříd zaměstnání (v %)

Hlavní třída zaměstnání	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Zaměstnaní
Celkem	6,2	30,3	17,8	13,7	5,0	22,5	4,6	100,0
Zaměstnanci v ozbrojených silách	0,1	15,3	19,2	27,8	6,1	31,4	0,1	100,0
Zákonodárci a řídicí pracovníci	1,2	11,5	14,7	19,8	5,2	47,5	0,1	100,0
Specialisté	0,6	2,8	12,6	14,9	7,4	61,7	0,1	100,0
Techničtí a odborní pracovníci	1,5	13,1	19,9	27,7	7,8	29,9	0,1	100,0
Úředníci	4,4	21,3	24,9	26,1	6,5	16,8	0,1	100,0
Pracovníci ve službách a prodeji	7,8	42,8	16,9	19,4	4,9	7,9	0,3	100,0
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	9,4	51,8	10,4	16,7	3,2	8,0	0,5	100,0
Řemeslníci a opraváři	6,0	63,0	7,8	16,7	3,2	2,8	0,5	100,0
Obsluha strojů a zařízení, montéři	9,7	60,1	9,2	14,6	3,1	2,8	0,4	100,0
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	19,3	56,0	8,7	10,0	2,2	2,7	1,1	100,0
nezjištěno	7,8	21,3	9,9	9,9	2,4	12,2	36,6	100,0

9.5 Úroveň vzdělání podle státního občanství, národnosti a náboženské víry

Do struktury vzdělání osob s výhradně jedním cizím státním občanstvím se promítl vysoký podíl nezjištěného vzdělání. Zatímco mezi osobami s jedním státním občanstvím, které bylo české, nebylo zjištěno nejvyšší dosažené vzdělání u každé dvacáté osoby, mezi osobami s jedním cizím státním občanstvím to bylo u každé páté osoby. Nicméně cizinci měli nižší zastoupení u nižších stupňů vzdělání než Češi a naopak. Střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity) mělo 32,0 % Čechů, ale jen 14,4 % cizinců jednoho státního občanství, a vysokoškolské vzdělání mělo 17,0 % Čechů a 26,5 % cizinců jednoho státního občanství. Velké rozdíly v úrovni vzdělání byly mezi obyvateli s výhradně slovenským, ruským, ukrajinským a vietnamským státním občanstvím. Rusové se vyznačovali polovičním zastoupením vysokoškoláků, Slováci téměř třetinovým. Téměř každý čtvrtý Vietnámec měl základní nebo nižší vzdělání a přibližně každý třetí úplné střední odborné vzdělání (s maturitou). Mezi Ukrajinci bylo 17,8 % vysokoškolsky vzdělaných podobně jako mezi Čechy, nicméně tento podíl byl ovlivněn tím, že asi každý čtvrtý Ukrajinec měl nezjištěný stupeň vzdělání.

Tab. 9.6 Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání a státního občanství (v %)

Státní občanství (jedno)	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let
Česká republika	13,4	32,0	12,6	15,9	4,1	17,0	5,0	100,0
Jiné než ČR	9,1	14,4	14,8	9,2	5,5	26,5	20,4	100,0

Osoby s jednou národností, která byla česká, moravská nebo slezská, měly ve struktuře vzdělání výrazně nižší zastoupení vysokoškolského vzdělání než osoby se všemi ostatními národnostmi (19,4 % oproti 32,0 %). Téměř třetinový podíl představovali mezi osobami s jakoukoliv jinou národností vysokoškolsky vzdělaní a mezi osobami s českou, moravskou nebo slezskou národností osoby se středním vzděláním vč. vyučení (bez maturity). Rozdílné zastoupení jednotlivých stupňů vzdělání bylo i mezi osobami s národnostmi slovenskou, polskou, německou a romskou. Vysokoškolsky vzdělaní byli zastoupeni mezi osobami s výhradně slovenskou národností 35,0 %, polskou národností 27,8 %, německou národností 20,1 % a romskou národností jen 3,9 %. Mezi 10 osobami s romskou národností bylo 6 se základním nebo nižším vzděláním.

Tab. 9.7 Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání a národnosti (v %)

Národnost	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let
Česká, moravská a slezská	12,8	32,2	13,3	17,3	4,5	19,4	0,5	100,0
Jiná ^{*)}	11,6	20,0	16,4	12,5	6,2	32,0	1,4	100,0

^{*)} než česká, moravská a slezská

Složení osob věřících a bez náboženské víry z hlediska stupně vzdělání se příliš nelišilo, významnější rozdíl byl u vysokoškolského vzdělání a středního vzdělání vč. vyučení (bez maturity). Vysokoškoláci představovali 22,2 % osob věřících a 18,4 % osob bez náboženské víry. Tato struktura byla ovlivněna vysokým počtem osob, které na otázku náboženské víry neodpověděly (přes 3,1 milionu obyvatel). Struktura stoupců nejrozšířenější Církve římskokatolické podle vzdělání byla velice podobná jako struktura věřících: vysokoškolské vzdělání měl přibližně každý pátý a střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity) skoro každý třetí.

Tab. 9.8 Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání a náboženské víry (v %)

Náboženská víra	Základní nebo nižší	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední odborné (s maturitou)	Úplné střední všeobecné (s maturitou)	Nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	Vysokoškolské	Nezjištěné	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let
Bez náboženské víry	13,0	32,8	14,0	17,0	4,3	18,4	0,4	100,0
Věřící	13,5	29,5	12,8	16,1	5,1	22,2	0,8	100,0
Neuvedeno	13,2	29,2	10,4	12,8	3,2	12,3	18,8	100,0

10. Náboženská víra

10.1 Metodika zjišťování a srovnatelnost dat

Otázka na náboženské vyznání obyvatelstva byla součástí již československých sčítání v letech 1921, 1930 a 1950. V tehdejšímu pojetí byla ovšem zjišťována formální příslušnost k církvi či denominaci, daná zejména křtem, a nebylo možné ji měnit pouhým zápisem do sčítacího archu.

Po čtyřicetileté přestávce se zjišťování náboženské víry znovu vrátilo do obsahu sčítání v roce 1991, kdy proběhlo první polistopadové a zároveň poslední československé sčítání. Oproti dřívějším sčítáním se ovšem počínaje rokem 1991 pojetí otázky zásadně změnilo. Nově byla náboženská víra chápána jako deklaratorní údaj. Každý mohl odpovědět podle svého vlastního rozhodnutí, k jaké víře, církvi nebo náboženské společnosti se hlásí, nebo zda je bez vyznání. Zjišťovala se tedy spíše vnitřní identifikace s církvi nebo náboženským společenstvím, vyjádřená jako osobní deklarace sčítané osoby; formální příslušnost k církvi či víře nebyla rozhodující.

Ve stejném pojetí se otázka na náboženskou víru/vyznání stala součástí sčítání i v nově vzniklé České republice v letech 2001, 2011 a 2021. Navíc bylo dále upřesněno, že deklarovat svou náboženskou víru dle vlastního svobodného rozhodnutí zahrnuje i možnost neuvést v této otázce žádnou odpověď. Již při sčítání 1991 bylo, s ohledem na citlivost otázky, tolerováno její nevyplnění. V následujících sčítáních pak bylo v zákoně o sčítání výslovně stanoveno, že vyplnění otázky na náboženskou víru a národnost je nepovinné. Při sčítání 2011 a 2021 byla navíc tato skutečnost uvedena přímo u samotných otázek ve sčítacím formuláři. Dobrovolnost uvádění těchto údajů se pochopitelně odráží ve výrazně vyšší míře non-response. Vzhledem k tomu, že se jedná o zvláště citlivé údaje, však není možné dle stávající legislativy zjišťovat tyto údaje jinak než jako dobrovolné. Ze stejných důvodů je vyloučeno uchovávání těchto informací o konkrétních osobách v jakýchkoli administrativních zdrojích dat, i v rámci sčítání proto nepřipadá v úvahu jiný zdroj těchto údajů než zjišťování prostřednictvím sčítacího formuláře.

V rámci nového deklaratorního pojetí otázky byla také řešena její podoba, a zejména potřeba obecnější, širší otázky na náboženskou víru, než je možnost zápisu konkrétní církve nebo náboženské společnosti. Při sčítání v roce 2011 tak byla mezi možné odpovědi na sčítacím formuláři nově zařazena kategorie „věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti“. Poprvé tak bylo umožněno samostatně deklarovat náboženskou víru bez vazby na náboženskou instituci nebo směr.

Podoba a struktura otázky ze sčítání 2011 byla shodně převzata i pro sčítání 2021. Respondent mohl označit jednu ze tří možností odpovědi a tak deklarovat, že je

- „věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti apod.“ a poté volným slovním zápisem uvést náboženský směr, hnutí, církev nebo společnost, ke které se hlásí,
- „věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti“,
- „bez náboženské víry“,

anebo ponechat otázku bez odpovědi, jelikož údaj byl nepovinný.

V roce 2011 měl respondent při vyplnění sčítacího formuláře k dispozici (v tištěných vysvětlivkách nebo v rozbalovacím seznamu u e-formuláře) seznam všech církví a náboženských společností registrovaných u Ministerstva kultury ČR, a některých dalších, které v Česku působí. Mohl vybrat ze seznamu (šlo zejména o co nejpřesnější zápis registrovaných církví a náboženských společností kvůli jejich přesnému určení), ale stejně tak mohl uvést jakýkoli jiný zápis bez omezení. Oproti tomu při sčítání 2021 takový seznam nebyl součástí formuláře ani vysvětlivek, uváděl se zcela volný slovní zápis.

Ve srovnání se SLDB 2011 byly údaje o náboženské víře ve Sčítání 2021 samostatně zjišťovány a publikovány za rozšířený seznam konkrétních církví, hnutí, náboženských společností a směrů, včetně kategorií pro zápisy přesvědčení jako např. ateismus, agnosticismus, animismus. Stejně jako v předchozích sčítáních byly ovšem slovní zápisy zpracovávány s maximálním důrazem na respektování odpovědi respondenta a na co nejpřesnější zpracování, tj. přiřazení zápisu z formuláře ke správné církvi či kategorii. Číselník církví, náboženských společností, směrů a dalších obecnějších

zápisů, které byly v rámci kódování samostatně rozlišovány, čítal více než 70 položek. Ostatní zápisy, které nemají samostatně kódovanou kategorii, jsou zahrnuty do kategorie „jiné“. Neznámá to, že bychom je vůbec nezjišťovali, nebo „neuznávali“; přihlášení se k jakékoli víře či skupině je respektováno. Kvůli obrovské různorodosti zápisů ale není možné, aby byly všechny identifikovány jako samostatná kategorie.

Osoby, které označily, že jsou věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti apod., ale konkrétní církev, společnost ani směr neuvěděly, jsou ve výsledcích Sčítání 2021 uváděny v samostatné kategorii „věřící hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru – neuvedená církev, náboženská společnost nebo směr“. Ve výsledcích sčítání 2011 byly tyto osoby zahrnuty mezi „věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti“.

10.2 Vývoj náboženské víry obyvatelstva v období 1991–2021

V roce 2021 se k víře přihlásilo 2 334 tisíc obyvatel, tj. 22,2 % obyvatel Česka, resp. 31,7 % ze zjištěných odpovědí.

Celkový počet věřících se dělí na dvě skupiny. První skupinou jsou osoby, které na sčítacím formuláři uvedly, že jsou věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti apod. Těchto věřících bylo 1 374 tisíc a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel tvořil 13,1 % (18,7 % ze zjištěných odpovědí). Naprostá většina z nich (95,2 %) uvedla i konkrétní název náboženského směru, hnutí, církve nebo společnosti, ke které se hlásí.

Tab. 10.1 Obyvatelstvo podle náboženské víry v letech 1991–2021

Rok sčítání	Obyvatelstvo celkem	v tom podle náboženské víry						
		věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru ^{*)}	z toho			věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	bez náboženské víry	neuvedeno
			Církev římskokatolická	Církev československá husitská	Česko-bratrská církev evangelická			
1991	10 302 215	4 523 734	4 021 385	178 036	203 996	.	4 112 864	1 665 617
2001	10 230 060	3 288 088	2 740 780	99 103	117 212	.	6 039 991	901 981
2011	10 436 560	1 463 584	1 082 463	39 229	51 858	705 368	3 604 095	4 662 455
2021	10 524 167	1 374 285	741 019	23 610	32 577	960 201	5 027 141	3 162 540

^{*)} v roce 1991 a 2001 včetně věřících nehlásících se ke konkrétní církvi

Druhou skupinou byli věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti.

V porovnání s rokem 2011 došlo ke zvýšení celkového počtu věřících o zhruba 166 tisíc osob. Tento nárůst jde jednoznačně na vrub skupině věřících – nehlásících se k církvi, kterých od posledního sčítání přibýlo 255 tisíc, zatímco počet věřících – hlásících se k církvi poklesl o 89 tisíc.

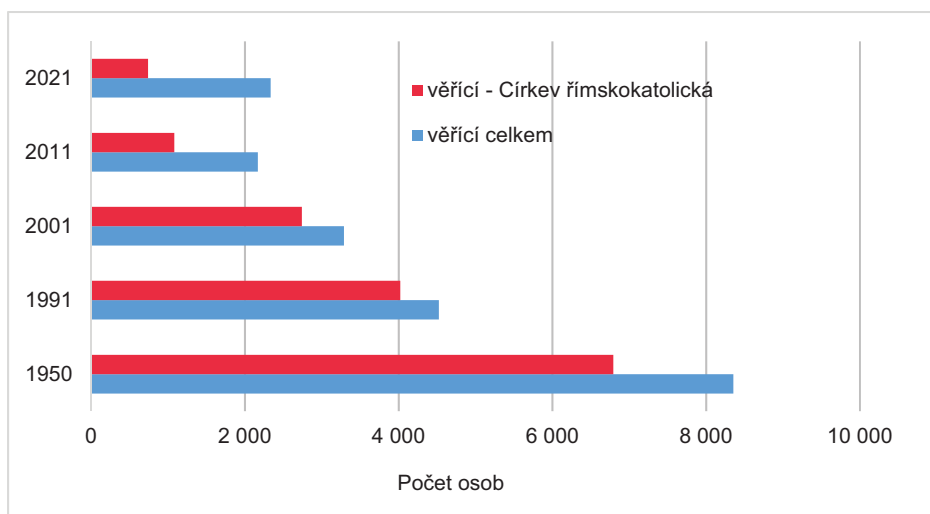
Výrazný vliv na počet věřících zjištěný ve Sčítání 2021 má zřejmě i dobrovolnost otázky. Vyplnění informací o náboženské víře bylo nepovinné, a tak více než 3 miliony osob na tuto otázku odpověď neuvedlo. Jednalo se o 30,1 % všech obyvatel. V porovnání s rokem 2011, kdy neuvedena zůstala téměř polovina odpovědí na náboženskou víru, jde o mírné zlepšení. Počet neuvedených odpovědí na náboženskou víru byl však o více než třetinu vyšší než celkový počet věřících. Zda mezi osobami s neuvedenou vírou převažují věřící nebo bez náboženské víry, není možné na základě informací ze sčítání určit. Stejně tak není zřejmé, zda důvodem pro neuvedení odpovědi na náboženskou víru byla citlivost údaje nebo nezáměr respondenta o téma víry.

Z celkového počtu věřících se nejvíce osob přihlásilo k Církvi římskokatolické, a to 741 tisíc (tj. 31,7 % všech věřících). Absolutně i relativně zaznamenáváme u římských katolíků trvalý pokles, od posledního sčítání o více než 341 tisíc osob. Dalších 236 tisíc věřících uvedlo do textového pole pro náboženský

směr, hnutí, církev nebo společnost zápis „katolická víra“ nebo „katolík“. Je možné, že jde o římské katolíky, kteří neuvedli přesný název své církve. Dalších 71 tisíc věřících se přihlásilo ke křesťanství.

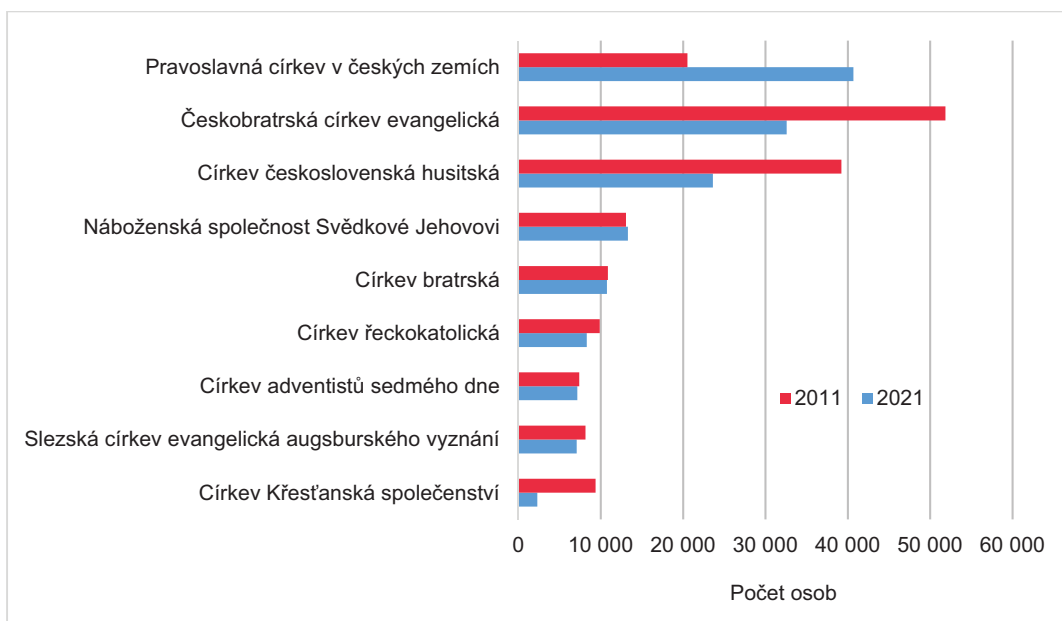
Graf 10.1 Počty věřících v období 1950-2021 (v tis.)

K početně významnějším církvím (nad 10 tisíc věřících) dále patřily Pravoslavná církev v českých zemích (40,7 tis. osob), Českobratrská církev evangelická (32,6 tis.), Církev československá husitská (23,6 tis.), Náboženská společnost Svědkové Jehovovi (13,3 tis.) a Církev bratrská (10,8 tis.). Podíl těchto církví na celkovém počtu věřících představuje maximálně 1,7 %. Dalších 27,1 tisíc věřících uvedlo, že se hlásí k protestantské nebo evangelické víře (protestant, evangelík). Téměř 66 tisíc věřících deklarovalo, že se hlásí k církvi nebo náboženské společnosti, ale konkrétní název církve nesdělili.

Za zajímavost stojí 21 tisíc osob, které jako svou víru uvedlo Jedi. Jde o náboženskou organizaci a rytířský řád z filmové ságy Star Wars. Na rozdíl od tradičních církví a náboženských směrů, u kterých je zastoupení mužů a žen vyrovnané, mezi rytíři Jedi výrazně převažovali muži (78,3 %)

Graf 10.2 Obyvatelstvo podle příslušnosti k vybraným církvím, náboženským společnostem

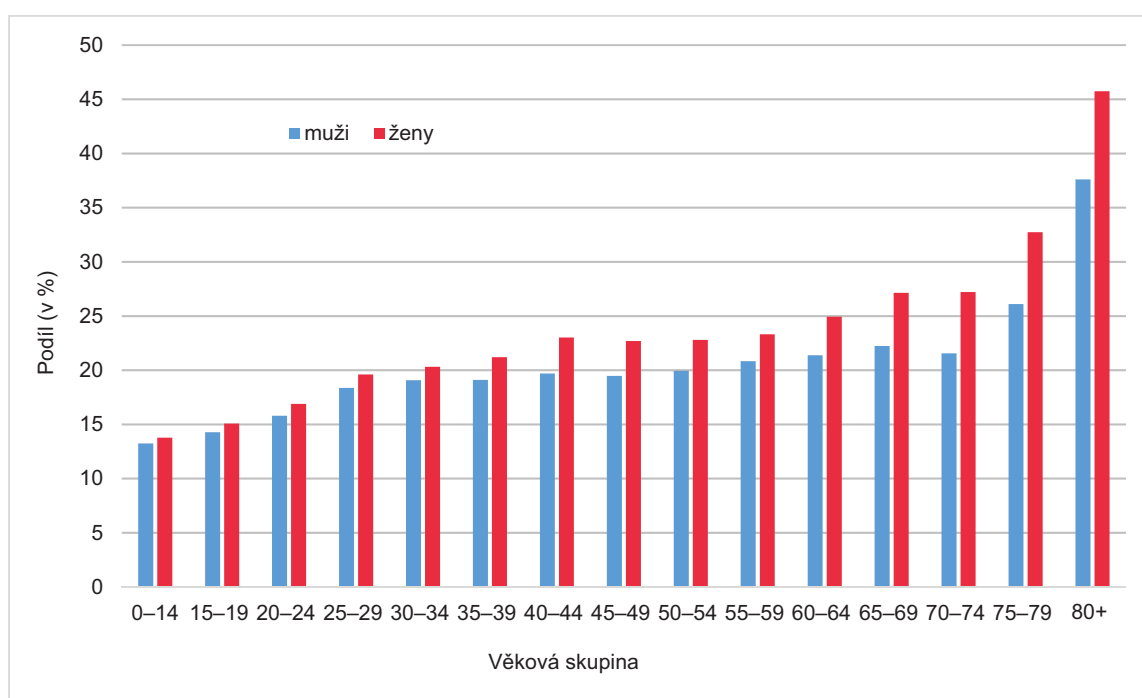

10.3 Struktura věřících podle pohlaví a věku

Mezi důležité demografické charakteristiky osob hlásících se k náboženské víře patří složení podle pohlaví. Věřící ženy dlouhodobě převažují nad věřícími muži. Tento poměr se při posledních sčítáních pohyboval zhruba kolem 55 % žen a 45 % mužů. V roce 2021 se přihlásilo k náboženské víře celkem 1 293 tisíc žen a 1 040 tisíc mužů, což představovalo poměr 55,4 % ku 44,6 %. Mezi ženami bylo tedy 24,2 % věřících, mužů se k víře přihlásilo jen 20,1 %.

Zastoupení věřících v populaci se liší také v závislosti na věku. Se vzrůstajícím věkem se zvyšuje míra religiozity jak u mužů, tak i u žen. Podíl věřících v nejmladších věkových kategoriích do 19 let na počtu obyvatel dosáhl u mužů hodnoty 13,8 % a u žen 14,5 %. Podíly věřících žen i mužů s věkem plynule rostly. Mezi ženami ve věku 50–54 let bylo 23,3 % věřících, u mužů ve stejném věku byl podíl věřících 20,8 % a v nejstarších věkových skupinách nad 80 let bylo věřících relativně nejvíce, a to 37,6 % mužů a 45,7 % žen.

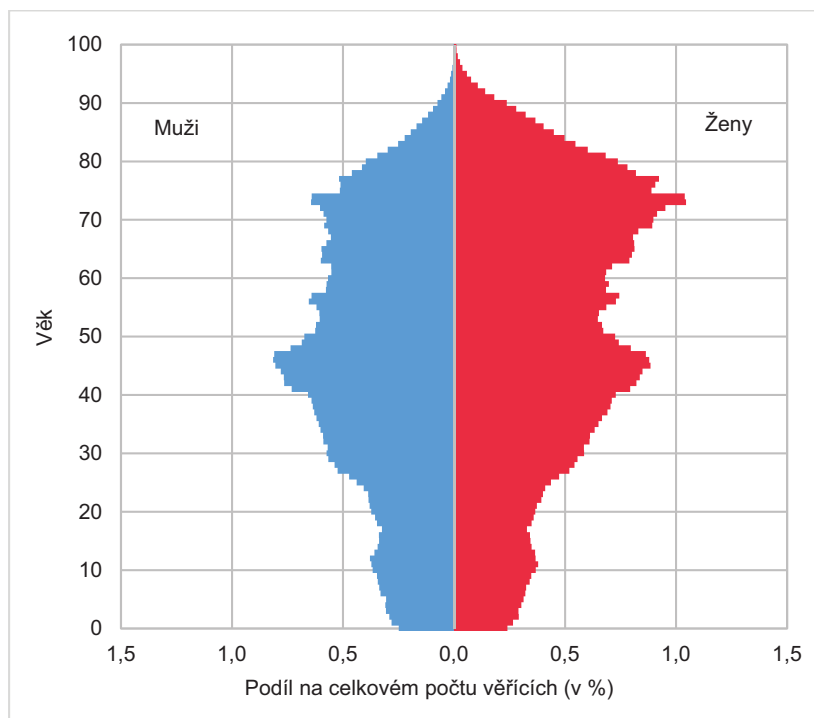
Graf 10.3 Podíl věřících na celkovém počtu osob podle věku a pohlaví

Věková struktura věřících je víceméně totožná s věkovým složením celé populace. Větší rozdíly zaznamenáváme ve starších věkových skupinách, ve kterých je zastoupení věřících vyšší. Zatímco věřící ve věku 65 a více let představují 29,9 % všech věřících, tato věková skupina je v populaci zastoupena jednou pětinou (20,4 %). Naopak děti do 14 let představují 16,1 % obyvatel, ale pouze necelou desetinu všech věřících (9,8 %).

S rostoucím věkem roste nejen podíl věřících, ale zároveň se zvyšují i rozdíly mezi věřícími muži a ženami. Zatímco mezi věřícími v nejmladších věkových skupinách je podíl věřících žen zhruba o 1 procentní bod vyšší než u mužů, ve věku kolem 50 let to byly 3 p. b. U nejstarších osob to bylo dokonce více než 8 p. b. ve prospěch věřících žen.

Rozdíly v absolutních počtech věřících mužů a žen jsou přirozeně ovlivněny delší dobou dožití v případě žen. Převaha věřících žen, vyjádřená podílem na celkovém počtu osob ve věkové kategorii je patrná ve všech věkových skupinách.

Graf 10.4 Věková struktura věřících podle pohlaví

V porovnání s rokem 2011 podíl věřících v populaci mírně narostl. To platí pro všechny věkové skupiny, podíl věřících narostl o 0,4–5,4 procentního bodu. Nejvýraznější zvýšení pozorujeme u nejstarších věkových skupin, ve kterých byl podíl věřících na celkovém počtu obyvatel nad 40 %. Nárůst podílu věřících ve všech věkových skupinách platí jak pro věřící muže, tak i věřící ženy.

10.4 Struktura věřících podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Ve složení osob hlásících se k náboženské víře podle úrovně vzdělání se odráží trend celkového růstu vzdělanosti ve společnosti. Zatímco klesá podíl věřících s nejnižšími stupni vzdělání, roste mezi věřícími zastoupení vysokoškoláků. Podíl věřících bez vzdělání nebo se základním vzděláním včetně neukončeného klesl od sčítání 2011 zhruba o 2 procentní body, výrazněji u starších věkových skupin. Naopak podíl vysokoškoláků vzrostl z 16,0 % na 22,2 % všech věřících, nárůst můžeme sledovat ve všech věkových skupinách.

Celkový počet věřících ve věku 15 a více let, za které se zjišťuje nejvyšší ukončené vzdělání, činil 2 105 tisíc osob. Nejvyšší zastoupení (34,0 %) měli věřící s úplným středním vzděláním (s maturitou), nástavbovým nebo pomaturitním studiem, konzervatoří a vyšším odborným vzděláním. Další necelou třetinu (29,5 %) představovali věřící se vzděláním středním včetně vyučení bez maturity. Věřících s vysokoškolským vzděláním bylo podle sčítání více než pětina. Základní vzdělání nebo nižší mělo 13,5 % věřících. Při porovnání věřících s celkovou populací podle struktury vzdělání, největší rozdíl zaznamenáváme u vysokoškoláků. Mezi věřícími je jejich zastoupení 22,2 %, zatímco podíl osob s vysokoškolským titulem tvoří pouze 17,6 % obyvatelstva Česka, respektive 18,7 % osob se zjištěným nejvyšším ukončeným vzděláním. U ostatních stupňů vzdělání jsou rozdíly mnohem menší, kolem 1,5 procentního bodu.

Tab. 10.2 Věřící ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku

Věk	Věřící celkem	podle nejvyššího ukončeného vzdělání									
		základní, vč. neukončeného a bez vzdělání		střední nebo vyučení (bez maturity)		úplné střední s maturitou, nástavbové, pomaturitní, vyšší odborné		vysokoškolské		nezjištěno	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Věřící starší 15 let celkem	2 105 922	284 105	13,5	621 944	29,5	716 867	34,0	466 931	22,2	16 075	0,8
15–19	79 969	67 720	84,7	4 710	5,9	6 831	8,5	-	-	708	0,9
20–24	90 461	9 219	10,2	13 597	15,0	55 324	61,2	11 899	13,2	422	0,5
25–29	118 262	8 562	7,2	17 259	14,6	42 731	36,1	49 342	41,7	368	0,3
30–34	138 904	8 528	6,1	20 618	14,8	46 488	33,5	62 755	45,2	515	0,4
35–39	153 113	8 871	5,8	27 720	18,1	54 394	35,5	61 482	40,2	646	0,4
40–44	180 425	9 362	5,2	41 637	23,1	71 258	39,5	57 340	31,8	828	0,5
45–49	187 168	8 603	4,6	59 782	31,9	70 389	37,6	47 458	25,4	936	0,5
50–54	151 693	7 700	5,1	51 161	33,7	56 912	37,5	34 946	23,0	974	0,6
55–59	154 253	9 717	6,3	54 115	35,1	56 631	36,7	32 681	21,2	1 109	0,7
60–64	152 536	14 144	9,3	62 484	41,0	47 590	31,2	26 959	17,7	1 359	0,9
65–69	164 129	23 534	14,3	67 526	41,1	48 251	29,4	23 086	14,1	1 732	1,1
70–74	184 404	24 356	13,2	75 868	41,1	60 392	32,7	21 682	11,8	2 106	1,1
75–79	157 247	29 111	18,5	56 593	36,0	49 889	31,7	19 797	12,6	1 857	1,2
80+	193 358	54 678	28,3	68 874	35,6	49 787	25,7	17 504	9,1	2 515	1,3

10.5 Struktura věřících podle státního občanství

Podle výsledků Sčítání 2021 v Česku žije 2 154 tisíc věřících občanů Česka a necelých 170 tisíc věřících cizinců. Zatímco věřících domácích občanů je necelá třetina (30,6 %) ze zjištěných odpovědí na otázku víry, u cizinců představuje podíl věřících více než polovinu (57,4 %). Mezi věřícími mírně převažuje skupina věřících, hlásících se k církvi, a to jak u občanů Česka, tak i u cizinců. Podíl osob bez víry je výrazně vyšší u občanů ČR (69,4 %) oproti cizím státním příslušníkům (42,6 %). Porovnání těchto hodnot zkresluje fakt, že mezi cizinci byla otázka na náboženskou víru častěji nevyplněná (29,5 % ČR, 40,7 % cizinci).

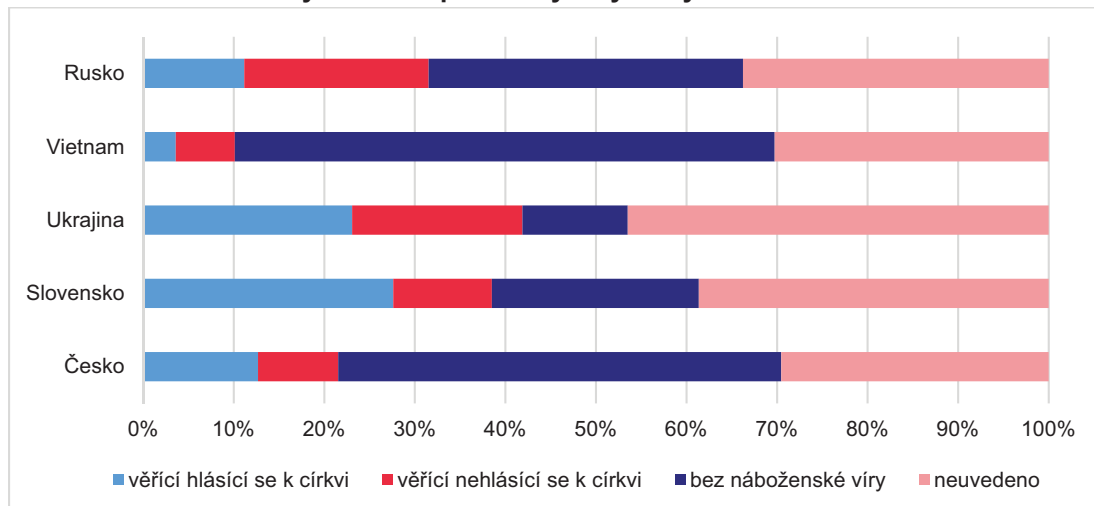
Při pohledu na největší skupiny cizinců žijících v Česku – občané Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu a Ruska – sledujeme výraznou diferenciaci religiozity. Nejvyšší míra religiozity byla zaznamenána u občanů Ukrajiny, a to 78,8 %. Mezi Slováky i Rusy bylo také v porovnání s občany Česka více věřících, představovali 62,8 % a 47,6 %. Občané Vietnamu byli věřící jen v 14,5 % případů z osob se zjištěnou vírou.

Poměr mezi dvěma hlavními skupinami věřících se u jednotlivých státních občanství lišil. Věřící, hlásící se k církvi bylo 71,7 % věřících občanů Slovenska a 55,1 % věřících občanů Ukrajiny. Naopak věřící Vietnamci a věřící Rusové se více než dvakrát častěji nehlásili ke konkrétní církvi nebo náboženské společnosti.

Osoby bez víry byly nejčastěji zastoupeny mezi občany Vietnamu (85,5 %) a nejméně mezi občany Ukrajiny (21,7 %). Nevěřících státních příslušníků Ruska bylo zhruba polovina, u Slovenska dvě pětiny ze zjištěných odpovědí na náboženskou víru.

Graf 10.5 Obyvatelstvo podle víry a vybraných státních občanství

10.6 Územní rozdíly v religiozitě obyvatel

Vzrůst religiozity směrem ze severozápadu na jihovýchod, který je základním znakem územního rozdělení věřících obyvatel v naší republice, je patrný již z dob první republiky a potvrzují ho i výsledky Sčítání 2021. Pořadí krajů podle zastoupení věřících v populaci se od roku 1991 prakticky nezměnilo. Pouze postupně klesá míra religiozity, v posledním desetiletí však jen velmi mírně. I v roce 2021 nadále kraje Ústecký, Karlovarský a Liberecký zůstávají územím s nejnižší religiozitou – podíly věřících z celkového počtu obyvatel kraje mírně překračují desetiprocentní hranici, ze zjištěných odpovědí představují 15,8–20,6 %. Naopak regiony s nejvyšší mírou religiozity zůstávají moravské kraje – Zlínský, Jihomoravský a Kraj Vysočina, kde se podíly věřících pohybovaly kolem třetiny všech obyvatel. V Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina věřící představují 42,4 %, resp. 44,7 %, maximální podíl věřících byl zaznamenán ve Zlínském kraji s podílem 54,6 % věřících z obyvatel, kteří odpověděli na otázku o náboženské víře.

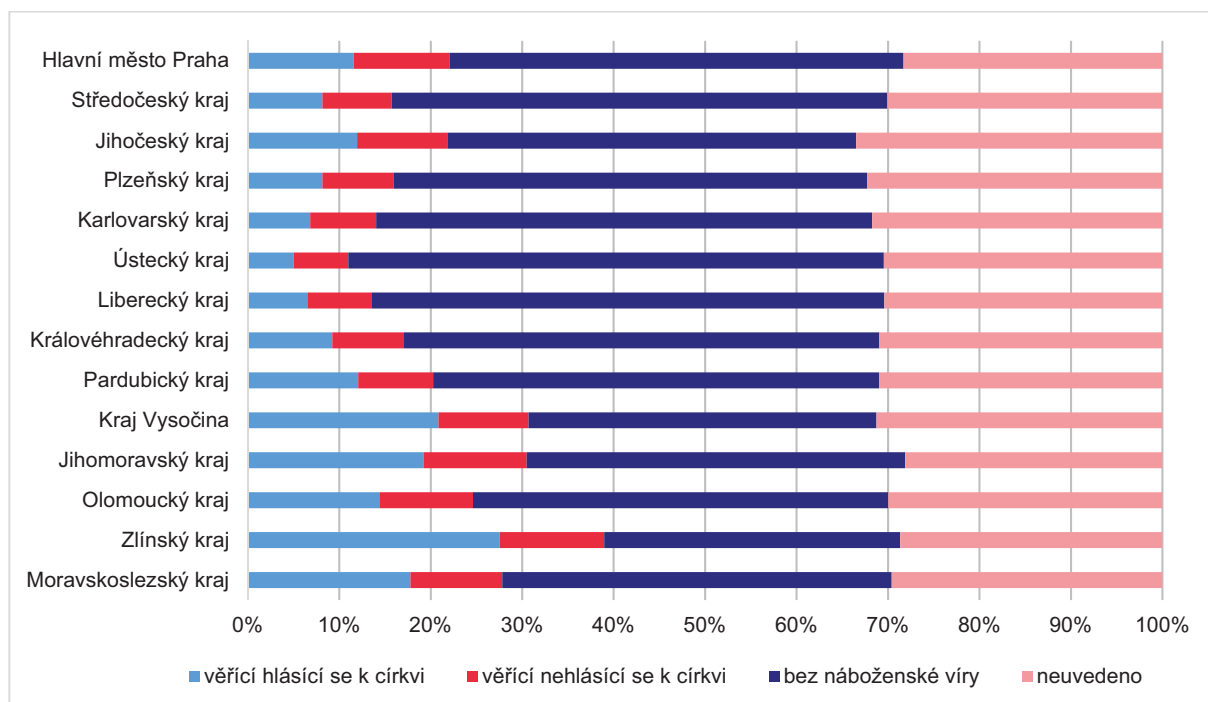
Tab. 10.3 Obyvatelstvo podle náboženské víry v krajích

Kraj	věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti		věřící - nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti		bez náboženské víry		neuvedeno	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
ČR celkem	1 374 285	100,0	960 201	100,0	5 027 141	100,0	3 162 540	100,0
Hlavní město Praha	150 695	11,0	136 397	14,2	645 956	12,8	368 384	11,6
Středočeský kraj	115 570	8,4	107 081	11,2	767 306	15,3	425 506	13,5
Jihočeský kraj	75 579	5,5	62 275	6,5	282 437	5,6	211 512	6,7
Plzeňský kraj	47 467	3,5	45 159	4,7	301 315	6,0	187 495	5,9
Karlovarský kraj	19 088	1,4	20 082	2,1	151 389	3,0	88 544	2,8
Ústecký kraj	39 557	2,9	47 189	4,9	462 065	9,2	240 287	7,6
Liberecký kraj	28 648	2,1	30 136	3,1	244 171	4,9	132 265	4,2
Královéhradecký kraj	49 754	3,6	42 249	4,4	279 746	5,6	166 554	5,3
Pardubický kraj	61 583	4,5	41 788	4,4	248 712	4,9	157 954	5,0
Kraj Vysočina	103 776	7,6	49 016	5,1	189 326	3,8	155 543	4,9
Jihomoravský kraj	230 654	16,8	134 443	14,0	495 772	9,9	336 782	10,6
Olomoucký kraj	89 593	6,5	63 065	6,6	281 458	5,6	185 672	5,9
Zlínský kraj	155 475	11,3	64 469	6,7	182 575	3,6	161 812	5,1
Moravskoslezský kraj	206 846	15,1	116 852	12,2	494 913	9,8	344 230	10,9

V případě krajů s nejnižší religiozitou se počet osob obou kategorií věřících, věřící hlásící se k církvi a věřící nehlásící se k církvi, téměř rovná. Počet věřících osob nehlásících se k církvi a náboženské společnosti v Ústeckém, Libereckém a Karlovarském kraji mírně převažuje (51,3–54,4 %). Na opačném konci spektra, u krajů s vysokým podílem věřících, věřící nehlásící se ke konkrétní církvi představují zhruba jednu třetinu, v případě Zlínského kraje je to pouze 29,3 % ze všech věřících. K tradičně nejsilnější Církvi římskokatolické se v těchto krajích přihlásily zhruba dvě třetiny věřících hlásících se k církvi. Naproti tomu v Ústecké kraji šlo pouze o 33,4 %, průměr za Česko dosáhl 53,9 % věřících hlásících se k církvi.

K Pravoslavné církvi v českých zemích se průměrně přihlásilo 3,0 % věřících hlásících se k církvi, mezi jednotlivými regiony však sledujeme velké rozdíly. Zatímco v Moravskoslezském a Kraji Vysočina zaznamenáváme velmi nízké podíly, 0,5 % a 0,9 %, v Karlovarském kraji a v Hlavní městě Praze je zastoupení příslušníků Pravoslavné církve mnohem vyšší, 7,8 %, resp. 9,5 % věřících hlásících se k církvi. Regionální diferenciaci, i když ne tak výraznou, sledujeme i u Českobratrské církve evangelické a Církve československé husitské. Zastoupení evangelíků se pohybuje mezi 1,1 % v Moravskoslezském kraji a 4,7 % v Pardubickém kraji. Nejnižší podíl husitů byl zaznamenán v kraji Zlínském (0,5 %) a na Vysočině (0,6 %), na maximum dosáhli v Královéhradeckém kraji (5,5 % věřících hlásících se k církvi). U rytířů Jedi dominovalo Hlavní město Praha (3,4 %) a Ústecký kraj (3,3 %), nejnižší podíl příznivců tohoto náboženského směru bylo zaznamenáno na Zlínsku a v kraji Vysočina (0,5 %, resp. 0,6 %).

Graf 10.6 Obyvatelstvo podle náboženské víry a krajů (v %)

Míra religiozity závisí tradičně také na populační velikosti sídla. Se zvyšující se populační velikostí obce dochází ke snižování podílu věřících osob a zvyšování podílu osob bez náboženské víry. U nejmenších obcí do 200 obyvatel byl podíl osob bez víry 61,9 %. S velikostí obce tento podíl víceméně plynule narůstal až do maxima ve velikostní skupině obce 50 000–99 999 obyvatel, a to 72,3 % osob bez víry ze všech zjištěných odpovědí na otázku na náboženskou víru.

U věřících se s populační velikostí sídla snižuje především podíl osob věřících, hlásících se ke konkrétní církvi, a to z 24,8 % u nejmenších obcí na 14,9 % u velkých měst do 100 tisíc obyvatel. Podíl osob věřících, nehlásících se ke konkrétní církvi zůstává téměř neměnný (kolem 12,6 %), s výjimkou nejmenší obcí, kde dosáhl hodnoty 13,3 %.

Jiný vzorec lze pozorovat u největších měst s alespoň 100 000 obyvateli, kde oproti velkým a středně velkým městům klesá podíl osob bez náboženské víry na 68,7 %. Tento pokles je dán nárůstem podílu obou skupin věřících. Podíl osob věřících, hlásících se k církvi v největších městech činí 16,8 %, stoupl o téměř 2 p. b. oproti nejbližší populačně méně početné velikostní kategorii. Podobně je tomu u věřících, nehlásících se ke konkrétní církvi, který narostl na 14,5 %. Zatímco ve velkých městech s populací 50–99 tis. obyvatel bylo zaznamenáno pouze 12,8 % věřících, nehlásících se k církvi, vztaženo k celkovému počtu obyvatel se zjištěnou náboženskou vírou.

Ve Sčítání 2021 si 30,5 % respondentů zvolilo dobrovolnou otázku na náboženskou víru neodpovědět. Nejvyšší podíl nezjištěných odpovědí na náboženskou víru sledujeme u nejmenších obcí do 200 obyvatel, a to 32,7 %. Tento podíl plynule klesá až k minimu 28,6 % u největších měst.

11. Ekonomická aktivita

11.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

V údajích o ekonomické aktivitě došlo v souladu s mezinárodní metodikou ke změně terminologie. Ve Sčítání 2021 je užíván pojem „pracovní síla“ pro osoby označované dříve jako „osoby ekonomicky aktivní“ a „osoby mimo pracovní sílu“ namísto „osoby ekonomicky neaktivní“.

Při Sčítání 2021 se, na rozdíl od SLDB 2011, kromě zařazení osoby do jednotlivých kategorií podle ekonomické aktivity zjišťovalo na sčítacím formuláři i odpracování alespoň jedné hodiny týdně a využity byly rovněž údaje o ekonomické aktivitě z administrativních zdrojů. Údaje o ekonomické aktivitě ze sčítání 2011 a 2021 proto nejsou plně srovnatelné.

V rámci Sčítání 2021 byla nově zjišťována kategorie „osoby na rodičovské dovolené“. Při SLDB 2011 mohly být tyto osoby zahrnuty v různých kategoriích – jako osoby s vlastním zdrojem obživy (s rodičovským příspěvkem), nebo osoby v domácnosti a ostatní závislé osoby. Ve srovnání se SLDB 2011 nebyla již při Sčítání 2021 rozlišována kategorie „nezaměstnaní hledající první zaměstnání“, k dispozici jsou pouze údaje za nezaměstnané celkem.

Údaje o zaměstnání, postavení v zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti byly ve Sčítání 2021 zjišťovány výhradně za osoby zaměstnané podle jejich současného hlavního zaměstnání. Při SLDB 2011 byl údaj zjišťován rovněž za nezaměstnané podle posledního vykonávaného zaměstnání.

V údajích o postavení v zaměstnání již nejsou rozlišovány kategorie „členové produkčních družstev“ a „pomáhající rodinní příslušníci“.

Pracovní sílu (osoby ekonomicky aktivní) představují osoby zaměstnané (pracující) a nezaměstnané.

Mezi zaměstnané patří všechny osoby ve věku 15 a více let, které v rozhodný okamžik sčítání měly formální vazbu k zaměstnání nebo pracovaly alespoň 1 hodinu týdně za mzdu, plat, nebo jiný druh odměny. Zahrnuti jsou rovněž pracující důchodci, pracující žáci a studenti a osoby na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů).

Osoby s formální vazbou k zaměstnání jsou zaměstnanci a osoby s podnikatelským oprávněním, bez ohledu na délku pracovního úvazku, charakter pracovní aktivity (trvalý, dočasný) nebo druh pracovního poměru, dohody či smlouvy.

Nezaměstnané jsou všechny osoby ve věku 15 a více let, které byly v rozhodný okamžik sčítání bez práce a zároveň si práci hledaly (prostřednictvím Úřadu práce nebo jiným způsobem).

Osoby mimo pracovní sílu (osoby ekonomicky neaktivní) jsou osoby, které nepatří mezi zaměstnané ani nezaměstnané. Jsou to nepracující důchodci, ostatní nepracující osoby s vlastním zdrojem obživy, osoby na rodičovské dovolené, nepracující žáci a studenti, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby.

Z pohledu charakteristiky postavení v zaměstnání jsou zaměstnavatelé definováni jako podnikatelé se zaměstnanci. Osoby pracující na vlastní účet jsou podnikatelé bez zaměstnanců. Zaměstnanci mají placená zaměstnanecká místa.

Jako zaměstnání (profese) se uváděla konkrétní vykonávaná práce, resp. pracovní pozice zaměstnané osoby.

Odvětví ekonomické činnosti bylo zjišťováno jako druh ekonomické činnosti zaměstnavatele, resp. předmět podnikání.

Hlavním zdrojem dat o ekonomických charakteristikách obyvatel byly ve Sčítání 2021 vedle sčítacích formulářů také údaje z administrativních zdrojů dat (AZD). U ekonomické aktivity byly informace ze sčítacích formulářů použity v kombinaci s údaji z AZD. Postavení v zaměstnání bylo zjišťováno výhradně z administrativních zdrojů (IISZ ČSSZ – subsystém pojistných vztahů, údaje GFŘ, RES),

naopak zaměstnaní pouze ze sčítacích formulářů. V případě odvození odvětví ekonomické činnosti byly údaje z AZD využity pro kontrolu, případně doplnění chybějících údajů ze sčítacích formulářů.

11.2 Struktura obyvatel podle ekonomické aktivity

Pracovní síla (součet zaměstnaných a nezaměstnaných) dlouhodobě mírně přesahuje polovinu populace. Podle výsledků Sčítání 2021 došlo k nárůstu osob zahrnutých mezi pracovní sílu na téměř 5,6 milionu, což odpovídá 53,5 % obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou. Oproti roku 2011 byl zjištěn nárůst u pracovní síly o více než 480 tisíc obyvatel. V porovnání s minulým sčítáním se více než zdvojnásobil počet pracujících důchodců, kterých v roce 2021 bylo již 566 tisíc, a představovali 10,7 % všech zaměstnaných.

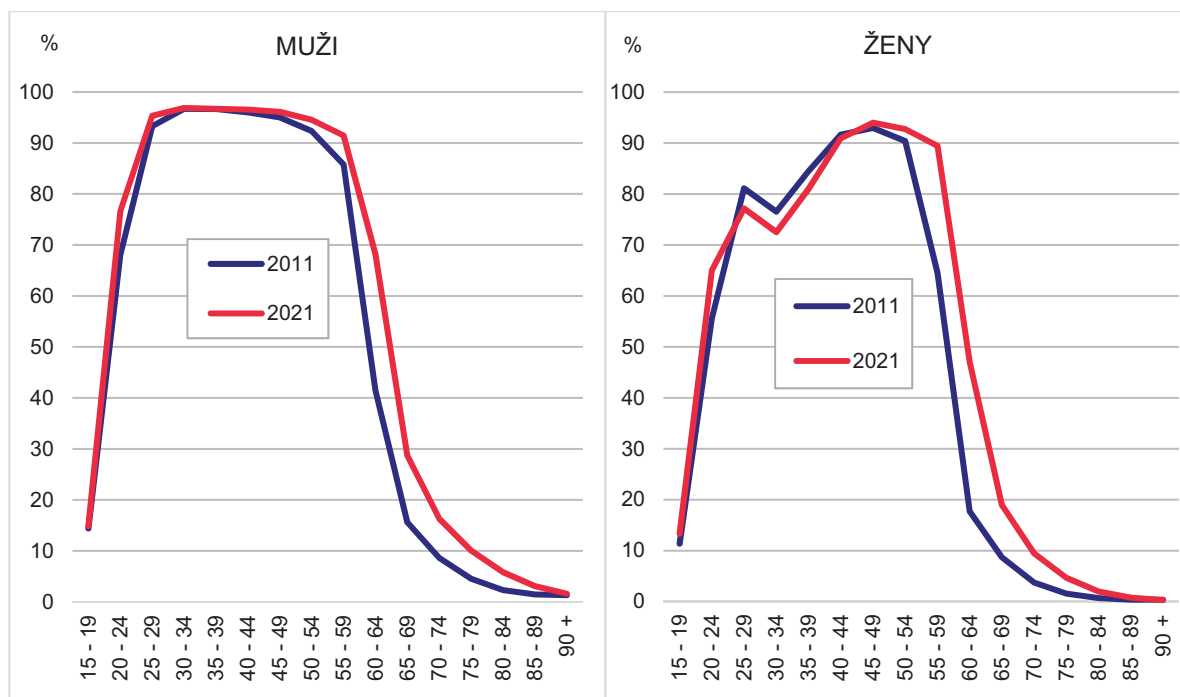
Mimo pracovní sílu bylo zahrnuto 46,5 % osob se zjištěnou ekonomickou aktivitou, z toho téměř polovinu (47 %) tvořili nepracující důchodci a necelou třetinu (30 %) žáci a studenti. V porovnání s předchozím sčítáním nedošlo k výraznější změně ve struktuře osob mimo pracovní sílu.

11.2.1 Pracovní síla

V letech 2001–2021 došlo ke zvýšení počtu osob zařazených mezi pracovní sílu celkem o 310 tisíc. Zatímco mezi roky 2001 a 2011 jsme mohli sledovat absolutní pokles o téměř 173 tisíc osob a podíl pracovní síly na obyvatelstvu klesl na 51,5 %, v letech 2011–2021 došlo k nárůstu počtu obyvatel zahrnutých mezi pracovní sílu o více než 480 tisíc a jejich podíl vzrostl na 53,5 %. Tento nárůst může být do určité míry ovlivněn vyšším počtem obyvatel s nezjištěnou ekonomickou aktivitou při minulém sčítání, v roce 2011 to bylo 5,5 % a v roce 2021 pouze 1,2 %.

Nárůst objemu pracovní síly mezi sčítáními 2011 a 2021 souvisí s celkovým nárůstem populace a také s vyšší ekonomickou aktivitou žen, které se na přírůstku pracovní síly podílely z více než 52 %.

Graf 11.1 Změna intenzity ekonomické aktivity mužů a žen podle věku v letech 2011–2021

Pozn.: V roce 2021 podíl mužů resp. žen zahrnutých do pracovní síly na celkovém počtu mužů resp. žen.

Vývoj počtu osob zahrnutých do pracovní síly v jednotlivých věkových skupinách úzce souvisí s vývojem celkového počtu obyvatel a jeho věkovou strukturou. Zatímco v roce 2011 u mladších věkových skupin počty i podíly pracovní síly v důsledku delší přípravy na výkon zaměstnání výrazně klesly, v roce 2021

došlo ve věku 15–19 let k mírnému nárůstu (o 1,2 p. b.) a ve věku 20–24 let k nárůstu o téměř 10 p. b. To může být ovlivněno jednak metodickou změnou, kdy žáci a studenti, kteří odpracovali alespoň 1 hodinu týdně, byli zařazeni mezi pracovní sílu, ale také širším využitím administrativních zdrojů při zpracování dat. Nárůst podílu pracovní síly na obyvatelstvu sledujeme i ve starších věkových skupinách, nejvíce ve věku 55–59 let (o 15,7 p. b.) a 60–64 let (o 28,4 p. b.). Ten může být podobně jako u žáků a studentů způsoben jak metodickou změnou, tak masivnějším využitím administrativních dat, ale také pozdějšími odchody obyvatel do starobního důchodu.

V roce 2021 muži vykazovali nárůst intenzity ekonomické aktivity ve všech věkových skupinách.

Maxima přes 96 % bylo dosaženo ve věku 30–39 let a 40–49 let. Na rozdíl od roku 2011 pozorujeme s narůstajícím věkem pozvolnější pokles intenzity ekonomické aktivity, výraznější pokles byl zaznamenán až po 60. roku věku.

Ženy dosahovaly maximálních hodnot (94 % ekonomicky aktivních) ve věku 45–49 let, přičemž obecně platilo, že v jednotlivých věkových skupinách měly mírně nižší podíly než muži. Výraznější pokles intenzity ekonomické aktivity ve srovnání s muži lze u žen pozorovat kolem důchodového věku (ve věku 60–64 let: muži 68,2 % vs. ženy 47,0 %, ve věku 65–69 let: muži 28,7 % vs. ženy 19,0 %).

Největší rozdíly v intenzitě ekonomické aktivity mezi muži a ženami byly zaznamenány ve věkových skupinách 30–34 let (u žen o 24,4 procentních bodů nižší) a 60–64 let (u žen o 21,2 procentních bodů nižší). Důvodem výrazně nižší intenzity ekonomické aktivity je fakt, že ženy ve věku 30–34 let byly často na rodičovské dovolené (přes 78 tisíc žen, na rozdíl od 310 mužů na rodičovské dovolené v tomto věku). Ve věkové skupině 60–64 let hraje významnou roli dřívější odchod žen do starobního důchodu; nepracující důchodkyně představovaly 51,6 % populace se zjištěnou ekonomickou aktivitou (absolutně 162 169 důchodkyň), u mužů byl tento podíl 30,4 % (90 361 důchodců).

Tab. 11.1 Základní ukazatele ekonomické aktivity obyvatelstva v letech 1991–2021

Ukazatel		Rok sčítání			
		1991	2001	2011	2021
Počet obyvatel	muži	4 999 935	4 982 071	5 109 766	5 186 548
	ženy	5 302 280	5 247 989	5 326 794	5 337 619
	celkem	10 302 215	10 230 060	10 436 560	10 524 167
Pracovní síla	muži	2 838 657	2 873 522	2 750 039	3 021 611
	ženy	2 582 445	2 379 878	2 330 534	2 541 647
	celkem	5 421 102	5 253 400	5 080 573	5 563 258
Podíl pracovní síly na celkovém počtu obyvatel (%) ^{*)}	muži	56,8	57,7	57,6	59,1
	ženy	48,7	45,3	45,8	48,1
	celkem	52,6	51,4	51,5	53,5
Podíl žen na celkovém počtu obyvatel (%)		51,5	51,3	51,0	50,7
Podíl žen na pracovní síle (%)		47,6	45,3	45,9	45,7

^{*)} V roce 2011 a 2021 podíl na celkovém počtu obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou

11.2.2 Mimo pracovní sílu

Podle Sčítání 2021 představovala kategorie mimo pracovní sílu, v předchozích sčítáních označovaná jako ekonomicky neaktivní, 4,8 milionu osob. Za posledních 20 let sledujeme pokles o 63,6 tisíc osob, ale v porovnání s předchozím sčítáním jde o nárůst o téměř 46 tisíc osob. Osoby mimo pracovní sílu tak představují necelou polovinu (46,5 %) obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou.

Stejně jako v minulých letech i v roce 2021 tvořili nejpočetnější skupinu osob mimo pracovní sílu nepracující důchodci, kterých bylo téměř 2,3 milionu osob, a představovali 47,2 % všech osob mimo

pracovní sílu. Dvě pětiny všech nepracujících důchodců (40,8 %) bylo ve věku 70–79 let a třetina ve věku 60–69 let (33,3 %). Mezi nepracujícími důchodci převažovaly ženy důchodkyně (60,0 %), a to zejména v nejstarších věkových skupinách, ve věku 70–79 let 59,1 % a 80 a více let 67,1 % důchodkyň.

Další významnou skupinu mimo pracovní sílu, zhruba třetinu, tvoří žáci a studenti, kterých bylo zaznamenáno 1 456 tisíc. Od roku 2011 sledujeme mírný nárůst počtu žáků a studentů, ale v porovnání s rokem 2001 jde o výrazný pokles, za kterým stojí jednak věková skladba populace a také velmi nízký počet osob s nezjištěnou ekonomickou aktivitou. Mezi žáky a studenty je zhruba polovina mužů a polovina žen. Více než dvě třetiny žáků a studentů je ve věkové skupině 10–19 let, téměř čtvrtina jsou děti do 10 let a necelá desetina jsou studenti ve věku 20–29 let. Podobně je to i u dětí předškolního věku, kterých bylo ve Sčítání 2021 zaznamenáno téměř 760 tisíc.

Osoby na rodičovské dovolené byly v předchozích sčítáních zařazeny do kategorie ostatní s vlastním zdrojem obživy. Ve Sčítání 2021 jde tedy o novou kategorii, která čítá 218,5 tisíc osob. Mezi osobami na rodičovské dovolené jsou téměř výhradně ženy (99,3 %). Věková struktura osob na rodičovské dovolené odpovídá věku rodičů, především matek. Většina těchto osob (59,4 %) je ve věku 30–39 let a necelá třetina (30,4 %) ve věku 20–29 let.

Zbývající méně čísné kategorie osob mimo pracovní sílu představují ostatní osoby bez vlastního příjmu, což jsou například osoby v domácnosti, kterých bylo sečteno 91,2 tisíc a mezi kterými převažovaly ženy (63,9 %). Poslední skupinou jsou osoby s jiným vlastním zdrojem obživy, s příjmy jako jsou například výnosy z kapitálu, pronájmu, úspor a podobně, kterých bylo zaznamenáno 15,2 tisíc s mírnou převahou mužů (58,3 %).

11.2.3 Zaměstnaní

V období 2011 až 2021 došlo k nárůstu počtu zaměstnaných o 709 tisíc, z toho 392 tisíc mužů a 317 tisíc žen. Důvodem je nejen nižší míra nezaměstnanosti obyvatel, ale také nižší počet osob s nezjištěnou ekonomickou aktivitou. Podíl zaměstnaných na pracovní síle byl při Sčítání 2021 95,1 %, zatímco v letech 2011 a 2001 o zhruba 5 procentních bodů méně (90,2 %, respektive 90,7 %).

Stejně jako u předchozích ekonomických ukazatelů se i zde projevila metodická změna odpracování alespoň jedné hodiny týdně a také využití administrativních dat pro zpracování ekonomických charakteristik.

Tab. 11.2 Struktura zaměstnaných podle pohlaví

	Zaměstnaní celkem	v tom			
		pracující důchodci	pracující žáci a studenti	osoby na mateřské dovolené	ostatní zaměstnaní
Celkem	5 290 071	565 811	231 574	40 097	4 452 589
muži	2 884 419	284 943	105 099	271	2 494 106
ženy	2 405 652	280 868	126 475	39 826	1 958 483

Podíl zaměstnaných mužů byl v roce 2021 ve všech věkových skupinách vyšší než v roce 2011, především pak ve věku 15–19 let, a to o 18 procentních bodů, a ve věku 20–24 let o 12,8 p. b. Také u žen byl podíl zaměstnaných vyšší, ve věku 15–19 let o 16,9 procentních bodů a ve věku 20–24 let o 10,7 p. b. Většinu zaměstnaných ve věku 15–19 let představovali pracující studenti. Mezi zaměstnanými muži v této věkové skupině bylo 64,7 % pracujících studentů a mezi zaměstnanými ženami dokonce 76,3 % pracujících studentek. Ve věkové skupině 20–24 let byl podíl pracujících studentů také vysoký, u mužů představoval čtvrtinu a u žen dvě pětiny zaměstnaných.

Vyšší míru zaměstnanosti oproti roku 2011 ovšem vykazují i populačně slabší ročníky mužů i žen ve věku 25–39 let. Výrazně se zvýšila také zaměstnanost v nejstarších věkových skupinách (75 a více let), u mužů na více než dvojnásobek a u žen dokonce na více než 2,5 násobek v porovnání s rokem 2011.

Tab. 11.3 Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti a pohlaví

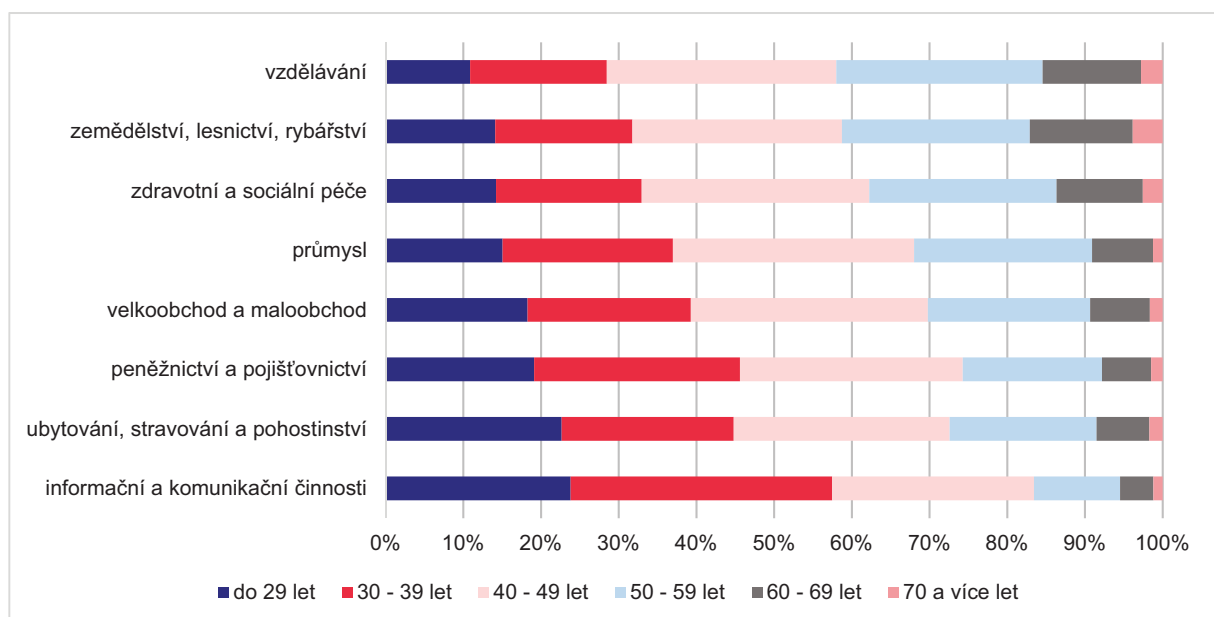
Odvětví ekonomické činnosti	Muži		Ženy		Celkem	
	abs.	v % ^{*)}	abs.	v % ^{*)}	abs.	v % ^{*)}
Zaměstnaní celkem	2 884 419	100,0	2 405 652	100,0	5 290 071	100,0
zemědělství, lesnictví, rybářství	120 787	4,2	46 374	1,9	167 161	3,2
průmysl	966 964	33,8	474 852	19,9	1 441 816	27,5
stavebnictví	328 715	11,5	35 398	1,5	364 113	6,9
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	276 645	9,7	313 102	13,1	589 747	11,2
doprava a skladování	241 610	8,5	77 344	3,2	318 954	6,1
ubytování, stravování a pohostinství	81 112	2,8	108 953	4,6	190 065	3,6
vzdělávání	74 352	2,6	287 867	12,0	362 219	6,9
zdravotní a sociální péče	78 398	2,7	330 196	13,8	408 594	7,8

^{*)} podíl pracujících v odvětví na celkového počtu zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti

Početně nejvýznamnějším sektorem národního hospodářství byl v roce 2021 terciér, kde pracovalo více než 62 % všech zaměstnaných osob se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti. V období 2011 – 2021 vzrostl podíl zaměstnaných v tomto sektoru o 3 procentní body. V průmyslu a stavebnictví došlo k mírnému poklesu podílu zaměstnaných, zatímco podíl zaměstnaných v zemědělství se nezměnil (3,2 %). Dlouhodobý trend posilování terciárního sektoru a oslabování sekundárního a primárního sektoru je patrný, ale zdaleka není tak výrazný jako v předchozím období.

U jednotlivých odvětví se podíly zaměstnaných od roku 2011 výrazně nezměnily. Stále zůstávaly nejvýznamnějšími odvětvími průmysl, ve kterém v roce 2021 pracovala více než čtvrtina všech zaměstnaných, a velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel s více než desetinou zaměstnaných.

Graf 11.2 Věková struktura zaměstnaných ve vybraných odvětvích ekonomické činnosti

Jednotlivá odvětví se od sebe značně lišila ve struktuře zaměstnaných podle pohlaví. Velkou převahu (nad 80 %) měli muži tradičně v odvětvích těžba a dobývání, výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu a v odvětví stavebnictví, kde bylo zaměstnáno dokonce 90,3 % mužů. Naopak mezi odvětví s převahou žen patřily vzdělávání a zdravotní a sociální péče (79,5 %, resp. 80,8 %).

Různorodá byla i věková struktura zaměstnaných podle odvětví. Relativně nejvíce osob ve věku 60 let a více zaměstnávala odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství a činnosti v oblasti nemovitostí, následované vzděláváním, které tradičně patří mezi „věkově nejstarší“ odvětví. Nejvyšší podíl mladých do 29 let byl naproti tomu zaznamenán v odvětvích informační a komunikační činnosti, ubytování, stravování a pohostinství a kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

Se strukturou zaměstnaných osob podle odvětví úzce souvisí struktura podle zaměstnání. U mužů byly dvě skupiny zaměstnání, které překročily hranici 100 tisíc osob. Nejpočetněji zastoupeni byli technici v průmyslu (126 tis.) a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby (108 tis.). U žen byla nejčastějším zaměstnáním prodavačka či jiná činnost v prodejnách (163 tis. zaměstnaných žen), druhou nejpočetnější skupinou byly administrativní pracovníce a asistentky (téměř 110 tis.). Přes 100 tisíc dosáhly ještě ženy zaměstnané jako odborné pracovníce v ekonomických a příbuzných oborech.

Tab. 11.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání

Zaměstnání	Muži	Ženy	Celkem
Zaměstnaní celkem	2 884 419	2 405 652	5 290 071
v tom podle hlavní třídy zaměstnání:			
zákonodárci a řídicí pracovníci	174 223	90 453	264 676
specialisté	430 999	560 029	991 028
techničtí a odborní pracovníci	426 934	431 659	858 593
úředníci	124 835	241 811	366 646
pracovníci ve službách a prodeji	240 460	438 011	678 471
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	35 919	17 067	52 986
řemeslníci a opraváři	530 693	80 248	610 941
obsluha strojů a zařízení, montéři	467 445	177 669	645 114
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	94 526	133 879	228 405
zaměstnanci v ozbrojených silách	19 355	2 615	21 970
nezjištěno	339 030	232 211	571 241

Charakter vykonávané činnosti se odrážel ve vzdělanostní struktuře pracujících. Konkrétní profese předpokládají určitou úroveň vzdělání, což data sčítání potvrdila. Nejvyšší podíly vysokoškolsky vzdělaných byly mezi specialisty (61,7 %) a zákonodárci a řídicími pracovníky (47,5 %). Zhruba polovina úředníků (50,9 %) a technických a odborných pracovníků (47,6 %) měla úplné střední vzdělání s maturitou. U kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství, pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, řemeslníků a opravářů, obsluhy strojů a zařízení, montérů převažovalo střední vzdělání včetně vyučení bez maturity; u řemeslníků a opravářů byl podíl nejvyšší (63,0 %). Pracovníci se základním, neukončeným základním vzděláním nebo bez vzdělání byli zastoupeni nejvíce ve třídě pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, a to podílem 19,3 %.

Druhý úhel pohledu – struktura osob s příslušným vzděláním podle jednotlivých zaměstnání – dokumentuje vztah úrovně vzdělání a možnosti uplatnění na pracovním trhu. Čtvrtina zaměstnaných se základním a nižším vzděláním pracovala jako obsluha strojů a zařízení a jako montéři – nejčastěji jako montážní dělníci a obsluha pojízdných zařízení. Více než pětina byla zaměstnána ve službách a prodeji. Překvapením bylo, že 15 % zaměstnaných se základním a nižším vzděláním, tedy bez vyučení, vykonávalo profese řemeslníků a opravářů – nejčastěji jako pracovníci hlavní stavební výroby. Osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním – zaměstnaní vysokoškoláci – našli uplatnění ve více než 85 % jako

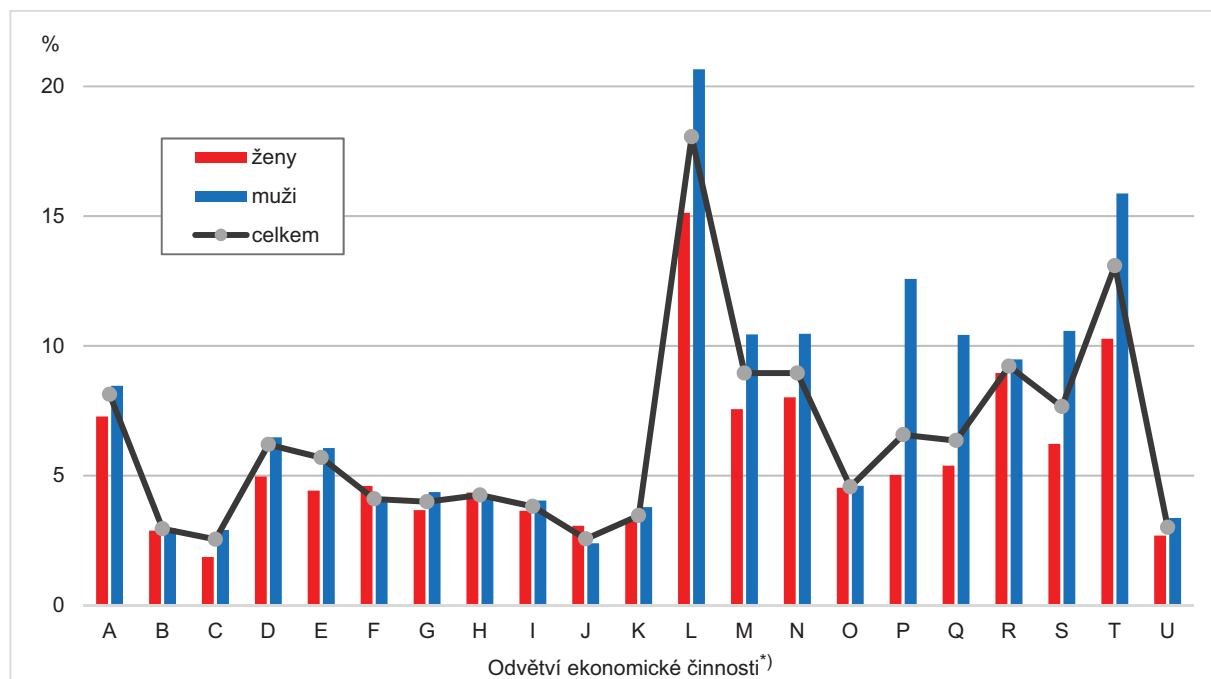
řídící pracovníci a specialisté a techničtí a odborní pracovníci. Nejčastěji to bylo v profesích učitelů, lékařů a specialistů v oblasti financí, strategie a personálního řízení. Desetina vysokoškoláků zvolila zaměstnání, pro které není vysokoškolské vzdělání nutnou podmínkou, například jako pracovníci ve službách a prodeji nebo řemeslníci a opraváři. Například 17 962 vysokoškolsky vzdělaných osob pracovalo jako obsluha strojů a zařízení (nejčastěji jako montážní dělníci výrobků a zařízení). Dalších 6 126 vysokoškolsky vzdělaných osob a 47 826 osob s vyšším odborným nebo úplným středním vzděláním pracovalo jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (nejčastěji se jednalo o uklízeče/uklízečky a pomocníky v domácnostech, hotelích, administrativních, průmyslových a jiných objektech), což jsou zaměstnání s velmi nízkými nároky na úroveň dosaženého vzdělání pracovníků.

Na druhou stranu 3 253 osob se základním a nižším vzděláním pracovalo jako zákonodárci a řídící pracovníci (nejčastěji nejvyšší představitelé společností a institucí) a 6 041 osob se základním a nižším vzděláním bylo zaměstnáno jako specialisté (nejčastěji specialisté v oblasti prodeje, nákupu, marketingu a styku s veřejností).

Podle postavení v zaměstnání téměř 83,9 % zaměstnaných osob se zjištěným postavením v zaměstnání pracovalo jako zaměstnanci. Druhou nejpočetnější skupinou byly osoby pracující na vlastní účet (15,0 %), v postavení zaměstnavatele bylo pouze 1,5 % pracujících. V porovnání s předchozím sčítáním došlo k nárůstu v zastoupení zaměstnanců o téměř dva procentní body. Naopak u zaměstnavatelů byl zaznamenán výrazný pokles z téměř 165 tisíc zaměstnavatelů v roce 2011 na pouhých 53,5 tisíc pracujících v postavení zaměstnavatele v roce 2021. Mezi zaměstnavateli i mezi osobami pracujícími na vlastní účet bylo téměř 70 % mužů, u zaměstnanců byly podíly mužů a žen vyrovnané.

Nejvíce zaměstnavatelů – mužů bylo aktivních v odvětví maloobchodu, ve stravování a pohostinství; ženy byly nejčastěji v pozici zaměstnavatelek v odvětví zdravotní péče a maloobchodu.

Graf 11.3 Podíl pracujících důchodců ve věku 65 a více let na pracovní síle podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti

¹⁾ A - zemědělství, lesnictví a rybářství, B - těžba a dobývání, C - zpracovatelský průmysl, D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F - stavebnictví, G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H - doprava a skladování, I - ubytování, stravování a pohostinství, J - informační a komunikační činnosti, K - peněžnictví a pojišťovnictví, L - činnosti v oblasti nemovitostí, M - profesní, vědecké a technické činnosti, N - administrativní a podpůrné činnosti, O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P - vzdělávání, Q - zdravotní a sociální péče, R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S - ostatní činnosti, T - činnosti domácností, U - činnosti exterritoriálních organizací a orgánů.

I v kategorii osob pracujících na vlastní účet bylo nejvíce mužů pracujících v odvětvích stavebních činnostech, v oblasti informačních technologií a maloobchodu. Z hlediska konkrétních zaměstnání pracovali muži na vlastní účet v uvedených odvětvích nejčastěji jako řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby a při dokončování staveb, analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací, případně jako provozovatelé prodejen a prodavači. Ženy pracující na vlastní účet volily nejčastěji odvětví poskytování ostatních osobních služeb, maloobchodu a právní a účetnické činnosti. V konkrétních vykonávaných profesích to znamenalo kadeřnice a kosmetičky, provozovatelky prodejen a prodavačky a odborné pracovnice v ekonomických a příbuzných oborech.

Specifickou skupinu zaměstnaných představují pracující důchodci, jejichž počet po roce 2000 prudce roste. Mezi lety 2001 a 2011 počet pracujících důchodců vzrostl o více než čtvrtinu ze 180 tisíc na 228 tisíc. V další dekádě se jejich počet zvýšil na 2,5 násobek na téměř 566 tisíc v roce 2021. Pracující důchodci představovali v roce 2021 10,7 % všech zaměstnaných osob, v roce 2011 to bylo pouze necelých 5 %.

Mezi pracujícími důchodci mírně převažují muži (50,4 %). Protože však žen důchodkyň je téměř jeden a půl krát více než mužů důchodců, intenzita je vyšší u mužů – pracuje 14,6 % všech důchodkyň a téměř pětina důchodců.

Většina pracujících důchodců byli důchodci starobní ve věku nad 60 let (67,3 %). Nejvýrazněji byla zastoupena věková kategorie 65–69 let. Z pohledu vzdělání bylo mezi pracujícími důchodci nejvíce vyučených bez maturity (36,7 %), osob s vysokoškolským vzděláním (20,1 %) a středním s maturitou (16,3 %). Důchodci byli zaměstnáni nejčastěji v maloobchodě, v případě vysokoškoláků ve vzdělávání a ve zdravotnictví a středoškoláci také v odvětví zdravotní péče.

Většina pracujících důchodců ve věku 65 let a starších se zjištěným postavením v zaměstnání byli zaměstnanci (61,3 %). V porovnání se zaměstnanými celkem byly mezi pracujícími důchodci mnohem častěji zastoupeny osoby pracující na vlastní účet – byla jich více než třetina (35,1 %), zatímco v celkovém počtu zaměstnaných to bylo jen 15,0 %. Starobní důchodci nejčastěji pracovali ve zpracovatelském průmyslu (12,6 %), v odvětví zdravotní a sociální péče (10,0 %), v odvětví profesních vědeckých a technických činností (9,6 %) a vzdělávání (9,2 %). Více než čtvrtina (27,1 %) byla zaměstnána jako specialisté a 18,0 % bylo technických a odborných pracovníků, tedy zaměstnání, pro jejichž výkon se předpokládá vysokoškolské vzdělání.

11.2.4 Nezaměstnaní

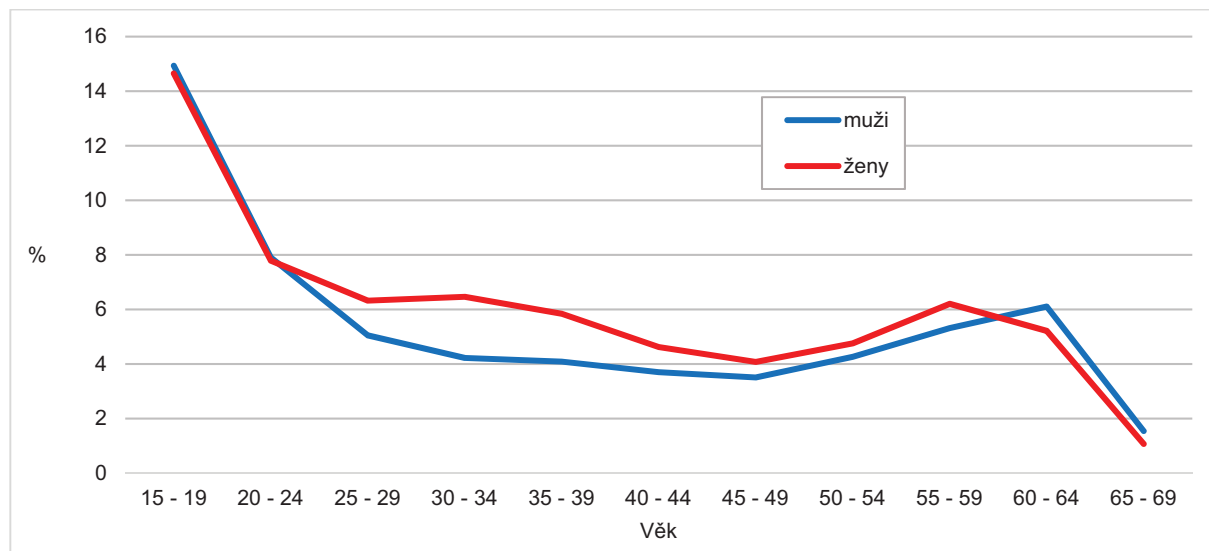
Po roce 1989 začala v České republice pozvolna růst nezaměstnanost. Při sčítání v roce 1991 byl zjištěn podíl nezaměstnaných na pracovní síle pouze 2,3 %. Do roku 2001 vzrostl počet nezaměstnaných na 487 tisíc (9,3 %) a v roce 2011 bylo nezaměstnaných bezmála půl milionu osob (9,8 %). Při posledním sčítání byl zaznamenán podíl nezaměstnaných 4,9 %, počet nezaměstnaných poklesl na 273 tisíc, tj. téměř na polovinu.

Nezaměstnanost byla mírně vyšší u žen (5,4 %) než u mužů (4,5 %). Nejvyšší podíl nezaměstnaných byl v nejmladší věkové skupině 15–19 let, a to 14,8 %. V absolutním vyjádření jde ale jen o 10 tisíc osob, protože naprostou většinu osob (84,1 %) v této věkové skupině tvoří nepracující žáci a studenti. S rostoucím věkem podíl nezaměstnaných klesal na 3,8 % ve věku 45–49 let. S výjimkou věkových skupin do 24 let a 60 – 69 let byl vyšší podíl nezaměstnaných u žen.

V roce 2011 byl v absolutním vyjádření nejvyšší počet nezaměstnaných ve věku 20–24 let, často šlo o absolventy škol hledající své první zaměstnání. Podle výsledků Sčítání 2021 se však maximum nezaměstnaných posunulo do pozdějšího věku, věková skupina 40–44 let vykazovala 32,6 tisíc nezaměstnaných osob. Společně s věkovými skupinami 35–39 a 45–49 let jde o populačně nejsilnější ročníky. Struktura počtů nezaměstnaných mužů a žen v závislosti na věku byla velmi podobná. U mužů i žen sledujeme dosažení maxima ve věkové skupině 55–59 let, pro kterou je uplatnění na trhu práce podstatně horší vzhledem k předdůchodovému věku. Počet nezaměstnaných u obou pohlaví do 40 let stagnuje nebo mírně stoupá, po 45. roce věku klesá a poté opět roste na maximum ve věku 55–59 let

a poté strmě klesá až do minima. U žen je od 60 let pokles výraznější. Ve věkové skupině 60–64 let je nezaměstnaných přes 12,4 tisíc mužů a pouze 7,7 tisíc žen. Více než polovina žen v této věkové skupině je totiž již zařazena mimo pracovní sílu jako nepracující důchodkyně, mužů nepracujících důchodců je pouze necelá třetina.

Graf 11.4 Podíl nezaměstnaných podle věku a pohlaví

Velký vliv na míru nezaměstnanosti má dosažený stupeň vzdělání. Čtvrtina osob zahrnutých do pracovní síly bez vzdělání a téměř pětina se základním vzděláním včetně neukončeného byly bez práce. Naopak nezaměstnaných vysokoškoláků bylo pouze 1,8 % z celkového počtu pracovní síly s tímto stupněm vzdělání. Nebyly zaznamenány významné odlišnosti v míře nezaměstnanosti mužů a žen v jednotlivých vzdělanostních kategoriích. V souladu s vyšší vzdělaností žen i mezi nezaměstnanými ženami převažovaly osoby s vyšším vzděláním, střední vzdělání s maturitou nebo vyšší mělo 56,3 % nezaměstnaných žen, zatímco mezi nezaměstnanými muži mírně převládali muži nejvýše s vyučením (52,4 %).

Nejobtížněji hledaly práci osoby s nejnižším vzděláním. Téměř dvě pětiny z počtu nezaměstnaných tvořili vyučení bez maturity (38,2 %) a pětinu osoby se základním vzděláním včetně neukončeného (20,0 %).

11.3 Územní rozdíly

Pracovní síla byla v jednotlivých krajích v roce 2021 zastoupena poměrně rovnoměrně s výjimkou Hlavního města Prahy, kde podíl pracovní síly na obyvatelstvu se zjištěnou ekonomickou aktivitou dosáhl 59,9 %. Mírně nadprůměrné hodnoty vykazovaly Středočeský a Plzeňský kraj. Naopak nejvyšší podíly obyvatel mimo pracovní sílu byly zaznamenány v Moravskoslezském kraji (48,5 %), v krajích Olomouckém a Ústeckém (shodně 48,2 %) a ve Zlínském kraji (48,1 %).

Nejvyšší podíl pracujících důchodců na pracovní síle byl zjištěn v Královéhradeckém kraji, vysoko nad republikový průměr dosáhly ještě kraje Ústecký, Jihočeský a Liberecký. Relativně nejméně důchodců bylo zaměstnáno v Moravskoslezském a Olomouckém kraji. Výsledky nejsou plně srovnatelné s předchozím sčítáním, důvodem je již zmíněná metodická změna, kdy důchodci, kteří odpracovali alespoň 1 hodinu týdně, byli zařazeni mezi pracující důchodce. V roce 2011 nejvyšší podíl ekonomicky aktivních důchodců vykazovalo Hlavní město Praha, v roce 2021 bylo pod celorepublikovým průměrem.

Větší regionální rozdíly byly zaznamenány v podílu nezaměstnaných na pracovní síle. Nejnižší podíl nezaměstnaných byl zjištěn v krajích Pardubickém (3,6 %) a Vysočina (3,7 %). Devět krajů vykazovalo podprůměrnou míru nezaměstnanosti. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v Karlovarském (8,2 %)

a Ústeckém kraji (7,7 %). Nad republikový průměr (4,9 %) se dostaly ještě kraje Liberecký, Olomoucký a Moravskoslezský.

Tab. 11.5 Základní ukazatele ekonomické aktivity v krajích ČR

Kraj	Podíl pracovní síly na celkovém počtu obyvatel (v %) ^{*)}	Podíl zaměstnaných na pracovní síle (v %)	Podíl pracujících důchodců na pracovní síle (v %)	Podíl nezaměstnaných na pracovní síle (v %)
Česká republika	53,5	97,4	10,4	4,9
Hlavní město Praha	59,9	98,6	10,3	4,3
Středočeský kraj	54,2	97,7	10,0	4,2
Jihočeský kraj	52,4	98,1	11,2	4,1
Plzeňský kraj	53,8	98,4	10,9	4,1
Karlovarský kraj	52,4	96,5	10,4	8,2
Ústecký kraj	51,9	96,2	11,3	7,7
Liberecký kraj	52,5	97,5	11,0	5,1
Královéhradecký kraj	52,1	97,9	11,6	3,9
Pardubický kraj	52,5	98,0	10,9	3,6
Kraj Vysočina	51,7	97,5	10,3	3,7
Jihomoravský kraj	53,5	96,9	10,7	4,8
Olomoucký kraj	51,8	96,7	9,4	5,1
Zlínský kraj	51,9	97,3	10,5	4,2
Moravskoslezský kraj	51,5	95,6	9,1	6,8

^{*)} Podíl na celkovém počtu obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou

V členění zaměstnaných podle postavení v zaměstnání nejvyšší podíl osob pracujících na vlastní účet na zaměstnaném obyvatelstvu jednoznačně vykazovalo Hlavní město Praha (20,7 %). Nadprůměrné hodnoty byly zjištěny ve Středočeském a Jihočeském kraji. Na opačné pozici žebříčku se nacházel Moravskoslezský kraj, v němž bylo relativní zastoupení osob pracujících na vlastní účet ze všech krajů nejnižší (12,0 %). Podíl zaměstnavatelů byl výrazně nejvyšší v Karlovarském kraji (2,2 %). V ostatních krajích byl téměř shodný, pohyboval se kolem 1,5 %. Výjimkou bylo Hlavní město Praha, kde podíl zaměstnavatelů na zaměstnaných byl nejnižší (necelé procento).

Zaměstnanost v jednotlivých odvětvích se v krajích také lišila, i když ne ve všech odvětvích. Nejvýraznější mezikrajové rozdíly vykazovalo odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, které zaměstnávalo 7,1 % zaměstnaných osob se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti v kraji Vysočina, ale pouhých 0,7 % osob v Hlavním městě Praze, průměr za ČR byl 3,2 %. Průmyslová odvětví zaměstnávala 27,5 % osob. Daleko pod průměrem se umístilo Hlavní město Praha s 9,9 % zaměstnaných v průmyslu. Ostatní kraje se pohybovaly v rozmezí 24,7 % (Středočeský) až 36,7 % (Liberecký kraj). V ostatních odvětvích se podíly zaměstnaných v daném odvětví mezi jednotlivými kraji výrazně nelišily. Velkoobchod, maloobchod a odvětví oprav a údržby motorových vozidel zaměstnávalo nejvyšší podíl osob ve Středočeském kraji (12,6 %) a nejnižší podíl v Kraji Vysočina a kraji Libereckém (shodně 10,1 %). Zaměstnaných ve zdravotní a sociální péči bylo mezi 7,1 % (kraje Středočeský a Liberecký) a 8,8 % (kraj Karlovarský).

Ze zaměstnaných se známým údajem o hlavní třídě zaměstnání tvořili specialisté nejvyšší podíl v Hlavním městě Praze (34,8 %) a nejnižší v Karlovarském kraji (14,3 %). Podíl technických a odborných pracovníků se pohyboval mezi 15,4 % v Karlovarském kraji a 20,7 % v Hlavním městě Praze. Hlavní město Praha se od ostatních krajů odlišovalo kromě výrazně vyššího podílu specialistů také nejnižším podílem pracovníků obsluhy strojů a zařízení a montérů (4,9 %) a nejnižším podílem řemeslníků a opravářů (6,2 %). Nejvyšší zastoupení pracovníků obsluhy strojů a zařízení a montérů bylo naopak v Ústeckém kraji (17,6 %) a řemeslníků a opravářů v Kraji Vysočina a Zlínském kraji (shodně 16,6 %). Podíl pracovníků ve službách a prodeji byl mezi 12,9 % v Hlavním městě Praze a 18,7 % v Karlovarském kraji.

12. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a škol

12.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

Hlavním zdrojem dat o vyjíždce a dojíždce do zaměstnání a do škol jsou tři vzájemně provázané otázky na sčítacích formulářích: místo pracoviště nebo školy, frekvence vyjíždky a dopravní prostředek používaný pro cestu na pracoviště nebo školy. Otázku na místo pracoviště nebo školy vyplňovaly zaměstnané osoby (včetně pracujících důchodců, pracujících studentů a osob na mateřské dovolené) a nepracující žáci a studenti. U pracujících studentů se zjišťovalo místo pracoviště. Frekvence vyjíždky byla zjišťována pouze u vyjíždějících osob, dopravní prostředek byl kromě vyjíždějících osob zjišťován navíc i u osob, které uvedly, že mají zaměstnání bez stálého pracoviště. Na formuláři bylo možné vybrat jeden hlavní dopravní prostředek používaný pro nejdelší část cesty a až dva další dopravní prostředky používané ke zbytku cesty. Do vyjíždějících osob jsou zahrnuty případy, kdy respondent uvede, že se jeho místo pracoviště nebo školy nachází na adrese v Česku, která není totožná s místem jeho obvyklého pobytu nebo v zahraničí.

Data ze sčítacích formulářů byla dále ve zpracování doplněna o data z administrativních zdrojů, která byla využita především u osob, za které nebyly údaje ze sčítacích formulářů plně k dispozici. Využity byly údaje o adresách ekonomických subjektů a škol pro doplnění místa pracoviště nebo školy. Naopak údaje o frekvenci vyjíždky a použitém dopravním prostředku nejsou v administrativních zdrojích k dispozici.

Srovnatelnost údajů o vyjíždce a dojíždce do zaměstnání a do škol se SLDB 2011 je omezená, neboť byla ve Sčítání 2021 uskutečněna zásadní metodická změna. Zatímco v roce 2011 se u pracujících studentů zjišťovalo místo školy, v roce 2021 se u těchto osob zjišťovalo místo pracoviště. Srovnatelnost údajů dále omezuje rozhodnutí nezjišťovat časovou délku vyjíždky. Tato otázka byla v roce 2021 ze sčítacích formulářů zcela vyřazena.

Tab. 12.1 Porovnání vybraných údajů ze sčítání 2011 a 2021

Ukazatel	2011	2021
Obvykle bydlící obyvatelstvo celkem	10 436 560	10 524 167
zaměstnaní	4 580 714	5 290 071
nepracující žáci a studenti	1 446 138	1 465 320
nezjištěná ekonomická aktivita	571 064	130 024
vyjíždějící do zaměstnání	2 062 124	3 642 644
zaměstnaní bez stálého pracoviště	232 986	493 756
nezjištěné místo pracoviště	1 526 938	142 133
vyjíždějící do školy	783 952	1 430 889
nezjištěné místo školy	539 458	33 403

Pozn.: Nezjištěné místo pracoviště/školy se vztahuje na úroveň obce

Jednou z důležitých charakteristik dat o vyjíždce a dojíždce do škol a zaměstnání z předchozího sčítání je vysoká nezjištěnost místa pracoviště a školy na úrovni obce, která více než desetinásobně převyšuje nezjištěnost na úrovni obce ve Sčítání 2021 a je jedním z hlavních důvodů náhlého nárůstu počtu vyjíždějících osob do práce nebo školy, který je patrný v tab. 12.1. Počet vyjíždějících do práce nebo školy se během desetiletého období téměř zdvojnásobil. Významně se ve Sčítání 2021 podařilo snížit i nezjištěnost ekonomické aktivity obyvatel, což přispělo k nárůstu celkového počtu osob, u kterých je zjišťováno místo pracoviště nebo školy. Z důvodu významné disproporce v míře nezjištěnosti jsou údaje o vyjíždce a dojíždce do zaměstnání a do škol jen velmi těžko srovnatelné.

12.2 Základní charakteristiky vyjížd'ky a dojížd'ky do zaměstnání a do škol

Více než 3,5 milionu osob vyjíždělo za prací v rámci Česka, což představuje 67,5 % všech zaměstnaných osob. Tento podíl se v krajích pohyboval mezi 57,7 % (Karlovarský kraj) a 70,1 % (Moravskoslezský kraj). Karlovarský kraj je kromě relativně nízkého počtu vyjíždějících do práce v rámci Česka zajímavý i nejvyšším podílem osob vyjíždějících za prací do zahraničí. Celkem vyjíždělo za prací do zahraničí přes 74 tisíc osob, z toho v Karlovarském kraji přes 11 tisíc. Počet osob pracujících na adrese obvyklého pobytu překročil 1 milion a celkem se jedná o 19,1 % všech zaměstnaných osob. Na úrovni krajů byl podíl osob pracujících na adrese obvyklého pobytu nejvyšší v Karlovarském kraji (22,6 %) a naopak nejnižší v Jihomoravském kraji (17,6 %). Necelých půl milionu osob mělo zaměstnání bez stálého pracoviště. Nejvýznamnější koncentrace osob se zaměstnáním bez stálého pracoviště je v Praze. Nejistěnost místa pracoviště byla ve Sčítání 2021 poměrně nízká, dosahovala 2,7 % zaměstnaných osob.

Tab. 12.2 Zaměstnaní podle místa pracoviště a krajů

Území	Zaměstnaní celkem	Na adrese obvyklého pobytu		Vyjíždějící v rámci ČR		Vyjíždějící do zahraničí		Zaměstnaní bez stálého pracoviště		Nejistěno	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	5 290 071	1 011 538	19,1	3 568 446	67,5	74 198	1,4	493 756	9,3	142 133	2,7
Hlavní město Praha	733 840	141 946	19,3	492 345	67,1	4 076	0,6	82 173	11,2	13 300	1,8
Středočeský kraj	726 887	129 193	17,8	502 551	69,1	3 382	0,5	71 851	9,9	19 910	2,7
Jihočeský kraj	314 154	67 611	21,5	199 043	63,4	9 255	2,9	29 025	9,2	9 220	2,9
Plzeňský kraj	295 810	54 151	18,3	197 492	66,8	10 630	3,6	24 448	8,3	9 089	3,1
Karlovarský kraj	130 956	29 633	22,6	75 549	57,7	11 108	8,5	10 113	7,7	4 553	3,5
Ústecký kraj	369 950	76 638	20,7	237 159	64,1	10 610	2,9	31 717	8,6	13 826	3,7
Liberecký kraj	213 877	44 983	21,0	140 180	65,5	1 879	0,9	19 108	8,9	7 727	3,6
Královéhradecký kraj	266 948	55 371	20,7	177 944	66,7	1 349	0,5	24 107	9,0	8 177	3,1
Pardubický kraj	255 984	49 736	19,4	175 012	68,4	1 375	0,5	23 067	9,0	6 794	2,7
Kraj Vysočina	246 077	48 735	19,8	166 914	67,8	1 803	0,7	22 756	9,2	5 869	2,4
Jihomoravský kraj	603 968	106 082	17,6	417 914	69,2	9 379	1,6	57 571	9,5	13 022	2,2
Olomoucký kraj	301 779	56 930	18,9	207 742	68,8	2 029	0,7	27 013	9,0	8 065	2,7
Zlínský kraj	278 753	52 932	19,0	192 159	68,9	2 325	0,8	24 987	9,0	6 350	2,3
Moravskoslezský kraj	551 088	97 597	17,7	386 442	70,1	4 998	0,9	45 820	8,3	16 231	2,9

Při podrobnějším pohledu na vyjížd'ku v rámci Česka je patrná převaha vyjížd'ky v rámci obce (43,1 % vyjíždějících v rámci Česka) a mimoobecní vyjížd'ky v rámci okresu (31,1 % vyjíždějících v rámci Česka). Mimoobecní vyjížd'ka v rámci kraje představovala 13,6 % vyjíždějících v rámci Česka a mimoobecní vyjížd'ka do jiného kraje představovala 12,1 %. Specifická je pozice Středočeského kraje, kde převažovala vyjížd'ka do jiného kraje (37,2 %) a naopak vyjížd'ka v rámci obce byla v porovnání s ostatními kraji velmi nízká. Zde je patrný vliv blízkosti Prahy, která představuje významnou koncentraci pracovních míst v regionu, a kam významná část obyvatel Středočeského kraje dojíždí za prací.

Tab. 12.3 Vyjíždějící do zaměstnání v rámci Česka podle krajů

Území	Vyjíždějící v rámci ČR celkem	Na jiné adrese v obci obvyklého pobytu		V jiné obci okresu		V jiném okrese kraje		V jiném kraji	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	3 568 446	1 539 021	43,1	1 110 573	31,1	486 879	13,6	431 973	12,1
Hlavní město Praha	492 345	447 273	90,8	x	x	x	x	45 072	9,2
Středočeský kraj	502 551	95 086	18,9	159 920	31,8	60 712	12,1	186 833	37,2
Jihočeský kraj	199 043	73 895	37,1	88 006	44,2	24 216	12,2	12 926	6,5
Plzeňský kraj	197 492	79 032	40,0	55 458	28,1	52 307	26,5	10 695	5,4
Karlovarský kraj	75 549	28 077	37,2	32 258	42,7	9 737	12,9	5 477	7,2
Ústecký kraj	237 159	84 536	35,6	93 894	39,6	31 584	13,3	27 145	11,4
Liberecký kraj	140 180	57 122	40,7	47 590	33,9	16 917	12,1	18 551	13,2
Královéhradecký kraj	177 944	64 705	36,4	75 941	42,7	18 925	10,6	18 373	10,3
Pardubický kraj	175 012	61 411	35,1	73 041	41,7	18 447	10,5	22 113	12,6
Kraj Vysočina	166 914	57 784	34,6	75 819	45,4	14 942	9,0	18 369	11,0
Jihomoravský kraj	417 914	185 188	44,3	104 127	24,9	110 125	26,4	18 474	4,4
Olomoucký kraj	207 742	75 863	36,5	92 602	44,6	21 869	10,5	17 408	8,4
Zlínský kraj	192 159	64 895	33,8	92 373	48,1	19 386	10,1	15 505	8,1
Moravskoslezský kraj	386 442	164 154	42,5	119 544	30,9	87 712	22,7	15 032	3,9

Školská vyjízdka představovala necelou třetinu celkového objemu vyjízdky (28,2 %). Více než 1,4 milionu nepracujících žáků a studentů vyjíždělo do školy v rámci Česka, jedná se o 97,1 % nepracujících žáků a studentů. Tento podíl byl ve všech krajích velmi vysoký, nejnižší byl v Karlovarském kraji, kde dosahoval 92,8 %, což je způsobeno především vyšší úrovní nezjištěnosti místa školy v porovnání s ostatními kraji. Počty žáků a studentů s místem školy na adrese obvyklého pobytu nebo v zahraničí byly napříč všemi kraji velmi nízké a podíly na celkovém počtu nepracujících žáků a studentů zanedbatelné. Nezjištěné místo školy bylo zaznamenáno u 33 403 nepracujících studentů a žáků, což představuje 2,3 % nepracujících žáků a studentů. Relativní míra nezjištěnosti místa školy se v krajích pohybovala mezi 1,1 % a 3,9 % s výjimkou Karlovarského kraje, kde dosáhla 6,3 %.

Většina žáků a studentů (61,2 %) vyjíždějících v rámci Česka měla adresu školy v obci obvyklého pobytu. Mimoobecní vyjízdka do školy v jiné obci okresu představovala 21,9 % vyjíždějících žáků a studentů v rámci Česka a mimoobecní vyjízdka do jiného okresu v rámci kraje 8,1 %. Do jiného kraje vyjíždělo 8,8 % žáků a studentů vyjíždějících v rámci Česka. Středočeský kraj se díky blízkosti Prahy vyznačoval vysokým podílem školské vyjízdky do jiného kraje (21,8 %) a naopak nejnižším podílem školské vyjízdky v rámci obce (45,1 %). Druhý nejvyšší podíl vyjízdky do školy v rámci obce po Hl. m. Praze byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji, kde představoval 66,1 % z celkového počtu žáků a studentů vyjíždějících do školy v rámci Česka.

Tab. 12.4 Nepracující žáci a studenti podle místa školy a krajů

Území	Nepracující žáci a studenti celkem	Na adrese obvyklého pobytu		Vyjíždějící v rámci ČR		Vyjíždějící do zahraničí		Nezjištěno	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	1 465 320	1 018	0,07	1 423 060	97,12	7 839	0,53	33 403	2,28
Hlavní město Praha	167 620	96	0,06	161 522	96,36	2 196	1,31	3 806	2,27
Středočeský kraj	211 476	108	0,05	206 273	97,54	1 056	0,50	4 039	1,91
Jihočeský kraj	88 670	70	0,08	86 668	97,74	393	0,44	1 539	1,74
Plzeňský kraj	77 980	63	0,08	76 008	97,47	314	0,40	1 595	2,05
Karlovarský kraj	37 784	27	0,07	35 066	92,81	323	0,85	2 368	6,27
Ústecký kraj	111 319	108	0,10	106 707	95,86	482	0,43	4 022	3,61
Liberecký kraj	61 204	26	0,04	59 618	97,41	287	0,47	1 273	2,08
Královéhradecký kraj	75 596	87	0,12	72 331	95,68	220	0,29	2 958	3,91
Pardubický kraj	72 210	20	0,03	70 883	98,16	197	0,27	1 110	1,54
Kraj Vysočina	70 161	45	0,06	68 397	97,49	210	0,30	1 509	2,15
Jihomoravský kraj	164 674	108	0,07	160 497	97,46	880	0,53	3 189	1,94
Olomoucký kraj	87 418	49	0,06	85 256	97,53	293	0,34	1 820	2,08
Zlínský kraj	78 238	105	0,13	76 959	98,37	283	0,36	891	1,14
Moravskoslezský kraj	160 970	106	0,07	156 875	97,46	705	0,44	3 284	2,04

Tab. 12.5 Vyjíždějící do školy v rámci Česka podle krajů

Území	Vyjíždějící v rámci ČR celkem	Na jiné adrese v obci obvyklého pobytu		V jiné obci okresu		V jiném okrese kraje		V jiném kraji	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	1 423 060	871 068	61,2	311 508	21,9	114 863	8,1	125 621	8,8
Hlavní město Praha	161 522	156 189	96,7	x	X	X	x	5 333	3,3
Středočeský kraj	206 273	93 020	45,1	56 017	27,2	12 232	5,9	45 004	21,8
Jihočeský kraj	86 668	45 849	52,9	25 224	29,1	9 814	11,3	5 781	6,7
Plzeňský kraj	76 008	44 234	58,2	16 066	21,1	11 933	15,7	3 775	5,0
Karlovarský kraj	35 066	20 623	58,8	8 702	24,8	2 482	7,1	3 259	9,3
Ústecký kraj	106 707	66 796	62,6	25 323	23,7	8 048	7,5	6 540	6,1
Liberecký kraj	59 618	36 770	61,7	12 941	21,7	4 621	7,8	5 286	8,9
Královéhradecký kraj	72 331	39 131	54,1	20 064	27,7	6 172	8,5	6 964	9,6
Pardubický kraj	70 883	37 186	52,5	20 443	28,8	5 575	7,9	7 679	10,8
Kraj Vysočina	68 397	35 584	52,0	20 812	30,4	3 666	5,4	8 335	12,2
Jihomoravský kraj	160 497	100 189	62,4	30 844	19,2	23 129	14,4	6 335	3,9
Olomoucký kraj	85 256	48 500	56,9	24 549	28,8	5 815	6,8	6 392	7,5
Zlínský kraj	76 959	43 266	56,2	21 578	28,0	4 906	6,4	7 209	9,4
Moravskoslezský kraj	156 875	103 731	66,1	28 945	18,5	16 470	10,5	7 729	4,9

Pohled na vyjížděku do práce v kombinaci s věkem a pohlavím osob ukazuje na vyšší mobilitu za prací u mužů. Do zahraničí za prací vyjíždělo dvakrát více mužů než žen a výrazně více mužů než žen také

vyjíždělo za prací do jiného kraje nebo okresu. Naopak u vnitroobecní vyjížděky, kterou je možné z hlediska vzdálenosti obecně považovat za nejkratší, převažovaly ženy. Rozdíl mezi muži a ženami u vnitroobecní vyjížděky představoval téměř 120 tisíc osob. U věku je patrné snížení mobility za prací v nejstarší věkové kategorii osob starších 64 let. Téměř 80 tisíc osob v nejstarší věkové kategorii pracovalo v obci obvyklého bydliště, zatímco mimo obec vyjíždělo jen necelých 53 tisíc osob. U osob ve věku 20–39 let a 40–64 let mimoobecní vyjížděka za prací převažovala nad vnitroobecní vyjížděkou za prací.

Tab. 12.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle místa pracoviště, pohlaví a věkových skupin

Místo pracoviště	Pohlaví		Věková skupina			
	muži	ženy	15–19	20–39	40–64	65 a více
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	1 876 732	1 765 912	35 930	1 352 850	2 121 670	132 194
na jiné adrese v obci	710 250	828 771	14 541	559 010	886 110	79 360
v jiné obci okresu	571 728	538 845	11 843	376 213	693 797	28 720
v jiném okrese kraje	282 929	203 950	5 149	200 675	270 542	10 513
v jiném kraji	258 531	173 442	4 091	184 313	230 536	13 033
v zahraničí	53 294	20 904	306	32 639	40 685	568

U vyjížděky do škol jsou rozdíly mezi pohlavími jen málo patrné. Dochází pouze k mírnému snížení podílu mužů u vyjížděky na větší vzdálenosti, tedy vyjížděky do jiného okresu nebo kraje a vyjížděky do zahraničí. Naopak v případě vnitroobecní vyjížděky byl celkový počet mužů o 15 450 vyšší. Nejmladší žáci ve věku 6 až 14 let vyjížděli do školy většinou v rámci obce nebo do jiné obce v rámci okresu. Ostatní typy vyjížděky představovaly jen 5,7 % vyjíždějících žáků ve věku 6–14 let. U žáků ve věku 15–19 let dochází k navýšení významu vyjížděky do jiného okresu a kraje, kdy tyto dva typy vyjížděky představovaly 29,7 % vyjíždějících žáků a studentů ve věku 15–19 let. I ve věkové kategorii 15–19 let významně převládala vyjížděka v rámci obce nebo do jiné obce v rámci okresu. Zcela odlišný vzorec pozorujeme u žáků a studentů ve věkové kategorii 20–25 let, kam spadají především studenti vysokých škol nebo jiných vysoce specializovaných škol, které se zpravidla koncentrují v největších regionálních centrech. V této věkové kategorii pouze 35,3 % žáků a studentů vyjíždělo do škol v rámci obce nebo do jiné obce v rámci okresu a převládala vyjížděka do jiného okresu nebo kraje.

Tab. 12.7 Vyjíždějící do škol podle místa školy, pohlaví a věkových skupin

Místo školy	Pohlaví		Věková skupina			
	muž	žena	6–14	15–19	20–25	26 a více
Vyjíždějící do škol celkem	721 025	709 874	913 642	398 231	111 947	7 079
na jiné adrese v obci	443 259	427 809	673 068	163 115	31 407	3 478
v jiné obci okresu	160 249	151 259	188 219	114 972	8 138	179
v jiném okrese kraje	55 467	59 396	25 916	68 216	20 012	719
v jiném kraji	58 408	67 213	24 108	50 050	49 174	2 289
v zahraničí	3 642	4 197	2 331	1 878	3 216	414

Mimo obec vyjíždělo za prací v rámci Česka celkem 2 029 425 zaměstnaných osob. Nejvýznamnějším centrem dojížděky za prací je Praha, kam dojíždělo více než 225 tisíc osob (jedná se o 11,1 % mimoobecní vyjížděky). Postavení Prahy je v tomto ohledu velmi dominantní. Mezi patnáct největších center dojížděky za prací kromě Prahy patří i další krajská města, z nichž nejvýznamnějším je Brno, do kterého dojíždělo více než 90 tisíc osob. Významné postavení mezi největšími centry dojížděky má i Mladá Boleslav, okresní město ve Středočeském kraji s vysokou koncentrací pracovních míst v automobilovém průmyslu, kam dojíždělo za prací přes 31 tisíc osob.

Tab. 12.8 Nejvýznamnější centra pracovní dojížděky

Název obce	Dojíždějící do zaměstnání celkem	Název obce	Dojíždějící do zaměstnání celkem
Praha	225 320	Pardubice	23 074
Brno	91 069	Liberec	18 015
Ostrava	60 351	Jihlava	17 849
Plzeň	37 639	Zlín	17 770
Olomouc	31 479	Opava	14 456
Mladá Boleslav	31 225	Ústí nad Labem	13 264
České Budějovice	28 877	Kladno	12 308
Hradec Králové	25 675		

Mimo obec vyjíždělo do školy v rámci Česka celkem 551 992 nepracujících žáků a studentů. Stejně jako u pracovní dojížděky, i v případě dojížděky do škol, je největším centrem Praha, kam dojíždělo více než 54 tisíc žáků a studentů, což představovalo 9,9 % mimoobecní vyjížděky. Významná je i pozice Brna, kam dojíždělo téměř 33 tisíc žáků a studentů (6,0 % mimoobecní vyjížděky). Postavení Prahy a Brna, jako největších center dojížděky do škol, je značně dominantní, ostatní krajská města jsou méně významná. Mezi patnácti největšími centry školské dojížděky lze nalézt všechna krajská města s výjimkou Karlových Varů. Z okresních měst je nejvýznamnější Mladá Boleslav, Kladno a Opava.

Tab. 12.9 Nejvýznamnější centra školské dojížděky

Název obce	Dojíždějící do škol celkem	Název obce	Dojíždějící do škol celkem
Praha	54 564	Liberec	6 258
Brno	32 992	Zlín	6 009
Plzeň	14 387	Ústí nad Labem	5 191
Olomouc	14 017	Mladá Boleslav	4 934
Ostrava	13 223	Jihlava	4 868
České Budějovice	12 372	Kladno	4 763
Hradec Králové	10 128	Opava	4 441
Pardubice	8 350		

Celkem bylo ve Sčítání 2021 zaznamenáno 221 720 meziobecních proudů v případě dojížděky do práce a 74 759 meziobecních proudů v případě dojížděky do škol. Dojížděku do zaměstnání charakterizuje vysoký počet malých proudů, které mají jen velmi omezený podíl na celkovém počtu dojíždějících osob. Zatímco téměř 200 tisíc proudů spadalo do kategorie o velikosti 1 až 9 osob, tyto proudy představovaly pouze 19,6 % celkového objemu osob. Naopak do největších proudů tvořených alespoň 100 osobami spadalo pouze 3 445 proudů, které zaujímaly 48,8 % celkového objemu osob.

Charakter dojížděky do škol se odlišuje od charakteru dojížděky do práce. U dojížděky do škol je také patrné velké množství malých proudů, ty ale mají vyšší podíl na celkovém objemu dojíždějících osob. Největší proudy s alespoň 100 osobami představovaly 21 % celkového objemu osob, což je podstatně méně než u dojížděky do práce. Naopak nejmenší proudy do 9 osob představovaly 25,3 % celkového počtu osob, což je o 6 procentních bodů více než v případě dojížděky do práce.

Tab. 12.10 Velikostní skupiny meziobecních proudů

	Velikostní skupina proudu vyjíždějících (počet osob)						
	celkem	1 – 9	10 – 19	20 – 49	50 – 99	100 – 499	500 a více
Dojíždějící do zaměstnání							
počet proudů	221 720	195 209	11 398	8 275	3 393	3 056	389
počet osob	2 029 425	397 196	153 197	252 897	235 804	600 620	389 711
podíl osob (%)	100,0	19,6	7,5	12,5	11,6	29,6	19,2
Dojíždějící do škol							
počet proudů	74 759	63 199	5 187	4 349	1 382	629	13
počet osob	551 992	139 823	70 859	132 896	92 632	106 924	8 858
podíl osob (%)	100,0	25,3	12,8	24,1	16,8	19,4	1,6

V případě dojížděky do práce směřoval největší meziobecní proud z Kladna do Prahy a zahrnoval celkem 8 829 osob. Mezi deset největších meziobecních proudů patří řada proudů směřujících do Prahy a Ostravy, dvou velkých měst s významnou koncentrací pracovních příležitostí. Jediným proudem v tab. 12.11, který směřuje opačným směrem, tedy z velkého města do menší obce, je dojížděka z Brna do Modřic. Celkem se jednalo o 3891 osob dojíždějících do práce v Modřicích. Modřice jsou obec bezprostředně sousedící s Brnem, kde vlivem komerční suburbanizace vzniklo významné množství pracovních příležitostí.

U dojížděky do škol směřoval nejsilnější meziobecní proud z Jesenice do Prahy a zahrnoval celkem 994 osob. Cílem většiny největších meziobecních proudů je Praha, která představuje nejvýznamnější centrum školské dojížděky (viz tab. 12.9). Všechny proudy školské dojížděky v tab. 12.11 lze charakterizovat jako proudy směřující do blízkého regionálního centra.

Tab. 12.11 Nejsilnější meziobecní proudy

	Z obce	Do obce	Velikost proudu (počet osob)
Dojíždějící do zaměstnání	Kladno	Praha	8 829
	Haviřov	Ostrava	7 321
	Brno	Modřice	3 891
	Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	Praha	3 326
	Říčany	Praha	3 289
	Jablonec nad Nisou	Liberec	3 241
	Frýdek - Místek	Ostrava	3 192
	Hlučín	Ostrava	2 949
	Hostivice	Praha	2 890
	Beroun	Praha	2 877
Dojíždějící do školy	Jesenice	Praha	994
	Roztoky	Praha	852
	Kladno	Praha	786
	Jablonec nad Nisou	Liberec	744
	Říčany	Praha	707
	Zdiby	Praha	678
	Haviřov	Ostrava	655
	Kuřim	Brno	597
	Hostivice	Praha	595
	Jirkov	Chomutov	577

12.3 Další charakteristiky vyjížďky a dojížďky do zaměstnání a škol

Mezi další charakteristiky vyjížďky a dojížďky do zaměstnání a do škol patří frekvence vyjížďky a dopravní prostředek využívaný pro cestu do zaměstnání nebo školy. V podkapitole jsou v části věnované dopravnímu prostředku analyzovány pouze hlavní dopravní prostředky využívané pro cestu do školy nebo zaměstnání, tedy prostředky využívané k nejdelsí části cesty.

Frekvenci vyjížďky do práce obecně charakterizuje vysoký podíl denní vyjížďky, tedy osob, které do práce vyjíždí alespoň pětkrát týdně. Celkem se jednalo o více než 2,6 milionu osob, tedy 71,5 % osob vyjíždějících do zaměstnání. Osob, které do práce vyjíždí jedenkrát až čtyřikrát týdně, bylo téměř 600 tisíc. Nezjištěnost frekvence vyjížďky do práce byla poměrně nízká a dosahovala 6,3 % vyjíždějících osob. Kombinace typu vyjížďky a frekvence ukazuje na stoupající význam méně pravidelné nedenní vyjížďky u mimoobecní vyjížďky do jiného kraje nebo do zahraničí a s tím související pokles významu denní vyjížďky. V případě vyjížďky do jiného kraje dosahoval podíl osob vyjíždějících alespoň pětkrát týdně na celkovém počtu vyjíždějících 55,5 % a u vyjížďky do zahraničí pouze 46,2 %. Platí tedy, že především u vyjížďky na nejdelsí vzdálenosti, volí vyjíždějící osoby formu méně pravidelné vyjížďky do práce.

Tab. 12.12 Vyjíždějící do zaměstnání podle místa pracoviště a frekvence vyjížďky

	5 x týdně a častěji	1x – 4x týdně	Pravidelně, ale méně než 1x týdně	Nepravidelně	Z jiného místa než z obvyklého bydliště	Nezjištěno
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	2 603 661	596 935	23 060	168 800	19 665	230 523
Podle typu vyjížďky:						
na jiné adrese v obci	1 097 510	249 281	6 293	58 763	1 522	125 652
v jiné obci okresu	877 480	130 971	2 824	41 390	785	57 123
v jiném okrese kraje	354 691	82 978	2 333	22 573	1 415	22 889
v jiném kraji	239 708	119 056	7 061	33 982	7 951	24 215
v zahraničí	34 272	14 649	4 549	12 092	7 992	644

Zásadním rozdílem mezi frekvencí vyjížďky do práce a do školy je vysoká míra nezjištěnosti frekvence vyjížďky do školy, která dosahovala 35,1 % vyjíždějících. Takto vysoká míra nezjištěnosti snižuje vypovídací hodnotu dat a je nutné ji zohlednit při analýze frekvence vyjížďky do školy. Dominance osob vyjíždějících alespoň pětkrát týdně byla u vyjížďky do školy výraznější než v případě vyjížďky do práce a představovala 86,9 % vyjíždějících do školy se zjištěnou frekvencí vyjížďky. Více než 72 tisíc osob vyjíždělo do školy jedenkrát až čtyřikrát týdně. Stejně jako v případě vyjížďky do práce se i u vyjížďky do školy zvyšuje význam méně pravidelné nedenní frekvence vyjížďky u mimoobecní vyjížďky na delší vzdálenosti. V případě vyjížďky do jiného okresu v rámci kraje dosahoval podíl osob vyjíždějících alespoň pětkrát týdně na celkovém počtu osob se zjištěnou frekvencí vyjížďky 74,3 %. U osob vyjíždějících do jiného kraje tento podíl dále klesl na 46,3 %.

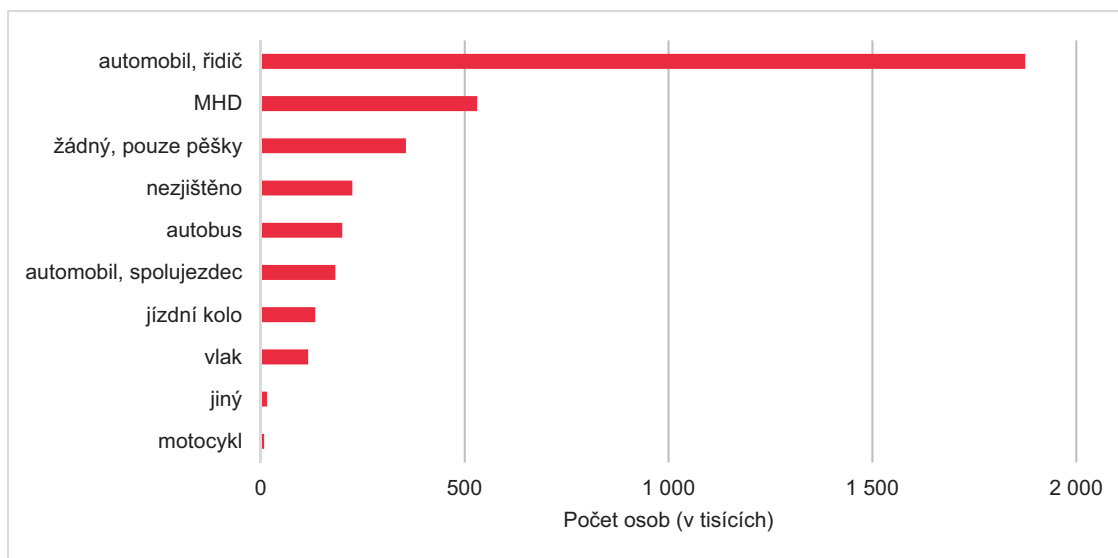
Tab. 12.13 Vyjíždějící do škol podle místa školy a frekvence vyjížďky

	5 x týdně a častěji	1x – 4x týdně	Pravidelně, ale méně než 1x týdně	Nepravidelně	Z jiného místa než z obvyklého bydliště	Nezjištěno
Vyjíždějící do školy celkem	807 336	72 429	8 625	22 778	17 342	502 389
Podle typu vyjížďky:						
na jiné adrese v obci	427 686	15 481	996	4 915	811	421 179
v jiné obci okresu	253 330	5 708	737	3 497	762	47 474
v jiném okrese kraje	74 332	17 637	1 372	3 395	3 348	14 779
v jiném kraji	49 424	32 947	5 345	9 673	9 466	18 766
v zahraničí	2 564	656	175	1 298	2 955	191

Nejčastěji využívaným dopravním prostředkem pro cestu do práce je automobil řízený vyjíždějí osobou. Tento dopravní prostředek používalo téměř 1,9 milionu osob, celkem se jedná o 51,4 % vyjíždějí do práce. Více než 530 tisíc osob (14,6 % vyjíždějí do práce) používalo pro cestu do práce městskou hromadnou dopravu a více než 350 tisíc osob (9,8 % vyjíždějí do práce) do práce chodilo pěšky. Ostatní dopravní prostředky používalo méně než 200 tisíc osob. Nejistota dopravního prostředku používaného pro cestu do práce byla poměrně nízká a dosahovala 6,1 % vyjíždějí osob.

Chůze je nejčastěji spojována s cestou do práce v rámci obce. Pěšky do práce mimo obec obvyklého pobytu chodilo pouze 20 340 osob, zatímco v rámci obce více než 335 tisíc osob. Podobně i městská hromadná doprava je využívána především pro cesty do práce v rámci obce. Celkem při cestě do práce v rámci obce využívalo městskou hromadnou dopravu více než 435 tisíc osob. Automobil řízený vyjíždějí osobou byl pro cestu do práce ve velké míře používán ve všech typech vyjíždějí. Nejvýznamnějšího relativního postavení dosahoval v případě vyjíždějí do zahraničí (87,6 % vyjíždějí osob), vyjíždějí do jiné obce v rámci okresu (75,8 % vyjíždějí osob) a vyjíždějí do jiného okresu v rámci kraje (74,1 % vyjíždějí osob). Autobus byl nejčastěji používán pro cesty do jiné obce v rámci okresu (více než 110 000 osob, což představuje 11,1 % vyjíždějí osob). Vlák byl jako dopravní prostředek pro cestu do práce používán především při vyjíždějí do jiného kraje nebo jiného okresu, u ostatních typů vyjíždějí byl jeho význam velmi nízký.

Graf 12.1 Vyjíždějí do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku

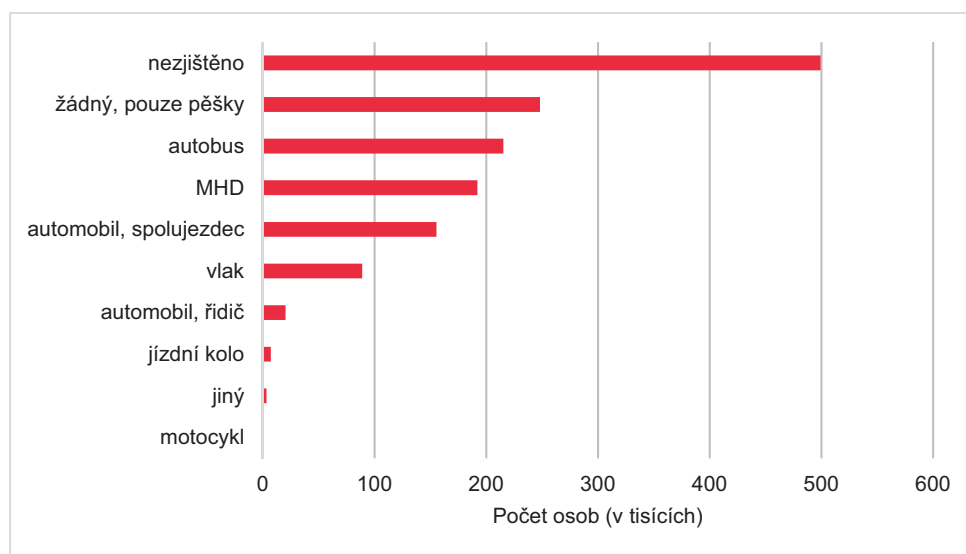
Tab. 12.14 Vyjíždějí do zaměstnání podle místa pracoviště a vybraných hlavních dopravních prostředků

	Automobil, řidič	MHD	Žádný, pouze pěšky	Autobus	Vlák	Nezjištěno
Vyjíždějí do zaměstnání celkem	1 874 806	530 890	356 109	199 755	116 155	224 508
Podle typu vyjíždějí:						
na jiné adrese v obci	476 991	435 225	335 769	15 200	4 380	125 074
v jiné obci okresu	751 853	34 414	12 042	110 442	25 420	57 401
v jiném okrese kraje	333 350	18 343	1 873	39 741	33 514	23 303
v jiném kraji	256 577	40 974	3 381	33 632	51 034	18 353
v zahraničí	56 035	1 934	3 044	740	1 807	377

Podobně jako u frekvence vyjížďky do školy, je i u dopravního prostředku používaného k cestě do školy zásadním problémem vysoká míra nezjištěnosti. Ta dosahovala 34,9 % vyjíždějících do školy, celkem se jednalo o téměř 500 tisíc osob. Na rozdíl od vyjížďky do práce, kde jednoznačně dominuje automobil, u vyjížďky do škol nelze identifikovat jeden dominantní dopravní prostředek. Nejvíce žáků a studentů chodilo do školy pěšky, celkem se však jednalo pouze o 26,7 % vyjíždějících do školy se zjištěným dopravním prostředkem. Mezi další často používané dopravní prostředky pro cestu do školy patřil autobus (23,1 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem), městská hromadná doprava (20,6 %) a automobil řízený jinou než vyjíždějící osobou (16,7 %).

Kombinace dopravního prostředku použitého k cestě do školy a typu vyjížďky vykazuje podobné souvislosti jako v případě vyjížďky do práce. Chůze je primárně spojována s vnitroobecní vyjížďkou, u ostatních typů vyjížďky je její význam výrazně nižší. Pěšky do školy mimo obec obvyklého pobytu chodilo pouze 12 418 osob, zatímco více než 235 tisíc osob chodilo pěšky do školy v rámci obce obvyklého pobytu. Městská hromadná doprava byla také nejvýznamnější v případě vnitroobecní vyjížďky, kde představovala 28,7 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem. Autobus byl využíván především pro cestu do školy v jiné obci okresu. U tohoto typu vyjížďky do školy autobus představoval 53,6 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem. Vlák byl významným dopravním prostředkem pro cestu do školy v jiném kraji, kde ho využívalo 39,1 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem, a cestu do jiného okresu kraje (31,8 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem). Automobil řízený jinou než vyjíždějící osobou byl dopravním prostředkem využívaným napříč všemi typy vyjížďky do školy.

Graf 12.2 Vyjíždějící do škol podle hlavního dopravního prostředku

Tab. 12.15 Vyjíždějící do škol podle místa školy a vybraných hlavních dopravních prostředků

	Automobil, spolujezdec	MHD	Žádný, pouze pěšky	Autobus	Vlák	Nezjištěno
Vyjíždějící do škol celkem	155 409	192 188	248 120	215 399	89 033	499 187
Podle typu vyjížďky:						
na jiné adrese v obci	61 046	126 778	235 702	17 326	1 184	419 098
v jiné obci okresu	67 227	29 772	4 243	137 761	17 837	46 687
v jiném okresu kraje	13 658	12 522	1 838	36 193	29 877	14 992
v jiném kraji	12 406	21 896	3 829	23 508	39 563	18 227
v zahraničí	1 072	1 220	2 508	611	572	183

13. Domácnosti

Sčítání lidu je jediným zdrojem dat, který umožňuje získat údaje o velikosti a struktuře rodin a domácností v nejmenším územním detailu, navíc v kombinaci s charakteristikami osob a bydlení. V tomto aspektu je sčítání lidu zcela nenahraditelné.

Přestože se již na počátku minulého století objevují snahy o zjištění počtu domácností, teprve ve sčítání v roce 1930 byl poprvé odvozován typ domácnosti a další její charakteristiky. Významný posun v metodice představoval koncept tzv. cenzové domácnosti, která mezi roky 1961 až 2001 představovala základní skladební jednotku domácností. Díky vývoji nových technologií a také platnosti nařízení EU se základní jednotkou ve sčítání lidu v roce 2011 stala hospodařící domácnost, do které byly osoby nově zařazovány na základě obvyklého pobytu, nikoli trvalého pobytu. Sčítání 2021 v tomto konceptu dále pokračovalo, čímž mohla být zajištěna co nejvyšší míra srovnatelnosti dat.

13.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

V roce 2021 byly stejně jako v roce 2011 údaje o domácnostech zpracovány podle zápisů příbuzenských a jiných vztahů na sčítacím formuláři, které však byly významně doplněny o informace o příbuzenských vztazích²³ z administrativních zdrojů ministerstva vnitra.

Na rozdíl od sčítání lidu 2011, kdy byla deklarace osob na sčítacím formuláři zúžena na vztah osob k jedné referenční osobě (uvedené na prvním řádku), Sčítání 2021 přišlo s novinkou, která pozitivním způsobem ovlivnila kvalitu dat. Díky společnému formuláři pro celou domácnost mohl být využit koncept zjišťování vzájemných vztahů všech společně bydlících osob mezi sebou, tzv. úplné matice vztahů. To přineslo možnost efektivnějšího zpracování dat a poskytlo spolehlivější výsledky.

V porovnání s přelomovým způsobem zjišťování domácností byla metodika domácností velmi podobná metodice použité ve sčítání 2011 a výsledky jsou proto až na drobné výjimky zcela srovnatelné. Domácnosti byly opět definovány jako soubor osob se stejným místem obvyklého pobytu, žijící společně v jednom bytě nebo jiném obydlí (bytová domácnost). Základní jednotkou domácností zůstala hospodařící domácnost, která je tvořena společně hospodařícími osobami tj. hradícími společně výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. Zjišťovány byly i nadále hospodařící domácnosti žijící v bytech, mimo byty a také údaje za rodinné domácnosti bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních, přičemž jednotlivé osoby žijící v zařízení a bezdomovci domácnost netvořily.

Zachováno bylo základní členění hospodařících domácností podle typu:

- Domácnost rodinná tvořená 1 úplnou rodinou - zahrnuje manželský pár, neformální soužití druhá a družky - tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví - tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí
- Domácnost rodinná tvořená 1 neúplnou rodinou - jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem
- Domácnost rodinná tvořená 2 a více rodinami
- Domácnost nerodinná vícečlenná - dvě nebo více osob příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které tvoří rodinnou domácnost; mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče s vnoučaty (kromě prarodičů tvořících pár - úplnou rodinu)
- Domácnost jednotlivce

Nezměněná zůstala také definice závislého dítěte, což je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, jejíž postavení v domácnosti je „dítě“, není zahrnuta mezi pracovní sílu a zároveň je ve věku 0–25 let.

Čím se metodika domácností oproti sčítání 2011 nepatrně odlišuje, je metodika zařazování domácností prarodičů s vnoučaty v rámci typů domácností. Zatímco v roce 2011 byly všechny domácnosti prarodičů s vnoučaty zařazeny do vícečlenných nerodinných domácností, v posledním sčítání byly rodiny dvou

²³ Mezi vztahy využitě z administrativních zdrojů dat patřilo: manželé, partnerství, rodič-dítě a odvozeně pak prarodič-vnuk. V roce 2011 byly příbuzenské vztahy z administrativních zdrojů dat využity jen v některých případech.

prarodičů s vnoučaty zařazeny do rodinných domácností jako úplná rodina s dalšími osobami. Domácnost jednoho prarodiče s vnoučetem zůstala mezi vícečlennými nerodinnými domácnostmi.

Sčítáním 2021 se přestává také používat pojem „osoba v čele domácnosti“²⁴. Jedná se však jen o terminologickou změnu, většina kombinačních třídění i srovnatelnost dat zůstává zachována. Místo osoby v čele jsou tabulky tříděny podle věku muže v párech různého pohlaví, případně podle věku starší osoby v párech stejného pohlaví. Pro zjednodušení se v analýzách používá pojem referenční osoba.

Jak již bylo uvedeno na začátku, srovnatelnost dat je nejvíce ovlivněna způsobem zjišťování domácností, který spolu s větší mírou využití administrativních zdrojů dat zásadním způsobem přispěl k vyšší kvalitě dat. Podařilo se tak například zredukovat počet nerodinných vícečlenných domácností z roku 2011, který byl tehdejší způsobem sběru a zpracování dat nadhodnocen. Stejně tak bylo možné snížit počet osob v postavení „další osoba v domácnosti“, jejichž počet byl v minulém sčítání nadhodnocen z důvodu méně intenzivního využití rodinných vazeb z administrativních zdrojů dat.

13.2 Bytové domácnosti

K 26. 3. 2021 bylo v České republice 4 480 139 bytových domácností, oproti roku 1991 jejich počet vzrostl o 21 %. Během 30 let se i podstatně změnila struktura bytových domácností. Domácnosti jsou menší a častěji tvořené jen jednou hospodařící domácností, než tomu bylo dříve.

Téměř 97 % bytových domácností bylo v roce 2021 tvořeno samostatně bydlící hospodařící domácností (v roce 2011 to bylo více než 95 %). Pouze ve 144 tisících bytových domácnostech žily 2 a více hospodařící domácnosti, což představuje pokles o téměř 50 tisíc ve srovnání s rokem 2011.

Spolubydlení dvou hospodařících domácností bylo nejčastější v rodinných domech, které to svým charakterem nejlépe umožňují. Konkrétně tedy v 5 % bytových domácností v rodinných domech žilo pohromadě 2 a více hospodařících domácností.

Bytové i hospodařící domácnosti se v průběhu let zmenšují. Jak je patrné z tabulky níže, velikost bytové domácnosti se zmenšila o 0,5 člena mezi roky 1991 a 2021. Tento trend je nejvíce ovlivněn intenzivním dlouhodobým nárůstem počtu i podílu domácností s jednou osobou. Takových bytových domácností byla v roce 2021 zjištěna více než jedna třetina.

Tab. 13.1 Složení bytových domácností podle počtu členů v letech 1991–2021

Rok sčítání	Bytové domácnosti celkem	v tom podle počtu členů (v %)					Průměrný počet členů
		1	2	3	4	5+	
1991	3 705 681	22,7	26,0	18,5	22,3	10,5	2,76
2001	3 827 678	25,0	27,4	19,4	19,5	8,6	2,64
2011	4 104 635	29,6	29,5	18,0	15,3	7,6	2,47
2021	4 480 139	35,7	29,9	15,6	13,4	5,4	2,26

13.3 Hospodařící domácnosti

Stejně jako počet bytových domácností roste dlouhodobě také počet hospodařících domácností. Za posledních 30 let stoupl o 21 % na 4 813 103 v roce 2021, přičemž největší absolutní i relativní přírůstek byl zaznamenán během posledního desetiletí (viz tab. 13.2).

²⁴ Tou byl ve sčítání 2011 stanoven muž v párech opačného pohlaví a starší osoba v párech stejného pohlaví, v neúplné rodině rodič.

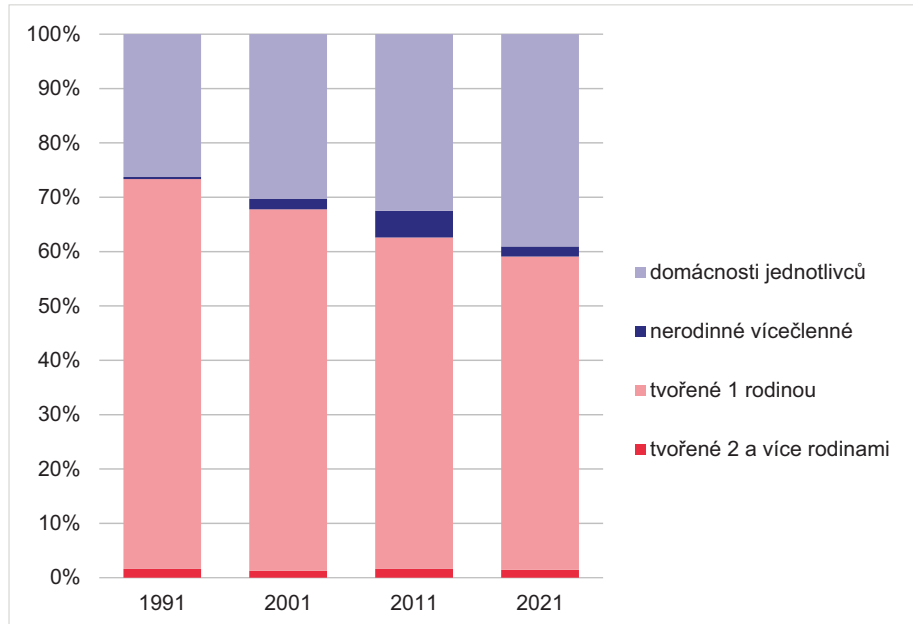
Tab. 13.2 Struktura hospodařících domácností v letech 1991–2021

Typy domácností	1991	2001	2011	2021	Index ^{**}) 2021/2011
Hospodařící domácnosti celkem	3 983 858	4 216 085	4 375 122	4 813 103	1,10
v tom:					
rodinné domácnosti	2 922 173	2 856 630	2 737 561	2 844 045	1,04
tvořené 1 rodinou	2 856 608	2 803 340	2 667 867	2 773 930	1,04
tvořené 2 a více rodinami	65 565 ^{*)}	53 290 ^{*)}	69 694	70 115	1,01
nerodinné domácnosti	1 061 685	1 359 455	1 637 561	1 969 058	1,20
domácnosti jednotlivců	1 047 221	1 276 176	1 422 147	1 880 336	1,32
nerodinné vícečlenné	14 464	83 279	215 414	88 722	0,41

^{*)} V roce 1991 a 2001 se jedná o počet hospodařících domácností tvořených 2 a více cenovými domácnostmi, nikoli pouze 2 a více rodinami.

^{**)} Index vypovídá o vztahu počtu domácností v roce 2021 vzhledem k počtu domácností v roce 2011.

Nejvyššího absolutního nárůstu dosáhly domácnosti jednotlivců, jejichž počet se zvýšil o 80 % od roku 1991 (o více než 800 tisíc v absolutních hodnotách). Domácnosti jednotlivců byly hlavním přispěvatelem k nárůstu počtu domácností a výrazným způsobem přispěly k proměně struktury hospodařících domácností (viz graf 13.1). Zatímco v roce 1991 více jak 73 % domácností představovaly domácnosti rodinné, o 30 let později jejich podíl v rámci hospodařících domácností klesl na 59 %, přestože se jejich absolutní úbytek rovnal pouze 76 tisícům domácností. Oproti tomu podíl domácností jednotlivců vzrostl z čtvrtiny na téměř 40 % všech domácností.

Graf 13.1 Vývoj struktury hospodařících domácností v letech 1991–2021 (v %)

Nárůst počtu i podílu jednočlenných domácností výrazně ovlivňuje i zmenšování hospodařících domácností. Zatímco v roce 1991 byla průměrná velikost hospodařících domácností 2,58 osob, v roce 2021 průměrně v hospodařících domácnosti žilo jen 2,15 osob.

13.4 Rodinné domácnosti

Více než 75 % všech osob žije v rodinných hospodařících domácnostech, přitom téměř dvě třetiny z nich v úplných rodinách. Hospodařící domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou tvořily v roce 2021 téměř 80 % všech rodinných domácností, domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou 18 % a početnější rodiny představovaly více jak 2 % všech rodinných domácností.

Tab. 13.3 Struktura rodinných hospodařících domácností v letech 1991–2021

Typ hospodařící domácnosti	1991	2001	2011	2021
Rodinné hospodařící domácnosti	2 922 173	2 856 630	2 737 561	2 844 045
v tom:				
tvořené 1 úplnou rodinou	2 440 492	2 260 497	2 097 031	2 265 340
manželské páry	2 356 647	2 138 836	1 857 997	1 748 068
faktická manželství	83 845	121 661	234 346	509 535
registrovaná partnerství	-	-	632	1 964
faktická partnerství	-	-	4 056	5 773
tvořené 1 neúplnou rodinou	416 116	542 843	570 836	508 590
2 a více rodin	65 565 ^{*)}	53 290 ^{*)}	69 694	70 115

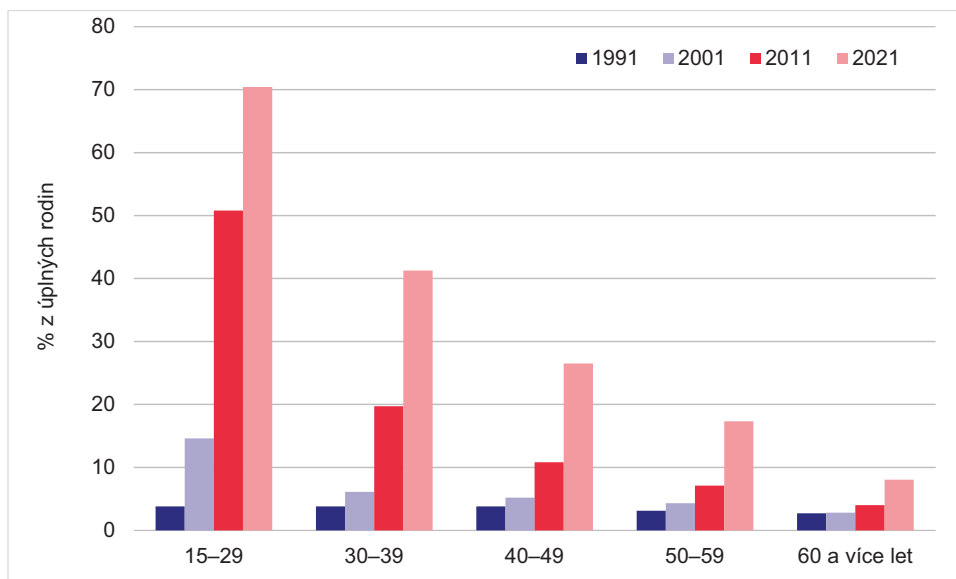
^{*)} V roce 1991 a 2001 se jedná o počet hospodařících domácností tvořených 2+ cenzovými domácnostmi, nikoli pouze 2+ rodinami.

Počty rodinných hospodařících domácností včetně počtu úplných rodin se po dlouhodobém poklesu trvajícím několik desetiletí vrátily na úroveň hodnot roku 2001. Důvodem jsou především prohlubující se strukturální změny úplných rodin a také generační posuny. Zatímco sezdané páry zaznamenávají dlouhodobý trvalý pokles, nesezdaná soužití nabývají každým desetiletím na významu, jak v absolutních, tak v relativních hodnotách a stávají se výraznou složkou úplných rodin, která významně ovlivňuje i celkovou trendovou křivku. Oproti roku 1991 se počet nesezdaných soužití zvýšil šestkrát.

Absolutní počty nesezdaných soužití vzrostly napříč všemi věkovými skupinami. Nejvýraznější nárůst podílu nesezdaných soužití v rámci úplných rodin byl však zaznamenán v nejnižších věkových skupinách, a to téměř devatenáctkrát (viz graf 13.2). V roce 2021 bylo zjištěno, že 70 % domácností s jednou úplnou rodinou, kde je referenční osoba²⁵ ve věku 15–29 let, bylo tvořeno nesezdaným soužitím. Nicméně i ve věku 50 let byla každá pátá domácnost s jednou úplnou rodinou tvořená nesezdaným soužitím.

²⁵ Tou je v nesezdaných soužitích definován pro srovnatelnost muž v páru různého pohlaví anebo starší osoba v páru stejného pohlaví.

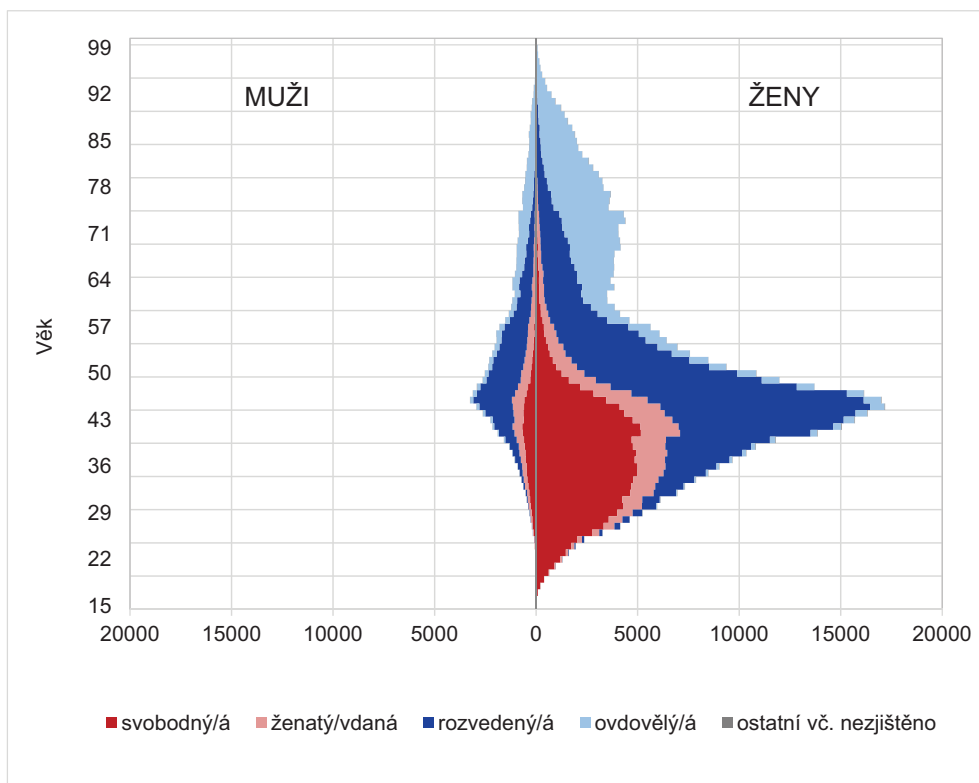
Graf 13.2 Zastoupení nesezdaných soužití v rámci úplných rodin podle věku^{*)}, 1991–2021

^{*)} Věk muže v páru různého pohlaví a věk starší osoby v páru stejného pohlaví

Také hospodařící domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou se zmenšují. V roce 2021 v hospodařící domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou žilo průměrně 2,94 osoby, což je o 0,11 osoby méně než při předchozím sčítání. Zmenšující se velikost domácnosti s jednou úplnou rodinou je ovlivněna především výrazně nižším počtem dalších osob žijících v domácnosti (jejich počet klesl oproti roku 2011 o více než polovinu), nikoli snižujícím se počtem závislých dětí v rodině. Počet závislých dětí v úplné rodině se zvýšil (o 0,06 dítěte od roku 2011), což kopíruje jak demografické trendy, tak souvisí s metodickými změnami mezi sčítáním 2011 a 2021. Průměrně žilo v roce 2021 v domácnosti s jednou úplnou rodinou 0,72 závislého dítěte.

Graf 13.3 Struktura HD tvořených 1 neúplnou rodinou podle věku a rodinného stavu rodiče

Neúplné rodiny jsou častěji se závislými dětmi než úplné rodiny. Průměrně v nich žilo v roce 2021 0,86 závislého dítěte. I celkový podíl domácností s jednou neúplnou rodinou se závislými dětmi se zvýšil z 52 % na 59 %, což souvisí s vyšším počtem narozených dětí v období mezi sčítáními. Zbýlých 41 % neúplných rodin je bez závislých dětí, tj. tvořeny staršími osobami.

Hospodařící domácnosti s 1 osamělou ženou s dětmi byly v roce 2021 5,6krát častější než neúplné rodiny osamělého muže. Nejčastější případ neúplné rodiny byla v roce 2021 stejně jako v roce 2011 rozvedená žena (36 % neúplných rodin). Svobodných žen bylo 23 %, ovdovělých 17 %.

Co se týče věku, dominantní věkovou skupinou osamělých rodičů byl střední věk (viz graf výše). Pětina všech neúplných rodin byla s rodičem ve věku 40–45 let.

13.5 Nerodinné domácnosti

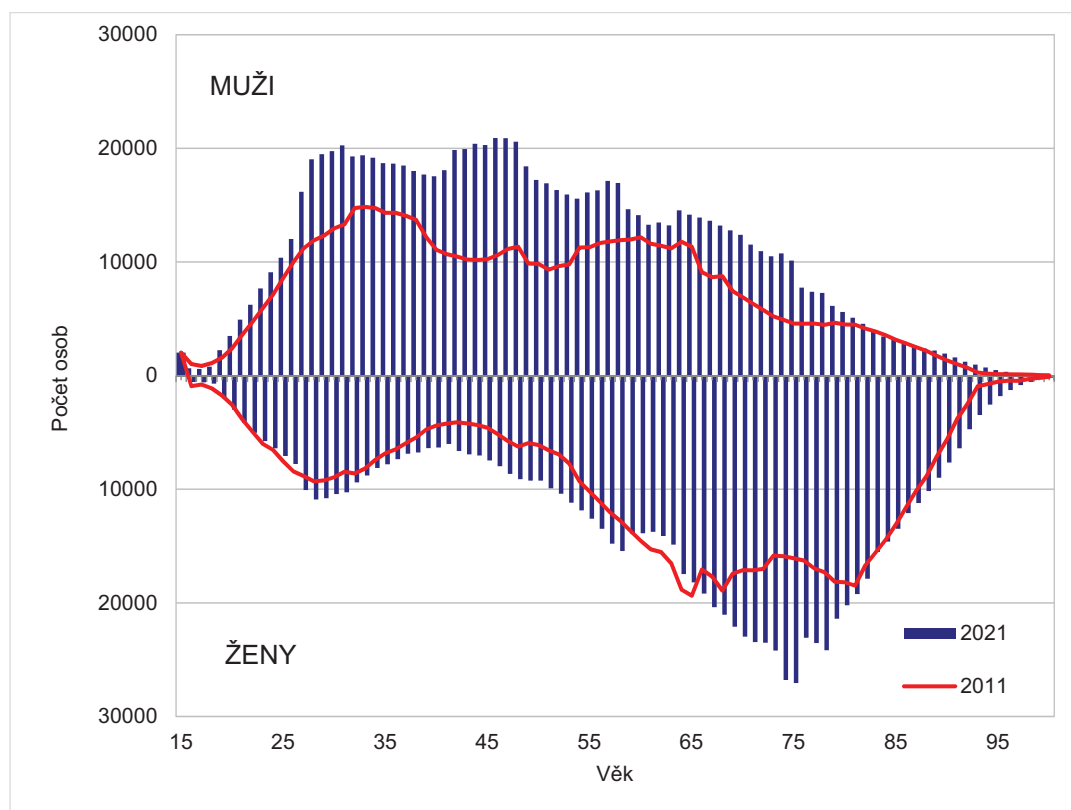
V roce 2021 bylo zjištěno 1 969 058 nerodinných hospodařících domácností, které tvořilo 1 880 336 domácností jednotlivců a 88 722 vícečlenných nerodinných domácností.

Domácnosti jednotlivců jsou nejdynamičtěji rostoucí typ domácností. Za posledních 30 let se počet domácností jednotlivců zvýšil o 80 %.

Přestože v celkovém počtu domácností jednotlivců převažují dlouhodobě ženy nad muži, jejich vzájemný poměr byl v roce 2021 již téměř vyrovnaný. Ženy převažují nad muži jen o necelých 8 tisíc osob. Také věková struktura domácností jednotlivců se významně liší podle pohlaví. Domácnosti jednotlivců žen jsou mnohem častěji zastoupeny ve věkových skupinách nad 60 let, oproti tomu domácnosti jednotlivců mužů jsou rovnoměrněji rozloženy s největší intenzitou ve věcích 33–46 let.

Oproti roku 2011 (viz graf 13.4) se zvýšil počet jednotlivců mužů o téměř 100 % kolem věku 45 let a 72 let. Počet jednotlivců žen narostl v podobných věkových skupinách jako muži o 50 %. Největší relativní nárůst byl zaznamenán u obou pohlaví ve věku 90 a více let.

Graf 13.4 Domácnosti jednotlivce podle věku v letech 2011 a 2021

13.6 Způsob bydlení hospodařících domácností

Ve Sčítání 2021 byly kvantifikovány hospodařící domácnosti žijící v bytech, mimo byty a rodinné domácnosti bydlící v zařízeních. V hromadných ubytovacích zařízeních byly zjišťovány i vícečlenné nerodinné domácnosti - prarodič/e s vnoučaty.

Téměř všechny hospodařící domácnosti (96 %) bydlely v bytech. Bydlení ve vlastním domě nebo v bytě v osobním vlastnictví využívaly nejčastěji manželské páry a domácnosti tvořené 2 a více rodinami (bydlí tak tři čtvrtiny z nich). Naopak nejméně často takto žily vícečlenné nerodinné domácnosti (pouze 40 %), které nejčastěji bydlely v nájemním bytě.

Charakter bydlení je přirozeně závislý na věku osob. Zatímco domácnosti s referenční osobou mladšího věku bydlely spíše v nájemních bytech, se zvyšujícím se věkem roste i podíl domácností ve vlastním domě či v bytě. Maximum bylo zjištěno ve věku 60–70 let, kdy podíl domácností ve vlastním domě či bytě dosahoval více jak 80 % domácností.

Úplné rodiny žily zpravidla ve větších bytech než rodiny neúplné, byty s menším počtem místností byly obývány většinou jednotlivci.

K 26. 3. 2021 bylo sečteno na území České republiky téměř 165 tisíc hospodařících domácností mimo byty, od roku 2011 tato kategorie narostla více než třikrát. Důvodem tak velké změny je růst kategorie nouzové či nezkolaudované obydlí, do kterého jsou zahrnuty i osoby s bydlištěm na ohlašovně pobytu.

Nejčastěji mimo byty žili jednotlivci (téměř 7 %), přičemž všechny ostatní typy domácností tímto způsobem žily pouze v 1 až 3 % případů.

Rodinných hospodařících domácností žijících v zařízeních bylo v roce 2021 zjištěno o 7 tisíc více než v roce 2011, a to 10 250. Dvě třetiny z nich jsou domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou, více než čtvrtinu domácností žijících v zařízení představovaly osamělé matky se závislými dětmi.

13.7 Územní rozdíly ve struktuře hospodařících domácností

Stejně jako v předchozích sčítáních byly zjištěny výrazné regionální rozdíly ve struktuře i velikosti hospodařících domácností. Více než cokoli jiného je důležitá pozice velkoměst, nejvíce Prahy, která strukturou domácností zcela vybočuje. Byl zde zjištěn nejvyšší podíl domácností jednotlivců (téměř 47 %), nejnižší podíl domácností tvořených 2 a více rodinami, i úplných a neúplných rodin bez závislých dětí a dominantní postavení má Hlavní město Praha i v zastoupení nesezdaných soužití. Téměř třetina domácností tvořených jednou úplnou rodinou je v Praze tvořena nesezdanými soužitími.

Vedle velikostních skupin obcí, které zcela jednoznačně ovlivňují složení i velikost domácností, je stále jasně patrný rozdíl mezi západem/severozápadem na straně jedné a pomezím Čech a Moravy až východem země na straně druhé. Zatímco v strukturálně postižených regionech (těžba a těžký průmysl) na západě a severozápadě Česka (Karlovarský a Ústecký kraj) byl zaznamenán po Praze nejvyšší podíl nesezdaných soužití i domácností jednotlivců a nejnižší podíl úplných rodin, kraj Vysočina a Zlínský kraj zaznamenal přesně opačné hodnoty. Na Vysočině byl zjištěn zcela nejvyšší podíl domácností s 2 a více rodinami, úplných rodin a nejnižší podíl jednotlivců a nesezdaných soužití. Jedná se o ekonomicky slabší regiony s horší dopravní dostupností i vybaveností a vysokou mírou preferencí tradičních rodinných hodnot, které jsou právě na opačném konci žebříčku zmíněných strukturálně postižených regionů s vyšší nezaměstnaností a nižší vzdělaností.

Tab. 13.4 Složení hospodařících domácností v krajích (v %)

Kraj	Podíly z celkového počtu hospodařících domácností						Podíl nesezdaných soužití z počtu HD tvořených 1 úplnou rodinou
	tvořené 1 rodinou				tvořené 2 a více rodinami	domácnosti jednotlivců	
	úplné rodiny		neúplné rodiny				
	bez závislých dětí	se závislými dětmi	bez závislých dětí	se závislými dětmi			
ČR celkem	27,0	20,2	4,3	6,3	1,5	39,1	22,7
v tom:							
Hlavní město Praha	22,3	17,5	3,7	5,9	0,7	46,9	31,1
Středočeský kraj	27,0	23,7	4,3	6,5	1,7	35,2	23,2
Jihočeský kraj	28,2	20,5	4,4	6,3	1,6	37,6	20,4
Plzeňský kraj	28,2	20,0	4,2	5,9	1,4	38,6	23,4
Karlovarský kraj	25,1	17,2	4,1	7,2	1,2	43,7	26,6
Ústecký kraj	25,3	18,2	3,9	7,7	1,2	42,3	26,1
Liberecký kraj	26,5	19,9	4,0	6,8	1,3	39,9	24,6
Královéhradecký kraj	28,6	20,1	4,2	6,1	1,5	38,0	21,2
Pardubický kraj	29,2	21,6	4,3	5,9	1,6	35,9	20,1
Kraj Vysočina	31,2	21,9	4,7	5,3	2,2	33,5	16,4
Jihomoravský kraj	27,5	21,0	4,7	5,9	1,9	36,9	21,4
Olomoucký kraj	28,3	20,4	4,5	6,3	1,5	37,5	20,5
Zlínský kraj	29,3	21,3	5,2	5,6	1,9	35,3	17,1
Moravskoslezský kraj	27,5	19,1	4,2	6,6	1,3	39,9	20,9

14. Domovní fond

14.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

Na rozdíl od údajů za obyvatelstvo a byty, které byly zjišťovány převážně prostřednictvím dotazníku přímo od respondentů, byly hodnoty za domy až na některé výjimky získávány z dostupných registrů a informačních systémů veřejné správy. Právě zrušení formuláře s otázkami za dům bylo jedním z inovativních opatření sčítání 2021, které mělo za cíl snížit administrativní zátěž kladenou na občany v souvislosti s tímto povinným statistickým zjišťováním.

Konstitučním administrativním zdrojem dat za budovy byl *registr územních identifikací, adres a nemovitostí* (RÚIAN) spadající do soustavy základních registrů veřejné správy a *registr sčítacích obvodů a budov* (RSO) spadající do soustavy statistických registrů vedených Českým statistickým úřadem. Tyto celoplošné zdroje byly využity pro zjištění početnosti domovního fondu i většiny technickoekonomických atributů domů. Jako doplňkový či kontrolní zdroj pro odvození počtu bytů či vybavení domu výtahem byla využita například i *databáze dodacích míst České pošty*. Pro zjištění vlastnické struktury domovního fondu byla převzata data o vlastnících nemovitostí z *katastru nemovitostí* coby jediného zdroje.

Ještě před vytěžením těchto zdrojů pro zpracování výsledků za domy probíhalo rozsáhlé ověřování podezřelých či došetřování chybějících údajů v rámci tzv. územní přípravy sčítání. Vedle pracovníků ČSÚ se na ověřování a aktualizaci informací o budovách v registrech podílely vybrané obecní a stavební úřady či vlastníci bytových domů z řad bytových družstev a ostatních právnických subjektů.

Bezprecedentní využití administrativních zdrojů dat při zpracování výsledků za domy při Sčítání 2021 může mít nepochybně vliv i na jejich srovnatelnost s předchozími cenzy, jejichž výsledky vycházely čistě z deklaratorního sdělení od vlastníků či správců domů. Na druhou stranu je potřeba mít na zřeteli, že většina obsažených údajů za domy v použitých administrativních zdrojích dat byla získána právě při sčítáních 2011 a 2001, pokud nebyla dodatečně aktualizována z důvodu jejich změny či opravy. I proto lze předpokládat, že srovnatelnost výsledků mezi posledními dvěma sčítáními bude navzdory odlišnému zdroji jejich zjišťování na vysoké úrovni.

Z metodického hlediska zůstal u většiny ukazatelů způsob jejich vymezení ve srovnání s minulým cenzem neměnný. To platí jak pro vymezení domovního fondu, resp. určení jeho počtu, tak i jeho obydlivosti, která byla stejně jako ve Sčítání 2011 odvozena od počtu obvykle bydlících osob. Nově však již u neobydlených domů nebyly zjišťovány důvody neobydlenosti. Odlišné obsahové vymezení lze registrovat v případě základních kategorií druhu domu. Při Sčítání 2021 byl pro rozlišení druhu domu na rodinný dům nebo bytový dům určující počet bytů v kombinaci s jejich převažujícím způsobem využití a již se nepřihlíželo k počtu nadzemních podlaží jako v SLDB 2011. Za rodinné domy tak byly považovány všechny domy s převažujícím využitím k individuálnímu bydlení s nejvýše 3 byty. Dle metodiky SLDB 2011 však spadaly pod bytové domy i současné rodinné domy, pokud měly více než 2 nadzemní podlaží a podkroví.

Ve vlastnické struktuře domů došlo ve Sčítání 2021 k metodickému upřesnění vymezení kategorie „Kombinace vlastníků“, která zahrnuje pouze případy spoluvlastnictví domu více vlastníky různého typu, kteří zároveň nejsou v katastru nemovitostí uvedeni jako vlastníci jednotek (např. fyzické a jiné právní osoby, obce a bytového družstva apod.). Oproti Sčítání 2011 došlo k výraznému propadu zastoupení této položky, jelikož v metodických vysvětlivkách pro respondenty tehdy podmínka zápisu vlastníků v katastru nemovitostí jen na úrovni domu uvedena nebyla, a proto sem byla z jejich strany zařazena i část domů spadající nyní do kategorie „Spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)“. Skutečnost, že vlastnická struktura domů nebyla poprvé v historii sčítání zjišťována přímo od respondentů, ale byla odvozena z údajů evidovaných v katastru nemovitostí, sice může do určité míry ovlivnit historickou srovnatelnost výsledků, ale zároveň by měla přispět k jejich zpřesnění a zkvalitnění.

Ve výsledcích o zavedení vodovodu do domu přibyla navíc ve Sčítání 2021 oproti předchozímu sčítání kategorie pro domy se zavedeným vodovodem jak z veřejné sítě, tak i ze soukromého zdroje vody. Způsob vytápění domu byl oproti SLDB 2011 omezen na zjišťování výskytu a typu ústředního topení v domě a již nebyl rozlišován zdroj energie u kotelny v domě. Ve výsledcích tohoto atributu za domy se rovněž odrazily metodické změny ve vymezení některých kategorií způsobu vytápění za byty, z nichž byl způsob vytápění domů odvočován.

14.2 Vývoj domovního fondu v období 1991–2021

Do celkového počtu domů, tzv. domovního fondu, jsou ve výsledcích sčítání zahrnovány všechny domy určené k bydlení, tj. budovy, v nichž je alespoň jeden byt nebo jiné prostory určené k bydlení nebo dlouhodobějšímu ubytování, jako jsou různá ubytovací zařízení. K 26. 3. 2021 bylo na území Česka sečteno přes 2 317 tisíc domů, což bylo o 7,4 % více než v roce 2011. Od sčítání v roce 1991 se počet domů v Česku zvýšil o téměř 449 tisíc, což představuje nárůst skoro o čtvrtinu.

Nejpočetnější domovní fond ze všech krajů má dlouhodobě Středočeský kraj (téměř 399 tisíc, resp. 17,2 % všech domů v roce 2021), který od roku 1991 zaznamenal i zdaleka nejvyšší nárůst počtu domů ze všech krajů (+38,1 %). Na opačném konci žebříčku byl se 48 tisíci domy Karlovarský kraj, přestože v něm počet domů od roku 1991 rostl druhým nejrychlejším tempem (+29,5 %). V relativním vyjádření nejméně se za posledních 30 let zvýšil počet domů ve Zlínském kraji (+13,7 %).

Tab. 14.1 Vývoj domovního fondu podle obydlenosti a druhu domu mezi sčítáními 1991 a 2021

Obydlenost, druh domu	Rok sčítání				Index změny (v %)	
	1991	2001	2011	2021	$\frac{2021}{2011}$	$\frac{2021}{1991}$
Domy celkem	1 868 541	1 969 018	2 158 119	2 317 276	107,4	124,0
rodinné domy	1 605 227	1 732 077	1 901 126	2 065 723	108,7	128,7
bytové domy	228 566	196 874	214 760	209 614	97,6	91,7
ostatní budovy	34 748	40 067	42 233	41 939	99,3	120,7
Obydlené domy celkem	1 597 076	1 630 705	1 800 075	1 952 668	108,5	122,3
rodinné domy	1 352 221	1 406 806	1 554 794	1 709 845	110,0	126,4
bytové domy	223 640	195 270	211 252	207 540	98,2	92,8
ostatní budovy	21 215	28 629	34 029	35 283	103,7	166,3
Neobydlené domy celkem	271 465	338 313	358 044	364 608	101,8	134,3
rodinné domy	253 006	325 271	346 332	355 878	102,8	140,7
bytové domy	4 926	1 604	3 508	2 074	59,1	42,1
ostatní budovy	13 533	11 438	8 204	6 656	81,1	49,2

Z celkového domovního fondu v roce 2021 bylo necelých 1 953 tisíc domů obydlených (84,3 %) a téměř 365 tisíc domů neobydlených (15,7 %). Na 100 obydlených domů tak připadalo téměř 19 neobydlených. Zatímco nárůst obydlených domů za posledních 30 let činil 22,3 %, počet neobydlených domů se zvýšil dokonce o více než třetinu (34,3 %). Přesto počet obydlených domů od roku 1991 rostl výrazně rychlejším tempem než počet obyvatel (+2,2 %), což se pozitivně odrazilo v průměrném počtu obyvatel obývajících jeden obydlený dům. Při Sčítání 2021 připadalo na jeden obydlený dům v průměru 5,4 bydlících obyvatel, zatímco v roce 1991 to bylo ještě 6,5 obyvatel.

Mezikrajské srovnání domovního fondu podle jeho obydlenosti velmi úzce souvisí s druhovou skladbou domů a jejich rekreačním využitím. Nejvyšší podíl obydlených domů byl proto v roce 2021 zaznamenán v Hlavním městě Praze (92,5 %) a v Moravskoslezském kraji (90,1 %) s nadprůměrným zastoupením bytových domů vyznačujících se podstatně vyšší obydleností. Naopak relativně nejvíce neobydlených

domů vykazovaly Jihočeský kraj (23,7 %) a Kraj Vysočina (20,2 %) s převažujícím venkovským charakterem osídlení s nadprůměrným zastoupením rodinných domů a významným rekreačním potenciálem.

Ve skladbě domovního fondu podle druhu domu dominovaly rodinné domy (89,1 %), jejichž absolutní počet ve Sčítání 2021 poprvé v historii přesáhl hranici 2 milionů. Každý jedenáctý dům (9,0 %) připadal na bytové domy, kterých bylo téměř 210 tisíc. Nejmenší skupinu představovaly ostatní budovy (1,8 %), mezi něž se řadí zejména provozní budovy s byty a různá zařízení určená k bydlení či dlouhodobému ubytování (penziony a domovy pro seniory, dětské domovy, azylové domy a noclehárny, ubytovny apod.). Ve srovnání s rokem 1991 se počet rodinných domů zvýšil o více než 460 tisíc (+28,7 %), zatímco bytových domů ubylo o téměř 19 tisíc, což lze kromě metodické změny v definici bytových a rodinných domů do určité míry vysvětlit i možnou změnou účelu užívání některých bytových domů na provozní budovy s byty či domy nebytové využívané pro komerční účely.

14.3 Vlastnická struktura obydlených domů

V souvislosti s privatizací a restitucí významné části domovního a bytového fondu po roce 1989 došlo k dynamickým změnám v jeho vlastnické struktuře. Ty se dotýkaly především bytových domů, jelikož u rodinných domů bylo vlastnictví soukromou osobou hojně rozšířené i za minulého režimu. Za poslední tři dekády se i vlivem nárůstu zastoupení rodinných domů na úkor bytových domů zvýšil podíl obydlených domů, jejichž vlastníkem je fyzická osoba. Jestliže v roce 1991 vlastnily soukromé fyzické osoby 81,9 % obydlených domů s byty, tak při posledním sčítání tento podíl dosáhl již 88,3 %. Druhou nejčastější formou vlastnictví (7,4 %) bylo k 26. 3. 2021 „spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)“, které bylo zjištěno u 144 128 obydlených domů. Tento typ vlastnictví byl zastoupen převážně v bytových domech, u kterých se jednalo o vůbec nejčetnější kategorii (63,6 %). Naproti tomu podíl obydlených domů s byty ve vlastnictví obce a státu se ve srovnání s rokem 1991 snížil z 13,4 % na 1,6 %, u domů vlastněných bytovými družstvy pokleslo jejich zastoupení z 3,2 % na 0,7 %.

Tab. 14.2 Vývoj vlastnické struktury obydlených domů mezi sčítáními 1991 a 2021

Vlastník domu	1991		2001		2011		2021	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Obydlené domy celkem	1 597 076	100,0	1 630 705	100,0	1 800 075	100,0	1 952 668	100,0
fyzická osoba	1 308 286	81,9	1 397 924	86,2	1 499 512	85,1	1 716 302	88,3
obec, stát	213 961	13,4	79 066	4,9	48 948	2,8	31 443	1,6
bytové družstvo	51 835	3,2	41 808	2,6	31 509	1,8	13 230	0,7
družstvo založené za účelem privatizace domu	-	-	12 451	0,8	-	-	-	-
jiná právnická osoba	20 516	1,3	34 237	2,1	22 944	1,3	35 765	1,8
spoluvlastnictví vlastníků bytů	-	-	-	-	137 687	7,8	144 128	7,4
kombinace vlastníků	-	-	55 952	3,4	22 429	1,3	3 639	0,2
jiný typ vlastníka	2 224	0,1	972	0,1	-	-	-	-
nezjištěno	254	-	8 295	-	37 046	-	8 161	-

14.4 Stáří obydlených domů

Podle výsledků Sčítání 2021 bylo v desetiletém období od roku 2011 v Česku postaveno nebo zásadně zrekonstruováno 203 610 obydlených domů (10,9 %), což je zhruba o 51 tisíc domů méně než v předchozím období 2001–2011. Podíl obydlených domů postavených nebo zrekonstruovaných po roce 1991 ze všech obydlených domů se zjištěným obdobím výstavby nebo rekonstrukce dosáhl 33,7 %. Do období 1946–1990 bylo datováno období výstavby nebo rekonstrukce u 40,8 % všech

obydlených domů, u nichž se podařilo tento údaj zjistit. Obzvláště intenzivní výstavba nových domů probíhala v 70. letech, na které při posledním sčítání připadala plná třetina domů postavených nebo zrekonstruovaných v socialistickém období a jejich absolutní počet nebyl v nadcházejících dekádách nikdy překonán. Zhruba každý čtvrtý obydlý dům (25,4 %) v Česku pocházel podle výsledků Sčítání 2021 ještě z období před rokem 1946, přičemž ty z nejstarší sledované kategorie před rokem 1920 stále tvořily více než desetinu (10,5 %) obydlého domovního fondu. U více než 83 tisíc obydlých domů (4,3 %) se období výstavby nebo rekonstrukce nepodařilo z žádného dostupného zdroje zjistit.

Průměrné stáří obydlého domovního fondu při Sčítání 2021 bylo 51,9 roku, což znamenalo nárůst o 2,1 roku oproti předchozímu sčítání a dokonce o 5 let více ve srovnání s rokem 2001. Z hlediska struktury podle druhu domu byly rodinné domy (51,2 roku) průměrně o více než 7 let mladší než bytové domy (58,4 roku). Vývoj v posledních dvaceti letech naznačuje, že bytové domy stárnou podstatně rychleji než rodinné domy, neboť zatímco ještě při SLDB 2001 byly bytové domy s průměrným stářím 44,5 roku mladší než rodinné domy (47,1 roku), tak v roce 2011 se vzájemná relace stáří rodinných a bytových domů poprvé obrátila ve prospěch rodinných domů (49,3 roku oproti 52,4 roku), aby se při Sčítání 2021 tento trend ještě více prohloubil.

14.5 Obydlené domy podle počtu bytů a podlaží

Podle výsledků Sčítání 2021 měly dvě třetiny (66,7 %) všech obydlých domů s byty jen jeden byt. Za posledních 30 let došlo k významnému poklesu zastoupení jednobytových obydlých domů (ze 75,3 % na 66,7 %), a to zejména díky razantnímu zvýšení podílu dvoubytových obydlých domů (z 12,1 % na 19,9 %). Již druhé sčítání po sobě přibýlo absolutně nejvíce právě obydlých domů se dvěma byty. Oproti předchozímu sčítání se více než zdvojnásobil i počet a podíl tříbytových domů. V obou případech však mohl tento nárůst částečně souviset i s metodickým nerozdělováním domů se 2 či 3 byty na jednobytové, pokud měly samostatné vchody, ale stejné číslo domovní. Zastoupení obydlých domů se 4 a více byty na celkovém obydlém domovním fondu s byty je dlouhodobě poměrně stabilní a v roce 2021 činilo 10,8 %. V rámci množiny obydlých bytových domů měla více než polovina z nich 4–9 bytů (51,1 %), další necelá třetina (30,9 %) připadala na obydlené domy s 10–19 byty. Dvacet a více bytů měl v Česku zhruba každý pátý obydlý bytový dům. Obydlené rodinné domy byly v téměř třech čtvrtinách případů s jedním bytem (74,9 %), zbylá čtvrtina měla dva (22,3 %) či tři byty (2,8 %). Na jeden obydlý dům s byty připadalo v průměru 2,5 bytu, což je mírný nárůst oproti předchozímu sčítání v roce 2011, kdy to bylo 2,2 bytu. Z hlediska druhu domu je pochopitelně rozdíl markantnější, když na obydlý rodinný dům vycházelo v průměru jen 1,3 bytu, zatímco bytové domy měly průměrně 12,9 bytu.

Obydlené domy v České republice měly k 26. 3. 2021 nejčastěji jedno či dvě nadzemní podlaží (dohromady téměř 1 659 tisíc obydlých domů, což odpovídá 87,8 %). Jednopodlažních domů byla více než třetina (35,5 %) a dvoupodlažních domů dokonce více než polovina (52,2 %) ze všech obydlých domů se zjištěným počtem nadzemních podlaží. Tři nebo více nadzemních podlaží měl jen zhruba každý osmý obydlý dům, přičemž až na pár výjimek platí, že s rostoucím počtem nadzemních podlaží postupně klesá jejich zastoupení v domovním fondu.

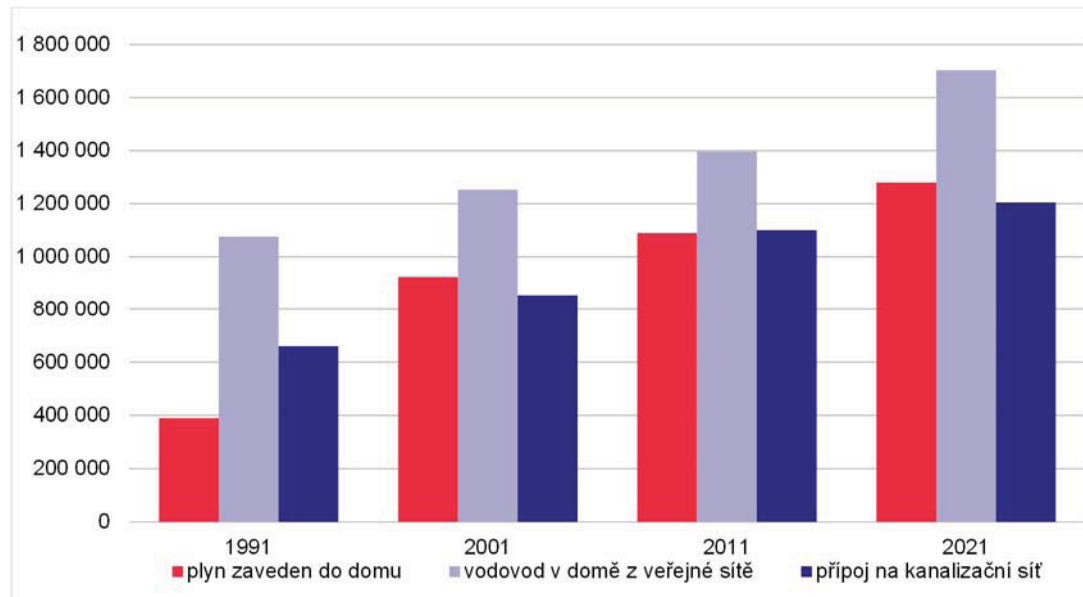
Tab. 14.3 Obydlené domy podle počtu bytů mezi sčítáními 1991 a 2021

Počet bytů v domě	1991		2001		2011		2021	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Obydlené domy s byty celkem	1 597 076	100,0	1 626 789	100,0	1 798 318	100,0	1 949 232	100,0
1 byt	1 202 901	75,3	1 174 194	72,2	1 252 237	69,6	1 300 826	66,7
2 byty	193 623	12,1	245 762	15,1	325 291	18,1	386 956	19,9
3 byty	22 586	1,4	23 651	1,5	23 453	1,3	50 865	2,6
4–9 bytů	97 220	6,1	95 956	5,9	105 122	5,8	108 100	5,5
10–19 bytů	52 451	3,3	56 157	3,5	61 137	3,4	64 586	3,3
20 a více bytů	28 295	1,8	31 069	1,9	31 078	1,7	37 899	1,9

14.6 Technické charakteristiky obydlených domů

Z hlediska materiálů, z nichž jsou postaveny nosné zdi domu, si dlouhodobě udržují výsadní postavení nejrozšířenějších materiálů kámen, cihly a tvárnice. Z těchto stavebních materiálů či jejich vzájemných kombinací bylo podle výsledků Sčítání 2021 postaveno skoro 9 z 10 obydlených domů (88,0 %) v Česku, u nichž se podařilo tento údaj zjistit. Druhým nejčastěji používaným materiálem byly stěnové panely (4,8 %), které byly rozšířené zejména u obydlených bytových domů, u nichž vykazovaly bezmála třetinové zastoupení (32,4 %). Po roce 2001 je patrný trend rychle rostoucího počtu domů postavených ze dřeva, kterých bylo při Sčítání 2021 zjištěno již přes 41 tisíc, což ale stále odpovídalo jen 2,3% podílu ze všech obydlených domů se zjištěným materiálem nosných zdí.

Graf 14.1 Obydlené domy podle technické vybavenosti mezi sčítáními 1991 a 2021

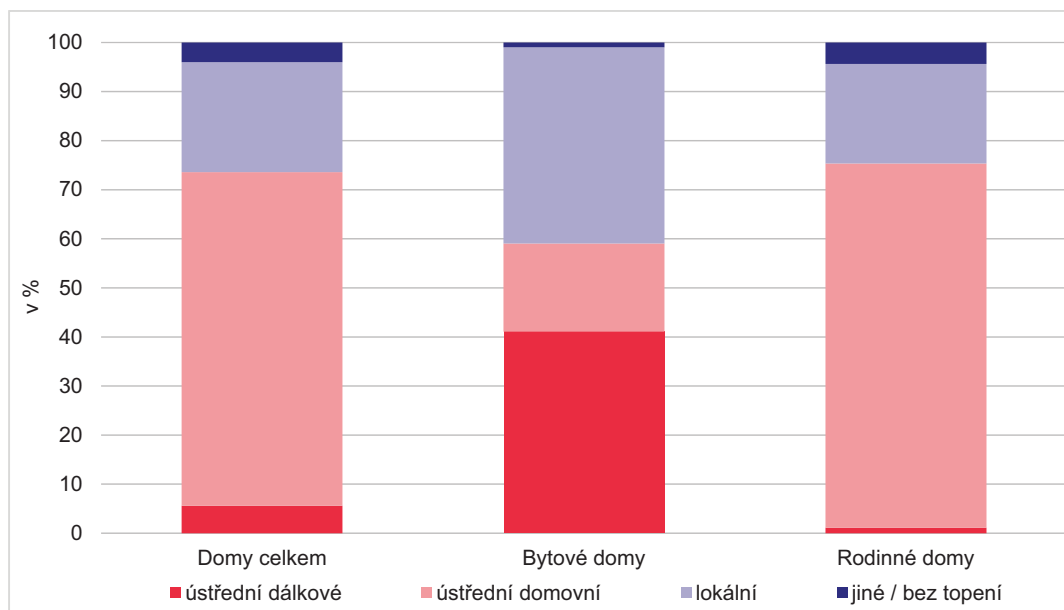
Polistopadový vývoj technické vybavenosti domů se nesl ve znamení pozitivních trendů a stabilního zlepšování všech kvalitativních parametrů. Zdaleka nejvýraznějšího zlepšení bylo dosaženo u vybavenosti domů plynem, když podíl obydlených domů se zavedeným plynem vzrostl z necelé čtvrtiny (24,5 %) v roce 1991 na dvě třetiny (66,3 %) při posledním sčítání. Rapidně rostl počet i podíl domů napojených na kanalizační síť na úkor domů vybavených pouze žumpou, jímkou či septikem. Zatímco v roce 1991 ještě převažovaly domy s žumpou a jímkou, o deset let později se již situace obrátila a při Sčítání 2021 dominovaly domy s přípojem na kanalizační síť zhruba v poměru 2 : 1. Strmý nárůst zaznamenal i počet obydlených domů s vlastní čistíčkou odpadních vod, který již přesáhl 70 tisíc,

ale jejich zastoupení v celkovém počtu obydlených domů připojených na odpad zůstalo zatím minimální (3,8 %). Podobná, i když kvantitativně méně významná změna vnitřní struktury se odehrála také v případě vybavení domů vodovodem. Během posledních třiceti let se na jedné straně plynule zvyšoval podíl domů se zavedeným vodovodem z veřejné sítě (z 67,4 % v roce 1991 na 88,8 % v roce 2021), na druhé straně se snižoval podíl domů vybavených pouze soukromým zdrojem vody (z 28,3 % na 10,9 %). Ve Sčítání 2021 nově zjišťovanou kategorii připojení na vodovod „z veřejné sítě i ze soukromého zdroje“ vykázalo 6,8 % obydlených domů. Výtahem bylo vybaveno k 26. 3. 2021 více než 59 tisíc domů, což však odpovídalo jen 3,1 % obydleného domovního fondu se zjištěnou vybaveností výtahem. Větší vypovídací schopnost má tento ukazatel při omezení jen na množinu obydlených bytových domů, u kterých výtahem disponoval zhruba každý čtvrtý z nich (26,9 %).

14.7 Způsob vytápění obydlených domů

Srovnatelnost způsobu vytápění obydlených domů v časové řadě je poznamenána změnou zjišťovaných kategorií jak u domů, tak u bytů i samotného procesu zjišťování mezi posledními dvěma cenzy, nicméně i tak je po roce 1991 zřetelný výrazný nárůst podílu domů s dostupným ústředním vytápěním (dálkovým či domovním). Jestliže v roce 1991 neměla ústřední topení ani polovina obydlených domů (43,4 %), podle Sčítání 2021 jím disponovaly již téměř tři domy ze čtyř (73,6 %). Z nich mělo 92,4 % kotel přímo v domě a zbylých 7,6 % domů bylo vytápěno ústředně dálkově z kotelny či teplárny mimo dům. U dalších 22,4 % obydlených domů bylo zjištěno lokální vytápění s kotlem nebo jiným topidlem v bytě či jednotlivých místnostech. Jiný či žádný způsob vytápění vykazoval jen každý pětadvacátý dům.

Graf 14.2 Obydlené domy podle způsobu vytápění a druhu domu

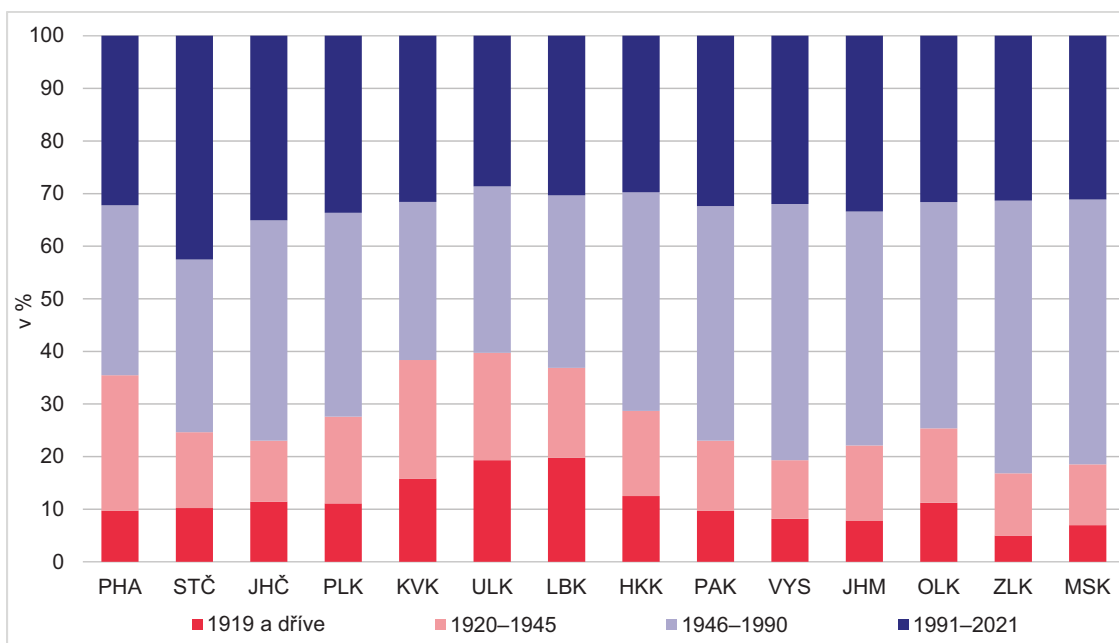
Diametrálně odlišnou strukturu způsobů vytápění vykazují rodinné a bytové domy. V případě rodinných domů bylo ve Sčítání 2021 nejrozšířenějším způsobem vytápění ústřední domovní vytápění s kotlem v domě, které bylo zaznamenáno u tří čtvrtin obydlených domů (74,2 %). Druhý nejčastější způsob vytápění představovalo lokální vytápění s vlastním kotlem nebo jiným topidlem v bytě či jednotlivých místnostech zastoupené u každého pátého rodinného domu (20,3 %). Naopak ústředně dálkově z kotelny či teplárny mimo dům bylo vytápěno pouhých 1,1 % rodinných domů se zjištěným způsobem vytápění. Naproti tomu u bytových domů bylo ústřední dálkové vytápění vůbec nejrozšířenější, když ho využívalo 41,1 % obydlených bytových domů. Nepatrně nižší podíl bytových domů byl vytápěn lokálně (40,0 %) a necelá pětina bytových domů (18,0 %) měla ústřední domovní vytápění z kotle umístěného ve společných prostorech domu.

14.8 Územní rozdíly v domovním fondu

Struktura domovního fondu podle druhu domu je na krajské úrovni významně podmíněna charakterem osídlení a mírou urbanizace daného regionu. Nejvyšší zastoupení rodinných domů a adekvátně i nejnižší podíly bytových domů byly proto v roce 2021 zaznamenány v krajích s převažujícím venkovským charakterem osídlení – ve Středočeském (93,5 %, resp. 5,0 %) a Zlínském kraji (93,3 %, resp. 5,3 %) a v Kraji Vysočina (93,1 %, resp. 5,4 %). Naproti tomu nadprůměrné podíly bytových domů lze najít v regionech s výraznou koncentrací městských sídel a masivní bytovou výstavbou v socialistickém období – v Karlovarském (18,3 %) či Ústeckém kraji (13,9 %). Primát v podílu bytových domů však drželo Hl. m. Praha, kde tvořily takřka třetinu celkového domovního fondu (32,7 %).

Mezikrajské rozdíly v druhové skladbě domovního fondu se do značné míry reprodukuje v jeho obydenosti, velikosti, technické vybavenosti, způsobu vytápění i vlastnické struktuře. Hlavní město Praha s výrazně nadprůměrným zastoupením bytových domů mělo proto mezi kraji prvenství v podílu obydlených domů (92,5 %), průměrném počtu bytů v obydleném domě (7,2), podílu obydlených domů ze stěnových panelů (11,6 %), podílu obydlených domů s připojením na kanalizační síť (93,0 %) či v jejich vybavenosti plynem (88,5 %) a výtahem (17,5 %). Nacházelo se zde ze všech krajů i relativně nejvíce domů s ústředním dálkovým vytápěním (15,2 %) a bytových domů s 5 a více nadzemními podlažními (60,4 %). Z hlediska vlastnické struktury obydlených domů zaznamenalo Hl. m. Praha v mezikrajském srovnání nejvyšší podíly domů ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (22,0 %), ve vlastnictví jiných právnických osob (5,3 %) a bytových družstev (3,0 %) a naopak zdaleka nejnižší podíl domů ve vlastnictví fyzických osob (68,3 %).

Graf 14.3 Obydlené domy podle období výstavby nebo rekonstrukce a podle kraje

Opačné postavení zaujímal v celé řadě sledovaných ukazatelů Středočeský kraj charakteristický rozdrobenou sídelní strukturou s hojným výskytem malých, venkovských obcí a nejvyšším podílem rodinných domů. To se projevilo například v nejvyšším zastoupení obydlených domů ve vlastnictví fyzických osob (92,3 %) a s jedním bytem (74,9 %), nejnižším průměrném počtu bytů v obydleném domě (1,8) a nejnižší vybavenosti obydlených domů výtahem (1,1 %). Středočeský kraj se v mezikrajském srovnání vyznačoval také nejintenzivnější výstavbou či obnovou domovního fondu nejen v posledním desetiletí, ale v celém polistopadovém období. Podle výsledků Sčítání 2021 byl za posledních 10 let téměř každý čtvrtý obydlený dům postaven nebo zrekonstruován právě zde. Z třicetiletého období po roce 1991 pocházelo ve Středočeském kraji dokonce 42,5 % obydlených domů se zjištěným obdobím výstavby nebo rekonstrukce, což bylo zdaleka nejvíce ze všech krajů.

15. Bytový fond

Od roku 1961 je tradiční součástí sčítání lidu také sčítání bytů v jeho současném pojetí jako integrovaného cenzu se vzájemným propojením údajů za jednotlivé entity. Cílem sčítání bytů je zjistit početnost, strukturu a kvalitu bytového fondu k danému okamžiku, a komplexně tak zmapovat stav bydlení obyvatelstva České republiky. Bytový fond je souborem všech bytů na daném území, obydlených i neobydlených. Sčítání jako zdroj dat o bytovém fondu má nezastupitelnou funkci především proto, že údaje za byty jsou navzájem provázané s údaji o domech, obyvatelích a domácnostech a jsou k dispozici do nejmenšího územního detailu. Obsah sčítání bytů se v čase vyvíjí tak, aby co nejlépe vypovídal o úrovni a kvalitě bytového fondu. Zatímco v sedmdesátých a osmdesátých letech se kromě tradičních údajů, jako je právní důvod užívání bytu, velikost bytu, technická vybavenost, způsob vytápění aj., zjišťovalo také materiální zázemí bytové domácnosti tj. vlastnictví pračky, televizoru, chladničky, telefonu či auta, v následujících sčítáních se od zjišťování těchto údajů upouštělo. Toto vybavení se stalo samozřejmou součástí téměř každé domácnosti a informace o něm tak ztratily jakoukoli vypovídací schopnost o úrovni bydlení obyvatelstva.

15.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

Ve Sčítání 2021 se počet bytů a jejich charakteristiky zjišťovaly tradičním způsobem prostřednictvím sčítacích formulářů. V rámci formuláře vyplnila domácnost také otázky týkající se bytu, ve kterém žila. Vzhledem k neexistenci plošného registru bytů s jednotnou a závaznou adresní identifikací až do úrovně jednotlivých bytů nebylo možné plně nahradit klasický způsob zjišťování administrativními zdroji. Ty byly využity jako podpora během některých dílčích kroků zpracování dat.

Počet otázek se ve srovnání se sčítáním 2011 významně zredukoval. V roce 2021 již nebyla zjišťována vybavenost bytů teplou vodou, koupelnou, záchodem či vybavení bytové domácnosti osobním počítačem a připojením k internetu. Dále už také nebylo potřeba vyplňovat formulář za neobydlené byty. Ty byly pomocí přesně stanoveného algoritmu dopočítány z administrativních zdrojů.

Všechny charakteristiky bytů byly zjišťovány jen za obydlené byty. Stejně jako v předchozím sčítání se ne/obydlenost bytu určovala na základě obvyklého pobytu osoby. Za neobydlený byt byl považován takový byt, ve kterém neměla žádná osoba obvyklý pobyt. Zároveň to ale neznamená, že se vždy muselo jednat o byt prázdný. Mohlo jít o byt, v němž osoba přebývala v průběhu pracovního týdne, nebo například o byt určený k rekreačním účelům. Při hodnocení dlouhodobých trendů ne/obydlenosti bytového fondu nelze opomenout, že koncept obvyklého pobytu se aplikuje teprve od roku 2011, všechny předchozí cenzy se zpracovávaly na základě trvalého pobytu.

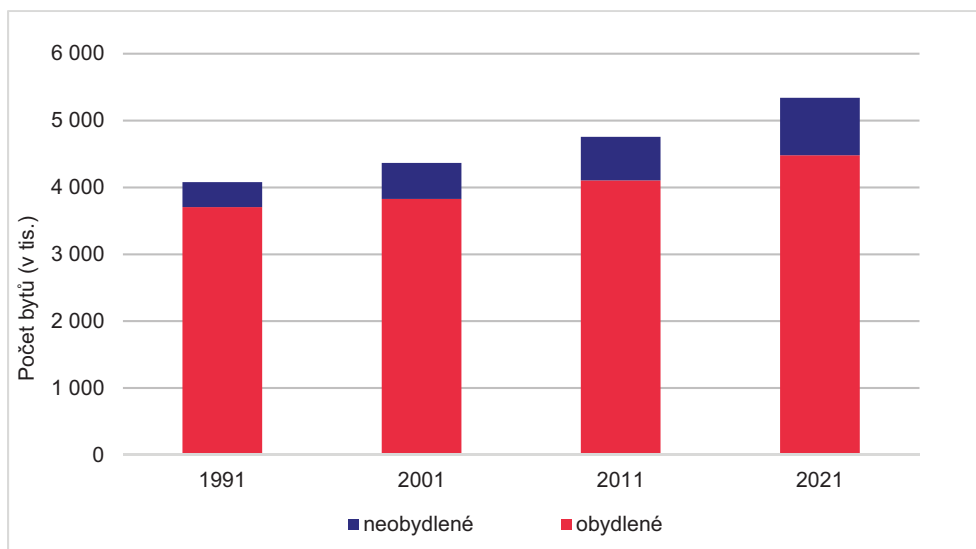
S výjimkou definice obytné místnosti byly všechny zjišťované údaje metodicky vymezeny stejně a s výsledky sčítání z roku 2011 jsou plně srovnatelné. V případě obytné místnosti došlo ke snížení limitu podlahové plochy, od kdy je místnost považována za obytnou. Konkrétně za obytnou místnost byla v roce 2021 považována každá místnost (včetně kuchyně), která je určena k bydlení a má podlahovou plochu alespoň 4 m². V minulém sčítání byl limit pro zahrnutí mezi obytné místnosti alespoň 8 m².

15.2 Vývoj bytového fondu v období 1991–2021

Za posledních 30 let se celkový počet bytů zvýšil o téměř 1 263 tisíc. Tempo růstu se mezi jednotlivými cenzy zvyšovalo. Zatímco v devadesátých letech minulého století došlo k nárůstu počtu bytů o 289 tisíc (tj. o 7,1 %), mezi lety 2011 a 2021 byl tento přírůstek více než dvojnásobný (583 tisíc, tj. 12,3 %). Podle výsledků posledního sčítání bytový fond čítal již 5 340 033 bytů. Celkový počet bytů tak ve sledovaném období vzrostl o 31 %.

Na celkovém přírůstku počtu bytů se podílel nárůst počtu jak obydlených, tak neobydlených bytů. V relativním vyjádření vzrostl mezi sčítáními 1991 a 2021 mnohem výrazněji počet neobydlených bytů, a to až o 131 %. Ve stejném období se počet obydlených bytů zvýšil o pětinu. Změnily se tak i proporce mezi obydlenými a neobydlenými byty. Z původních 9,1 % v roce 1991 vzrostl podíl neobydlených bytů na celkovém počtu bytů na 16,1 %. Za nárůstem počtu neobydlených bytů může částečně stát již výše zmíněná změna metodiky určování obydlenosti bytu z trvalého pobytu na obvyklý.

Graf 15.1 Vývoj počtu obydlených a neobydlených bytů mezi sčítáními 1991 až 2021

Z hlediska struktury bytového fondu podle druhu domu ve Sčítání 2021 stále mírně převažovaly byty v bytových domech (50,4 %). Od 90. let se ale poměr mezi byty v bytových a rodinných domech kontinuálně sblíží. Pokud však srovnáme počet osob bydlících v bytech podle druhu domu, pak je poměr obrácený. Více než polovina (51,4 %) obyvatel Česka žijících v bytech bydlela v rodinných domech, zatímco v bytových domech pouze 47,4 %. Zbýlých 1,2 % obyvatel připadalo na ostatní budovy, mezi něž se řadí zejména provozní budovy s byty a různá zařízení určená k bydlení či dlouhodobému ubytování.

Tab. 15.1 Vývoj počtu bytů podle obydlenosti a druhu domu ve sčítáních 1991 až 2021

Rok sčítání	Byty				z toho byty v domech			
	celkem	z toho obydlené		rodinných		bytových		
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	
1991	4 077 193	3 705 681	90,9	1 795 462	44,0	2 244 947	55,1	
2001	4 366 293	3 827 678	87,7	2 005 122	45,9	2 310 641	52,9	
2011	4 756 572	4 104 635	86,3	2 256 072	47,4	2 434 619	51,2	
2021	5 340 033	4 480 139	83,9	2 567 846	48,1	2 690 100	50,4	

15.3 Právní důvod užívání bytu

Po výrazných změnách, kterými struktura bytového fondu dle právního důvodu užívání bytu prošla na konci 20. století a které souvisely s privatizací bytového fondu (transformace z nájemních a družstevních bytů do bytů v osobním vlastnictví), došlo v poslední dekádě k její relativní stabilizaci. Nárůst počtu obydlených bytů ve vlastním domě zhruba odpovídá nárůstu celkového počtu obydlených bytů, tudíž podíl těchto bytů zůstává stabilně na necelých dvou pětinach z počtu obydlených bytů se zjištěným právním důvodem užívání bytu. Nadále pokračoval trend pozvolného zvyšování podílu bytů

v osobním vlastnictví na jedné straně (z 21,8 % v roce 2011 na 27,1 % v roce 2021) a razantního snižování podílu bytů družstevních (jejich podíl poklesl z 10,2 % v roce 2011 na 3,4 % v roce 2021) a méně výrazně i nájemních (z 24,3 % na 21,5 %) na straně druhé. Téměř trojnásobně stoupl v poslední dekádě počet bytů, jejichž uživatelé je užívali bezplatně (např. bydlení v bytě příbuzných). Tyto byty představovaly již 6,3 % všech obydlených bytů se zjištěnou odpovědí. Právní důvod užívání bytu se nepodařilo zjistit u 7,8 % obydlených bytů, což zhruba odpovídá podílu nezjištěných odpovědí v roce 2011 (7,5 %).

Tab. 15.2 Obydlené byty podle právního důvodu užívání bytu v letech 2011 a 2021

Rok sčítání	Obydlené byty							
	celkem	ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	družstevní	jiné bezplatné užívání bytu	nájemní / pronajaté	jiný důvod užívání bytu	nezjištěno
2011	4 104 635	1 470 174	824 076	385 601	140 348	920 405	44 645	319 386
2021	4 480 139	1 595 698	1 121 375	140 821	260 225	890 802	133 474	337 744

Struktura obydlených bytů podle právního důvodu užívání se výrazně odlišuje podle druhu domu, ve kterém se byt nachází. Podle očekávání se drtivá většina obydlených bytů, jejichž vlastníci jsou zároveň i vlastníky samotného domu, nacházela v rodinných domech, a naopak obydlené byty v osobním vlastnictví byly z 99,4 % v domech bytových. Také byty nájemní a družstevní byly sečteny převážně v bytových domech.

Tab. 15.3 Počet a struktura obydlených bytů podle právního užívání bytu a podle druhu domu

Druh domu	Obydlené byty							
	celkem	ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	družstevní	jiné bezplatné užívání bytu	nájemní	jiný důvod užívání bytu	nezjištěno
Celkem	4 480 139	1 595 698	1 121 375	140 821	260 225	890 802	133 474	337 744
Rodinné	1 974 855	1 549 895	19 389	691	139 868	100 296	67 001	97 715
Bytové	2 431 918	35 885	1 100 593	140 017	118 291	747 627	60 595	228 910
Ostatní	73 366	9 918	1 393	113	2 066	42 879	5 878	11 119
v %								
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rodinné	44,1	97,1	1,7	0,5	53,7	11,3	50,2	28,9
Bytové	54,3	2,2	98,1	99,4	45,5	83,9	45,4	67,8
Ostatní	1,6	0,6	0,1	0,1	0,8	4,8	4,4	3,3

15.4 Stáří obydlených bytů

Informace o stáří bytu byla odvozena z dat o období výstavby nebo rekonstrukce domu, ve kterém je byt umístěn. Údaj o období výstavby nebo rekonstrukce domu byl získán z dostupných administrativních zdrojů.

Za období posledních deseti let tj. od roku 2011 do roku 2021 bylo postaveno nebo zrekonstruováno téměř 325 tisíc obydlených bytů, což však bylo téměř o 129 tisíc méně, než byl počet obydlených bytů v domech pocházejících z předchozího desetiletí. Průměrné stáří obydleného bytu tak stejně jako při minulém sčítání opět vzrostlo a dosáhlo již hodnoty 51,8 let. To je o 5,3 let více než ve SLDB 2011.

Největší část obydleného bytového fondu pocházela ze sedmdesátých a osmdesátých let 20. století. Jednalo se především o byty v bytových domech, jelikož v těchto dekádách probíhala významná výstavba sídlištního typu. Naopak nejstarší byty v domech postavených či zrekonstruovaných ještě před rokem 1945 byly převážně byty v rodinných domech, což platí i pro byty v mladších domech nově postavených (zrekonstruovaných) v období 90. let a později. Obydlené byty v domech s obdobím výstavby nebo rekonstrukce po roce 1991 (tj. 1991–2021) se z 57,6 % nacházely v rodinných domech. Pokud období zkrátíme pouze na úsek po roce 2011, zastoupení nových či zrekonstruovaných bytů v rodinných domech se ještě zvýšilo na 63,1 %.

Tab. 15.4 Obydlené byty podle druhu domu a podle období výstavby (rekonstrukce)

Období výstavby (rekonstrukce) domu	Obydlené byty	v tom v domech		
		rodinných	bytových	ostatních
Obydlené byty celkem	4 480 139	1 974 855	2 431 918	73 366
1919 a dříve	361 069	202 304	151 375	7 390
1920 – 1945	530 998	300 400	224 784	5 814
1946 – 1970	926 599	275 059	645 907	5 633
1971 – 1980	818 932	265 340	547 719	5 873
1981 – 1990	617 148	209 919	401 423	5 806
1991 – 2000	337 880	181 089	143 413	13 378
2001 – 2010	453 489	256 671	184 061	12 757
2011 – 2015	149 759	94 435	51 749	3 575
2016 a později	175 125	110 406	61 096	3 623
Nezjištěno	109 140	79 232	20 391	9 517

15.5 Obydlené byty podle počtu obytných místností

Výsledky Sčítání 2021 potvrdily trend pozorovaný již v minulých cenzech – zvětšování bytů jak z hlediska počtu obytných místností v bytech, tak z hlediska celkové plochy bytu. Zároveň je však potřeba při srovnávání výsledků dvou posledních sčítání brát v úvahu metodickou změnu v definici obytné místnosti. Jak bylo zmíněno v úvodní podkapitole, za obytnou místnost byla v roce 2021 považována každá místnost (včetně kuchyně), která je určena k bydlení a má podlahovou plochu alespoň 4 m². V předchozím sčítání byla hranice pro zahrnutí mezi obytné místnosti alespoň 8 m².

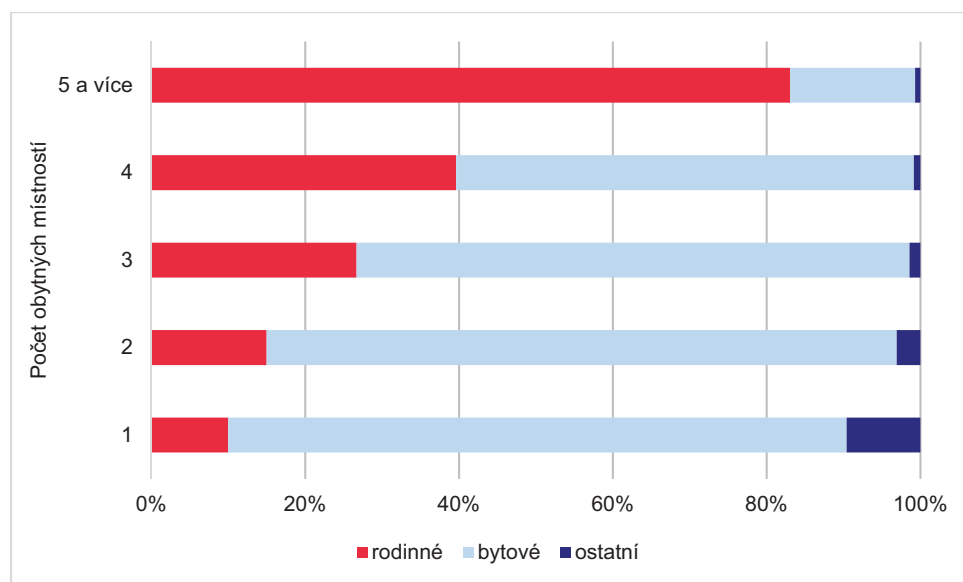
Nejpočetnější skupinou ve Sčítání 2021 byly byty se čtyřmi místnostmi, jejichž počet přesáhl 1 299 tisíc. Největší relativní nárůst ale zaznamenala kategorie 5 a více místností, a to o více než 38 %. Obydlené byty těchto dvou nejčetnějších kategorií tvořily přes 60 % obydlených bytů se zjištěným počtem místností. Na jejich úkor absolutně i relativně ubylo obydlených bytů v kategoriích s nižším počtem místností. Největší relativní pokles byl zaznamenán u nejmenších bytů s jednou obytnou místností, jejichž počet klesl o více jak čtvrtinu. Těmto změnám ve velikostní struktuře obydlených bytů odpovídá také nárůst průměrného počtu obytných místností na jeden obydlený byt z 3,7 v roce 2011 na 3,9 v roce 2021.

Tab. 15.5 Obydlené byty podle počtu obytných místností v letech 2011 a 2021

Rok sčítání	Obydlené byty celkem	v tom podle počtu obytných místností (včetně kuchyně)						Průměrný počet obytných místností na byt
		1	2	3	4	5 a více	nezjištěno	
2011	4 104 635	201 305	524 080	1 017 617	1 130 229	873 631	357 773	3,7
2021	4 480 139	150 054	496 141	990 093	1 299 052	1 208 779	336 020	3,9

Byty s větším počtem místností se nacházely především v rodinných domech, jejichž obydlé byty disponovaly průměrně 4,8 obytnými místnostmi. Kdežto obydlé byt v bytovém domě měl při posledním sčítání průměrně jen 3,3 obytných místností. V rodinných domech se vyskytovala pouze desetina bytů s jednou obytnou místností a obecně platí, že menší byty jsou z větší části součástí bytových domů.

Graf 15.2 Podíl obydlé bytů podle počtu obytných místností a druhu domu

15.6 Obydlé byty podle velikosti celkové plochy

Celková plocha bytu zahrnuje plochu všech obytných místností i dalších částí bytu (přislúšenství, předsíň apod.). Nezahrnuje plochu dalších prostor příslušejících k bytu, jako jsou neobyvatelné sklepy nebo pudy, terasy, balkóny, lodžie (ani zasklené).

Stejně jako údaje o počtu obytných místností, tak také údaje o celkové ploše bytu ze Sčítání 2021 potvrdily, že se obydlé byty zvětšují.

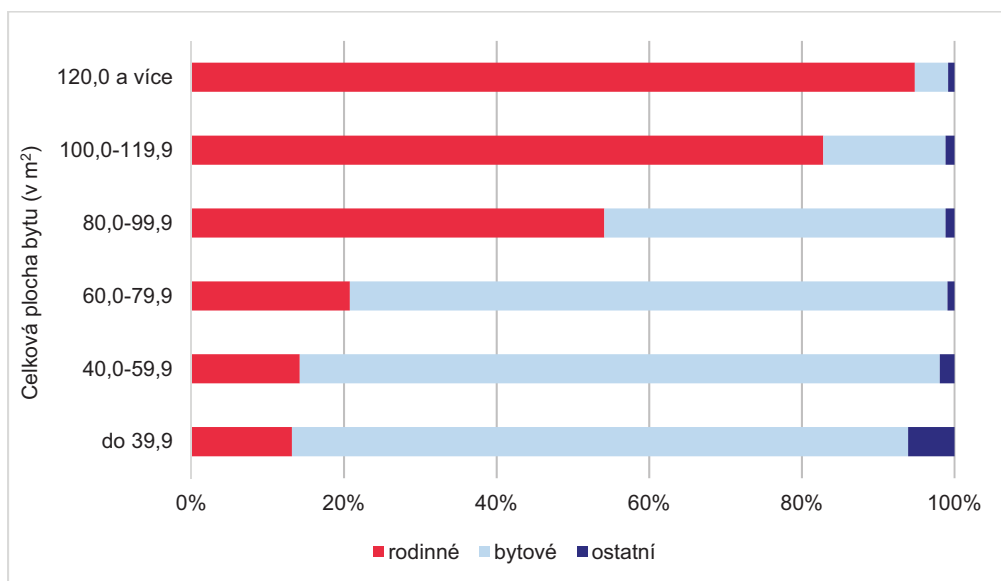
Stejně jako ve sčítání 2011 měly i při posledním cenzu obydlé byty nejčastěji plochu mezi 60,0 až 79,9 m². Takto velké byty představovaly 29,0 % všech obydlé bytů se zjištěnou celkovou plochou. Stále častější jsou ale díky převažující výstavbě rodinných domů v posledním desetiletí největší byty s plochou nad 120 m². Tuto velikost měl při Sčítání 2021 již každý pátý obydlé byt se zjištěnou celkovou plochou.

Obydlé byt měl v roce 2021 průměrnou celkovou plochu 87,6 m².

Tab. 15.6 Obydlené byty podle celkové plochy bytu v letech 2011 a 2021

Rok sčítání	Obydlené byty celkem	v tom byty s celkovou plochou (m ²)						nezjištěno
		do 39,9	40,0–59,9	60,0–79,9	80,0–99,9	100,0–119,9	120,0 a více	
2011	4 104 635	327 873	708 710	974 748	603 186	369 716	654 317	466 085
2021	4 480 139	290 095	788 211	1 188 305	603 270	382 228	840 006	388 024

Z hlediska druhu domu byly podle očekávání podstatně větší byty v rodinných domech. Průměrná velikost obydlí v rodinném domě byla 117,2 m², což je o 53,7 m² více než u obydlí v bytovém domě, jehož průměrná celková plocha činila 63,5 m².

Graf 15.3 Podíl obydlí podle celkové plochy bytu a podle druhu domu

15.7 Obydlené byty podle počtu bydlících osob

Sčítání 2021 potvrdilo trend zvyšování počtu bytů, ve kterých žije pouze jedna nebo dvě osoby. Počet bytů obydlí jednou osobou dosáhl hodnoty 1 597 tisíc, což představovalo každý třetí obydlí. Spolu s byty se dvěma bydlícími osobami pak tvořily 65,5 % obydlí bytového fondu. S narůstajícím počtem osob v bytě klesá podíl těchto bytů na celkovém počtu obydlí. Byty, ve kterých společně žije 6 a více osob, se vyskytovaly už jen velmi sporadicky (tvořily jen 1,6 %).

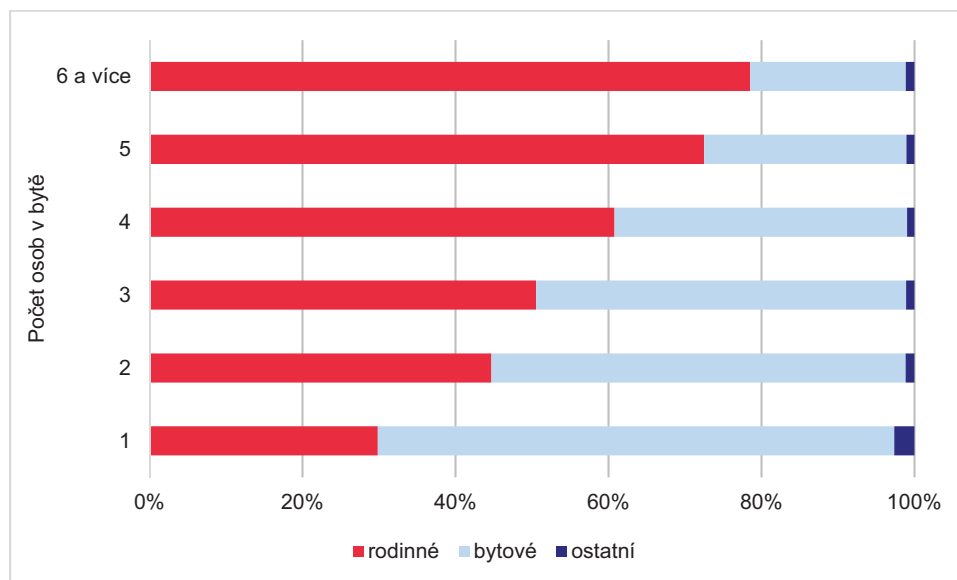
Tab. 15.7 Obydlené byty podle počtu bydlících osob v letech 2011 a 2021

Rok sčítání	Obydlené byty celkem	v tom podle počtu osob						Průměrný počet osob v bytě
		1	2	3	4	5	6 a více	
2011	4 480 139	1 214 201	1 211 977	737 515	629 420	192 197	119 325	2,5
2021	4 104 635	1 597 474	1 338 078	700 544	600 759	169 495	73 789	2,3

Narůstající počet bytů s jednou bydlící osobou koresponduje se zvyšováním počtu domácností jednotlivců a odráží ho i klesající hodnota ukazatele průměrného počtu osob v bytě z 2,5 osoby v roce 2011 na 2,3 osoby v roce 2021.

Počet bytů podle počtu bydlících osob byl podobně jako velikost bytu významně diferencován podle druhu domu, ve kterém se byt nachází. Jak je patrné z grafu níže, s přibývajícím počtem osob v bytě rostlo také zastoupení bytů v rodinných domech na celkovém počtu bytů s daným počtem bydlících osob. V průměru žily v bytech v rodinných domech 2,62 osoby, zatímco v bytových domech jen 1,97 osoby.

Graf 15.4 Podíl obydlených bytů podle počtu bydlících osob a podle druhu domu

15.8 Obydlené byty podle způsobu vytápění a zdroje energie

Devět z deseti obydlených bytů v Česku se zjištěným způsobem vytápění bylo v roce 2021 vytápěno ústředním topením. Od roku 2011 tak došlo k nárůstu podílu bytů s tímto způsobem vytápění o 9,1 procentního bodu z 80,4 % na 89,5 %. Přibližně třetina obydlených bytů měla ústřední dálkové vytápění z teplárny či kotelny mimo dům, další třetina využívala ústřední vytápění s vlastním zdrojem pouze pro daný byt. Pětina obydlených bytů deklarovala ústřední domovní vytápění z kotelny/kotle v domě vytápějící více bytů. Pokud uvažujeme kategorie ústředního topení jako jednu souhrnnou (tak jako v tab. 15.8), byly druhým nejčtenějším způsobem vytápění lokální topidla či kamna umístěná v jednotlivých místnostech bytu. Těmi bylo vybaveno jen 8,2 % obydlených bytů se zjištěným způsobem vytápění.

Jako hlavní zdroj energie k vytápění bytu byl nejčastěji používán plyn (36,8 % obydlených bytů se zjištěným zdrojem energie) nebo energie z kotelny mimo dům (35,9 % obydlených bytů se zjištěným zdrojem energie). Každý desátý byt pak používal k vytápění elektřinu. Přibližně stejně časté bylo i vytápění dřevem či dřevěnými peletami.

Tab. 15.8 Obydlené byty podle způsobu vytápění a podle hlavního zdroje energie používaného k vytápění

Rok sčítání	Obydlené byty celkem	z toho podle způsobu vytápění		z toho podle energie používané k vytápění				
		ústřední	lokální topidla (kamna)	z kotelny mimo dům	uhlí, koks, uhelné brikety	plyn	elektřina	dřevo, dřevěné pelety
2011	4 104 635	3 301 760	357 039	1 365 060	336 076	1 419 633	255 019	285 386
2021	4 480 139	3 811 160	348 104	1 497 565	240 623	1 542 132	390 376	381 536

Ve srovnání s předchozím cenem byly v roce 2021 z hlediska hlavního zdroje energie, který byty používají k vytápění, zjišťovány navíc některé nové kategorie jako solární kolektory, tepelná čerpadla nebo topné oleje. Z nich bylo nejčastější vytápění tepelným čerpadlem, kterým disponovalo 2,4 % obydlených bytů se zjištěným zdrojem energie používaným k vytápění. Častěji byly některé tyto nové alternativy využívány jako tzv. doplňkový zdroj (také ve Sčítání 2021 zjišťován). Příkladem mohou být třeba solární kolektory.

Jednotlivé druhy energií používané k vytápění bytů se lišily podle druhu domu. Zatímco v bytových domech jednoznačně převažovalo vytápění z kotelny mimo dům, tak uhlí a dřevo byly používány především v rodinných domech. Také výše zmíněná tepelná čerpadla byla dle předpokladů naprostou výsadou rodinných domů.

Tab. 15.9 Obydlené byty podle hlavního zdroje energie používaného k vytápění a podle druhu domu

Zdroj energie používané k vytápění	Obydlené byty celkem	Druh domu		
		rodinné	bytové	ostatní
Obydlené byty celkem	4 480 139	1 974 855	2 431 918	73 366
Z kotelny mimo dům	1 497 565	20 351	1 456 585	20 629
Uhlí, koks, uhelné, brikety	240 623	214 348	23 604	2 671
Zemní plyn	1 534 547	929 962	580 608	23 977
Jiné druhy plynu (LPG, CNG, bioplyn aj.)	7 585	3 817	3 433	335
Elektřina	390 376	235 785	145 173	9 418
Dřevo, dřevěné brikety	357 583	328 924	24 650	4 009
Dřevěné pelety	23 953	21 833	1 757	363
Topné oleje, nafta	2 338	1 494	707	137
Tepelné čerpadlo	101 982	100 852	9	1 121
Solární kolektory	1 343	705	583	55
Jiný	9 359	4 343	4 709	307
Nezjištěno	312 885	112 441	190 100	10 344

15.9 Územní rozdíly v bytovém fondu

Územní rozdíly v koncentraci bytů silně korelují s územním rozložením obyvatelstva. Největší část bytového fondu byla v roce 2021 koncentrována v Hl. m. Praze (13,5 %) a v jeho zázemí tj. ve Středočeském kraji (12,8 %). Naopak bytový fond Karlovarského kraje představoval jen necelá 3 % bytového fondu Česka. Méně než 5 % bytového fondu Česka bylo lokalizováno v kraji Libereckém, Pardubickém a Kraji Vysočina (odpovídá koncentraci obyvatel).

Z hlediska obydlenosti bytového fondu měly nejnižší podíl neobydlených bytů Moravskoslezský a Ústecký kraj (na úrovni 12,2 % jejich bytového fondu) a také Hl. m. Praha, kde neobydlené byty představovaly 13 % všech bytů. Pod celorepublikovým průměrem podílu neobydlených bytů byl ještě kraje Jihomoravský a Karlovarský. V ostatních krajích převyšoval podíl neobydlených bytů celorepublikovou hodnotu 16,1 %. Nejvýrazněji tento podíl vystoupal ve Středočeském kraji, kde neobydlené byty představovaly více než pětinu (22 %) jeho bytového fondu.

Struktura obydleného bytového fondu podle druhu domu je v jednotlivých krajích ovlivněna charakterem zástavby. V oblastech s převažujícím venkovským typem zástavby převažovaly obydlené byty v rodinných domech (Středočeský kraj, Kraj Vysočina, Zlínský kraj). Na druhé straně spektra jsou kraje s převažující městskou zástavbou, kde obydlené byty v bytových domech představují více než 60 %

obydlených bytů (Karlovarský a Ústecký kraj). Výjimečné postavení má v tomto směru Hlavní město Praha, kde podíl obydlých bytů v bytových domech dosáhl hodnoty 86,4 % obydlého bytového fondu. Mimo jiné to znamená, že v Praze bylo v rodinném domě jen 12,6 % bytů, což oproti celorepublikové hodnotě 44,6 % představuje výrazný rozdíl.

Tab. 15.10 Bytový fond podle krajů

Území	Byty celkem	Neobydlené byty celkem	Obydlené byty celkem	z toho podle druhu domu	
				v rodinných domech	v bytových domech
Česká republika	5 340 033	859 894	4 480 139	1 974 855	2 431 918
Hlavní město Praha	721 332	93 627	627 705	79 161	542 548
Středočeský kraj	681 857	120 215	561 642	347 422	205 814
Jihočeský kraj	340 663	75 062	265 601	135 662	124 217
Plzeňský kraj	302 349	55 319	247 030	116 018	126 799
Karlovarský kraj	148 516	23 217	125 299	38 274	84 279
Ústecký kraj	402 467	49 182	353 285	119 410	228 215
Liberecký kraj	227 144	39 517	187 627	81 582	101 832
Královéhradecký kraj	282 400	53 831	228 569	120 443	103 782
Pardubický kraj	255 990	46 857	209 133	117 215	88 023
Kraj Vysočina	246 827	51 729	195 098	117 596	73 545
Jihomoravský kraj	572 539	82 534	490 005	244 512	237 966
Olomoucký kraj	309 906	50 021	259 885	130 133	124 779
Zlínský kraj	274 838	48 619	226 219	131 219	91 114
Moravskoslezský kraj	573 205	70 164	503 041	196 208	299 005

Sčítání lidu, domů a bytů v datech (přílohové tabulky)

Tab. 1 Hlavní ukazatele z výsledků sčítání lidu, domů a bytů

Ukazatel	Rok sčítání						
	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet obyvatel ¹⁾	9 571 531	9 807 697	10 291 927	10 302 215	10 230 060	10 436 560	10 524 167
v tom:							
muži	4 640 631	4 749 511	4 988 095	4 999 935	4 982 071	5 109 766	5 186 548
ženy	4 930 900	5 058 186	5 303 832	5 302 280	5 247 989	5 326 794	5 337 619
Hustota zalidnění na 1 km ²	121	124	131	131	130	132	133
Počet obcí	8 726	7 511	4 778	5 768	6 258	6 251	6 258
Obyvatelstvo v obcích							
do 199 obyvatel	282 014	204 860	75 027	167 850	205 095	190 509	178 213
200 až 499 obyvatel	1 084 196	927 120	525 952	640 038	663 416	653 356	654 469
500 až 999 obyvatel	1 309 997	1 249 091	951 831	855 894	893 592	940 142	961 206
1000 až 1999 obyvatel	1 162 774	1 089 654	971 552	892 605	903 757	1 002 103	1 082 202
2000 až 4999 obyvatel	1 322 351	1 203 508	1 183 218	1 054 182	1 118 510	1 228 315	1 291 906
5000 až 9999 obyvatel	799 221	843 859	947 218	911 130	898 301	933 230	943 034
10000 až 19999 obyvatel	701 883	818 892	1 106 527	998 055	965 102	956 108	951 222
20000 až 49999 obyvatel	742 470	753 165	1 148 423	1 198 617	1 220 039	1 329 002	1 296 708
50000 až 99999 obyvatel	475 580	877 037	1 233 644	1 173 489	1 232 360	878 783	798 405
100000 a více obyvatel	1 691 045	1 840 511	2 148 535	2 410 355	2 129 888	2 325 012	2 366 802
Obyvatelstvo ve věku							
0 - 14	2 428 569	2 081 666	2 412 015	2 164 436	1 654 862	1 488 928	1 691 760
15 - 64	6 223 844	6 530 667	6 492 249	6 834 465	7 161 144	7 267 169	6 684 359
65 a více	911 877	1 190 060	1 373 029	1 301 957	1 410 571	1 644 836	2 148 048
nezjištěno	7 241	5 304	14 634	1 357	3 483	35 627	-
na 1000 obyv. ve věku 65+ připadlo 0 - 14letých	2 663	1 749	1 757	1 662	1 173	905	788
Obyvatelstvo podle národnosti							
osoby hlásící se k jedné národnosti							
česká	9 023 501	9 270 617	9 733 925	8 363 768	9 249 777	6 711 624	6 033 014
moravská	.	.	.	1 362 313	380 474	521 801	359 621
slezská	.	.	.	44 446	10 878	12 214	12 451
slovenská	275 997	320 998	359 370	314 877	193 190	147 152	96 041
romská	.	.	.	32 903	11 746	5 135	4 458
ukrajinská	.	9 794	10 271	8 220	22 112	53 253	78 068
ruská	19 549	6 619	5 051	5 062	12 369	17 872	25 296
polská	66 540	64 074	66 123	59 383	51 968	39 096	26 802
maďarská	15 152	18 472	19 676	19 932	14 672	8 920	5 969
německá	134 143	80 903	58 211	48 556	39 106	18 658	9 128
vietnamská	.	.	.	421	17 462	29 660	31 469
jiná	26 554	26 273	18 264	20 317	40 501	64 861	100 691
osoby hlásící se ke dvěma národnostem ²⁾	12 978	163 648	420 101
neuvedeno	10 095	9 947	21 036	22 017	172 827	2 642 666	3 321 058
Obyv. podle náboženské víry ³⁾							
věřící	.	.	.	4 523 734	3 288 088	2 168 952	2 334 486
z toho:
Církev římskokatolická	.	.	.	4 021 385	2 740 780	1 082 463	741 019
Církev československá husitská	.	.	.	178 036	99 103	39 229	23 610
Českobratrská církev evangelická	.	.	.	203 996	117 212	51 858	32 577
bez náboženské víry	.	.	.	4 112 864	6 039 991	3 604 095	5 027 141
neuvedeno	.	.	.	1 665 617	901 981	4 662 455	3 162 540

Tab. 1 Hlavní ukazatele z výsledků sčítání lidu, domů a bytů

Ukazatel	Rok sčítání						
	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Obyvatelstvo zahrnuté mezi pracovní sílu ^{4) 5)}	4 706 869	4 988 278	5 364 528	5 421 102	5 253 400	5 080 573	5 563 258
muži	2 681 063	2 696 475	2 829 982	2 838 657	2 873 522	2 750 039	3 021 611
ženy	2 025 806	2 291 803	2 534 546	2 582 445	2 379 878	2 330 534	2 541 647
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více vč. nezjištěno	7 142 962	7 726 031	7 879 912	8 137 779	8 575 198	8 947 632	8 832 407
podle rodinného stavu/registrovaného partnerství							
svobodní, svobodné	1 475 277	1 637 200	1 443 168	1 641 340	2 178 713	2 675 499	2 816 831
ženatí, vdané	4 764 463	5 024 074	5 203 488	5 093 561	4 743 757	4 409 474	4 007 342
rozvedení, rozvedené	184 992	273 762	401 148	571 499	811 590	1 072 947	1 233 112
ovdovělí, ovdovělé	714 946	785 371	827 258	822 103	784 624	761 146	720 575
nezjištěno	3 284	5 624	4 850	9 276	56 514	26 323	47 815
osoby s registrovaným partnerstvím trvajícím/zaniklým	x	x	x	x	x	2 243	6 732
podle nejvyššího dosaženého vzdělání ⁶⁾							
bez vzdělání	24 478	22 226	20 061	27 778	37 932	42 384	56 100
základní vč. neukonč.	5 743 688	4 086 749	3 511 734	2 696 065	1 975 109	1 571 602	1 107 860
střední vč. vyučení (bez maturity)	546 852	2 225 013	2 566 916	2 878 645	3 255 400	2 952 112	2 736 983
úplné střední a vyšší odborné ⁷⁾	642 825	1 043 936	1 337 881	1 866 983	2 431 171	2 790 112	2 867 679
vysokoškolské	156 412	263 127	393 524	582 849	762 459	1 114 731	1 552 407
nezjištěno	28 707	59 942	49 796	85 459	113 127	476 691	511 378
Počet hospodařících domácností	.	3 365 407	3 790 977	3 983 858	4 216 085	4 375 122	4 813 103
Průměrný počet členů							
bytové domácnosti	3,3	3,2	2,9	2,8	2,6	2,5	2,3
hospodařící domácnosti	3,1	2,9	2,7	2,6	2,4	2,3	2,2
Hospodařící domácnosti podle typu							
tvořené 1 úplnou rodinou	.	2 263 480	2 459 004	2 440 492	2 260 497	2 097 031	2 265 340
tvořené 1 neúplnou rodinou	.	263 298	301 243	416 116	542 843	570 836	508 590
domácností jednotlivců	514 653	668 859	897 447	1 047 221	1 276 176	1 422 147	1 880 336
Počet obydlených bytů ⁸⁾	2 845 145	3 088 841	3 494 846	3 705 681	3 827 678	4 104 635	4 480 139
Byty podle druhu budovy							
rodinné domy ⁹⁾	1 776 244	1 652 786	1 604 843	1 525 389	1 632 131	1 795 065	1 974 855
bytové domy	976 053	1 376 080	1 847 659	2 149 963	2 160 730	2 257 978	2 431 918
ostatní budovy	92 848	59 975	42 344	30 329	34 817	51 592	73 366
Byty podle počtu obytných místností ¹⁰⁾							
1	.	972 364	746 650	572 803	522 101	201 305	150 054
2	.	1 183 761	1 245 447	1 171 027	1 171 440	524 080	496 141
3	.	672 189	1 033 508	1 272 602	1 358 867	1 017 617	990 093
4 a více	.	260 527	469 241	689 249	739 814	2 003 860	2 507 831
Byty podle práv. důvodu užívání bytu							
ve vlastním domě	1 238 812	1 345 783	1 412 744	1 367 027	1 371 684	1 470 174	1 595 698
nájemní	1 358 266	1 272 289	1 414 136	1 465 231	1 092 950	920 405	890 802
družstevní	6 113	217 882	458 332	697 829	548 812	385 601	140 821
v osobním vlastnictví	.	.	32 505	31 164	421 654	824 076	1 121 375
jiné a nezjištěno	241 954	252 887	177 129	144 430	392 578	504 379	731 443

Tab. 1 Hlavní ukazatele z výsledků sčítání lidu, domů a bytů

Ukazatel	Rok sčítání						
	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Na 1 byt připadá obytných místností ¹⁰⁾	1,8	2,1	2,4	2,7	2,7	3,7	3,9
m ² celkové plochy	46,0	62,6	66,6	70,5	76,3	86,7	87,6
Byty obývané ¹¹⁾							
1 hospodařící domácností	2 499 341	2 843 470	3 227 699	3 451 488	3 505 383	3 914 144	4 336 585
2 a více hospodařícími domácnostmi	323 625	245 371	267 147	254 193	322 295	190 491	143 554
Počet neobydlených bytů	.	127 790	286 565	371 512	538 615	651 937	859 894
Počet obydlých domů ¹²⁾	1 615 958	1 627 663	1 634 304	1 597 076	1 630 705	1 800 075	1 952 668
v tom:							
rodinné domy ¹³⁾	1 424 236	1 408 079	1 384 080	1 352 221	1 406 806	1 554 794	1 709 845
bytové domy	130 279	171 396	218 063	223 640	195 270	211 252	207 540
ostatní budovy	61 443	48 188	32 161	21 215	28 629	34 029	35 283

¹⁾ od r. 1961 trvale bydlící obyvatelstvo, od r. 2011 obvykle bydlící

²⁾ v r. 2001 a 2011 se zjišťovala dvojnásobná národnost pro vybrané kombinace, v r. 2021 pro všechny kombinace

³⁾ v r. 2011 bez ateistů

⁴⁾ vč. pomáhajících členů rodiny

⁵⁾ do r. 2011 označované jako obyvatelstvo ekonomicky aktivní

⁶⁾ v r. 1961 obyvatelstvo starší 14 let; v r. 1970 bez 25 038 žáků základních devítiletých škol (popř. zvláštních škol), kteří v den sčítání navštěvovali tyto školy, ačkoli již překročili 15. rok věku

⁷⁾ zahrnuje i nástavbové a pomaturitní vzdělání, dřívější podnikové instituty a kurzy na VŠ, od r. 2001 vyšší odborné vzdělání

⁸⁾ v r. 1961 vč. 8 760 provizorií zahrnutých v ostatních budovách; do r. 2001 trvale obydlené, v roce 2011 a 2021 obvykle obydlené

⁹⁾ do r. 1970 včetně zemědělských usedlostí

¹⁰⁾ v do r. 2011 jsou do obytných místností zahrnuty místnosti 8+ m², v r. 2021 místnosti 4+m²; od v r. 2011 do obytných místností zahrnuta i kuchyně

¹¹⁾ v r. 1961 podle spolubydlení cenových domácností bez 22 179 administrativně rozdělených bytů

¹²⁾ v r. 1961 vč. 7 983 provizorních staveb zahrnutých v ostatních budovách; do r. 2001 trvale obydlené, v roce 2011 a 2021 obvykle obydlené

¹³⁾ v r. 1961 a 1970 do rodinných domů zahrnuty zemědělské usedlosti

Tab. 2 Obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik

	Obyvatelstvo celkem	v tom v obcích s počtem obyvatel									
		do 199	200 až 499	500 až 999	1000 až 1999	2000 až 4999	5000 až 9999	10000 až 19999	20000 až 49999	50000 až 99999	100000 a více
Obyvatelstvo úhmem	10 524 167	178 213	654 469	961 206	1 082 202	1 291 906	943 034	951 222	1 296 708	798 405	2 366 802
Obyvatelstvo podle věku											
0 - 14	1 691 760	28 208	110 320	165 778	188 723	217 460	152 186	150 407	196 785	121 367	360 526
15 - 64	6 684 359	111 042	412 090	607 191	683 617	812 200	587 576	598 187	815 343	504 770	1 552 343
65 a více	2 148 048	38 963	132 059	188 237	209 862	262 246	203 272	202 628	284 580	172 268	453 933
Obyvatelstvo podle pohlaví											
muži	5 186 548	91 305	332 408	486 292	543 235	641 867	461 987	462 581	627 814	386 418	1 152 641
ženy	5 337 619	86 908	322 061	474 914	538 967	650 039	481 047	488 641	668 894	411 987	1 214 161
Obyvatelstvo podle registrovaného pobytu											
trvalý pobyt	10 260 065	177 024	649 185	953 169	1 070 338	1 274 501	929 227	931 669	1 270 015	780 134	2 224 803
dlouhodobý pobyt	226 496	1 017	4 550	6 754	10 245	14 926	11 822	17 187	23 831	15 951	120 213
osoby bez registrovaného pobytu nezjištěno	36 419	165	707	1 251	1 556	2 393	1 926	2 290	2 766	2 250	21 115
nezjištěno	1 187	7	27	32	63	86	59	76	96	70	671
Obyvatelstvo podle státního občanství ¹⁾											
Česká republika	9 998 510	175 556	641 977	941 598	1 053 768	1 251 268	913 604	910 725	1 241 551	764 077	2 104 386
cizí státní občanství	496 250	2 551	11 982	18 747	27 312	38 892	27 933	38 737	53 088	32 524	244 484
z toho Slovenská republika	95 821	768	3 463	5 246	7 020	9 671	6 608	7 539	10 511	6 732	38 263
Obyvatelstvo podle rodinného stavu/registrovaného partnerství											
svobodní, svobodně	4 508 591	71 690	268 817	397 738	451 229	535 876	391 422	402 401	545 565	342 813	1 101 040
ženatí, vdané	4 007 342	75 716	275 403	405 079	451 786	522 757	367 748	350 572	466 895	282 089	809 297
rozvedení, rozvedené	1 233 112	16 949	63 093	91 239	103 649	136 968	110 430	125 200	183 220	111 992	290 372
ovdovělí, ovdovělé	720 575	13 395	45 473	64 572	72 400	91 902	70 008	69 045	96 061	57 693	140 026
registrované partnerství	5 268	70	235	292	342	442	282	358	437	457	2 353
registrované partnerství zaniklo rozhodnutím soudu	1 332	10	49	66	84	102	79	108	163	127	544
registrované partnerství zaniklo úmrtím partnera/partnerky	132	0	11	8	5	12	7	3	13	8	65
Obyvatelstvo podle náboženské víry											
bez náboženské víry	5 027 141	74 250	296 709	435 690	494 021	598 825	446 393	476 113	638 697	406 082	1 160 361
věřící - nehlašící se k církvi, náb. spol. nebo směru	960 201	15 989	54 584	82 177	94 797	113 810	83 183	81 349	116 691	72 001	245 620
věřící - hlásící se k církvi, náb. spol. nebo směru	1 374 285	29 775	95 481	147 444	165 570	191 208	124 945	103 869	148 755	83 656	283 582
z toho:											
Církev římskokatolická	741 019	18 750	58 629	91 537	100 615	114 162	69 625	53 967	71 183	40 173	122 378
Pravoslavná církev v českých zemích	40 681	284	1 391	1 774	2 485	3 259	2 380	3 401	3 864	2 738	19 105
Československá církev evangelická	32 577	837	2 049	3 683	3 677	3 300	2 750	2 677	3 561	1 699	8 344

Tab. 2 Obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik

Složení obyvatelstva	Obyvatelstvo celkem	v tom v obcích s počtem obyvatel									
		do 199 až 499	200 až 499	500 až 999	1000 až 1999	2000 až 4999	5000 až 9999	10000 až 19999	20000 až 49999	50000 až 99999	100000 a více
Církev československá husitská	23 610	297	1 241	1 840	1 945	2 541	2 664	2 544	2 138	1 493	6 907
Nábož. spol. Svědkové Jehovovi neuvečeno	13 298	143	524	780	926	1 267	1 193	1 319	2 445	1 404	3 297
Narození v obci obvyklého pobytu	3 162 540	58 199	207 695	295 895	327 814	388 063	288 513	289 891	392 565	236 666	677 239
	5 304 731	79 633	291 169	436 362	493 046	600 769	467 517	474 298	703 367	446 344	1 312 226
Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání											
základní vč. neukonč.	1 107 860	20 804	75 600	108 675	121 889	148 950	105 517	108 206	147 165	84 808	186 246
střední vč. vyučení (bez maturity)	2 736 983	61 338	215 716	301 296	320 391	372 105	266 733	252 048	343 689	194 678	408 989
úplně střední (s maturitou)	2 496 639	38 277	141 738	213 681	244 367	295 812	221 999	231 872	319 712	199 551	589 630
nástavbové a pomaturitní	232 452	3 539	12 729	19 266	21 925	26 396	21 516	22 693	30 757	18 629	55 002
vyšší odborné (vč. konzervatoře)	138 588	2 032	7 364	11 310	12 641	14 850	11 779	12 920	16 174	9 922	39 596
vysokoškolské	1 552 407	15 500	58 397	96 158	120 494	150 960	114 322	116 716	162 702	121 484	595 674
bez vzdělání	56 100	916	3 610	5 420	6 189	7 304	4 894	5 954	8 310	4 554	8 949
nezjištěné	511 378	7 599	28 995	39 622	45 583	58 069	44 088	50 406	71 414	43 412	122 190
Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity											
pracovní síla	5 563 258	90 702	336 881	496 271	559 159	664 634	483 499	495 676	668 237	421 479	1 346 720
v tom:											
zaměstnaní	5 290 071	86 824	322 375	475 915	535 917	634 619	461 389	469 886	625 750	396 697	1 280 699
z toho:											
pracující důchodci	565 811	9 787	34 015	49 021	53 988	65 673	50 195	54 393	70 000	44 253	134 486
pracující žáci a studenti	231 574	2 734	10 699	16 477	18 880	23 197	17 249	17 682	23 455	18 626	82 575
osoby na mateřské dovolené	40 097	652	2 505	3 643	4 073	4 814	3 490	3 371	4 382	2 998	10 169
nezaměstnaní	273 187	3 878	14 506	20 356	23 242	30 015	22 110	25 790	42 487	24 782	66 021
mimo pracovní sílu	4 830 885	86 042	311 400	456 700	513 114	614 031	449 884	443 023	609 266	365 206	982 219
v tom:											
nepracující důchodci	2 281 067	43 500	147 973	210 578	232 705	288 658	220 743	216 703	309 986	180 837	429 384
ostatní s vlastním zdrojem obživy	15 176	219	700	1 137	1 231	1 531	1 063	1 194	1 743	1 046	5 312
žáci, studenti	1 465 320	24 402	93 989	143 259	164 085	191 802	133 836	131 873	171 772	104 926	305 376
osoby na rodičovské dovolené	218 485	3 888	14 983	21 508	24 250	27 547	19 843	19 007	25 888	15 826	45 745
osoby v domácnosti, děti předšk. věku, ostatní záv. osoby nezjištěno	850 837	14 033	53 755	80 218	90 843	104 493	74 399	74 246	99 877	62 571	196 402
zaměstnaní podle postavení v zaměstnání	130 024	1 469	6 188	8 235	9 929	13 241	9 651	12 523	19 205	11 720	37 863
zaměstnanci	4 027 988	65 153	245 863	363 576	409 786	487 972	358 332	363 853	485 886	310 251	937 316

Tab. 2 Obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik

Složení obyvatelstva	Obyvatelstvo celkem	v tom v obcích s počtem obyvatel									
		do 199	200 až 499	500 až 999	1000 až 1999	2000 až 4999	5000 až 9999	10000 až 19999	20000 až 49999	50000 až 99999	100000 a více
zaměstnavatelé	53 454	936	3 675	5 288	6 201	7 328	5 295	5 612	6 970	3 458	8 691
osoby pracující na vlastní účet	718 346	13 454	45 664	67 476	74 208	83 761	58 349	56 295	69 914	45 738	203 487
nezjištěno	490 283	7 281	27 173	39 575	45 722	55 558	39 413	44 126	62 980	37 250	131 205
Zaměstnaní ve vybraných odvětvích ek. činnosti	167 161	10 876	27 779	30 802	27 365	22 970	12 725	9 693	10 049	4 724	10 178
zemědělství, lesnictví, rybnáctví	1 441 816	27 186	102 973	148 995	166 657	201 628	154 906	148 763	197 686	103 912	189 110
průmysl ²⁾	364 113	6 864	26 633	39 380	42 267	46 823	30 843	28 920	38 891	25 138	78 354
stavebnictví	589 747	8 009	31 949	49 529	58 626	69 438	50 158	54 535	69 940	46 969	150 594
velko a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	318 954	5 236	20 784	30 032	33 710	39 068	26 887	28 289	35 761	26 198	72 989
doprava a skladování	190 065	2 794	10 001	15 287	17 670	21 538	15 090	17 849	23 611	13 729	52 496
ubytování, stravování a pohostinství	209 858	1 368	5 730	10 535	13 901	17 520	12 212	12 024	14 658	13 621	108 289
informační a komunikační činnosti	116 834	979	4 255	7 097	9 275	11 149	7 823	8 478	10 986	9 519	47 273
peněžnictví a pojišťovnictví	322 688	4 967	19 798	29 497	32 185	38 177	26 494	29 001	40 224	26 124	76 221
veřejná správa a obrana; povinné soc. zabezpečení	362 219	4 450	18 000	29 830	34 866	42 008	32 946	33 191	42 753	29 359	94 816
vzdělávání	408 594	5 405	21 234	32 284	37 157	46 555	34 786	37 327	56 125	36 237	101 484
zdravotní a sociální péče	3 642 644	62 430	235 660	345 383	386 448	445 738	311 371	304 769	404 955	269 322	876 568
Vyjiždějící do zaměstnání	1 539 021	2 441	13 295	27 989	42 357	78 037	93 990	128 350	222 429	170 970	759 163
v rámci obce	1 110 573	40 432	148 824	202 306	204 371	201 889	109 378	76 393	80 672	36 009	10 299
do jiného okresu	486 879	9 637	36 851	59 869	72 476	84 732	53 137	40 623	55 584	33 538	40 432
do jiného okresu kraje	431 973	8 642	31 297	48 328	57 755	70 251	48 299	50 852	33 588	24 576	58 385
do jiného kraje	74 198	1 278	5 393	6 891	9 489	10 829	6 567	8 551	12 682	4 229	8 289
do zahraničí	493 756	9 612	34 194	49 715	53 183	58 709	39 085	36 825	49 087	32 391	130 955
Zaměstnaní bez stálého pracoviště	1 011 538	12 332	43 486	68 524	82 513	113 528	98 426	113 575	150 824	83 269	245 061
Pracoviště na adrese místa obvyklého pobytu	1 430 899	24 054	92 653	140 799	161 370	187 751	129 841	128 094	165 706	102 035	298 596
Vyjiždějící do škol	871 068	97	4 271	29 551	65 122	98 674	82 714	92 526	130 532	86 825	280 756
v rámci obce	311 508	17 712	67 165	79 253	57 590	44 696	18 756	11 551	10 146	3 569	1 070
do jiného okresu	114 863	2 959	10 859	16 438	19 524	21 025	13 499	9 772	12 154	4 632	4 001
do jiného okresu kraje	125 621	3 206	10 076	15 067	18 524	22 536	14 282	13 719	11 956	6 490	9 765
do jiného kraje	7 839	80	282	490	610	820	590	526	918	519	3 004

1) osoby s dvojným nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu
 2) zahrnuje zpracovatelský průmysl, těžbu, energetiku, zásobování vodou a činnosti spojené s odpady

Tab. 3 Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku

Věk	Celkem	Muži	Ženy	Věk	Celkem	Muži	Ženy
Celkem	10 524 167	5 186 548	5 337 619	50	147 390	75 600	71 790
0	109 186	55 778	53 408	51	139 236	71 071	68 165
1	110 951	56 820	54 131	52	134 935	68 497	66 438
2	112 998	57 809	55 189	53	132 510	67 475	65 035
3	114 441	58 611	55 830	54	134 039	68 280	65 759
4	113 056	57 871	55 185	55	135 830	68 572	67 258
5	112 071	57 498	54 573	56	142 338	72 043	70 295
6	110 943	57 122	53 821	57	142 186	71 445	70 741
7	108 583	55 562	53 021	58	124 985	62 361	62 624
8	109 119	55 753	53 366	59	121 052	60 315	60 737
9	109 308	56 137	53 171	60	116 973	58 131	58 842
10	115 773	59 318	56 455	61	115 657	57 134	58 523
11	119 362	60 997	58 365	62	118 277	57 790	60 487
12	119 637	61 164	58 473	63	132 542	64 109	68 433
13	117 222	59 817	57 405	64	133 159	63 802	69 357
14	109 110	56 065	53 045	65	134 531	64 067	70 464
15	103 710	53 278	50 432	66	134 926	63 490	71 436
16	99 432	51 228	48 204	67	132 415	61 822	70 593
17	96 149	49 383	46 766	68	132 888	61 428	71 460
18	95 363	48 893	46 470	69	133 321	60 740	72 581
19	95 182	48 764	46 418	70	128 713	57 895	70 818
20	94 972	49 057	45 915	71	123 259	55 082	68 177
21	94 312	48 522	45 790	72	120 504	53 378	67 126
22	95 372	48 915	46 457	73	125 692	54 720	70 972
23	95 754	48 980	46 774	74	120 461	51 654	68 807
24	96 653	49 865	46 788	75	94 830	39 443	55 387
25	101 969	52 514	49 455	76	91 252	37 400	53 852
26	111 320	57 251	54 069	77	89 170	36 207	52 963
27	125 809	64 995	60 814	78	75 721	30 411	45 310
28	128 755	66 593	62 162	79	68 395	26 773	41 622
29	133 315	69 246	64 069	80	62 536	24 203	38 333
30	139 098	72 047	67 051	81	55 036	20 647	34 389
31	134 865	69 586	65 279	82	46 929	17 170	29 759
32	138 492	71 201	67 291	83	41 575	14 671	26 904
33	138 206	71 659	66 547	84	37 297	12 814	24 483
34	139 900	72 560	67 340	85	33 487	11 312	22 175
35	141 157	72 940	68 217	86	30 222	9 880	20 342
36	142 173	73 695	68 478	87	27 174	8 646	18 528
37	143 710	74 364	69 346	88	23 910	7 263	16 647
38	144 811	74 608	70 203	89	20 518	6 111	14 407
39	147 238	76 093	71 145	90	17 126	4 849	12 277
40	151 422	78 660	72 762	91	13 062	3 589	9 473
41	169 311	87 659	81 652	92	9 830	2 599	7 231
42	175 899	90 871	85 028	93	7 414	1 833	5 581
43	179 082	92 448	86 634	94	5 354	1 240	4 114
44	182 203	93 648	88 555	95	3 728	821	2 907
45	188 567	96 639	91 928	96	2 546	510	2 036
46	188 911	97 086	91 825	97	1 794	311	1 483
47	183 724	94 777	88 947	98	1 128	200	928
48	165 247	84 838	80 409	99	657	85	572
49	151 167	77 363	73 804	100 let a více	647	111	536

Tab. 4 Obyvatelstvo podle rodinného stavu/registrovaného partnerství a podle pohlaví a věku

Pohlaví, věk	Obyva- telstvo celkem	v tom podle rodinného stavu/registrovaného partnerství							
		svobodní, svobodné	ženatí, vdané	rozvedení, rozvedené	ovdovělí, ovdovělé	v registro- vaném partnerství	registro- vané partnerství zaniklo rozhodnutím soudu	registro- vané partnerství zaniklo úmrtím partnera/ partnerky	nezjiš- těno
Muži celkem	5 186 548	2 477 037	2 009 738	544 287	124 903	3 217	650	104	26 612
0 - 14	866 322	866 322	x	x	x	x	x	x	x
15 - 19	251 546	250 768	49	1	-	2	-	-	726
20 - 24	245 339	238 531	4 083	168	5	80	6	-	2 466
25 - 29	310 599	262 060	41 945	2 418	17	277	49	2	3 831
30 - 34	357 053	234 912	108 501	9 574	86	402	106	1	3 471
35 - 39	371 700	189 122	155 677	23 368	256	492	118	2	2 665
40 - 44	443 286	165 160	219 575	54 829	831	591	151	12	2 137
45 - 49	450 703	110 930	245 649	89 869	1 778	563	119	16	1 779
50 - 54	350 923	55 383	201 407	89 492	2 798	291	51	9	1 492
55 - 59	334 736	38 251	203 398	86 792	4 814	209	26	12	1 234
60 - 64	300 966	26 386	197 260	67 506	8 499	129	16	13	1 157
65 - 69	311 547	19 855	217 386	56 941	16 004	84	3	14	1 260
70 - 74	272 729	11 601	197 889	37 711	24 104	65	4	9	1 346
75 - 79	170 234	4 915	123 479	16 907	23 661	20	-	7	1 245
80 - 84	89 505	1 856	61 305	6 089	19 394	8	1	4	848
85 - 89	43 212	730	25 435	2 075	14 355	3	-	3	611
90 - 94	14 110	219	6 124	496	7 006	1	-	-	264
95 - 99	1 927	33	554	48	1 224	-	-	-	68
100 a více	111	3	22	3	71	-	-	-	12
Ženy celkem	5 337 619	2 031 554	1 997 604	688 825	595 672	2 051	682	28	21 203
0 - 14	825 438	825 438	x	x	x	x	x	x	x
15 - 19	238 290	237 374	234	2	-	3	-	-	677
20 - 24	231 724	216 856	11 509	569	11	68	10	-	2 701
25 - 29	290 569	211 226	70 292	4 913	112	297	70	-	3 659
30 - 34	333 508	168 756	144 728	16 601	446	375	100	-	2 502
35 - 39	347 389	126 779	181 653	35 441	1 310	413	151	2	1 640
40 - 44	414 631	101 200	235 232	72 883	3 543	379	159	7	1 228
45 - 49	426 913	59 594	248 710	109 678	7 589	239	100	1	1 002
50 - 54	337 187	25 136	199 346	99 992	11 764	120	42	2	785
55 - 59	331 655	16 455	201 236	91 867	21 296	84	34	4	679
60 - 64	315 642	11 789	192 629	73 004	37 540	42	10	3	625
65 - 69	356 534	10 679	203 203	70 590	71 257	17	5	2	781
70 - 74	345 900	8 885	170 176	55 898	110 003	6	1	4	927
75 - 79	249 134	5 708	92 167	32 318	117 942	5	-	1	993
80 - 84	153 868	3 099	35 185	14 477	100 112	-	-	2	993
85 - 89	92 099	1 634	9 793	7 304	72 337	1	-	-	1 030
90 - 94	38 676	702	1 421	2 757	33 069	1	-	-	726
95 - 99	7 926	229	90	506	6 876	1	-	-	224
100 a více	536	15	-	25	465	-	-	-	31

Tab. 5 Obyvatelstvo podle věku a podle státního občanství

Státní občanství	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku					
		-19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60+
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	2 181 596	1 078 231	1 409 650	1 735 533	1 354 501	2 764 656
Česká republika	9 998 510	2 100 409	986 229	1 274 118	1 625 186	1 288 741	2 723 827
země EU:	162 846	18 407	18 864	48 806	39 466	19 586	17 717
Belgie	504	54	50	101	130	110	59
Bulharsko	11 006	1 343	1 154	2 434	2 858	2 168	1 049
Dánsko	265	43	7	50	67	46	52
Estonsko	182	48	18	60	36	13	7
Finsko	198	8	14	85	42	23	26
Francie	2 463	297	283	690	683	316	194
Chorvatsko	2 060	237	234	409	364	387	429
Irsko	484	60	29	96	149	102	48
Itálie	3 779	290	302	970	977	670	570
Kypr	105	17	14	22	19	10	23
Litva	592	103	69	169	145	64	42
Lotyšsko	457	91	73	133	90	46	24
Lucembursko	10	1	1	2	3	1	2
Maďarsko	6 327	949	1 211	1 799	1 391	712	265
Malta	40	7	2	7	11	8	5
Německo	5 615	369	303	725	942	1 263	2 013
Nizozemsko	1 404	124	102	187	312	358	321
Polsko	14 450	868	837	2 624	2 606	2 117	5 398
Portugalsko	572	39	84	241	152	44	12
Rakousko	1 090	44	50	114	164	261	457
Rumunsko	11 890	1 856	2 014	4 249	2 325	998	448
Řecko	1 348	90	115	440	235	188	280
Slovinsko	382	47	46	117	82	41	49
Slovensko	95 821	11 260	11 664	32 487	25 193	9 434	5 783
Španělsko	1 351	109	156	504	396	130	56
Švédsko	451	53	32	91	94	76	105
evropské země mimo EU	215 314	31 665	42 365	49 479	47 250	29 761	14 794
z toho:							
Bělorusko	6 334	835	1 621	1 694	1 204	606	374
Bosna a Hercegovina	1 709	141	284	385	342	302	255
Bývalá jugosl. republ. Makedonie	1 913	274	289	474	410	324	142
Moldavská republika	5 175	961	737	1 152	1 330	685	310
Norsko	110	10	7	28	25	16	24
Rusko	35 785	6 612	10 336	6 782	4 306	4 078	3 671
Spojené království	5 195	388	727	995	1 283	1 137	665
Švýcarsko	327	25	19	35	50	76	122
Ukrajina	150 505	21 640	26 364	35 611	36 642	21 550	8 698
země Afriky	5 822	504	1 137	2 380	1 223	450	128
země Severní Ameriky	5 552	515	831	1 239	1 183	993	791
z toho Spojené státy	4 908	460	733	1 106	1 039	864	706
země Asie	102 413	25 266	18 101	24 615	16 794	12 297	5 340
z toho:							
Čína	6 069	1 227	1 224	1 375	995	831	417
Mongolsko	8 572	2 415	1 701	2 162	1 509	704	81
Vietnam	54 256	16 629	5 270	11 602	8 963	8 324	3 468
ostatní země	4 303	242	836	1 797	847	386	195
bez státního občanství	270	73	12	32	49	53	51
nezjištěno	29 137	4 515	9 856	7 184	3 535	2 234	1 813

Tab. 6 Obyvatelstvo podle národnosti a podle mateřského jazyka a pohlaví

Mateřský jazyk	Pohlaví	Obyvatelstvo celkem	z toho národnost												vietnamská	ukrajinská	ruská	maďarská	romská	německá	polská	slovenská	slezská	moravská	česká	neuvejeno
			česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská	maďarská	ruská	ukrajinská	vietnamská													
Obyvatelstvo celkem	C	10 524 167	6 415 104	556 641	31 301	162 578	38 218	24 632	21 691	11 253	34 506	92 892	38 723	751 767												
	M	5 186 548	3 068 148	289 126	18 114	76 043	16 426	14 075	11 059	5 870	14 578	47 252	20 195	428 940												
	Ž	5 337 619	3 346 956	267 515	13 187	86 535	21 792	10 557	10 632	5 383	19 928	45 640	18 528	322 827												
jazyk:																										
český	C	9 213 987	6 340 606	537 642	30 163	51 793	13 428	17 642	18 637	2 939	3 848	11 393	9 412	55 100												
	M	4 476 299	3 035 552	278 563	17 412	24 975	6 272	10 276	9 516	1 543	1 954	5 839	4 953	28 148												
	Ž	4 737 688	3 305 054	259 079	12 751	26 818	7 156	7 366	9 121	1 396	1 894	5 554	4 459	26 952												
moravský	C	28 647	6 185	24 887	185	118	20	52	8	8	5	7	-	2 303												
	M	15 906	3 188	13 952	119	72	13	41	5	5	4	5	-	1 201												
	Ž	12 741	2 997	10 935	66	46	7	11	3	3	1	2	-	1 102												
slovenský	C	225 246	73 919	5 123	301	136 869	165	193	1 421	1 372	64	155	15	51 852												
	M	105 621	32 841	2 638	192	63 515	88	107	687	743	27	89	3	24 858												
	Ž	119 625	41 078	2 485	109	73 354	77	86	734	629	37	66	12	26 994												
romský	C	28 102	15 886	184	15	1 436	9	15	11 085	44	14	24	3	8 176												
	M	14 734	8 142	134	11	741	4	13	5 660	27	10	16	2	4 346												
	Ž	13 368	7 744	50	4	695	5	2	5 425	17	4	8	1	3 830												
polský	C	49 669	14 226	521	1 162	167	34 195	130	31	16	31	104	3	8 086												
	M	21 441	6 030	306	715	91	14 463	88	23	10	14	52	2	3 449												
	Ž	28 228	8 196	215	447	76	19 732	42	8	6	17	52	1	4 637												
německý	C	31 756	15 387	578	325	214	100	13 247	23	30	64	29	47	7 594												
	M	16 931	7 668	336	214	118	50	7 257	15	20	39	15	22	4 069												
	Ž	14 825	7 719	242	111	96	50	5 990	8	10	25	14	25	3 525												
ukrajinský	C	123 738	11 043	183	5	221	186	36	23	1 589	1 149	83 368	5	35 781												
	M	62 817	4 610	77	3	110	91	21	18	855	571	42 624	5	18 068												
	Ž	60 921	6 433	106	2	111	95	15	5	734	578	40 744	-	17 713												
ruský	C	96 361	11 746	446	22	166	255	363	24	208	33 203	19 815	9	27 110												
	M	44 022	5 275	217	14	81	130	183	18	115	13 891	9 996	6	12 253												
	Ž	52 339	6 471	229	8	85	125	180	6	93	19 312	9 819	3	14 857												
vietnamský	C	57 408	7 025	86	4	37	7	21	24	7	14	11	37 313	18 750												
	M	30 173	3 757	55	3	27	4	12	19	7	8	9	19 451	9 895												
	Ž	27 235	3 268	31	1	10	3	9	5	-	6	2	17 862	8 855												
maďarský	C	14 664	3 745	138	6	2 079	13	25	63	7 914	24	559	1	3 330												
	M	7 191	1 621	78	1	1 006	7	12	31	4 083	16	284	1	1 573												
	Ž	7 473	2 124	60	5	1 073	6	13	32	3 831	8	275	-	1 757												

Tab. 7 Obyvatelstvo podle národnosti a podle věku, státního občanství a nejvyššího dosaženého vzdělání

Věk, státní občanství, nejvyšší ukončené vzdělání	z toho národnost ¹⁾										
	Obyvatelstvo celkem	česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská	maďarská	ukrajinská	ruská
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	6 033 014	359 621	12 451	96 041	26 802	9 128	4 458	5 969	78 068	25 296
0 - 4	560 632	276 161	13 570	547	2 341	760	68	244	125	2 249	736
5 - 9	550 024	292 774	13 754	439	1 981	793	95	292	109	3 096	887
10 - 14	581 104	327 122	16 371	487	1 594	872	103	361	109	2 754	858
15 - 19	489 836	273 861	14 693	492	1 029	690	91	309	85	3 080	1 724
20 - 24	477 063	240 133	12 961	558	3 139	632	178	324	150	5 781	3 432
25 - 29	601 168	286 781	16 371	757	7 216	983	227	359	302	8 546	3 520
30 - 34	690 561	344 721	19 435	1 004	9 997	1 410	297	392	419	8 837	2 678
35 - 39	719 089	384 746	21 795	915	11 843	1 707	338	341	546	9 938	2 035
40 - 44	857 917	490 626	28 503	993	10 652	1 889	482	365	540	9 821	1 539
45 - 49	877 616	514 101	31 283	1 164	7 696	1 915	636	362	529	9 050	1 730
50 - 54	688 110	405 908	25 687	955	6 467	1 744	762	290	493	6 347	1 580
55 - 59	666 391	410 038	26 021	860	6 843	2 040	924	270	504	4 267	1 424
60 - 64	616 608	389 644	26 268	804	6 896	2 279	807	244	522	2 549	1 087
65 - 69	668 081	432 534	30 209	826	6 044	3 387	895	166	513	916	804
70 - 74	618 629	403 174	27 665	800	4 651	2 514	836	87	380	449	568
75 - 79	419 368	272 657	18 341	424	3 659	1 368	1 060	28	314	159	243
80 a více	441 970	288 033	16 694	426	3 993	1 819	1 329	24	329	229	451
podíl v %	100,0	57,3	3,4	0,1	0,9	0,3	0,1	0,0	0,1	0,7	0,2
Státní občanství ČR ²⁾	9 998 510	6 030 500	359 511	12 405	36 653	18 257	6 263	4 213	3 012	3 071	2 590
Nejvyšší dosažené vzdělání bez vzdělání	56 100	26 535	1 037	40	562	119	51	409	73	956	82
základní vč. neukonč.	1 107 860	632 116	37 145	1 107	9 093	2 987	1 261	1 743	737	5 580	812
střední vč. vyučení	2 736 983	1 633 868	119 938	3 553	19 890	6 560	3 199	786	1 452	15 822	988
úplně střední	2 496 639	1 575 596	92 453	3 377	25 407	6 632	2 000	229	1 384	20 827	6 245
nástavbové a vyšší odborné	371 040	233 493	13 804	463	2 747	1 037	452	38	254	7 535	2 054
vysokoškolské	1 552 407	1 007 786	49 726	2 384	31 499	6 767	1 778	139	1 615	17 768	12 472
nezjištěné	511 378	27 563	1 823	54	927	275	121	217	111	1 481	162

1) deklarace pouze jediné národnosti (bez dvojí)

2) osoby s jedním státním občanstvím i osoby s vícenásobným, z nichž jedno je ČR

Tab. 7 Obyvatelstvo podle národnosti a podle věku, státního občanství a nejvyššího dosaženého vzdělání

Věk, státní občanství, nejvyšší ukončené vzdělání	z toho národnost ¹⁾										neuvvedeno	
	bulharská	rumunská	vietnamská	čínská	mongolská	srbská	běloruská	dokončení				
Obyvatelstvo celkem	6 073	3 208	31 469	3 797	6 233	2 914	4 030					3 321 058
0 - 4	164	191	2 409	158	530	69	98					236 816
5 - 9	200	144	2 881	228	613	58	106					208 640
10 - 14	204	96	2 135	218	330	66	94					203 824
15 - 19	191	45	1 535	192	212	61	216					168 972
20 - 24	206	131	1 317	358	431	199	496					179 929
25 - 29	370	340	2 136	359	839	395	629					237 264
30 - 34	565	646	3 751	441	894	357	602					257 416
35 - 39	619	550	3 219	437	755	356	488					241 750
40 - 44	723	375	2 321	306	628	316	402					266 733
45 - 49	866	237	2 799	343	465	313	337					263 300
50 - 54	717	194	2 684	270	333	235	200					199 337
55 - 59	480	90	2 239	244	154	167	160					177 603
60 - 64	303	56	1 392	141	33	89	93					154 446
65 - 69	160	39	397	60	9	95	57					160 919
70 - 74	114	24	154	25	3	68	22					151 561
75 - 79	87	16	50	7	2	32	8					102 771
80 a více	104	34	50	10	2	38	22					109 777
podíl v %	0,1	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0					31,6
Státní občanství ČR ²⁾	390	148	1 110	45	78	261	346					3 106 105
Nejvyšší dosažené vzdělání												
bez vzdělání	64	55	377	71	134	20	9					21 516
základní vč. neukonč.	514	416	5 642	774	703	174	115					352 034
střední vč. vyučení	1 036	682	4 591	509	939	297	288					820 455
úplně střední	2 419	541	10 826	762	1 253	1 270	1 141					624 877
nástavbové a vyšší odborné	231	119	789	277	310	169	503					84 772
vysokoškolské	1 073	875	1 674	766	1 358	774	1 629					292 270
nezjištěné	168	89	145	34	63	17	47					475 854

1) deklarace pouze jediné národnosti (bez dvojí)

2) osoby s jedním státním občanstvím i osoby s vícenásobným, z nichž jedno je ČR

Tab. 8 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a místa bydliště v době narození

Pohlaví, bydliště v době narození	Obyvatelstvo celkem	z toho ve věku						
		0 - 14	15 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 a více
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	1 691 760	1 568 067	1 409 650	1 735 533	1 354 501	1 284 689	1 479 967
narození v ČR celkem								
abs.	9 844 539	1 661 629	1 451 738	1 265 287	1 606 508	1 254 754	1 210 913	1 393 710
%	93,5	98,2	92,6	89,8	92,6	92,6	94,3	94,2
v tom:								
v obci obvyklého pobytu								
abs.	5 304 731	1 358 721	931 517	605 754	757 635	569 042	529 565	552 497
%	50,4	80,3	59,4	43,0	43,7	42,0	41,2	37,3
v jiné obci okresu	1 535 916	127 418	201 152	209 008	289 487	237 729	231 386	239 736
v jiném okrese kraje	865 893	68 903	108 244	125 068	154 858	127 040	127 070	154 710
v jiném kraji	1 801 354	100 604	202 472	273 055	321 457	256 232	267 135	380 399
v ČR, místo nezjištěno	336 645	5 983	8 353	52 402	83 071	64 711	55 757	66 368
narození v zahraničí celkem	679 072	29 988	116 238	144 278	128 917	99 669	73 747	86 235
z toho:								
Slovenská republika	245 710	2 869	20 985	42 996	40 780	39 675	44 189	54 216
ostatní země Evropy	324 427	19 724	68 382	71 720	67 498	43 970	23 212	29 921
země Asie	84 953	4 499	21 689	22 934	16 152	13 039	5 174	1 466
místo narození nezjištěno	556	143	91	85	108	78	29	22
Muži celkem	5 186 548	866 322	807 484	728 753	893 989	685 659	612 513	591 828
narození v ČR celkem								
abs.	4 838 305	850 916	747 269	650 340	823 343	629 683	577 340	559 414
%	93,3	98,2	92,5	89,2	92,1	91,8	94,3	94,5
v tom:								
v obci obvyklého pobytu								
abs.	2 725 603	695 845	497 783	333 367	404 076	298 686	263 576	232 270
%	52,6	80,3	61,6	45,7	45,2	43,6	43,0	39,2
v jiné obci okresu	700 198	65 074	97 798	98 930	137 173	108 860	102 919	89 444
v jiném okrese kraje	393 209	35 358	50 982	57 925	73 344	59 263	57 097	59 240
v jiném kraji	828 508	51 608	95 783	128 346	156 361	122 314	122 720	151 376
v ČR, místo nezjištěno	190 787	3 031	4 923	31 772	52 389	40 560	31 028	27 084
narození v zahraničí celkem	347 929	15 332	60 162	78 360	70 584	55 929	35 158	32 404
z toho:								
Slovenská republika	115 420	1 490	9 819	20 809	21 202	20 979	20 319	20 802
ostatní země Evropy	171 433	10 066	36 040	40 855	37 851	25 210	10 871	10 540
země Asie	45 678	2 376	11 524	12 284	8 235	7 447	3 105	707
místo narození nezjištěno	314	74	53	53	62	47	15	10
Ženy celkem	5 337 619	825 438	760 583	680 897	841 544	668 842	672 176	888 139
narození v ČR celkem								
abs.	5 006 234	810 713	704 469	614 947	783 165	625 071	633 573	834 296
%	93,8	98,2	92,6	90,3	93,1	93,5	94,3	93,9
v tom:								
v obci obvyklého pobytu								
abs.	2 579 128	662 876	433 734	272 387	353 559	270 356	265 989	320 227
%	48,3	80,3	57,0	40,0	42,0	40,4	39,6	36,1
v jiné obci okresu	835 718	62 344	103 354	110 078	152 314	128 869	128 467	150 292
v jiném okrese kraje	472 684	33 545	57 262	67 143	81 514	67 777	69 973	95 470
v jiném kraji	972 846	48 996	106 689	144 709	165 096	133 918	144 415	229 023
v ČR, místo nezjištěno	145 858	2 952	3 430	20 630	30 682	24 151	24 729	39 284
narození v zahraničí celkem	331 143	14 656	56 076	65 918	58 333	43 740	38 589	53 831
z toho:								
Slovenská republika	130 290	1 379	11 166	22 187	19 578	18 696	23 870	33 414
ostatní země Evropy	152 994	9 658	32 342	30 865	29 647	18 760	12 341	19 381
země Asie	39 275	2 123	10 165	10 650	7 917	5 592	2 069	759
místo narození nezjištěno	242	69	38	32	46	31	14	12

Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry

	Obyvatelstvo celkem	v tom podle věku									
		0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 a více	
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	1 691 760	489 836	1 078 231	1 409 650	1 735 533	1 354 501	1 284 689	1 037 997	441 970	
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	960 201	78 829	32 832	102 160	145 375	177 385	138 482	124 911	111 913	48 314	
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	1 374 285	149 735	47 137	106 563	146 642	190 208	167 464	191 754	229 738	145 044	
z toho:											
Církev římskokatolická	741 019	87 311	24 846	44 843	64 361	94 274	87 983	109 007	138 691	89 703	
katolická víra (katolík)	235 834	20 959	6 096	12 647	20 391	31 243	30 734	39 740	46 628	27 396	
křesťanství	71 089	8 665	2 630	7 906	11 517	11 437	9 206	8 193	7 360	4 175	
Pravoslavná církev v českých zemích	40 681	4 862	1 539	5 551	8 357	9 322	5 996	2 795	1 314	945	
Českobratrská církev evangelická	32 577	3 395	1 079	1 844	2 864	4 224	3 648	4 644	6 420	4 459	
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	27 149	1 793	591	1 497	2 421	3 629	3 450	4 655	5 501	3 612	
Církev československá husitská	23 610	1 257	352	749	1 399	2 374	2 037	3 178	6 591	5 673	
Jedi	21 023	1 814	2 365	7 641	5 574	2 335	848	261	126	59	
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	13 298	815	431	1 185	1 713	2 554	2 554	2 084	1 640	640	
Církev bratrská	10 762	1 927	698	1 242	1 345	2 206	1 313	940	776	519	
Církev řeckokatolická	8 309	1 208	249	930	1 599	1 867	1 149	583	457	267	
Církev adventistů sedmého dne	7 162	699	283	682	971	1 274	1 047	945	832	429	
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	7 081	1 145	370	628	790	1 008	847	1 013	789	491	
islám	5 132	830	261	1 081	1 352	882	481	156	69	20	
buddhismus	5 049	303	185	683	1 163	1 399	894	308	99	15	
Apoštolická církev	4 958	756	333	716	686	1 037	728	405	226	71	
Bratrská jednota baptistů	3 112	368	179	404	429	632	376	307	262	155	
pohanství	2 764	177	141	921	879	437	150	46	12	1	
pastařianství	2 696	189	226	793	814	468	135	50	18	3	
Církev Křesťanská společenství	2 306	306	178	321	202	525	418	189	129	38	
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	2 048	265	40	168	362	282	172	258	298	203	
Luterská evangelická církev a. v. v České republice	1 918	270	67	156	210	262	268	272	258	155	
judaismus	1 427	151	63	168	221	313	188	165	121	37	
Jednota bratrská	1 257	169	89	107	123	264	153	131	127	94	
hinduismus	1 226	71	32	396	418	185	79	23	17	5	
Křesťanské sbory	1 224	145	68	127	120	231	160	164	149	60	
Společenství Josefa Zezulky	1 053	62	16	38	88	242	240	195	144	28	
satanismus	998	39	71	274	291	217	81	19	6	-	
Evangelická církev metodistická	896	130	57	90	99	193	144	78	64	41	
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice	713	95	53	105	105	139	93	65	40	18	
Starokatolická církev v ČR	672	115	34	49	94	148	76	67	60	29	
Buddhismus Diamantové cesty line Karmy Kágjü	653	29	5	30	256	259	55	19	-	-	
Církev víry	608	117	36	74	75	117	96	63	25	5	
ateismus	555	15	18	65	109	117	92	79	40	20	

Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry

	Pohlaví, náboženská víra	v tom podle věku								80 a více
		0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	
	Obyvatelstvo celkem	516	27	250	156	38	11	2	-	-
Sith		516	27	250	156	38	11	2	-	-
Ruská pravoslavná církev, podvojí patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice		497	18	85	86	82	89	53	17	12
Federace židovských obcí v České republice		474	19	24	72	100	56	46	62	21
Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna		455	10	55	122	123	57	30	5	3
Obec křesťanů v České republice		409	13	17	40	102	86	53	28	8
Scientologická církev		397	9	47	92	117	52	25	8	1
Církev Slovo života		366	13	37	33	94	73	26	30	10
Církev živého Boha		299	26	34	31	59	59	21	21	2
Anglikánská církev		254	10	17	39	49	45	29	19	4
Višva Nirmala Dharm		250	9	9	36	63	38	36	17	3
Církev Nová naděje		232	15	11	27	57	39	23	15	4
Církev Oáza		206	14	27	34	35	32	19	3	1
Hnutí Grálu		196	1	5	12	44	50	34	32	16
rastafariánství		190	6	50	73	40	7	4	2	2
druidismus		189	1	35	59	51	22	12	1	-
Náboženská společnost českých unitářů		186	1	17	28	31	34	20	26	19
Kněžské bratrstvo svatého Pia X.		156	11	19	21	20	22	4	3	5
baháismus		118	6	11	13	42	22	4	2	-
taoismus		113	5	22	34	26	13	7	5	-
Ústředí muslimských obcí		112	10	12	13	26	13	3	-	-
šintoismus		111	8	32	32	17	9	5	-	-
agnosticismus		98	5	33	26	15	9	3	2	1
Armáda spásy - církev		96	3	11	12	25	18	11	8	1
Česká hinduistická náboženská společnost		93	6	3	12	35	11	8	7	1
sikhismus		86	7	27	26	10	7	2	1	-
zoroastrismus		76	1	17	22	18	7	6	1	-
Společenství baptistických sborů		60	-	9	11	9	9	4	5	8
Théravádový buddhismus		54	-	4	19	24	4	1	-	-
Novoapoštolská církev v ČR		53	1	3	5	11	5	10	12	3
Církev sjednocení (moonisté)		51	2	16	11	9	2	3	3	-
bez náboženské víry		5 027 141	256 143	558 002	710 566	864 381	652 739	609 589	409 391	129 950
neuvedeno		3 162 540	153 724	311 506	407 067	503 559	395 816	358 435	286 955	118 662

Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry

	Obyvatelstvo celkem	v tom podle věku									
		Pohlaví,									
		0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 a více	
Muži celkem	5 186 548	866 322	251 546	555 938	728 753	893 989	685 659	612 513	442 963	148 865	
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	428 890	39 146	15 278	48 197	68 738	83 842	64 029	52 758	42 119	14 783	
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	611 711	75 657	24 445	56 081	72 630	92 372	80 621	81 276	85 476	43 153	
z toho:											
Církev římskokatolická	319 472	43 898	12 404	21 411	29 070	44 008	41 668	46 419	52 527	28 067	
katolická víra (katolík)	97 797	10 579	3 001	5 988	9 259	14 611	14 453	16 140	16 512	7 254	
křesťanství	31 638	4 375	1 247	3 694	5 362	5 570	4 390	3 458	2 552	990	
Pravoslavná církev v českých zemích	19 974	2 496	794	2 795	4 150	4 675	3 078	1 270	468	248	
Českobratrská církev evangelická	14 241	1 708	561	903	1 318	1 965	1 770	2 038	2 540	1 438	
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	11 346	895	308	692	1 093	1 743	1 667	1 998	1 986	964	
Církev československá husitská	9 387	626	181	391	660	1 217	977	1 370	2 425	1 540	
Jedi	16 467	1 146	1 842	6 245	4 599	1 798	587	171	60	19	
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	5 548	390	202	570	806	983	1 108	777	554	158	
Církev bratrská	4 958	983	348	571	606	918	637	417	309	169	
Církev řeckokatolická	3 998	615	123	454	734	933	604	262	177	96	
Církev adventistů sedmého dne	3 276	344	136	334	499	624	490	391	313	145	
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	3 145	568	201	290	367	475	388	421	277	158	
islám	3 478	443	153	729	951	635	397	108	54	8	
buddhismus	2 694	154	83	371	635	742	474	178	54	3	
Apoštolská církev	2 287	396	160	336	329	457	343	171	79	16	
Bratrská jednota baptistů	1 396	155	83	183	207	282	199	133	107	47	
pohanství	1 504	85	36	491	503	263	89	30	7	-	
pastařanství	2 130	112	148	596	694	414	114	39	13	-	
Církev Křesťanská společenství	1 051	143	94	166	90	227	205	80	38	8	
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	845	139	16	75	147	131	80	98	94	65	
Luterská evangelická církev a. v. v České republice	861	138	34	77	92	122	132	113	93	60	
judaismus	854	84	40	106	123	189	129	93	79	11	
Jednota bratrská	572	97	46	51	54	129	74	58	42	21	
hinduismus	848	37	16	277	312	132	50	16	6	2	
Křesťanské sbory	591	80	33	57	58	118	85	73	62	25	
Společenství Josefa Zezulky	438	31	7	17	44	114	106	70	42	7	
satanismus	770	22	40	192	245	185	70	14	2	-	
Evangelická církev metodistická	424	59	34	47	47	101	77	29	17	13	
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice	397	53	27	58	69	78	58	31	16	7	
Starokatolická církev v ČR	353	62	24	21	47	79	43	38	30	9	
Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	379	17	2	16	129	170	31	14	-	-	
Církev víry	276	61	17	38	34	46	44	25	8	3	
ateismus	388	5	13	45	73	89	70	57	26	10	

Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry

	Obyvatelstvo celkem	v tom podle věku										
		0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 a více		
Pohlaví, náboženská víra												
Sith	442	22	21	217	142	32	7	1	-	-	-	
Ruská pravoslavná církev, podvojí patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice	218	28	6	46	33	35	37	24	6	3		
Federace židovských obcí v České republice	257	42	9	12	37	51	38	25	34	9		
Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna	270	22	6	27	71	81	39	21	2	1		
Obec křesťanů v České republice	158	31	8	10	12	40	32	16	7	2		
Scientologická církev	220	24	5	32	46	61	35	13	4	-		
Církev Slovo života	152	19	6	21	18	39	34	8	6	1		
Církev živeho Boha	130	24	15	15	15	20	27	6	8	-		
Anglikánská církev	166	20	7	10	22	29	37	22	15	4		
Višva Nirmala Dharm	90	19	4	2	13	26	15	8	2	1		
Církev Nová naděje	91	18	10	4	10	21	14	9	5	-		
Církev Oáza	75	18	3	14	12	11	14	3	-	-		
Hnutí Grálu	86	1	1	3	7	21	23	13	14	3		
rastafariánství	163	3	6	46	63	34	6	3	1	1		
druidismus	156	4	1	27	53	42	19	9	1	-		
Náboženská společnost českých unitářů	103	7	-	11	19	14	23	10	11	8		
Kněžské bratrstvo svatého Pia X.	91	30	8	10	14	11	11	4	1	2		
baháismus	60	10	2	5	7	21	13	1	1	-		
taoismus	86	1	3	12	26	25	10	7	2	-		
Ústředí muslimských obcí	68	14	8	8	6	16	13	3	-	-		
šintoismus	84	2	6	26	24	12	9	5	-	-		
agnosticismus	66	-	3	22	20	10	6	2	2	1		
Armáda spásy - církev	44	4	1	5	5	11	8	5	4	1		
Česká hinduistická náboženská společnost	40	4	-	2	7	19	5	2	1	-		
sikhismus	59	3	1	20	7	7	6	1	1	-		
zoroastrismus	64	2	1	14	18	17	5	6	1	-		
Společenství baptistických sborů	29	3	-	5	5	6	2	2	3	3		
Théravádový buddhismus	35	2	-	2	10	19	2	-	-	-		
Novoapoštolská církev v ČR	29	2	1	2	2	6	3	4	7	2		
Církev sjednocení (moonisté)	29	3	-	11	5	6	1	1	2	-		
bez náboženské víry	2 548 297	430 287	132 806	285 775	367 643	449 488	333 633	305 355	191 966	51 344		
neuvedeno	1 597 650	321 232	79 017	165 885	219 742	268 287	207 376	173 124	123 402	39 585		

Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry

	Obyvatelstvo celkem	v tom podle věku								
		0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 a více
Ženy celkem	5 337 619	825 438	238 290	522 293	680 897	841 544	668 842	672 176	595 034	293 105
věřící - nehlašící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	531 311	39 683	17 554	53 963	76 637	93 543	74 453	72 153	69 794	33 531
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	762 574	74 078	22 692	50 482	74 012	97 836	86 843	110 478	144 262	101 891
z toho:										
Církev římskokatolická	421 547	43 413	12 442	23 432	35 291	50 266	46 315	62 588	86 164	61 636
katolická víra (katolík)	138 037	10 380	3 095	6 659	11 132	16 632	16 281	23 600	30 116	20 142
křesťanství	39 451	4 290	1 383	4 212	6 155	5 867	4 816	4 735	4 808	3 185
Pravoslavná církev v českých zemích	20 707	2 366	745	2 756	4 207	4 647	2 918	1 525	846	697
Českobratrská církev evangelická	18 336	1 687	518	941	1 546	2 259	1 878	2 606	3 880	3 021
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	15 803	898	283	805	1 328	1 886	1 783	2 657	3 515	2 648
Církev československá husitská	14 223	631	171	358	739	1 157	1 060	1 808	4 166	4 133
Jedi	4 556	668	523	1 396	975	537	261	90	66	40
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	7 750	425	229	615	907	1 253	1 446	1 307	1 086	482
Církev bratrská	5 804	944	350	671	739	1 084	676	523	467	350
Církev řeckokatolická	4 311	593	126	476	865	934	545	321	280	171
Církev adventistů sedmého dne	3 886	355	147	348	472	650	557	554	519	284
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	3 936	577	169	338	423	533	459	592	512	333
islám	1 654	387	108	352	401	247	84	48	15	12
buddhismus	2 355	149	102	312	528	657	420	130	45	12
Apoštolská církev	2 671	360	173	380	357	580	385	234	147	55
Bratrská jednota baptistů	1 716	213	96	221	222	350	177	174	155	108
pohanství	1 260	92	105	430	376	174	61	16	5	1
pastafaránství	566	77	78	197	120	54	21	11	5	3
Církev Křesťanská spočenství	1 255	163	84	155	112	298	213	109	91	30
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	1 203	126	24	93	215	151	92	160	204	138
Luterská evangelická církev a. v. v České republice	1 057	132	33	79	118	140	136	159	165	95
judaismus	573	67	23	62	98	124	59	72	42	26
Jednota bratrská	685	72	43	56	69	135	79	73	85	73
hinduismus	378	34	16	119	106	53	29	7	11	3
Křesťanské sbory	633	65	35	70	62	113	75	91	87	35
Spočenství Josefa Zezulky	615	31	9	21	44	128	134	125	102	21
satanismus	228	17	31	82	46	32	11	5	4	-
Evangelická církev metodistická	472	71	23	43	52	92	67	49	47	28
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice	316	42	26	47	36	61	35	34	24	11
Starokatolická církev v ČR	319	53	10	28	47	69	33	29	30	20
Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	274	12	3	14	127	89	24	5	-	-
Církev víry	332	56	19	36	41	71	52	38	17	2
ateismus	167	10	5	20	36	28	22	22	14	10

Tab. 9 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a náboženské víry

	Obyvatelstvo celkem	v tom podle věku										
		0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 a více		
Pohlaví, náboženská víra												
Sith	74	10	6	33	14	6	4	1	-	-	-	
Ruská pravoslavná církev, podvojí patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice	279	27	12	39	53	47	52	29	11	9		
Federace židovských obcí v České republice	217	32	10	12	35	49	18	21	28	12		
Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna	185	28	4	28	51	42	18	9	3	2		
Obec křesťanů v České republice	251	31	5	7	28	62	54	37	21	6		
Scientologická církev	177	22	4	15	46	56	17	12	4	1		
Církev Slovo života	214	31	7	16	15	55	39	18	24	9		
Církev živeho Boha	169	22	11	19	16	39	32	15	13	2		
Anglikánská církev	88	22	3	7	17	20	8	7	4	-		
Višva Nirmala Dharm	160	20	5	7	23	37	23	28	15	2		
Církev Nová naděje	141	23	5	7	17	36	25	14	10	4		
Církev Oáza	131	23	11	13	22	24	18	16	3	1		
Hnutí Grálu	110	1	-	2	5	23	27	21	18	13		
rastafariánství	27	3	-	4	10	6	1	1	1	1		
druidismus	33	4	-	8	6	9	3	3	-	-		
Náboženská společnost českých unitářů	83	3	1	6	9	17	11	10	15	11		
Kněžské bratrstvo svatého Pia X.	65	21	3	9	7	9	11	-	2	3		
baháismus	58	8	4	6	6	21	9	3	1	-		
taoismus	27	-	2	10	8	1	3	-	3	-		
Ústředí muslimských obcí	44	21	2	4	7	10	-	-	-	-		
šintoismus	27	6	2	6	8	5	-	-	-	-		
agnosticismus	32	4	2	11	6	5	3	1	-	-		
Armáda spásy - církev	52	3	2	6	7	14	10	6	4	-		
Česká hinduistická náboženská společnost	53	6	6	1	5	16	6	6	6	1		
sikhismus	27	4	5	7	6	3	1	1	-	-		
zoroastrismus	12	2	-	3	4	1	2	-	-	-		
Společenství baptistických sborů	31	2	-	4	6	3	7	2	2	5		
Théravádový buddhismus	19	-	-	2	9	5	2	1	-	-		
Novoapoštolská církev v ČR	24	1	-	1	3	5	2	6	5	1		
Církev sjednocení (moonisté)	22	2	2	5	6	3	1	2	1	-		
bez náboženské víry	2 478 844	406 093	123 337	272 227	342 923	414 893	319 106	304 234	217 425	78 606		
neuvedeno	1 564 890	305 584	74 707	145 621	187 325	235 272	188 440	185 311	163 553	79 077		

Tab. 10 Obyvatelstvo 15leté a starší podle pohlaví a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

	v tom ve věku											70 a více
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	
Obyvatelstvo celkem	8 832 407	477 063	601 168	690 561	719 089	857 917	877 616	688 110	666 391	616 608	668 081	1 479 967
nejvyšší ukončené vzdělání												
bez vzdělání	56 100	2 653	3 536	4 267	4 459	5 133	4 623	3 743	3 761	3 784	4 269	6 811
neukončené základní vzdělání	112 465	3 003	3 308	3 526	3 534	3 739	3 486	3 060	3 684	4 642	6 140	21 971
základní vzdělání	995 395	48 706	40 889	37 338	33 505	36 965	33 414	27 737	35 315	46 680	78 013	224 429
střední vč. vyučení (bez maturity)	2 736 993	91 640	117 719	135 652	167 082	247 115	330 307	257 928	247 605	257 045	278 074	574 522
úplné střední odborné (s maturitou)	1 375 132	102 175	101 425	113 584	118 309	146 117	142 041	120 436	121 575	93 886	95 408	208 905
úplné střední všeobecné (s maturitou)	1 121 507	139 046	85 430	85 618	90 687	114 234	113 353	90 487	80 676	63 492	68 022	168 446
nástavbové	155 351	4 788	8 008	14 381	13 891	23 016	23 133	13 552	11 889	10 232	10 747	21 714
pomaturitní	77 101	6 937	3 696	3 570	4 240	7 577	9 965	6 045	5 920	6 120	7 314	15 717
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	12 598	713	754	733	924	1 230	1 296	1 048	1 175	1 135	1 131	2 399
vyšší odborné vzdělání	125 990	5 201	17 402	20 122	25 341	27 152	9 528	4 681	3 792	2 613	2 295	7 859
bakalářské	330 989	39 603	73 880	68 168	48 927	38 387	29 265	14 226	9 148	4 320	2 314	2 751
magisterské	1 144 332	4 270	104 229	150 045	146 066	138 504	112 458	94 282	96 189	83 164	76 354	138 771
doktorské	77 086	-	1 050	6 693	11 415	12 488	9 043	4 886	5 099	5 170	5 878	15 364
nezjištěno	511 378	28 328	39 842	46 864	50 709	56 260	55 704	45 999	40 563	34 325	32 122	70 308
Podíly v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Obyvatelstvo celkem												
bez vzdělání	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
neukončené základní vzdělání	1,3	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6	0,8	0,9	1,5
základní vzdělání	11,3	10,2	6,8	5,4	4,7	4,3	3,8	4,0	5,3	7,6	11,7	15,2
střední vč. vyučení (bez maturity)	31,0	19,2	19,6	19,6	23,2	28,8	37,6	37,5	37,2	41,7	41,6	38,8
úplné střední odborné (s maturitou)	15,6	21,4	16,9	16,4	16,5	17,0	16,2	17,5	18,2	15,2	14,3	14,1
úplné střední všeobecné (s maturitou)	12,7	29,1	14,2	12,4	12,6	13,3	12,9	13,2	12,1	10,3	10,2	11,4
nástavbové	1,8	1,0	1,3	2,1	1,9	2,7	2,6	2,0	1,8	1,7	1,6	1,5
pomaturitní	0,9	1,5	0,6	0,5	0,6	0,9	1,1	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
vyšší odborné vzdělání	1,4	1,1	2,9	2,9	3,5	3,2	1,1	0,7	0,6	0,4	0,3	0,5
bakalářské	3,7	8,3	12,3	9,9	6,8	4,5	3,3	2,1	1,4	0,7	0,3	0,2
magisterské	13,0	0,9	17,3	21,7	20,3	16,1	12,8	13,7	14,4	13,5	11,4	9,4
doktorské	0,9	0,0	0,2	1,0	1,6	1,5	1,0	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0
nezjištěno	5,8	5,9	6,6	6,8	7,1	6,6	6,3	6,7	6,1	5,6	4,8	4,8

Tab. 10 Obyvatelstvo 15leté a starší podle pohlaví a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Pohlaví, nejvyšší ukončené vzdělání	v tom ve věku											70 a více
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	
Obyvatelstvo celkem	4 320 226	245 339	310 599	357 053	371 700	443 286	450 703	350 923	334 736	300 966	311 547	591 828
Muži celkem	251 546	245 339	310 599	357 053	371 700	443 286	450 703	350 923	334 736	300 966	311 547	591 828
bez vzdělání	5 240	1 590	2 115	2 625	2 654	3 066	2 642	2 001	1 880	1 625	1 566	1 656
neukončené základní vzdělání	29 545	1 845	1 979	2 047	2 036	2 136	1 887	1 544	1 628	1 742	2 087	4 208
základní vzdělání	177 289	27 198	23 070	21 509	18 588	19 026	16 556	12 062	12 580	11 310	17 040	34 212
střední vč. vyučení (bez maturity)	20 170	58 342	75 844	88 086	106 782	153 487	189 234	146 406	141 714	145 065	153 480	275 626
úplné střední odborné (s maturitou)	4 977	52 885	56 773	62 918	62 372	74 718	71 237	59 370	57 937	42 664	42 437	88 677
úplné střední všeobecné (s maturitou)	8 877	62 866	43 922	42 962	41 206	43 726	43 241	33 686	28 273	22 033	22 680	51 357
nástavbové	-	2 901	4 885	8 697	8 560	12 596	11 017	6 314	4 689	2 967	2 738	6 868
pomaturitní	-	2 951	1 725	1 601	1 609	2 194	2 822	1 376	1 310	1 286	1 831	5 419
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	20	257	334	350	451	631	665	513	563	474	480	989
vyšší odborné vzdělání	1	1 387	4 835	6 036	7 975	8 436	3 458	1 701	1 402	1 024	966	4 022
bakalářské	-	14 556	27 912	26 442	20 209	15 808	11 878	5 781	3 499	1 776	1 042	1 202
magisterské	-	1 648	41 709	60 338	60 473	63 966	54 463	47 616	50 935	45 828	44 669	79 054
doktorské	-	-	584	3 694	6 405	7 600	5 850	3 078	2 990	3 116	3 959	11 131
nejištěno	5 427	16 913	24 912	29 748	32 380	35 896	35 753	29 475	25 336	20 056	16 572	27 407
Podíl v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Muži celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
bez vzdělání	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,3
neukončené základní vzdělání	1,2	0,8	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7
základní vzdělání	9,0	11,1	7,4	6,0	5,0	4,3	3,7	3,4	3,8	3,8	5,5	5,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	36,0	23,8	24,4	24,7	28,7	34,6	42,0	41,7	42,3	48,2	49,3	46,6
úplné střední odborné (s maturitou)	15,7	21,6	18,3	17,6	16,8	16,9	15,8	16,9	17,3	14,2	13,6	15,0
úplné střední všeobecné (s maturitou)	10,3	25,6	14,1	12,0	11,1	9,9	9,6	9,6	8,4	7,3	7,3	8,7
nástavbové	1,7	1,2	1,6	2,4	2,3	2,8	2,4	1,8	1,4	1,0	0,9	1,2
pomaturitní	0,6	1,2	0,6	0,4	0,4	0,5	0,6	0,4	0,4	0,4	0,6	0,9
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
vyšší odborné vzdělání	1,0	0,6	1,6	1,7	2,1	1,9	0,8	0,5	0,4	0,3	0,3	0,7
bakalářské	3,0	5,9	9,0	7,4	5,4	3,6	2,6	1,6	1,0	0,6	0,3	0,2
magisterské	12,7	0,7	13,4	16,9	16,3	14,4	12,1	13,6	15,2	15,2	14,3	13,4
doktorské	1,1	0,0	0,2	1,0	1,7	1,7	1,3	0,9	0,9	1,0	1,3	1,9
nejištěno	6,9	6,9	8,0	8,3	8,7	8,1	7,9	8,4	7,6	6,7	5,3	4,6

Tab. 10 Obyvatelstvo 15leté a starší podle pohlaví a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Pohlaví, nejvyšší ukončené vzdělání	v tom ve věku											70 a více
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	
Obyvatelstvo celkem												
Ženy celkem	4 512 181	231 724	290 569	333 508	347 389	414 631	426 913	337 187	331 655	315 642	356 534	888 139
bez vzdělání	3 821	1 063	1 421	1 642	1 805	2 067	1 981	1 742	1 881	2 159	2 703	5 155
neukončené základní vzdělání	59 781	1 158	1 329	1 479	1 498	1 603	1 599	1 516	2 056	2 900	4 053	17 763
základní vzdělání	604 955	21 508	17 819	15 829	14 917	17 939	16 858	15 675	22 735	35 370	60 973	190 217
střední vč. vyučení (bez maturity)	1 182 747	33 298	41 875	47 566	60 300	93 628	141 073	111 522	105 891	111 980	124 594	298 896
úplné střední odborné (s maturitou)	698 167	49 290	44 652	50 666	55 937	71 399	70 804	61 066	63 638	51 222	52 971	120 228
úplné střední všeobecné (s maturitou)	676 678	76 180	41 508	42 656	49 481	70 508	70 112	56 801	52 403	41 459	45 342	117 089
nástavbové	83 119	1 887	3 123	5 684	5 331	10 420	12 116	7 238	7 200	7 265	8 009	14 846
pomaturitní	52 977	3 986	1 971	1 969	2 631	5 383	7 143	4 669	4 610	4 834	5 483	10 298
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	6 871	456	420	383	473	599	631	535	612	661	651	1 410
vyšší odborné vzdělání	84 747	3 814	12 567	14 086	17 366	18 716	6 070	2 980	2 390	1 589	1 329	3 837
bakalářské	200 884	25 047	45 968	41 726	28 718	22 579	17 387	8 445	5 649	2 544	1 272	1 549
magisterské	593 633	2 622	62 520	89 707	85 593	74 538	57 995	46 666	45 254	37 336	31 685	59 717
doktorské	28 679	-	466	2 999	5 010	4 888	3 193	1 808	2 109	2 054	1 919	4 233
nezjištěno	211 503	11 415	14 930	17 116	18 329	20 364	19 951	16 524	15 227	14 269	15 550	42 901
Podíly v %												
Ženy celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
bez vzdělání	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,6
neukončené základní vzdělání	1,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,6	0,9	1,1	2,0
základní vzdělání	13,4	9,3	6,1	4,7	4,3	4,3	3,9	4,6	6,9	11,2	17,1	21,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	26,2	14,4	14,4	14,3	17,4	22,6	33,0	33,1	31,9	35,5	34,9	33,7
úplné střední odborné (s maturitou)	15,5	21,3	15,4	15,2	16,1	17,2	16,6	18,1	19,2	16,2	14,9	13,5
úplné střední všeobecné (s maturitou)	15,0	32,9	14,3	12,8	14,2	17,0	16,4	16,8	15,8	13,1	12,7	13,2
nástavbové	1,8	0,8	1,1	1,7	1,5	2,5	2,8	2,1	2,2	2,3	2,2	1,7
pomaturitní	1,2	1,7	0,7	0,6	0,8	1,3	1,7	1,4	1,4	1,5	1,5	1,2
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
vyšší odborné vzdělání	1,9	1,6	4,3	4,2	5,0	4,5	1,4	0,9	0,7	0,5	0,4	0,4
bakalářské	4,5	10,8	15,8	12,5	8,3	5,4	4,1	2,5	1,7	0,8	0,4	0,2
magisterské	13,2	0,1	1,4	2,0	1,9	1,7	1,3	1,0	1,0	0,8	0,7	1,3
doktorské	0,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
nezjištěno	4,7	4,9	5,1	5,1	5,3	4,9	4,7	4,9	4,6	4,5	4,4	4,8

Tab. 11 Obyvatelstvo podle kraje registrovaného a obvyklého pobytu

Kraj registrovaného pobytu	Kraj obvyklého pobytu													
	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hl. m. Praha	1 181 393	56 401	3 820	2 527	846	3 564	2 802	2 395	1 570	1 886	1 600	844	645	1 011
Středočeský	30 919	1 327 142	2 160	2 267	623	2 797	2 194	1 943	1 428	1 173	1 217	501	315	506
Jihočeský	8 119	2 806	618 387	1 917	243	381	218	282	211	1 434	1 201	237	121	184
Plzeňský	4 727	1 999	1 209	564 843	1 072	552	155	214	120	207	374	126	86	161
Karlovarský	4 122	1 173	339	3 085	273 049	776	177	198	123	121	300	111	56	126
Ústecký	9 914	4 986	648	1 507	1 231	776 286	2 238	779	384	402	728	282	170	350
Liberecký	5 691	2 976	265	288	157	1 454	423 011	1 561	375	181	564	195	82	147
Královéhradecký	6 688	2 960	296	310	166	442	1 729	523 925	3 644	399	1 371	486	153	272
Pardubický	5 131	1 914	283	264	136	279	389	3 140	496 575	942	2 703	1 084	214	360
Kraj Vysočina	5 513	1 855	1 635	318	104	212	187	450	1 218	485 833	5 406	411	252	260
Jihomoravský	5 970	1 866	709	456	218	382	298	556	1 326	3 132	1 159 887	2 196	2 712	1 181
Olomoucký	4 976	1 440	283	251	130	244	228	504	903	415	4 742	605 566	1 904	2 305
Zlínský	5 047	1 030	243	209	101	150	170	293	313	309	5 980	2 660	554 762	1 888
Moravskoslezský	9 569	2 858	522	711	370	456	461	794	655	592	5 799	4 022	2 039	1 152 373
bez registrovaného pobytu	13 653	4 057	1 004	2 483	657	1 123	963	1 269	1 192	635	5 779	1 067	820	1 717

Tab. 12 Cizinci podle velikostních skupin obcí a krajů

Velikostní skupina obce, kraj	Cizinci celkem	z toho podle státního občanství				
		Ukrajina	Slovensko	Vietnam	Ruská federace	Polsko
Cizinci celkem	496 250	150 505	95 821	54 256	35 785	14 450
v %	100,0	30,3	19,3	10,9	7,2	2,9
v tom podle velikostní skupiny obce:						
do 1 999	60 592	20 338	16 497	6 183	2 325	2 344
2 000 - 9 999	66 825	19 841	16 279	9 964	2 373	3 058
10 000 - 49 999	91 825	26 720	18 050	14 821	3 722	4 413
50 000 a více	277 008	83 606	44 995	23 288	27 365	4 635
podíly v %						
do 1 999	12,2	13,5	17,2	11,4	6,5	16,2
2 000 - 9 999	13,5	13,2	17,0	18,4	6,6	21,2
10 000 - 49 999	18,5	17,8	18,8	27,3	10,4	30,5
50 000 a více	55,8	55,6	47,0	42,9	76,5	32,1
v tom kraj:						
Hl. m. Praha	180 387	54 408	24 239	12 685	23 021	2 207
Středočeský	74 540	26 491	18 373	5 740	4 244	2 227
Jihočeský	19 128	6 487	3 292	3 107	526	322
Plzeňský	32 906	11 412	6 505	5 336	558	704
Karlovarský	15 445	3 397	1 773	4 926	1 645	217
Ústecký	25 964	6 839	3 939	6 639	1 191	819
Liberecký	19 187	6 269	3 712	1 828	526	1 200
Královéhradecký	14 744	5 547	2 604	1 602	306	1 369
Pardubický	15 722	5 526	3 313	1 482	224	661
Kraj Vysočina	10 370	3 893	1 937	1 103	184	193
Jihomoravský	46 511	12 871	12 701	4 192	2 348	743
Olomoucký	10 499	2 517	2 666	1 598	313	461
Zlínský	9 889	2 377	3 613	835	223	264
Moravskoslezský	20 958	2 471	7 154	3 183	476	3 063
podíly v %						
Hl. m. Praha	36,4	36,2	25,3	23,4	64,3	15,3
Středočeský	15,0	17,6	19,2	10,6	11,9	15,4
Jihočeský	3,9	4,3	3,4	5,7	1,5	2,2
Plzeňský	6,6	7,6	6,8	9,8	1,6	4,9
Karlovarský	3,1	2,3	1,9	9,1	4,6	1,5
Ústecký	5,2	4,5	4,1	12,2	3,3	5,7
Liberecký	3,9	4,2	3,9	3,4	1,5	8,3
Královéhradecký	3,0	3,7	2,7	3,0	0,9	9,5
Pardubický	3,2	3,7	3,5	2,7	0,6	4,6
Kraj Vysočina	2,1	2,6	2,0	2,0	0,5	1,3
Jihomoravský	9,4	8,6	13,3	7,7	6,6	5,1
Olomoucký	2,1	1,7	2,8	2,9	0,9	3,2
Zlínský	2,0	1,6	3,8	1,5	0,6	1,8
Moravskoslezský	4,2	1,6	7,5	5,9	1,3	21,2

Tab. 13 Cizinci podle státního občanství a podle pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a ekonomické aktivity

Pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, ekonomická aktivity	Cizinci celkem	z toho se státním občanstvím ¹⁾										
		Ukrajina	Slovensko	Vietnam	Ruská federace	Polsko	Bulharsko	Rumunsko	Mongolsko	Bělorusko	Maďarsko	Kazachstán
Muži celkem	271 337	83 244	48 550	28 707	15 580	6 099	6 693	7 523	4 045	3 090	3 771	2 722
podle věku												
0 - 14	30 279	8 139	4 807	7 302	2 079	371	542	785	1 055	255	385	187
15 - 19	9 258	2 990	986	1 455	1 330	66	144	166	147	139	112	421
20 - 29	43 463	15 092	5 458	2 550	3 996	361	712	1 379	949	740	704	1 233
30 - 39	70 458	20 798	15 376	5 870	2 808	1 247	1 516	2 732	1 053	979	1 059	396
40 - 49	60 211	20 232	13 404	4 511	1 837	1 457	1 767	1 542	573	570	859	200
50 - 59	37 614	11 822	5 553	4 931	1 988	1 192	1 331	669	246	271	474	166
60 a více	20 054	4 171	2 966	2 088	1 542	1 405	681	250	22	136	178	119
podle ekonomické aktivity												
zaměstnaní	195 985	65 280	37 288	16 293	9 020	4 300	5 084	5 850	2 617	2 359	2 795	1 521
nezaměstnaní	6 382	1 148	1 692	723	329	159	181	138	89	60	75	65
mimo pracovní sílu	53 793	12 051	7 903	10 103	5 421	1 315	929	1 041	1 190	553	535	1 052
nezjištěno	15 177	4 765	1 667	1 588	810	325	499	494	149	118	366	84
podle nejvyššího dosaženého vzdělání (15letí a starší)												
základní vč. neukončeného	20 819	6 092	2 959	5 024	652	325	398	772	554	93	225	134
střední bez maturity	37 327	13 793	8 111	3 901	499	1 593	748	1 169	591	203	508	182
střední s maturitou ¹⁾	67 277	20 935	10 270	8 953	4 520	887	1 911	1 191	921	1 104	709	1 151
vysokoškolské	57 307	11 259	12 082	931	6 272	1 090	577	897	637	857	556	881
nezjištěno	58 328	23 026	10 321	2 596	1 558	1 833	2 517	2 709	287	578	1 388	187
Ženy celkem	224 913	67 261	47 271	25 549	20 205	8 351	4 313	4 367	4 527	3 244	2 556	3 510
podle věku												
0 - 14	28 474	7 851	4 482	6 592	1 903	367	520	802	1 072	271	352	173
15 - 19	8 588	2 660	985	1 280	1 300	64	137	103	141	170	100	512
20 - 29	38 671	11 272	6 206	2 720	6 340	476	442	635	752	881	507	1 588
30 - 39	57 858	14 813	17 111	5 732	3 974	1 377	918	1 517	1 109	715	740	511
40 - 49	46 552	16 410	11 789	4 452	2 469	1 149	1 091	783	936	634	532	245
50 - 59	25 859	9 728	3 881	3 393	2 090	925	837	329	458	335	238	241
60 a více	18 911	4 527	2 817	1 380	2 129	3 993	368	198	59	238	87	240

Tab. 13 Cizinci podle státního občanství a podle pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a ekonomické aktivity

Pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, ekonomická aktivity	Cizinci celkem	z toho se státním občanstvím ²⁾													
		Ukrajina	Slovensko	Vietnam	Ruská federace	Polsko	Bulharsko	Rumunsko	Mongolsko	Bělorusko	Maďarsko	Kazachstán			
podle ekonomické aktivity															
zaměstnaní	130 424	44 157	29 994	10 689	10 504	3 567	2 736	2 541	2 679	2 032	1 602	1 784			
nezaměstnaní	8 680	2 731	2 207	528	770	208	197	132	114	149	77	117			
mimo pracovní sílu	73 156	16 707	12 823	12 664	7 954	4 235	1 030	1 406	1 511	927	676	1 471			
nezjištěno	12 653	3 666	2 247	1 668	977	341	350	288	223	136	201	138			
podle nejvyššího ukončeného vzdělání (15letí a starší)															
základní vč. neukončeného	19 199	4 849	3 310	4 881	615	1 497	289	455	507	84	176	123			
střední bez maturity	25 875	10 136	5 302	3 122	523	2 294	386	474	614	214	315	182			
střední s maturitou ¹⁾	61 580	20 156	12 012	8 276	5 865	1 409	1 142	695	994	1 209	506	1 467			
vysokoškolské	58 609	12 641	15 061	1 155	9 756	1 444	702	1 039	985	1 156	574	1 354			
nezjištěno	31 176	11 628	7 104	1 523	1 543	1 340	1 274	902	355	310	633	211			

¹⁾ vč. nástavbového a vyššího odborného vzdělání

²⁾ osoby s jedním státním občanstvím i osoby s vícenásobným, z nichž jedno je ČR

Tab. 14 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a ekonomické aktivity

Pohlaví, ekonomická aktivita	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku												70 a více
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	
Obyvatelstvo celkem	10 524 167	1 691 760	489 836	477 063	601 168	690 561	719 089	857 917	877 616	688 110	666 391	616 608	668 081	1 479 967
pracovní síla zaměstnaní	5 563 258	-	68 543	330 995	506 148	571 179	624 351	789 258	820 700	633 587	594 927	350 366	156 558	1 16 646
pracující důchodci	5 290 071	-	58 398	304 990	477 811	541 784	593 996	756 612	789 620	605 026	560 675	330 281	154 454	1 16 424
pracující žáci a studenti	565 811	-	133	2 139	5 375	8 277	12 278	22 490	33 565	37 727	50 771	129 793	148 026	1 15 237
osoby na mateřské dovolené	231 574	-	40 925	94 842	44 668	17 788	11 272	10 547	7 743	2 659	964	155	5	6
ostatní zaměstnaní	4 097	-	61	2 677	11 859	15 408	8 077	1 843	150	16	4	2	-	-
nezaměstnaní	4 452 589	-	17 279	205 332	415 909	500 311	562 369	721 732	748 162	564 624	508 936	200 331	6 423	1 181
mimo pracovní sílu	273 187	-	10 145	26 005	28 337	29 395	30 355	32 646	31 080	28 561	34 252	20 085	2 104	222
nepracující důchodci	4 830 885	1 690 392	417 627	135 190	78 612	99 816	76 296	51 930	42 496	42 925	62 759	260 994	509 672	1 362 176
ostatní s vlastním zdrojem obživy	2 281 067	-	2 190	6 659	8 223	9 372	11 812	18 355	24 825	29 546	49 078	252 530	507 294	1 361 183
žáci, studenti	15 176	-	53	344	700	1 025	1 250	1 706	2 157	2 185	2 862	2 328	352	214
osoby na rodičovské dovolené	1 465 320	930 561	411 777	108 769	11 284	1 374	708	406	238	113	62	11	3	14
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby nezjištěno	218 485	-	1 385	15 124	51 180	78 450	51 373	18 111	2 391	297	117	33	12	12
	850 837	759 831	2 222	4 294	7 225	9 595	11 153	13 352	12 885	10 784	10 640	6 092	2 011	753
	130 024	1 368	3 666	10 878	16 408	19 566	18 442	16 729	14 420	11 598	8 705	5 248	1 851	1 145
Muži celkem	5 186 548	866 322	251 546	245 339	310 599	357 053	371 700	443 286	450 703	350 923	334 736	300 966	311 547	591 828
pracovní síla zaměstnaní	3 021 611	-	37 022	183 993	288 531	336 608	349 841	417 909	423 391	323 832	300 462	202 633	89 078	68 311
pracující důchodci	2 884 419	-	31 494	169 439	273 959	322 378	335 529	402 429	408 524	310 020	284 484	190 257	87 699	68 207
pracující žáci a studenti	284 943	-	85	1 259	3 158	4 721	6 578	10 846	14 904	16 307	22 978	54 004	82 756	67 347
osoby na mateřské dovolené	105 099	-	20 389	41 053	21 174	9 106	5 037	4 084	2 726	971	439	114	4	2
ostatní zaměstnaní	271	-	-	6	37	95	80	32	14	4	2	1	-	-
nezaměstnaní	2 494 106	-	11 020	127 121	249 590	308 456	323 834	387 467	390 880	292 738	261 065	136 138	4 939	858
mimo pracovní sílu	137 192	-	5 528	14 554	14 572	14 230	14 312	15 480	14 867	13 812	15 978	12 376	1 379	104
nepracující důchodci	2 088 984	865 632	212 779	56 100	14 188	10 907	11 874	14 862	17 121	18 690	28 055	94 513	221 271	522 992
ostatní s vlastním zdrojem obživy	913 485	-	1 351	3 970	4 924	5 508	6 625	9 459	11 913	13 776	22 839	90 361	220 073	522 686
žáci, studenti	8 849	-	35	202	410	565	674	950	1 181	1 265	1 701	1 540	208	118
osoby na rodičovské dovolené	739 627	472 969	210 158	49 655	5 355	710	352	190	111	73	39	8	3	4
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby nezjištěno	1 591	-	16	53	139	310	427	321	183	78	38	13	6	7
	425 432	392 663	1 219	2 220	3 360	3 814	3 796	3 942	3 733	3 498	3 438	2 591	981	177
	75 953	690	1 745	5 246	7 880	9 538	9 985	10 515	10 191	8 401	6 219	3 820	1 198	525

Tab. 14 Obyvatelstvo podle věku a podle pohlaví a ekonomické aktivity

Pohlaví, ekonomická aktivity	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku											70 a více	
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64		65 - 69
Ženy celkem	5 337 619	825 438	238 290	231 724	290 569	333 508	347 389	414 631	426 913	337 187	331 655	315 642	356 534	888 139
pracovní síla zaměstnaní	2 541 647	-	31 521	147 002	217 617	234 571	274 510	371 349	397 309	309 755	294 465	147 733	67 480	48 335
pracující důchodci	2 405 652	-	26 904	135 551	203 852	219 406	258 467	354 183	381 096	295 006	276 191	140 024	66 755	48 217
pracující žáci a studenti	280 868	-	48	880	2 217	3 556	5 700	11 644	18 661	21 420	27 793	75 789	65 270	47 890
osoby na mateřské dovolené	126 475	-	20 536	53 789	23 494	8 682	6 235	6 463	5 017	1 688	525	41	1	4
ostatní zaměstnaní	39 826	-	61	2 671	11 822	15 313	7 997	1 811	136	12	2	1	-	-
nezaměstnaní	1 958 483	-	6 259	78 211	166 319	191 855	238 535	334 265	357 282	271 886	247 871	64 193	1 484	323
mimo pracovní sílu	135 995	-	4 617	11 451	13 765	15 165	16 043	17 166	16 213	14 749	18 274	7 709	725	118
nepracující důchodci	2 741 901	824 760	204 848	79 090	64 424	88 909	64 422	37 068	25 375	24 235	34 704	166 481	288 401	839 184
ostatní s vlastním zdrojem obživy	1 367 582	-	839	2 689	3 299	3 864	5 187	8 896	12 912	15 770	26 239	162 169	287 221	838 497
žáci, studenti	6 327	-	18	142	290	460	576	756	976	920	1 161	788	144	96
osoby na rodičovské dovolené	725 693	457 592	201 619	59 114	5 929	664	356	216	127	40	23	3	-	10
osoby v domácnosti, děti předškolního věku,	216 894	-	1 369	15 071	51 041	78 140	50 946	17 790	2 208	219	79	20	6	5
ostatní závislé osoby nezjištěno	425 405	367 168	1 003	2 074	3 865	5 781	7 357	9 410	9 152	7 286	7 202	3 501	1 030	576
	54 071	678	1 921	5 632	8 528	10 028	8 457	6 214	4 229	3 197	2 486	1 428	653	620

Tab. 15 Obyvatelstvo zahrnuté mezi pracovní sílu podle postavení v zaměstnání a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Pohlaví, věk	Pracovní síla celkem	Zaměstnaní	v tom podle postavení v zaměstnání				Nezaměstnaní
			zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	nezjištěno	
Pracovní síla celkem	5 563 258	5 290 071	4 027 988	53 454	718 346	490 283	273 187
bez vzdělání	20 804	15 490	10 914	73	1757	2746	5314
neukončené základní vzdělání	19 336	14 720	10 113	64	1 533	3 010	4 616
základní vzdělání	302 045	253 848	174 441	962	23 667	54 778	48 197
střední vč. vyučení (bez maturity)	1 684 106	1 591 851	1 222 211	16 768	224 722	128 150	92 255
úplně střední odborné (s maturitou)	761 622	733 857	538 807	6 875	103 282	84 893	27 765
úplně střední všeobecné (s maturitou)	988 192	955 326	735 594	9 444	126 880	83 408	32 866
nástavbové	117 011	113 663	88 390	1 140	14 963	9 170	3 348
pomaturitní	50 395	48 971	37 184	405	6 415	4 967	1 424
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	9 296	9 066	6 862	27	1 459	718	230
vyšší odborné vzdělání	103 375	100 609	82 435	426	10 098	7 650	2 766
bakalářské	278 463	271 077	199 786	817	32 111	38 363	7 386
magisterské	912 478	897 787	692 910	13 692	126 964	64 221	14 691
doktorské	62 806	62 246	51 589	719	5 849	4 089	560
nezjištěno	253 329	221 560	176 752	2 042	38 646	4 120	31 769
Muži celkem	3 021 611	2 884 419	2 056 326	36 887	494 969	296 237	137 192
bez vzdělání	12 568	9 817	6 545	57	1450	1765	2751
neukončené základní vzdělání	11 022	8 554	5 630	44	1 125	1 755	2 468
základní vzdělání	157 358	133 075	85 668	629	17 320	29 458	24 283
střední vč. vyučení (bez maturity)	1 064 499	1 015 242	737 575	13 754	177 992	85 921	49 257
úplně střední odborné (s maturitou)	338 746	327 173	215 472	4 436	61 515	45 750	11 573
úplně střední všeobecné (s maturitou)	535 945	520 665	373 344	7 125	86 567	53 629	15 280
nástavbové	62 355	60 863	44 174	805	9 549	6 335	1 492
pomaturitní	16 371	15 847	10 194	222	3 222	2 209	524
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	4 535	4 425	3 165	21	855	384	110
vyšší odborné vzdělání	36 246	35 422	25 825	238	5 389	3 970	824
bakalářské	119 006	116 287	75 774	459	18 333	21 721	2 719
magisterské	457 542	450 613	328 390	7 064	76 728	38 431	6 929
doktorské	40 020	39 708	32 739	407	3 963	2 599	312
nezjištěno	165 398	146 728	111 831	1 626	30 961	2 310	18 670

Tab. 15 Obyvatelstvo zahrnuté mezi pracovní sílu podle postavení v zaměstnání a podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Pohlaví, věk	Pracovní síla celkem	Zaměstnaní	v tom podle postavení v zaměstnání				Nezaměstnaní
			zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	nezjištěno	
Ženy celkem	2 541 647	2 405 652	1 971 662	16 567	223 377	194 046	135 995
bez vzdělání	8 236	5 673	4 369	16	307	981	2 563
neukončené základní vzdělání	8 314	6 166	4 483	20	408	1 255	2 148
základní vzdělání	144 687	120 773	88 773	333	6 347	25 320	23 914
střední vč. vyučení (bez maturity)	619 607	576 609	484 636	3 014	46 730	42 229	42 998
úplně střední odborné (s maturitou)	422 876	406 684	323 335	2 439	41 767	39 143	16 192
úplně střední všeobecné (s maturitou)	452 247	434 661	362 250	2 319	40 313	29 779	17 586
nástavbové	54 656	52 800	44 216	335	5 414	2 835	1 856
pomaturitní	34 024	33 124	26 990	183	3 193	2 758	900
vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	4 761	4 641	3 697	6	604	334	120
vyšší odborné vzdělání	67 129	65 187	56 610	188	4 709	3 680	1 942
bakalářské	159 457	154 790	124 012	358	13 778	16 642	4 667
magisterské	454 936	447 174	364 520	6 628	50 236	25 790	7 762
doktorské	22 786	22 538	18 850	312	1 886	1 490	248
nezjištěno	87 931	74 832	64 921	416	7 685	1 810	13 099

Tab. 16 Zaměstnaní podle věku a podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti

Pohlaví, odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	v tom ve věku											
		15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 a více
		Zaměstnaní celkem	5 290 071	304 990	477 811	541 784	593 996	756 612	789 620	605 026	560 675	330 281	154 454
v tom odvětví ekonomické činnosti (sektory CZ-NACE):													
A - zemědělství, lesnictví, rybníkářství	167 161	8 932	12 622	13 742	15 743	21 063	24 021	19 737	20 661	14 844	7 306	6 429	
B - těžba a dobývání	32 060	122	1 770	2 340	2 807	4 132	5 587	5 472	5 092	2 855	620	348	
C - zpracovatelský průmysl	1 283 477	12 621	120 824	139 198	150 091	193 996	202 354	152 169	136 103	68 104	20 482	12 914	
D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	70 065	411	4 983	6 285	6 793	8 598	11 166	9 337	9 238	5 685	2 342	2 056	
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	56 214	284	3 091	4 038	5 333	7 667	9 387	8 131	8 176	5 192	1 975	1 324	
F - stavebnictví	364 113	2 320	27 822	35 324	41 462	57 033	60 218	44 124	39 249	25 399	9 771	5 707	
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	589 747	11 383	52 197	58 960	64 889	86 951	93 000	66 762	56 373	30 630	14 661	9 677	
H - doprava a skladování	318 954	3 494	27 198	29 374	32 498	43 452	51 031	40 863	36 991	21 475	8 772	5 050	
I - ubytování, stravování a pohostinství	190 065	6 274	19 262	20 466	21 610	27 015	25 771	19 590	16 364	8 619	4 300	3 237	
J - informační a komunikační činnosti	209 858	1 771	32 139	37 094	33 523	31 261	23 233	13 187	10 091	5 846	3 144	2 481	
K - peněžnictví a pojišťovnictví	116 834	534	13 669	15 510	15 430	16 734	16 746	11 628	9 328	4 945	2 441	1 719	
L - činnosti v oblasti nemovitostí	37 219	155	1 969	2 742	3 344	4 570	5 133	4 272	4 092	2 990	2 764	4 154	
M - profesní, vědecké a technické činnosti	277 529	1 538	35 649	37 746	35 753	36 919	31 649	21 701	20 805	15 103	12 668	12 824	
N - administrativní a podpůrné činnosti	223 857	4 341	20 219	21 379	21 651	26 309	27 551	23 989	25 092	17 573	10 814	9 750	
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	322 688	560	23 078	29 399	36 588	48 954	51 325	42 436	40 482	24 209	9 982	5 690	
P - vzdělávání	362 219	1 758	24 477	26 841	36 845	53 188	53 791	44 852	51 332	31 508	14 351	10 056	
Q - zdravotní a sociální péče	408 594	3 710	33 184	34 920	41 669	55 606	63 995	51 110	47 342	29 262	16 094	10 455	
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti	92 046	2 180	9 667	9 981	9 482	11 248	11 057	8 232	8 087	5 529	4 220	4 488	
S - ostatní činnosti	105 786	989	8 475	10 637	12 364	14 984	15 643	11 769	10 420	6 596	4 405	3 835	
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíž neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	17 970	352	1 359	1 369	1 592	2 081	2 370	2 035	1 990	1 264	1 040	1 360	
U - činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	1 698	32	246	256	215	246	217	120	102	49	30	27	
Nezjištěno	41 917	1 508	3 911	4 183	4 314	4 605	4 375	3 510	3 265	2 604	2 272	2 843	

Tab. 16 Zaměstnaní podle věku a podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti

Pohlaví, odvětví ekonomické činnosti	v tom ve věku											
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 a více
Zaměstnaní celkem	31 494	169 439	273 959	322 378	335 529	402 429	408 524	310 020	284 484	190 257	87 699	68 207
Muži celkem	1 571	6 917	9 749	10 457	11 261	14 541	16 765	13 648	14 217	11 326	5 507	4 828
v tom odvětví ekonomické činnosti (sektory CZ-NACE):	105	779	1 466	1 960	2 282	3 384	4 709	4 600	4 137	2 471	525	286
A - zemědělství, lesnictví, rybníkářství	8 401	52 634	86 016	100 212	101 726	119 902	121 269	91 131	83 250	49 692	15 225	9 799
B - těžba a dobývání	369	2 730	4 046	5 057	5 336	6 691	9 097	7 689	7 589	4 938	1 991	1 770
C - zpracovatelský průmysl	214	1 357	2 447	3 259	4 052	5 800	7 107	6 214	6 287	4 229	1 642	1 092
D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	2 106	14 327	24 888	31 833	37 147	51 403	54 638	39 957	35 223	23 369	8 837	4 987
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	4 965	19 020	25 962	30 693	32 765	40 341	41 098	29 170	24 475	15 516	7 509	5 131
F - stavebnictví	2 334	13 952	20 486	22 707	24 773	32 227	37 988	30 826	28 233	17 652	6 880	3 552
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	2 602	6 697	8 627	10 182	10 305	12 098	9 826	7 510	6 075	3 732	1 942	1 526
H - doprava a skladování	1 303	12 022	23 320	27 736	25 737	23 500	17 864	9 883	7 314	4 257	2 211	1 743
I - ubytování, stravování a pohostinství	271	3 475	5 785	6 944	6 759	6 909	6 479	4 512	3 184	1 905	1 110	810
J - informační a komunikační činnosti	81	529	989	1 418	1 652	2 214	2 607	2 217	2 117	1 697	1 659	2 550
K - peněžnictví a pojišťovnictví	803	6 755	16 529	19 103	17 652	17 502	14 753	9 762	9 351	7 420	6 848	7 658
L - činnosti v oblasti nemovitostí	2 083	5 754	7 431	7 880	7 506	8 747	9 559	9 007	9 844	8 443	4 814	4 470
M - profesní, vědecké a technické činnosti	319	6 694	12 726	16 350	18 691	23 824	22 809	17 762	15 943	11 185	5 001	2 830
N - administrativní a podpůrné činnosti	630	2 469	5 216	6 081	7 283	9 647	8 818	7 441	8 979	8 025	5 112	4 651
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	714	3 865	6 845	8 034	8 236	9 683	9 571	7 996	8 070	6 782	4 934	3 668
P - vzdělávání	1 154	4 030	5 019	5 255	4 852	5 612	5 286	3 932	3 916	2 802	2 210	2 353
Q - zdravotní a sociální péče	393	2 042	3 076	3 652	3 838	4 329	4 339	3 568	3 358	2 579	1 835	1 960
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti												
S - ostatní činnosti												
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	132	493	777	765	812	1 039	1 092	898	883	688	596	888
U - činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	21	69	106	110	100	110	111	67	54	24	15	16
Nezjištěno	923	2 829	2 453	2 690	2 764	2 936	2 739	2 230	1 985	1 525	1 296	1 659

Tab. 16 Zaměstnaní podle věku a podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti

Pohlaví, odvětví ekonomické činnosti	v tom ve věku											
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 a více
Zaměstnaní celkem	26 904	135 551	203 852	219 406	258 467	354 183	381 096	295 006	276 191	140 024	66 755	48 217
Ženy celkem	26 904	135 551	203 852	219 406	258 467	354 183	381 096	295 006	276 191	140 024	66 755	48 217
v tom odvětví ekonomické činnosti (sektory CZ-NACE):												
A - zemědělství, lesnictví, rybníkářství	490	2 015	2 873	3 285	4 482	6 522	7 256	6 089	6 444	3 518	1 799	1 601
B - těžba a dobývání	17	136	304	380	525	748	878	872	955	384	95	62
C - zpracovatelský průmysl	4 220	21 987	34 808	38 986	48 365	74 094	81 085	61 038	52 853	18 412	5 257	3 115
D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	42	441	937	1 228	1 457	1 907	2 069	1 648	1 649	747	351	286
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	70	259	644	779	1 281	1 867	2 280	1 917	1 889	963	333	232
F - stavebnictví	214	1 357	2 934	3 491	4 315	5 630	5 580	4 167	4 026	2 030	934	720
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	6 418	25 244	26 235	28 267	32 124	46 610	51 902	37 592	31 898	15 114	7 152	4 546
H - doprava a skladování	1 160	4 804	6 712	6 667	7 725	11 225	13 043	10 037	8 758	3 823	1 892	1 498
I - ubytování, stravování a pohostinství	3 672	10 860	10 635	10 284	11 305	14 927	15 945	12 080	10 289	4 887	2 358	1 711
J - informační a komunikační činnosti	468	4 066	8 819	9 358	7 786	7 761	5 369	3 304	2 777	1 589	933	738
K - peněžnictví a pojišťovnictví	263	4 675	7 884	8 566	8 671	9 825	10 267	7 116	6 144	3 040	1 331	909
L - činnosti v oblasti nemovitostí	74	505	980	1 324	1 692	2 356	2 526	2 055	1 975	1 293	1 105	1 604
M - profesní, vědecké a technické činnosti	735	8 419	19 120	18 643	18 101	19 417	16 896	11 939	11 454	7 683	5 820	5 166
N - administrativní a podpůrné činnosti	2 258	9 435	12 788	13 499	14 145	17 562	17 992	14 982	15 248	9 130	6 000	5 280
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	241	3 291	10 352	13 049	17 897	25 130	28 516	24 674	24 539	13 024	4 981	2 880
P - vzdělávání	1 128	10 751	19 261	20 760	29 562	43 541	44 973	37 411	42 353	23 483	9 239	5 405
Q - zdravotnictví a sociální péče	2 996	17 382	26 339	26 886	33 433	45 923	54 424	43 114	39 272	22 480	11 160	6 787
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 026	3 845	4 648	4 726	4 630	5 636	5 771	4 300	4 171	2 727	2 010	2 135
S - ostatní činnosti	596	3 627	5 399	6 985	8 526	10 655	11 304	8 201	7 062	4 017	2 570	1 875
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	220	665	582	604	780	1 042	1 278	1 137	1 107	576	444	492
U - činnosti exteriorních organizací a orgánů	11	89	140	146	115	136	106	53	48	25	15	11
Nezjištěno	585	1 698	1 458	1 493	1 550	1 669	1 636	1 280	1 280	1 079	976	1 184

Tab. 17 Zaměstnaní podle ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání a podle hlavních tříd zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti

Hlavní třídy zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	podle ekonomické aktivity					podle postavení v zaměstnání			
		zaměstnaní bez důchodců, žáků a studentů a osob na mateřské dovolené	pracující důchodci	pracující žáci a studenti	osoby na mateřské dovolené	zaměst- nanci	zaměst- navatelé	osoby pracující na vlastní účet	nezjištěno	
Zaměstnaní celkem	5 290 071	4 452 589	565 811	231 574	40 097	4 027 988	53 454	718 346	490 283	
v tom hlavní třídy zaměstnání:										
zákonodárci a řídicí pracovníci	264 676	236 755	21 342	5 381	1 198	209 951	9 944	30 943	13 838	
specialisté	991 028	828 579	85 582	66 035	10 832	787 311	11 709	135 271	56 737	
techničtí a odborní pracovníci	858 593	749 622	66 330	35 829	6 812	687 277	3 718	100 004	67 594	
úředníci	366 646	310 002	32 971	20 065	3 608	314 294	1 265	17 610	33 477	
pracovníci ve službách a prodeji	678 471	558 782	78 488	37 062	4 139	485 260	8 017	84 303	100 891	
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybařství	52 986	45 668	6 014	1 183	121	25 664	1 646	19 909	5 767	
řemeslníci a opraváři	610 941	562 845	39 975	7 357	764	403 329	6 313	153 923	47 376	
obsluha strojů a zařízení, montéři	645 114	591 556	44 253	7 576	1 729	563 867	2 281	30 214	48 752	
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	228 405	171 488	48 102	8 406	409	167 103	496	13 935	46 871	
zaměstnanci v ozbrojených silách	21 970	19 341	29	2 546	54	883	2	358	20 727	
nezjištěno	571 241	377 951	142 725	40 134	10 431	383 049	8 063	131 876	48 253	
v tom odvětví ekonomické činnosti (sektory CZ-NACE):										
A - zemědělství, lesnictví, rybařství	167 161	137 393	25 069	4 143	556	112 097	2 905	37 697	14 462	
B - těžba a dobývání	32 060	28 739	2 773	460	88	28 828	82	1 233	1 917	
C - zpracovatelský průmysl	1 283 477	1 156 461	95 279	24 359	7 378	1 124 114	6 378	84 605	68 380	
D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	70 065	61 169	7 103	1 554	239	57 479	309	9 432	2 845	
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	56 214	48 034	7 279	747	154	50 598	274	2 336	3 006	
F - stavebnictví	364 113	327 974	29 727	5 712	700	195 861	5 166	130 678	32 408	
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	589 747	500 042	55 830	28 998	4 877	446 985	12 249	85 621	44 892	
H - doprava a skladování	318 954	280 363	28 302	8 978	1 311	269 301	3 709	19 925	26 019	
I - ubytování, stravování a pohostinství	190 065	157 871	17 899	12 495	1 800	129 711	6 405	24 078	29 871	
J - informační a komunikační činnosti	209 858	182 605	10 092	15 653	1 508	148 183	400	45 442	15 833	
K - peněžnictví a pojišťovnictví	116 834	99 832	8 167	7 172	1 663	83 341	475	27 275	5 743	
L - činnosti v oblasti nemovitostí	37 219	26 804	9 138	1 061	216	21 711	210	11 559	3 739	
M - profesní, vědecké a technické činnosti	277 529	213 708	36 678	24 021	3 122	159 612	4 142	91 110	22 665	
N - administrativní a podpůrné činnosti	223 857	154 746	55 621	11 707	1 783	165 534	746	20 006	37 571	
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	322 688	275 982	30 765	13 414	2 527	231 017	2	10	91 659	
P - vzdělávání	362 219	283 156	48 021	27 182	3 860	332 623	224	13 770	15 602	

Tab. 17 Zaměstnaní podle ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání a podle hlavních tříd zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti

Hlavní třídy zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	podle ekonomické aktivity					podle postavení v zaměstnání			
		zaměstnaní bez důchodců, žáků a studentů a osob na mateřské dovolené	pracující důchodci	pracující žáci a studenti	osoby na mateřské dovolené	zaměst- nanci	zaměst- navatelé	osoby pracující na vlastní účet	nezjištěno	
Q - zdravotní a sociální péče	408 594	321 884	55 311	25 806	5 593	364 715	7 993	10 737	25 149	
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti	92 046	68 103	13 626	9 730	587	50 898	288	28 032	12 828	
S - ostatní činnosti	105 786	84 425	17 114	3 459	788	43 378	1 412	51 613	9 383	
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	17 970	12 800	4 252	818	100	8 340	70	3 146	6 414	
U - činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	1 698	1 421	106	144	27	1 018	-	261	419	
Nezjištěno	41 917	29 077	7 659	3 961	1 220	2 644	15	19 780	19 478	

Tab. 18 Zaměstnaní podle nejvyššího dosaženého vzdělání a podle odvětví ekonomické činnosti

Odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání							vysokoškolské	nezjištěno
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplně střední všeobecné (s maturitou)	úplně střední odborné (s maturitou)	nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	vysokoškolské		
Zaměstnaní celkem	5 290 071	15 490	268 568	1 591 851	733 857	955 326	272 309	1 231 110	221 560	
zemědělství, lesnictví, rybníctví	167 161	1 375	11 304	73 773	17 663	27 462	5 108	22 265	8 211	
v tom:										
roslinná a živočišná výroba, myslivost	124 395	851	8 004	54 394	13 337	20 522	3 592	16 588	7 107	
lesnictví a těžba dřeva	37 710	293	2 914	17 528	3 595	6 160	1 264	4 924	1 032	
rybolov a akvakultura	5 056	231	386	1 851	731	780	252	753	72	
průmysl	1 441 816	5296	88422	623718	157870	266351	56861	179935	63363	
v tom:										
těžba a dobývání	32 060	422	1 980	16 120	2 933	4 856	1 004	3 994	751	
zpracovatelský průmysl	1 283 477	4 446	80 929	560 181	140 771	233 979	51 108	153 701	58 362	
z toho:										
výroba potravinářských výrobků	117 174	608	10 689	54 651	13 810	16 579	4 322	10 873	5 642	
výroba nápojů	11 079	54	655	3 419	1 519	2 042	482	2 248	660	
výroba tabákových výrobků	1 819	17	98	606	248	354	72	398	26	
výroba textilií	31 038	166	2 585	15 663	3 528	4 500	1 039	2 506	1 051	
výroba oděvů	19 083	54	985	9 560	2 026	3 223	844	1 641	750	
výroba usní a souvisejících výrobků	4 123	55	359	2 078	447	583	127	311	163	
zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových výrobků apod.	39 274	201	2 636	20 713	3 511	5 726	1 319	2 407	2 761	
výroba papíru a výrobků z papíru	24 442	124	2 199	10 931	2 923	4 211	905	2 187	962	
tisk a rozmnožování nahraných nosičů	10 187	30	579	3 337	1 475	2 426	440	1 120	780	
výroba koksů a rafinovaných ropných produktů	2 718	21	104	991	307	568	86	605	36	
výroba chemických látek a chemických přípravků	26 728	65	1 141	8 714	3 433	5 793	969	5 553	1 060	
výroba základních farmaceutických výrobků	23 656	28	661	4 669	2 844	3 657	1 234	10 263	300	
výroba pryžových a plastových výrobků	76 565	296	6 180	33 277	8 688	12 785	3 156	7 872	4 311	
výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	50 013	189	3 608	22 525	5 638	8 737	1 747	5 044	2 525	
výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	52 063	215	3 413	24 986	5 339	9 182	1 644	5 227	2 057	

Tab. 18 Zaměstnaní podle nejvyššího dosaženého vzdělání a podle odvětví ekonomické činnosti

Odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání							vysokoškolské	nezjištěno
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední všeobecné (s maturitou)	úplné střední odborné (s maturitou)	nástavbové, pomaturitní, konzervatoř a VOŠ	vysokoškolské		
výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	197 482	548	11 023	97 958	19 574	36 686	6 934	14 908	9 851	
výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení a výroba elektrických zařízení	110 209	301	5 896	38 257	13 110	23 420	4 992	18 755	5 478	
výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	197 253	689	14 444	82 305	22 090	34 747	8 186	24 995	9 797	
výroba nábytku	37 747	82	1 293	20 235	3 520	7 083	1 902	2 652	980	
výroba a rozvod elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	70 065	76	1 162	22 760	8 421	18 454	3 056	15 246	890	
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	56 214	352	4 351	24 657	5 745	9 062	1 693	6 994	3 360	
stavebnictví	364 113	1 280	19 369	164 540	35 132	61 162	11 731	45 342	25 557	
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	589 747	1 310	35 141	200 773	105 558	120 274	28 463	72 159	26 069	
doprava a skladování	318 954	804	21 090	134 920	44 772	63 227	12 266	26 948	14 927	
z toho:										
pozemní a potrubní doprava	169 405	346	8 172	74 934	21 911	34 888	6 185	12 254	10 715	
vodní doprava	4 026	11	141	1 470	635	770	213	754	32	
letecká doprava	13 234	24	183	1 921	2 367	3 349	751	4 600	39	
poštovní a kurýrní činnosti	46 757	92	4 478	15 783	9 263	10 813	1 984	3 483	861	
ubytování, stravování a pohostinství	190 065	664	18 729	78 240	30 236	30 915	7 565	14 457	9 259	
informační a komunikační činnosti	209 858	165	3 363	10 806	35 170	38 845	10 239	108 377	2 893	
v tom:										
vydavatelské a audiovizuální činnosti, tvorba programů a vysílání	28 247	22	558	2 229	5 230	5 274	1 816	12 617	501	
telekomunikační činnosti	31 269	43	968	4 638	6 108	8 679	1 751	8 624	458	
IT a informační činnosti	150 342	100	1 837	3 939	23 832	24 892	6 672	87 136	1 934	
peněžnictví a pojišťovnictví	116 834	43	808	4 413	28 205	25 880	6 893	49 357	1 235	
činnosti v oblasti nemovitostí	37 219	70	920	4 686	6 694	7 353	1 981	12 296	3 219	
profesní, vědecké a technické činnosti	277 529	211	2 943	11 616	39 065	42 471	11 750	162 196	7 277	
z toho:										
právní a účetnické činnosti	87 139	33	580	2 300	17 537	15 217	4 000	46 358	1 114	

Tab. 18 Zaměstnaní podle nejvyššího dosaženého vzdělání a podle odvětví ekonomické činnosti

Odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání							nezjištěno
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední všeobecné (s maturitou)	úplné střední odborné (s maturitou)	nástavbové, pomaturitní konzervatoř a VOŠ	vysokoškolské	
činnosti vedení podniků, poradenství v oblasti řízení	36 984	24	448	1 163	5 435	3 963	1 666	23 656	629
architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy	53 255	42	355	1 351	4 265	8 582	1 688	35 534	1 438
výzkum a vývoj	35 470	28	186	1 430	2 223	3 314	880	27 091	318
reklama a průzkum trhu	18 858	31	716	2 490	3 851	3 738	1 106	6 083	843
veterinární činnosti	5 811	5	77	364	526	858	132	3 767	82
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	322 688	478	5 891	29 265	59 087	73 272	20 373	129 944	4 378
vzdělávání	362 219	254	6 793	45 327	38 185	48 075	25 274	192 581	5 730
zdravotní a sociální péče	408 594	617	13 931	68 838	59 920	75 217	49 278	131 652	9 141
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	92 046	175	4 681	14 332	17 634	16 532	7 378	29 405	1 909
jiné činnosti	349 311	2 084	30 678	115 784	54 459	54 394	16 171	50 084	25 657
nezjištěno	41 917	664	4 505	10 820	4 207	3 896	978	4 112	12 735

Tab. 19 Důchodci podle věku a podle pohlaví, ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Pohlaví, ekonomická aktivita, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti, hlavní třídy zaměstnání	Důchodci celkem ¹⁾	v tom ve věku											
		15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 a více
Důchodci celkem ¹⁾	2 846 878	11 121	31 247	64 935	125 663	99 849	382 323	655 320	616 651	418 533	242 967	135 096	63 173
pracující důchodci	565 811	2 272	13 652	34 768	71 292	50 771	129 793	148 026	76 063	28 564	8 197	2 025	388
podle postavení v zaměstnání													
zaměstnanci	355 517	1 764	11 274	28 310	58 287	41 515	88 087	77 695	33 313	11 325	3 057	750	140
zaměstnavatelé	11 219	-	40	185	553	418	2 621	4 607	1 967	640	156	28	4
osoby pracující na vlastní účet	113 014	97	966	3 492	7 654	5 420	23 151	37 785	22 403	8 801	2 483	633	129
nezjištěno	86 061	411	1 372	2 781	4 798	3 418	15 934	27 939	18 380	7 798	2 501	614	115
podle odvětví ekonomické činnosti (sekce CZ-NACE):													
A - zemědělství, lesnictví, rybářství	25 069	77	373	1 100	2 289	1 951	5 694	7 177	4 291	1 552	435	114	16
B - těžba a dobývání	2 773	11	50	138	363	462	804	601	238	78	19	7	2
C - zpracovatelský průmysl	95 279	559	3 375	8 343	17 346	11 926	21 122	19 789	8 737	3 027	853	184	18
D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	7 103	11	64	218	493	445	1 531	2 294	1 401	468	148	26	4
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	7 279	31	185	481	984	739	1 660	1 879	945	285	75	11	4
F - stavebnictví	29 727	49	414	1 517	3 383	2 454	6 986	9 270	3 847	1 389	339	69	10
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	55 830	257	1 499	3 987	8 313	5 098	13 141	13 979	6 593	2 220	588	130	25
H - doprava a skladování	28 302	130	690	1 643	3 527	2 343	6 418	8 522	3 793	1 005	198	30	3
I - ubytování, stravování a pohostinství	17 899	128	671	1 473	2 736	1 723	3 931	4 055	2 175	745	215	41	6
J - informační a komunikační činnosti	10 092	88	516	983	946	472	1 722	2 927	1 648	576	169	41	4
K - peněžnictví a pojišťovnictví	8 167	29	214	448	884	496	2 056	2 341	1 213	365	91	24	6
L - činnosti v oblasti nemovitostí	9 138	11	57	160	425	328	1 437	2 618	2 222	1 241	491	121	27
M - profesní, vědecké a technické činnosti	36 678	75	550	1 162	1 890	1 297	6 868	12 164	7 605	3 566	1 121	315	65
N - administrativní a podpůrné činnosti	55 621	375	1 979	4 464	10 093	7 894	10 786	10 366	6 361	2 471	676	128	28
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	30 765	30	392	1 197	2 921	2 494	9 004	9 131	3 846	1 298	366	79	7
P - vzdělávání	48 021	72	557	2 118	4 090	3 234	14 146	13 865	6 490	2 477	728	198	46
Q - zdravotní a sociální péče	55 311	153	1 089	2 984	6 191	4 362	14 596	15 621	6 978	2 471	635	191	40
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti	13 626	43	244	599	1 056	782	2 420	4 039	2 780	1 215	341	89	18
S - ostatní činnosti	17 114	87	519	1 200	2 239	1 445	3 524	4 285	2 511	946	274	72	12
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	4 252	22	85	225	546	366	656	998	803	383	132	32	4

Tab. 19 Důchodci podle věku a podle pohlaví, ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Pohlaví, ekonomická aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti, hlavní třídy zaměstnání	Důchodci celkem ¹⁾	v tom ve věku										90 a více	
		15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84		85 - 89
U - činnosti exteriorních organizací a orgánů	106	2	7	10	13	9	14	26	19	5	-	1	-
X - nezjištěno	7 659	32	122	318	564	451	1 277	2 079	1 567	781	303	122	43
podle hlavních tříd zaměstnání													
zákonodárci a řídicí pracovníci	29	1	1	1	4	1	9	8	3	1	-	-	-
specialisté	21 342	12	189	709	1 608	1 106	5 383	7 438	3 402	1 143	293	51	8
techničtí a odborní pracovníci	85 582	138	1 408	3 716	6 054	4 059	22 240	28 144	12 838	5 097	1 423	393	72
úředníci	66 330	151	1 312	3 711	7 266	4 735	17 276	19 119	8 596	3 128	814	194	28
pracovníci ve službách a prodeji	32 971	218	1 413	3 105	5 530	3 427	6 968	6 700	3 586	1 398	488	118	20
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství,													
lesnictví a rybnářství	78 488	378	2 261	6 042	14 795	10 972	17 720	15 748	7 468	2 430	559	102	13
řemeslníci a opraváři	6 014	39	147	431	783	600	1 235	1 475	885	315	80	22	2
obsluha strojů a zařízení, montéři	39 975	166	1 114	3 189	7 245	5 246	9 094	9 282	3 439	929	228	38	5
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	44 253	272	1 709	4 222	9 512	6 662	9 550	8 557	2 830	701	188	44	6
zaměstnanci v ozbrojených silách	48 102	419	1 918	4 418	8 817	6 413	8 890	9 210	5 427	1 962	505	110	13
nezjištěno	142 725	478	2 180	5 224	9 678	7 550	31 428	42 345	27 589	11 460	3 619	953	221
nepracující důchodci	2 281 067	8 849	17 595	30 167	54 371	49 078	252 530	507 294	540 588	389 969	234 770	133 071	62 785
Muži důchodci celkem	1 198 428	6 665	18 311	33 508	56 900	45 817	144 365	302 829	271 611	169 830	89 351	43 130	16 111
pracující důchodci	284 943	1 344	7 879	17 424	31 211	22 978	54 004	82 756	43 684	16 945	5 158	1 309	251
podle postavení v zaměstnání													
zaměstnanci	166 166	1 022	6 432	13 535	23 983	17 722	34 955	41 597	18 020	6 434	1 880	486	100
zaměstnavatelé	6 766	-	32	145	382	282	1 259	2 852	1 287	398	109	18	2
osoby pracující na vlastní účet	70 928	71	654	2 234	4 584	3 248	11 957	24 660	15 073	6 085	1 799	469	94
nezjištěno	41 083	251	761	1 510	2 262	1 726	5 833	13 647	9 304	4 028	1 370	336	55
podle odvětví ekonomické činnosti (sekce CZ-NACE):													
A - zemědělství, lesnictví, rybnářství	17 694	54	297	780	1 537	1 270	3 544	5 403	3 221	1 161	333	83	11
B - těžba a dobývání	2 264	10	38	114	284	400	627	509	199	62	13	7	1
C - zpracovatelský průmysl	59 053	353	2 275	4 828	8 711	6 184	12 338	14 639	6 565	2 351	660	140	9
D - výroba a rozvod elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	5 820	9	51	160	377	355	1 160	1 947	1 187	416	134	23	1
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	5 700	25	155	395	708	553	1 218	1 557	782	235	59	10	3
F - stavebnictví	26 238	42	365	1 366	2 995	2 191	5 981	8 355	3 385	1 214	280	56	8
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	24 199	151	803	1 707	2 919	1 805	4 751	7 014	3 380	1 232	336	88	13

Tab. 19 Důchodci podle věku a podle pohlaví, ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Pohlaví, ekonomická aktivita, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti, hlavní třídy zaměstnání	Důchodci celkem ¹⁾	v tom ve věku											
		15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 a více
H - doprava a skladování	20 702	96	529	1 187	2 564	1 707	4 429	6 652	2 720	666	131	18	3
I - ubytování, stravování a pohostinství	7 101	69	345	677	918	552	1 267	1 783	1 002	361	105	20	2
J - informační a komunikační činnosti	6 631	55	372	684	564	274	937	2 035	1 168	405	107	26	4
K - peněžnictví a pojišťovnictví	3 011	18	93	156	267	141	515	1 028	563	163	49	15	3
L - činnosti v oblasti nemovitosti	5 218	9	36	81	208	148	661	1 555	1 315	753	339	90	23
M - profesní, vědecké a technické činnosti	18 173	46	284	505	689	452	2 200	6 454	4 322	2 211	733	231	46
N - administrativní a podpůrné činnosti	24 167	200	985	1 986	3 998	3 358	4 689	4 531	2 912	1 125	313	56	14
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	12 428	17	189	450	1 022	951	2 703	4 339	1 858	670	186	38	5
P - vzdělávání	13 528	18	148	442	704	670	2 193	4 790	2 735	1 227	443	121	37
Q - zdravotní a sociální péče	13 471	67	399	853	1 129	799	2 054	4 605	2 319	861	280	87	18
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti	6 554	28	137	296	463	358	874	2 076	1 433	635	193	50	11
S - ostatní činnosti	6 443	40	250	477	621	425	934	1 752	1 205	499	182	49	9
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	2 339	14	47	111	246	164	322	568	508	235	98	23	3
U - činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	60	2	6	7	7	4	7	13	10	3	-	1	-
X - nezjištěno	4 149	21	75	162	280	217	600	1 151	895	460	184	77	27
podle hlavních tříd zaměstnání	25	1	1	1	3	1	9	7	1	1	-	-	-
zákonodárci a řídicí pracovníci	14 097	6	118	400	923	618	2 800	5 438	2 607	909	232	39	7
specialisté	34 022	67	686	1 464	1 695	1 075	4 851	13 039	6 867	2 966	966	293	53
techničtí a odborní pracovníci	32 006	92	727	1 720	2 965	1 997	6 076	10 534	5 241	1 970	536	131	17
úředníci	9 643	111	624	1 049	1 431	869	1 530	2 114	1 205	475	183	43	9
pracovníci ve službách a prodeji	33 896	194	1 168	2 501	5 202	4 368	6 769	7 668	4 144	1 462	356	58	6
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství	4 276	29	119	323	528	379	779	1 100	699	236	67	16	1
řemeslníci a opraváři	32 951	129	900	2 480	5 351	3 981	7 613	8 379	3 064	825	198	27	4
obsluha strojů a zařízení, montéři	31 419	185	1 219	2 737	5 582	4 038	6 976	7 431	2 456	597	161	34	3
pomocní a nequalifikovaní pracovníci	15 900	222	986	1 884	2 766	1 971	2 620	2 879	1 703	640	174	52	3
zaměstnanci v ozbrojených silách	76 708	308	1 331	2 865	4 765	3 681	13 981	24 167	15 697	6 864	2 285	616	148
nezjištěno	913 485	5 321	10 432	16 084	25 689	22 839	90 361	220 073	227 927	152 885	84 193	41 821	15 860
nepracující důchodci													

Tab. 19 Důchodci podle věku a podle pohlaví, ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Pohlaví, ekonomická aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti, hlavní třídy zaměstnání	Důchodci celkem ¹⁾	v tom ve věku											
		15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 a více
Ženy důchodkyně celkem	1 648 450	4 456	12 936	31 427	68 763	54 032	237 958	352 491	345 040	248 703	153 616	91 966	47 062
pracující důchodkyně	280 868	928	5 773	17 344	40 081	27 793	75 789	65 270	32 379	11 619	3 039	716	137
podle postavení v zaměstnání													
zaměstnanci	189 351	742	4 842	14 775	34 304	23 793	53 132	36 098	15 293	4 891	1 177	264	40
zaměstnavatelé	4 453	-	8	40	171	136	1 362	1 755	680	242	47	10	2
osoby pracující na vlastní účet	42 086	26	312	1 258	3 070	2 172	11 194	13 125	7 330	2 716	684	164	35
nezjištěno	44 978	160	611	1 271	2 536	1 692	10 101	14 292	9 076	3 770	1 131	278	60
podle odvětví ekonomické činnosti (sekce CZ-NACE):													
A - zemědělství, lesnictví, rybařství	7 375	23	76	320	752	681	2 150	1 774	1 070	391	102	31	5
B - těžba a dobývání	509	1	12	24	79	62	177	92	39	16	6	-	1
C - zpracovatelský průmysl	36 226	206	1 100	3 515	8 635	5 742	8 784	5 150	2 172	676	193	44	9
D - výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1 283	2	13	58	116	90	371	347	214	52	14	3	3
E - zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1 579	6	30	86	276	186	442	322	163	50	16	1	1
F - stavebnictví	3 489	7	49	151	388	263	1 005	915	462	175	59	13	2
G - velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	31 631	106	696	2 280	5 394	3 293	8 390	6 965	3 213	988	252	42	12
H - doprava a skladování	7 600	34	161	456	963	636	1 989	1 870	1 073	339	67	12	-
I - ubytování, stravování a pohostinství	10 798	59	326	796	1 818	1 171	2 664	2 272	1 173	384	110	21	4
J - informační a komunikační činnosti	3 461	33	144	299	382	198	785	892	480	171	62	15	-
K - peněžnictví a pojišťovnictví	5 156	11	121	292	617	355	1 541	1 313	650	202	42	9	3
L - činnosti v oblasti nemovitostí	3 920	2	21	79	217	180	776	1 063	907	488	152	31	4
M - profesní, vědecké a technické činnosti	18 505	29	266	657	1 201	845	4 668	5 710	3 283	1 355	388	84	19
N - administrativní a podpůrné činnosti	31 454	175	994	2 478	6 095	4 536	6 097	5 835	3 449	1 346	363	72	14
O - veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	18 337	13	203	747	1 899	1 543	6 301	4 792	1 988	628	180	41	2
P - vzdělávání	34 493	54	409	1 676	3 386	2 564	11 953	9 075	3 755	1 250	285	77	9
Q - zdravotní a sociální péče	41 840	86	690	2 131	5 062	3 563	12 542	11 016	4 659	1 610	355	104	22
R - kulturní, zábavní a rekreační činnosti	7 072	15	107	303	593	424	1 546	1 963	1 347	580	148	39	7
S - ostatní činnosti	10 671	47	269	723	1 618	1 020	2 590	2 533	1 306	447	92	23	3
T - činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	1 913	8	38	114	300	202	334	430	295	148	34	9	1

Tab. 19 Důchodci podle věku a podle pohlaví, ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Pohlaví, ekonomická aktivita, postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti, hlavní třídy zaměstnání	Důchodci celkem ¹⁾	v tom ve věku											
		15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 a více
U - činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	46	-	1	3	6	5	7	13	9	2	-	-	-
X - nezjištěno	3 510	11	47	156	284	234	677	928	672	321	119	45	16
podle hlavních tříd zaměstnání													
zákonodárci a řídicí pracovníci	4	-	-	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-
specialisté	7 245	6	71	309	685	488	2 583	2 000	795	234	61	12	1
techničtí a odborní pracovníci	51 560	71	722	2 252	4 359	2 984	17 389	15 105	5 971	2 131	457	100	19
úředníci	34 324	59	585	1 991	4 301	2 738	11 200	8 585	3 355	1 158	278	63	11
pracovníci ve službách a prodeji	23 328	107	789	2 056	4 099	2 558	5 438	4 586	2 381	923	305	75	11
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství	44 592	184	1 093	3 541	9 593	6 604	10 951	8 080	3 324	968	203	44	7
řemeslníci a opraváři	1 738	10	28	108	255	221	456	375	186	79	13	6	1
obsluha strojů a zařízení, montéři	7 024	37	214	709	1 894	1 265	1 481	903	375	104	30	11	1
pomocní a nequalifikovaní pracovníci	12 834	87	490	1 485	3 930	2 624	2 574	1 126	374	104	27	10	3
zaměstnanci v ozbrojených silách	32 202	197	932	2 534	6 051	4 442	6 270	6 331	3 724	1 322	331	58	10
nezjištěno	66 017	170	849	2 359	4 913	3 869	17 447	18 178	11 892	4 596	1 334	337	73
nepracující důchodci	1 367 582	3 528	7 163	14 083	28 682	26 239	162 169	287 221	312 661	237 084	150 577	91 250	46 925

¹⁾ pracující a nepracující důchodci celkem

Tab. 20 Ženy ve věku 15 a více let podle počtu živě narozených dětí a podle věku

Věk ženy	Ženy ve věku 15 a více let celkem	z toho s počtem všech živě narozených dětí										Počet živě narozených dětí	
		0	1	2	3	4	5	6	7	8 a více	nezjištěno	celkem	na 1000 žen
Ženy ve věku 15 a více let celkem	4 512 181	993 155	822 489	1 906 429	543 154	108 271	27 228	8 407	3 312	2 911	96 825	6 933 930	1 570
15 - 19	238 290	234 041	2 400	322	53	10	-	-	-	-	1 464	3 243	14
20 - 24	231 724	201 267	20 688	5 716	1 112	266	16	4	4	-	2 589	36 974	161
25 - 29	290 569	178 338	68 852	32 158	5 332	1 306	140	66	66	46	3 880	158 360	552
30 - 34	333 508	112 638	99 425	95 379	16 498	3 207	380	165	144	144	4 618	362 492	1 102
35 - 39	347 389	63 751	85 030	151 155	33 595	6 017	574	284	279	279	4 988	528 735	1 544
40 - 44	414 631	49 581	89 868	206 190	50 545	9 661	938	378	328	328	4 571	716 668	1 748
45 - 49	426 913	37 107	90 506	222 625	56 342	11 472	989	433	404	404	4 040	778 224	1 840
50 - 54	337 187	23 284	69 426	180 080	47 037	9 982	887	350	316	316	3 201	634 378	1 899
55 - 59	331 655	19 571	59 450	184 564	50 973	10 520	836	307	268	268	2 527	646 349	1 964
60 - 64	315 642	15 746	46 082	173 660	53 809	10 312	630	214	180	180	12 615	614 924	2 029
65 - 69	356 534	16 786	47 893	195 908	66 461	12 404	659	227	171	171	13 425	708 777	2 066
70 - 74	345 900	15 565	48 116	187 045	65 791	12 243	680	228	195	195	13 423	689 036	2 072
75 - 79	249 134	11 394	40 706	130 149	44 329	8 927	560	223	185	185	10 584	486 700	2 040
80 a více	293 105	14 086	54 047	141 478	51 277	11 944	1 118	433	395	395	14 900	569 070	2 046

Tab. 21 Obyvatelstvo podle hlavního dopravního prostředku použitého k cestě do zaměstnání a do škol podle kraje obvyklého pobytu

	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Do zaměstnání														
Automobil, řidič	136 938	297 586	122 147	122 977	51 544	141 140	75 871	100 903	96 102	99 370	209 228	108 866	106 826	205 308
Automobil, spolujezdec	9 075	24 514	10 671	10 916	5 756	17 420	9 706	9 522	9 132	10 960	20 211	11 105	11 415	22 515
MHD	253 765	32 942	12 686	20 727	4 585	22 147	12 141	7 474	7 283	6 702	73 406	12 445	12 060	52 527
Autobus	5 537	32 897	10 929	9 557	5 137	14 944	9 705	10 054	9 397	10 614	26 883	13 716	14 561	25 824
Vlak	5 449	32 451	3 719	5 470	1 653	7 240	2 998	5 361	7 451	3 583	17 785	8 595	4 615	9 785
Motocykl	1 448	1 269	534	342	131	367	313	502	520	390	1 067	458	372	702
Jízdní kolo	7 017	12 585	10 554	5 142	1 284	4 066	2 982	12 787	14 260	4 844	15 555	16 604	11 753	14 196
Jiný	2 166	2 076	946	939	373	960	609	743	771	593	1 950	992	786	1 555
Žádný, pouze pěšky	34 511	38 596	23 523	18 756	10 660	23 684	18 238	21 209	20 874	22 345	38 133	25 769	21 353	38 458
Nezjištěno	40 515	31 017	12 589	13 296	5 534	15 801	9 496	10 738	10 597	9 316	23 075	11 221	10 743	20 570
Do školy														
Automobil, řidič	1 197	3 442	1 669	1 416	637	1 744	835	1 191	1 017	1 069	1 791	1 105	1 157	2 074
Automobil, spolujezdec	11 073	34 462	10 954	10 161	4 240	11 359	6 800	8 447	8 107	8 227	12 860	7 959	6 844	13 916
MHD	56 062	23 935	7 040	8 223	2 865	11 307	6 056	5 073	4 520	3 400	25 568	7 200	6 562	24 377
Autobus	1 832	31 909	17 324	12 423	5 015	12 075	9 050	14 142	14 005	17 699	27 019	15 775	16 859	20 272
Vlak	1 826	15 479	5 091	5 424	2 233	6 877	3 139	5 998	6 774	4 248	9 799	7 452	5 177	9 516
Motocykl	40	125	58	49	14	39	36	56	36	36	69	44	31	51
Jízdní kolo	532	936	513	182	46	141	153	644	720	158	840	936	713	686
Jiný	649	538	182	165	88	177	136	156	142	98	371	200	150	283
Žádný, pouze pěšky	35 855	28 282	13 577	11 571	5 396	16 569	10 719	12 520	12 586	12 234	30 359	16 146	13 469	28 837
Nezjištěno	54 652	68 221	30 653	26 708	14 855	46 901	22 981	24 324	23 173	21 438	52 701	28 732	26 280	57 568

Pozn.: Dopravní prostředek použitý k cestě do zaměstnání nezahrnuje osoby bez stálého pracoviště.

Tab. 22 Obvatalstvo podle frekvence vjíždky do zaměštnání a do škol podle krajů

	Do zaměštnání											Do školy																
	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Pízeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královehradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Pízeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královehradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
5x týdně a častěji	301 673	347 265	155 710	156 213	63 391	171 907	104 724	134 117	131 095	127 712	307 457	158 599	148 644	295 154	94 912	124 641	47 349	43 690	17 278	52 900	31 928	40 936	40 992	39 960	94 713	48 599	42 990	86 448
1x - 4x týdně	123 179	97 201	27 469	27 444	11 922	43 980	19 808	23 830	24 585	21 892	71 915	27 616	23 903	52 191	9 486	8 363	5 303	3 379	1 482	3 799	2 529	4 118	4 164	4 279	8 783	4 796	4 454	7 494
Pravidelně, ale méně než 1x týdně	3 679	2 802	1 460	1 236	772	2 256	774	961	977	917	2 589	1 191	1 150	2 296	3 679	2 802	1 460	1 236	772	2 256	774	961	977	917	2 589	1 191	1 150	2 296
Nepravidelně	25 065	25 527	9 403	8 729	4 019	11 991	6 309	8 514	8 024	7 516	19 029	9 057	8 200	17 417	25 065	25 527	9 403	8 729	4 019	11 991	6 309	8 514	8 024	7 516	19 029	9 057	8 200	17 417
Z jiného místa než z obvyklého bydliště	1 795	1 863	1 447	981	769	1 490	837	1 049	948	1 236	2 071	1 365	1 364	2 450	1 795	1 863	1 447	981	769	1 490	837	1 049	948	1 236	2 071	1 365	1 364	2 450
Nezjištno	41 030	31 275	12 809	13 519	5 784	16 145	9 607	10 822	10 758	9 444	24 232	11 943	11 223	21 932	54 849	68 568	30 785	26 841	14 956	47 271	23 124	24 386	23 301	21 557	53 117	29 001	26 478	58 155

Tab. 23 Vyjíždějící do zaměstnání a do škol podle velikostní skupiny obce obvyklého pobytu a podle typu vyjížděky

	Velikostní skupina obce obvyklého pobytu (počet obyvatel)										
	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	více než 99 999	
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	62 430	235 660	345 383	386 448	445 738	311 371	304 769	404 955	269 322	876 588	
Podle typu vyjížděky											
na jiné adrese v obci	2 441	13 295	27 989	42 357	78 037	93 990	128 350	222 429	170 970	759 163	
v jiné obci okresu	40 432	148 824	202 306	204 371	201 889	109 378	76 393	80 672	36 009	10 299	
v jiném okrese kraje	9 637	36 851	59 869	72 476	84 732	53 137	40 623	55 584	33 538	40 432	
v jiném kraji	8 642	31 297	48 328	57 755	70 251	48 299	50 852	33 588	24 576	58 385	
v zahraničí	1 278	5 393	6 891	9 489	10 829	6 567	8 551	12 682	4 229	8 289	
Vyjíždějící do škol celkem	24 054	92 653	140 799	161 370	187 751	129 841	128 094	165 706	102 035	298 596	
Podle typu vyjížděky											
na jiné adrese v obci	97	4 271	29 551	65 122	98 674	82 714	92 526	130 532	86 825	280 756	
v jiné obci okresu	17 712	67 165	79 253	57 590	44 696	18 756	11 551	10 146	3 569	1 070	
v jiném okrese kraje	2 959	10 859	16 438	19 524	21 025	13 499	9 772	12 154	4 632	4 001	
v jiném kraji	3 206	10 076	15 067	18 524	22 536	14 282	13 719	11 956	6 490	9 765	
v zahraničí	80	282	490	610	820	590	526	918	519	3 004	

Tab. 24 Složení domácností podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik

Ukazatel	Domácnosti celkem	v tom v obcích s počtem obyvatel									
		do 499	500 až 999	1000 až 1999	2000 až 4999	5000 až 9999	10000 až 49999	50000 až 99999	100000 a více		
Bytové domácnosti celkem	4 480 139	312 630	353 710	404 381	507 947	391 843	1 011 732	371 838	1 126 058		
v tom:											
1 HD	4 336 585	297 899	336 330	385 598	487 562	378 425	986 968	363 661	1 100 142		
2 a více HD	143 554	14 731	17 380	18 783	20 385	13 418	24 764	8 177	25 916		
v tom podle počtu členů:											
1	1 597 474	86 186	92 385	107 988	152 335	130 987	391 554	151 812	484 227		
2	1 338 078	92 021	102 744	117 276	150 984	119 381	309 317	113 778	332 577		
3	700 544	53 399	62 727	72 060	87 247	63 474	152 874	53 861	154 902		
4	600 759	52 368	63 338	72 386	81 325	55 297	117 767	39 971	118 307		
5 a více	243 284	28 656	32 516	34 671	36 056	22 704	40 220	12 416	36 045		
Hospodářící domácnosti celkem	4 813 103	346 871	392 576	444 964	552 429	421 695	1 075 491	392 274	1 186 803		
v tom podle typu:											
hospodářící domácnosti rodinné tvořené 1 rodinou	2 844 045	231 190	266 733	300 568	357 251	259 458	608 970	213 717	606 158		
úplné rodiny	2 773 930	221 916	256 669	290 138	346 627	253 031	597 973	210 468	597 108		
v tom s počtem závislých dětí:	2 265 340	189 070	218 714	245 593	288 444	207 006	473 790	165 945	476 778		
0	1 297 544	108 155	121 236	134 229	160 935	119 404	280 626	98 805	274 154		
1	419 934	32 436	38 896	44 538	53 136	37 564	88 369	31 745	93 250		
2	450 911	38 812	47 385	54 373	60 908	41 022	86 884	29 643	91 884		
3 a více	96 951	9 667	11 197	12 453	13 465	9 016	17 911	5 752	17 490		
neúplné rodiny	508 590	32 846	37 955	44 545	58 183	46 025	124 183	44 523	120 330		
v tom s počtem závislých dětí:											
0	206 152	16 388	17 858	20 009	24 738	18 736	46 284	16 282	45 857		
1	191 519	9 917	12 112	14 784	20 612	16 788	49 874	18 186	49 246		
2	91 708	5 293	6 531	8 049	10 612	8 683	23 053	8 196	21 291		
3 a více	19 211	1 248	1 454	1 703	2 221	1 818	4 972	1 859	3 936		
tvořené 2 a více rodinami	70 115	9 274	10 064	10 430	10 624	6 427	10 997	3 249	9 050		
hospodářící domácnosti nerodinné	1 969 058	115 681	125 843	144 396	195 178	162 237	466 521	178 557	580 645		
v tom:											
domácnosti jednotlivců	1 880 336	110 893	120 715	138 640	187 808	156 065	449 285	171 033	545 897		
domácnosti nerodinné vícečlenné	88 722	4 788	5 128	5 756	7 370	6 172	17 236	7 524	34 748		

Tab. 25 Hospodařící domácnosti podle počtu členů a podle typu hospodařící domácnosti a způsobu bydlení

Typ hospodařící domácnosti, způsob bydlení	Hospodařící domácnosti celkem	v tom hospodařící domácnosti s počtem členů							Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		1 - 2	3	4	5	6	7 a více		
Hospodařící domácnosti celkem	4 813 103	3 301 339	701 829	602 503	151 123	39 219	17 090	10 359 900	2,15
v tom podle typu:									
hospodařící domácnosti rodinné tvořené 1 rodinou úplné rodiny	2 844 045	1 339 116	696 478	601 475	150 846	39 126	17 004	8 292 859	2,92
v tom:									
bez závislých dětí se závislými dětmi	2 773 930	1 339 116	696 478	580 338	128 869	22 082	7 047	7 918 760	2,85
neúplné rodiny	2 265 340	1 020 244	546 071	548 620	123 092	20 825	6 488	6 662 256	2,94
v tom:									
bez závislých dětí	1 297 544	1 020 244	217 246	52 959	6 405	559	131	2 940 457	2,27
se závislými dětmi	967 796	-	328 825	495 661	116 687	20 266	6 357	3 721 799	3,85
v tom:									
bez závislých dětí se závislými dětmi	508 590	318 872	150 407	31 718	5 777	1 257	559	1 256 504	2,47
z počtu rodinných HD:									
manželské páry	206 152	169 429	32 705	3 639	326	38	15	453 530	2,20
faktická manželství	302 438	149 443	117 702	28 079	5 451	1 219	544	802 974	2,66
registrovaná partnerství	1 748 068	810 531	391 309	430 683	95 947	15 341	4 257	5 121 254	2,93
faktická partnerství	509 535	203 280	153 860	117 634	27 061	5 474	2 226	1 523 703	2,99
tvořené 2 a více rodinami	1 964	1 575	264	91	29	5	.	4 481	2,28
hospodařící domácnosti nerodinné	5 773	4 858	638	212	55	5	5	12 818	2,22
v tom:									
domácnosti jednotlivců	70 115	x	x	21 137	21 977	17 044	9 957	374 099	5,34
domácnosti nerodinné vícečlenné z toho domácnosti prarodiče s vnoučaty	1 969 058	1 962 223	5 351	1 028	277	93	86	1 902 969	0,97
v tom:									
domácnosti jednotlivců	1 880 336	1 880 336	x	x	x	x	x	1 880 336	1,00
domácnosti nerodinné vícečlenné z toho domácnosti prarodiče s vnoučaty	88 722	81 887	5 351	1 028	277	93	86	186 705	2,10
v tom podle způsobu bydlení:									
HD v bytech	4 638 400	3 146 049	691 997	595 927	149 147	38 586	16 694	10 104 385	2,18
HD mimo byty	164 453	148 353	8 170	5 650	1 598	463	219	228 478	1,39
HD v zařízeních	10 250	6 937	1 662	926	378	170	177	27 037	2,64

Tab. 26 Hospodařící domácnosti bydlící v bytech podle typu hospodařící domácnosti a počtu závislých dětí a podle typu bytu, právního důvodu užívání, velikosti bytu, obdoby výstavby domu a podle počtu hospodařících domácností v bytě

Typ bytu, právní důvod užívání, počet obytných místností bytu, obytná plocha na osobu a období výstavby domu	v tom												domácnosti jednotlivců	HD tvořené 2 a více rodinami
	Hospodařící domácnosti celkem	HD tvořené 1 úplnou rodinou				HD tvořené 1 neúplnou rodinou				vícečlenné nerodinné domácnosti	s počtem závislých dětí	2 a více		
		celkem	s počtem závislých dětí		2 a více	celkem	s počtem závislých dětí		2 a více					
			0	1			0	1						
Hospodařící domácnosti v bytech celkem	4 638 400	2 233 846	1 276 888	414 975	541 983	494 846	202 902	185 003	106 941	87 791	1 752 540	69 377		
z toho podle právního důvodu užívání bytu:														
ve vlastním domě	1 698 014	1 088 394	609 763	186 211	292 420	155 318	82 701	44 406	28 211	18 794	388 285	47 223		
v osobním vlastnictví	1 142 792	565 777	336 182	106 942	122 653	122 611	57 948	44 628	20 035	16 566	430 497	7 341		
družstevní	143 522	65 180	41 924	11 321	11 935	16 167	7 816	5 833	2 518	2 191	59 034	950		
bezplatné užívání bytu	266 399	97 997	62 354	16 604	19 039	20 751	8 512	7 769	4 470	5 999	139 069	2 583		
nájemní/pronajatý	908 989	313 186	171 836	73 029	68 321	124 379	33 206	57 579	33 594	36 124	428 593	6 707		
z toho podle počtu obytných místností v bytě (včetně kuchyně):														
1	151 052	16 579	13 520	2 103	956	6 388	2 347	3 342	699	3 369	124 522	194		
2	502 221	138 324	94 478	28 277	15 569	47 690	15 816	24 163	7 711	16 462	298 234	1 511		
3	1 010 253	434 632	254 199	90 585	89 848	118 816	45 324	49 549	23 943	25 425	425 094	6 286		
4	1 336 627	747 932	428 007	139 633	180 292	154 160	68 727	52 689	32 744	24 007	395 433	15 095		
5 a více	1 299 501	844 281	459 963	144 507	239 811	129 761	65 016	37 402	27 343	16 219	265 389	43 851		
z toho podle celkové plochy bytu v m ² na osobu:														
do 19	446 318	323 282	75 722	74 351	173 209	56 427	13 335	17 839	25 253	8 654	31 385	26 570		
20 - 29	883 297	597 759	274 701	159 296	163 762	135 451	45 872	51 906	37 673	24 583	105 175	20 329		
30 - 39	889 684	547 573	370 608	74 377	102 588	122 276	59 981	48 899	13 396	25 563	183 473	10 799		
40 - 49	549 632	281 732	196 923	41 372	43 437	55 478	29 016	20 034	6 428	11 191	196 683	4 548		
50 - 59	448 815	168 924	119 878	25 885	23 161	31 429	17 227	10 271	3 931	5 757	240 701	2 004		
60 a více	1 027 551	237 156	200 179	24 385	12 592	47 417	28 072	15 436	3 909	8 214	733 808	956		
z toho podle období výstavby domu:														
1919 a dříve	375 386	159 096	93 386	29 427	36 283	40 785	17 711	14 254	8 820	9 850	159 273	6 382		
1920 - 1970	1 508 937	640 315	390 003	116 175	134 137	168 613	74 800	60 834	32 979	32 484	648 241	19 284		
1971 - 1980	850 870	396 695	260 317	61 290	75 088	93 774	43 193	32 644	17 937	13 700	332 998	13 703		
1981 - 2000	995 001	515 247	330 411	87 012	97 824	106 813	45 962	39 045	21 806	15 312	337 254	20 375		
2001 - 2015	618 686	360 177	141 604	79 882	138 691	60 382	15 659	26 804	17 919	9 906	181 016	7 205		
2016 a později	178 022	111 588	35 935	30 491	45 162	13 990	2 638	6 842	4 510	4 118	46 987	1 339		

Tab. 27 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou - manželské páry, faktická manželství a neúplné rodiny podle typu hospodařící domácnosti a podle počtu závislých dětí a věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině

Počet závislých dětí, věk partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		Manželské páry		Faktická manželství		Neúplné rodiny	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou celkem		1 748 068	1 748 068	509 535	509 535	77 060	431 530
v tom podle věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině							
15 - 19	14	100	679	2 676	13	733	
20 - 24	2 248	7 260	17 004	34 188	189	6 472	
25 - 29	30 735	55 069	59 917	77 472	1 037	19 691	
30 - 34	87 423	121 733	77 090	83 308	2 717	34 276	
35 - 39	130 671	155 166	74 488	76 331	5 292	48 386	
40 - 44	188 300	203 560	78 121	71 161	10 485	72 784	
45 - 49	211 637	215 722	64 444	55 753	14 842	76 082	
50 - 54	172 229	173 265	40 831	33 993	11 382	43 268	
55 - 59	176 254	177 423	31 694	24 942	8 556	26 912	
60 - 64	174 040	172 500	22 368	17 532	5 769	18 402	
65 - 69	195 768	184 036	19 083	15 091	4 872	19 549	
70 - 74	180 241	155 477	13 216	10 174	4 314	21 003	
75 a více	198 508	126 757	10 600	6 914	7 592	43 972	
domácnosti bez závislých dětí v tom podle věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		1 056 205	1 056 205	234 478	234 478	37 108	169 044
15 - 19	6	45	483	1 996	-	-	
20 - 24	1 062	3 160	12 513	24 020	-	-	
25 - 29	10 431	16 144	35 766	41 281	-	-	
30 - 34	15 949	15 406	30 665	24 871	3	15	
35 - 39	11 142	8 971	17 778	12 234	76	567	
40 - 44	13 092	16 053	15 686	12 338	992	5 282	
45 - 49	42 181	70 431	18 838	21 426	4 071	18 733	
50 - 54	89 890	124 865	20 476	24 192	5 459	22 037	
55 - 59	140 452	164 529	22 205	22 748	5 622	20 614	
60 - 64	162 737	170 514	19 024	17 239	4 715	17 409	
65 - 69	191 888	183 869	17 737	15 050	4 452	19 422	
70 - 74	179 149	155 463	12 830	10 171	4 163	20 996	
75 a více	198 226	126 755	10 477	6 912	7 555	43 969	
domácnosti s 1 závislým dítětem v tom podle věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		273 463	273 463	145 898	145 898	27 871	163 648
15 - 19	7	46	160	587	12	655	
20 - 24	851	2 898	3 285	7 700	164	4 771	
25 - 29	12 551	22 564	16 628	24 538	800	12 979	
30 - 34	32 132	39 776	27 900	31 749	1 990	20 026	
35 - 39	32 536	31 334	26 801	26 275	3 340	24 702	
40 - 44	42 587	51 719	26 610	24 885	5 871	36 728	
45 - 49	66 144	75 461	22 535	20 303	7 303	39 239	
50 - 54	48 945	36 409	11 954	7 591	4 561	17 749	
55 - 59	25 137	11 249	6 314	1 954	2 416	5 727	
60 - 64	8 561	1 838	2 336	277	906	941	
65 - 69	2 963	156	1 002	35	356	121	
70 - 74	827	11	279	3	119	7	
75 a více	222	2	94	1	33	3	

Tab. 27 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou - manželské páry, faktická manželství a neúplné rodiny podle typu hospodařící domácnosti a podle počtu závislých dětí a věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině

Počet závislých dětí, věk partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		Manželské páry		Faktická manželství		Neúplné rodiny	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
domácnosti se 2 závislými dětmi v tom podle věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		345 188	345 188	105 487	105 487	10 495	81 213
15 - 19		1	9	31	83	1	70
20 - 24		281	1069,0	932	1 996	19	1 291
25 - 29		6 642	14322	5 939	9 418	192	5 046
30 - 34		33 805	56 383	14 991	21 613	591	10 900
35 - 39		71 660	92 251	24 576	30 483	1 619	18 419
40 - 44		107 429	110 225	29 399	27 708	3 164	25 858
45 - 49		85 072	58 819	18 808	11 979	3 060	15 848
50 - 54		27 932	10 479	6 964	1 963	1 187	3 185
55 - 59		8 989	1 484	2 603	222	448	539
60 - 64		2 336	134	845	16	129	52
65 - 69		760	10	283	6	54	5
70 - 74		228	3	92	-	27	-
75 a více		53	-	24	-	4	-
domácnosti se 3 závislými dětmi v tom podle věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		62 539	62 539	18 959	18 959	1 306	13 874
15 - 19		-	-	4	7	-	8
20 - 24		41	108	216	383	4	312
25 - 29		935	1 754	1 179	1 642	32	1 145
30 - 34		4 788	8699,0	2 732	3 789	96	2 398
35 - 39		13 268	19 378	4 250	5 924	210	3 657
40 - 44		21 586	21 780	5 279	5 255	383	4 119
45 - 49		15 547	9 375	3 460	1 733	342	1 956
50 - 54		4 536	1 294	1 170	210	149	254
55 - 59		1 357	139	469	15	59	24
60 - 64		325	11	137	-	17	-
65 - 69		121	1	44	-	9	1
70 - 74		31	-	14	1	5	-
75 a více		4	-	5	-	-	-
domácnosti se 4 a více závislými dětmi v tom podle věku partnerů resp. rodiče v neúplné rodině		10 673	10 673	4 713	4 713	280	3 751
15 - 19		-	-	1	3	-	-
20 - 24		13	25	58	89	2	98
25 - 29		176	285	405	593	13	521
30 - 34		749	1 469	802	1 286	37	937
35 - 39		2 065	3 232	1 083	1 415	47	1 041
40 - 44		3 606	3783,0	1 147	975	75	797
45 - 49		2 693	1 636	803	312	66	306
50 - 54		926	218	267	37	26	43
55 - 59		319	22	103	3	11	8
60 - 64		81	3	26	-	2	-
65 - 69		36	-	17	-	1	-
70 - 74		6	-	1	-	-	-
75 a více		3	-	-	-	-	-

Tab. 28 Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle pohlaví a rodinného stavu rodiče a podle počtu závislých dětí a věku rodiče

Počet závislých dětí, věk rodiče v neúplné rodině	Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou celkem	v tom										
		muži celkem		z toho				ženy celkem		z toho		
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí	svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé			
Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou celkem	508 590	77 060	12 233	12 572	35 865	16 194	431 530	116 029	44 185	184 247	86 245	
v tom podle věku rodiče: 15 - 19	746	13	12	1	-	-	733	723	8	-	-	
20 - 24	6 661	189	157	31	-	-	6 472	5 933	433	98	2	
25 - 29	20 728	1 037	739	235	52	7	19 691	15 684	2 571	1 362	38	
30 - 34	36 993	2 717	1 684	690	306	33	34 276	22 657	5 486	5 840	227	
35 - 39	53 678	5 292	2 484	1 287	1 407	108	48 386	24 538	7 307	15 682	775	
40 - 44	83 269	10 485	3 147	2 199	4 692	429	72 784	24 109	9 461	36 990	2 111	
45 - 49	90 924	14 842	2 321	2 694	8 961	840	76 082	14 176	8 757	48 913	4 148	
50 - 54	54 650	11 382	970	1 931	7 454	996	43 268	4 368	4 582	29 699	4 566	
55 - 59	35 468	8 556	400	1 417	5 509	1 215	26 912	1 832	2 448	17 268	5 320	
60 - 64	24 171	5 769	161	881	3 274	1 438	18 402	852	1 224	9 482	6 815	
65 - 69	24 421	4 872	78	548	2 168	2 068	19 549	538	881	7 553	10 549	
70 - 74	25 317	4 314	50	340	1 255	2 658	21 003	319	595	5 762	14 280	
75 a více	51 564	7 592	30	318	787	6 402	43 972	300	432	5 598	37 414	
domácnosti bez závislých dětí	206 152	37 108	1 324	4 239	17 790	13 634	169 044	8 675	8 880	74 064	76 976	
v tom podle věku rodiče: 15 - 19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
20 - 24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
25 - 29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30 - 34	18	3	2	-	1	-	15	14	-	1	-	
35 - 39	643	76	36	15	25	-	567	305	69	180	8	
40 - 44	6 274	992	217	165	592	14	5282	1 451	532	3 115	168	
45 - 49	22 804	4 071	362	651	2 917	137	18733	2 212	1 633	13 752	1 108	
50 - 54	27 496	5 459	286	831	3 934	385	22037	1 652	1 942	15 813	2 597	
55 - 59	26 236	5 622	177	820	3 814	804	20614	1 138	1 707	13 399	4 335	
60 - 64	22 124	4 715	105	672	2 666	1 261	17409	761	1 106	8 944	6 569	
65 - 69	23 874	4 452	65	470	1 902	2 007	19422	524	864	7 503	10 503	
70 - 74	25 159	4 163	45	308	1 167	2 633	20996	318	595	5 760	14 276	
75 a více	51 524	7 555	29	307	772	6 393	43969	300	432	5 597	37 412	

Tab. 28 Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle pohlaví a rodinného stavu rodiče a podle počtu závislých dětí a věku rodiče

Počet závislých dětí, věk rodiče v neúplné rodině	v tom														
	Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou celkem				muži celkem				ženy celkem			z toho			
	svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí	svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí	svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé			
domácnosti s 1 závislým dítětem v tom podle věku rodiče:	191 519	27871	8 304	5 016	12 803	1 694	163 648	71359	17942	68005	6063				
15 - 19	667	12	11	1	-	-	655	645	8	-	-				
20 - 24	4935	164	134	29	-	-	4 771	4 410	292	62	2				
25 - 29	13779	800	579	178	35	5	12 979	10 598	1 549	780	23				
30 - 34	22016	1 990	1 314	443	205	25	20 026	14 298	2 731	2 863	92				
35 - 39	28042	3 340	1 825	653	802	57	24 702	14 814	2 806	6 739	281				
40 - 44	42599	5 871	2 155	1 030	2 480	195	36 728	14 781	3 689	17 325	864				
45 - 49	46542	7 303	1 492	1 220	4 194	382	39 239	8 793	4 083	24 331	1 986				
50 - 54	22310	4 561	538	749	2 811	459	17 749	2 283	2 025	11 798	1 627				
55 - 59	8143	2 416	192	450	1 435	332	5 727	633	638	3 544	904				
60 - 64	1847	906	48	171	523	161	941	89	105	512	235				
65 - 69	477	356	11	59	229	55	121	14	16	48	43				
70 - 74	126	119	5	23	75	15	7	1	-	2	4				
75 a více	36	33	-	10	14	8	3	-	-	1	2				
domácnosti se 2 závislými dětmi v tom podle věku rodiče:	91 708	10 495	2 259	2 727	4 735	755	81 213	28 815	13 781	35 908	2 626				
15 - 19	71	1	1	-	-	-	70	70	-	-	-				
20 - 24	1 310	19	17	2	-	-	1 291	1 150	114	26	-				
25 - 29	5 238	192	127	46	16	2	5 046	3 778	788	462	12				
30 - 34	11 491	591	306	193	84	7	10 900	6 311	2 125	2 352	92				
35 - 39	20 038	1 619	543	510	517	47	18 419	7 530	3 416	7 087	372				
40 - 44	29 022	3 164	684	830	1 455	193	25 858	6 708	4 153	14 106	866				
45 - 49	18 908	3 060	418	675	1 682	278	15 848	2 809	2 530	9 607	889				
50 - 54	4 372	1 187	127	290	633	133	3 185	400	546	1 928	307				
55 - 59	987	448	28	127	227	65	539	57	95	312	75				
60 - 64	181	129	6	33	75	14	52	2	13	26	11				
65 - 69	59	54	1	14	33	6	5	-	1	2	2				
70 - 74	27	27	-	6	12	9	-	-	-	-	-				
75 a více	4	4	1	1	1	1	-	-	-	-	-				

Tab. 28 Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle pohlaví a rodinného stavu rodiče a podle počtu závislých dětí a věku rodiče

Počet závislých dětí, věk rodiče v neúplné rodině	v tom											
	Hospodařící domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou celkem		muži celkem				ženy celkem				z toho	
	19 211	1 586	svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí	svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé	svobodné	rozvedené
domácnosti se 3 a více závislými dětmi	8	-	-	590	537	111	7 180	3 582	6 270	580	-	-
v tom podle věku rodiče:												
15 - 19	416	6	6	-	-	-	8	-	-	-	-	-
20 - 24	1 711	45	33	11	1	-	373	27	10	-	-	-
25 - 29	3 468	133	62	54	16	1	1 308	234	120	3	-	-
30 - 34	4 955	257	80	109	63	4	2 034	630	624	43	-	-
35 - 39	5 374	458	91	174	165	27	1 889	1 016	1 676	114	-	-
40 - 44	2 670	408	49	148	168	43	1 169	1 087	2 444	213	-	-
45 - 49	472	175	19	61	76	19	362	511	1 223	165	-	-
50 - 54	102	70	3	20	33	14	33	8	13	6	-	-
55 - 59	19	19	2	5	10	2	-	-	-	-	-	-
60 - 64	11	10	1	5	4	-	-	-	-	1	-	-
65 - 69	5	5	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-
70 - 74	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
75 a více	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tab. 29 Hospodářci domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - faktická manželství podle věku a podle pohlaví, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání

Pohlaví, rodinný stav, nejvyšší ukončené vzdělání	Faktická manželství celkem	z toho podle věku												75 a více
		15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	
Muži	509 535	679	17 004	59 917	77 090	74 488	78 121	64 444	40 831	31 694	22 368	19 083	13 216	10 600
z toho podle rodinného stavu:														
svobodní	294 762	670	16 326	55 546	66 657	57 279	49 557	28 296	10 008	4 752	2 604	1 696	926	445
ženatí	56 350	1	286	2 409	5 925	8 222	9 805	8 708	6 194	4 734	3 313	2 970	2 112	1 671
rozvedení	140 661	-	37	632	3 062	7 808	17 697	26 385	23 616	21 111	15 119	12 484	7 931	4 779
ovdovělí	8 681	-	-	2	15	69	197	392	499	676	936	1 454	1 725	2 716
z toho podle nejvyššího ukončeného vzdělání:														
bez vzdělání	2 574	8	151	323	399	374	380	292	186	155	113	111	48	34
základní vč. neukončeného	34 895	296	2 865	5 283	5 732	4 651	4 236	3 183	2 022	1 811	1 407	1 668	966	775
střední vč. vyučení (bez maturity)	188 797	191	5 053	15 865	21 062	24 200	29 670	28 887	17 889	14 050	11 033	9 524	6 638	4 735
úplné střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního	161 062	133	7 064	21 803	26 646	24 303	24 811	19 089	12 359	9 184	5 425	4 205	3 231	2 809
vyšší odborné, konzervatoř	7 626	-	128	969	1 301	1 616	1 614	716	367	293	182	157	129	154
vysokoškolské	99 767	-	1 295	14 471	20 110	17 182	14 949	10 146	6 587	5 225	3 439	2 831	1 787	1 745
Ženy	509 535	2 676	34 188	77 472	83 308	76 331	71 161	55 753	33 993	24 942	17 532	15 091	10 174	6 914
z toho podle rodinného stavu:														
svobodné	288 295	2 628	32 453	69 678	67 537	52 425	37 743	17 503	4 640	1 858	878	521	285	146
vdané	57 154	21	882	4 336	8 184	10 511	10 716	7 985	4 679	3 258	2 324	2 223	1 334	701
rozvedené	137 023	-	161	1 682	6 109	12 191	21 280	28 476	22 643	17 303	11 457	8 605	4 873	2 243
ovdovělé	19 862	-	3	37	114	313	827	1 370	1 704	2 298	2 683	3 520	3 479	3 514
z toho podle nejvyššího ukončeného vzdělání:														
bez vzdělání	2 812	46	227	382	427	365	305	243	176	194	173	151	86	37
základní vč. neukončeného	44 665	1 443	5 214	6 145	5 413	4 498	4 217	3 369	2 384	2 583	2 635	3 149	1 934	1 681
střední vč. vyučení (bez maturity)	126 155	563	6 946	13 060	14 330	15 252	17 546	19 781	12 179	8 554	6 481	5 512	3 676	2 275
úplné střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního	178 623	527	15 820	25 077	26 867	26 105	26 969	20 178	12 753	9 201	5 495	4 345	3 279	2 007
vyšší odborné, konzervatoř	16 352	-	801	3 367	3 412	3 639	2 999	975	434	293	188	104	80	60
vysokoškolské	127 526	-	4 410	27 810	30 797	24 332	17 067	9 689	5 161	3 503	2 045	1 316	765	631

Tab. 30 Muži v hospodářských domácnostech tvořených 1 rodinou podle postavení v domácnosti, počtu závislých dětí a podle ekonomické aktivity a věku

Ekonomická aktivita, věk	Manžel			Druh			Partner ¹⁾			Osamělý otec		
	s počtem závislých dětí			s počtem závislých dětí			s počtem závislých dětí			s počtem závislých dětí		
	0	1	2 a více	0	1	2 a více	0	1 a více	0	1	2 a více	
Muži v HD tvořených 1 rodinou celkem	1 056 205	273 463	418 400	234 478	145 898	129 159	8 930	150	37 108	27 871	12 081	
z toho podle věku:												
15 - 19	6	7	1	483	160	36	60	1	-	12	1	
20 - 29	11 493	13 402	8 088	48 279	19 913	8 729	2 020	8	-	964	262	
30 - 39	27 091	64 668	126 335	48 443	54 701	48 434	2 982	61	79	5 330	2 600	
40 - 49	55 273	108 731	235 933	34 524	49 145	58 896	2 535	66	5 063	13 174	7 090	
50 a více	962 342	86 655	48 043	102 749	21 979	13 064	1 333	14	31 966	8 391	2 128	
z toho podle ekonomické aktivity:												
zaměstnaní	512 358	261 251	407 267	182 773	136 126	118 387	8 067	128	19 632	24 260	10 674	
z toho podle věku:												
15 - 19	4	5	-	335	85	14	39	-	-	4	-	
20 - 29	11 180	13 095	7 727	45 955	18 550	7 011	1 863	6	-	681	143	
30 - 39	26 335	63 290	123 471	46 641	52 223	44 538	2 828	53	47	4 499	2 151	
40 - 49	52 516	105 327	230 817	32 010	46 301	55 442	2 398	58	4 557	12 001	6 573	
50 a více	422 323	79 534	45 252	57 832	18 967	11 382	939	11	15 028	7 075	1 807	
nezaměstnaní	12 883	4 411	5 226	7 379	5 257	6 262	294	9	815	1 123	443	
z toho podle věku:												
15 - 19	-	-	1	35	53	11	4	-	-	-	-	
20 - 29	137	185	214	1 171	972	1 142	71	1	-	81	36	
30 - 39	412	723	1 600	1 318	1 655	2 497	98	3	8	251	143	
40 - 49	1 179	1 711	2 548	1 518	1 659	1 989	72	4	178	448	161	
50 a více	11 155	1 792	863	3 337	918	623	49	1	629	343	103	
mimo pracovní sílu	529 121	7 066	4 787	43 930	3 771	3 478	563	11	16 303	1 466	483	
z toho podle věku:												
15 - 19	1	2	-	113	15	6	17	1	-	5	-	
20 - 29	135	87	94	1 146	271	384	82	1	-	52	17	
30 - 39	220	441	849	450	573	1 004	56	4	7	205	119	
40 - 49	1 218	1 382	2 031	892	953	1 128	64	3	171	387	177	
50 a více	527 547	5 154	1 813	41 329	1 959	956	344	2	16 125	817	170	

¹⁾ Partnerem je muž v registrovaném, popř. faktickém partnerství, který je v pozici partner

Tab. 31 Ženy v hospodářících domácnostech tvořených 1 rodinou podle postavení v domácnosti, počtu závislých dětí a podle ekonomické aktivity a věku

Ekonomická aktivity, věk	Manželka						Družka			Partnerka ¹⁾			Osamělá matka		
	s počtem závislých dětí			2 a více			s počtem závislých dětí			s počtem závislých dětí			s počtem závislých dětí		
	0	1	2 a více	0	1	2 a více	0	1	2 a více	0	1 a více	0	1	2 a více	
Ženy v HD tvořených 1 rodinou celkem	1 056 205	273 463	418 400	234 478	145 898	129 159	4 792	1 602	169 044	163 648	98 838				
z toho podle věku:															
15 - 19	45	46	9	1 996	587	93	56	2	-	655	78				
20 - 29	19 304	25 462	17 563	65 301	32 238	14 121	1 817	212	-	17 750	8 413				
30 - 39	24 377	71 110	181 412	37 105	58 024	64 510	1 535	721	582	44 728	37 352				
40 - 49	86 484	127 180	205 618	33 764	45 188	47 962	916	603	24 015	75 967	48 884				
50 a více	925 995	49 665	13 798	96 312	9 861	2 473	468	64	144 447	24 548	4 111				
z toho podle ekonomické aktivity:															
zaměstnané	495 156	215 782	323 045	176 409	94 257	80 740	4 289	1 351	73 712	125 580	69 490				
z toho podle věku:															
15 - 19	26	4	1	1 075	41	2	25	1	-	17	5				
20 - 29	17 835	9 937	5 836	58 975	12 417	3 752	1 624	151	-	7 204	1 825				
30 - 39	22 495	45 548	119 855	34 428	34 986	36 033	1 453	576	421	31 317	22 714				
40 - 49	79 302	116 359	185 062	30 050	38 438	38 897	838	566	21 527	66 223	41 467				
50 a více	375 498	43 934	12 291	51 881	8 375	2 056	349	57	51 764	20 819	3 479				
nezaměstnané	18 403	7 455	10 866	9 623	6 547	7 340	217	64	3 948	10 777	7 336				
z toho podle věku:															
15 - 19	4	1	1	208	25	1	8	-	-	29	1				
20 - 29	558	586	555	2 346	1 465	1 092	94	15	-	1 830	1 097				
30 - 39	824	1 881	5 155	1 516	2 344	3 806	58	32	47	3 377	3 472				
40 - 49	2 570	3 428	4 754	1 756	2 184	2 299	39	16	1 043	4 115	2 529				
50 a více	14 447	1 559	401	3 797	529	142	18	1	2 858	1 426	237				
mimo pracovní sílu	540 433	48 066	80 188	47 865	42 924	38 473	283	185	90 463	21 024	16 741				
z toho podle věku:															
15 - 19	14	36	7	703	478	75	23	1	-	394	32				
20 - 29	737	14 370	10 556	3 837	17 558	8 509	97	46	-	6 514	3 656				
30 - 39	782	22 663	53 643	1 029	19 705	23 299	24	111	33	7 486	8 641				
40 - 49	4 066	6 947	14 928	1 827	4 274	6 334	39	21	959	4 528	4 057				
50 a více	534 834	4 050	1 054	40 469	909	256	100	6	89 471	2 102	355				

¹⁾ Partnerkou je žena v registrovaném, popř. faktickém partnerství, která je v pozici partnerky

Tab. 32 Domy a byty podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik

Ukazatel	Domy, byty	v tom v obcích s počtem obyvatel									
		do 199 až 499	200 až 999	500 až 999	1000 až 1999	2000 až 4999	5000 až 9999	10000 až 19999	20000 až 49999	50000 až 99999	100000 a více
Domy celkem	2 317 276	88 501	269 891	357 337	366 162	367 208	219 188	161 941	172 290	94 847	219 911
Obydlené domy	1 952 668	58 203	201 362	284 167	304 245	315 148	192 566	146 010	158 299	88 160	204 508
z toho rodinné domy	1 709 845	56 486	194 213	273 465	289 643	290 406	168 622	119 121	117 626	64 781	135 482
bytové domy	207 540	832	4 423	6 997	10 401	19 804	20 190	23 371	36 556	21 321	63 645
z toho podle typu vlastníka:											
fyzická osoba	1 716 302	55 839	192 175	270 839	287 258	288 956	169 347	120 714	120 705	66 145	144 324
obec, stát	31 443	872	2 801	3 752	4 402	5 247	3 516	2 649	2 667	1 306	4 231
bytové družstvo	13 230	126	441	563	582	955	758	1 444	2 721	1 141	4 499
jiná právnická osoba	35 765	517	1 802	2 616	3 028	4 213	2 823	2 715	5 088	3 276	9 687
spoluvlastnictví vlastníků bytů	144 128	484	2 761	4 436	7 129	14 160	15 086	17 713	26 409	15 773	40 177
z toho podle technického vybavení domů:											
připoj na kanalizační síť	1 204 501	10 472	58 752	120 706	168 993	209 500	139 251	119 510	127 746	74 222	175 349
zavedený vodovod	1 911 566	55 583	194 612	276 769	297 198	308 940	189 652	143 894	156 252	87 086	201 580
zavedený plyn	1 279 446	17 272	84 252	144 876	184 878	214 757	135 815	114 564	128 083	75 304	179 645
Průměrné stáří obydlených domů	51,9	57,0	53,1	50,7	48,7	49,4	52,1	52,7	55,4	52,2	56,2
Neobydlené domy	364 608	30 298	68 529	73 170	61 917	52 060	26 622	15 931	13 991	6 687	15 403
Byty celkem	5 340 033	105 729	338 671	464 683	511 633	614 971	464 202	479 256	669 551	412 155	1 279 181
Obydlené byty	4 480 139	67 698	244 932	353 710	404 381	507 947	391 843	418 320	593 412	371 838	1 126 058
z toho v rodinných domech	1 974 855	62 717	217 403	307 343	328 240	331 523	195 376	140 026	141 380	78 276	172 571
v bytových domech	2 431 918	3 863	23 575	40 802	69 281	166 585	188 305	270 523	440 906	288 078	940 000
z toho právní důvod užívání bytu:											
ve vlastním domě	1 595 698	48 956	173 558	249 850	268 039	269 607	159 004	113 284	114 416	63 164	135 820
v osobním vlastnictví	1 121 375	1 355	9 116	15 853	28 944	79 214	95 552	136 010	219 286	142 806	393 239
nájemní	890 802	4 010	17 300	27 491	38 943	70 462	69 282	85 461	132 617	92 066	353 170
družstevní	140 821	263	1 233	1 670	2 356	7 306	6 899	16 732	34 221	15 543	54 598

Tab. 32 Domy a byty podle velikostních skupin obcí a podle hlavních charakteristik

Ukazatel	Domy, byty	v tom v obcích s počtem obyvatel									
		do 199	200 až 499	500 až 999	1000 až 1999	2000 až 4999	5000 až 9999	10000 až 19999	20000 až 49999	50000 až 99999	100000 a více
z toho s počtem obytných místností 4+m ² :											
1	150 054	633	2 426	4 093	5 847	10 471	10 088	12 291	18 505	15 902	69 798
2	496 141	3 142	10 747	16 033	20 107	35 918	35 951	46 572	68 072	46 643	212 956
3	990 093	10 238	35 328	50 505	60 890	92 777	85 364	103 874	158 023	93 406	299 688
4	1 299 052	18 217	66 919	95 390	110 167	143 496	117 092	129 560	194 605	122 939	300 667
5+	1 208 779	29 818	110 383	162 913	179 011	190 033	117 426	94 615	109 565	65 098	149 917
z toho podle období výstavby domu:											
- 1919	361 069	9 193	28 924	36 838	37 421	41 461	29 232	24 541	37 075	14 776	101 608
1920 - 1945	530 998	7 976	27 813	39 597	42 565	49 101	39 185	39 113	57 194	32 872	195 582
1946 - 1970	926 599	10 897	37 669	53 811	64 038	96 627	83 248	94 432	154 117	110 869	220 891
1971 - 1980	818 932	9 757	36 430	54 542	63 884	88 478	79 294	93 424	136 192	74 592	182 339
1981 - 1990	617 148	6 601	27 046	41 402	46 375	62 457	52 359	64 322	102 656	63 316	150 614
1991 - 2000	337 880	5 110	20 057	30 424	37 308	46 662	33 421	32 673	36 318	22 789	73 118
2001 - 2010	453 489	6 620	27 492	43 617	53 608	64 176	40 556	39 537	39 965	26 631	111 287
2011 - 2021	324 884	5 685	24 033	36 533	43 986	45 024	26 423	23 129	22 100	21 512	76 459
z toho technické vybavení bytů:											
plyn zaveden do bytu	3 075 471	17 631	93 400	169 432	234 400	326 214	257 155	321 425	481 772	303 664	870 378
vodovod v bytě	4 140 064	61 343	223 771	326 940	374 462	471 951	366 051	387 360	549 582	344 586	1 034 018
přípoj na kanalizační síť	3 537 533	12 590	74 829	155 636	237 106	376 108	323 871	382 699	549 891	350 282	1 074 521
z toho způsob vytápění:											
ústřední dálkové	1 497 007	148	2 531	6 488	13 732	59 701	92 619	171 960	320 962	243 257	585 609
ústřední domovní	848 838	13 298	51 315	80 926	99 531	134 630	94 351	76 787	83 131	36 225	178 644
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	1 465 315	35 215	127 810	185 384	206 461	223 907	145 709	121 599	135 409	67 240	216 581
kamna	348 104	10 443	33 165	41 473	41 914	44 422	30 424	24 137	26 652	12 103	83 371

Tab. 33 Obydlené domy s byty podle období výstavby nebo rekonstrukce a podle druhu domu, počtu bytů, technického vybavení, počtu nadzemních podlaží, materiálu nosných zdí a vlastníka domu

	Obydlené domy s byty celkem	v tom podle období výstavby nebo rekonstrukce											nezjištěno	
		do 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2021				
Obydlené domy s byty a jejich vybavení														
Obydlené domy s byty celkem	1 949 232	195 607	279 237	135 557	164 645	257 756	204 810	171 529	254 038	203 176	82 877			
v nich:														
obydlené byty	4 480 139	361 069	530 998	357 067	569 532	818 932	617 148	337 880	453 489	324 884	109 140			
neobydlené byty	458 827	52 301	72 976	38 158	57 393	77 555	43 579	32 911	43 801	33 307	6 846			
hospodářící domácnosti	4 638 400	375 386	551 940	368 760	588 237	850 870	642 520	352 481	465 891	330 817	111 498			
bydlicí osoby	10 104 385	790 452	1 151 749	752 800	1 163 297	1 767 564	1 404 710	806 468	1 162 136	867 066	238 143			
Druh domu:														
rodinné domy	1 709 845	169 714	250 572	105 310	130 839	218 413	178 442	156 363	234 765	191 484	73 943			
bytové domy	207 540	21 636	25 769	29 007	32 594	37 608	24 919	11 515	13 956	8 133	2 403			
ostatní budovy	31 847	4 257	2 896	1 240	1 212	1 735	1 449	3 651	5 317	3 559	6 531			
Domy s počtem všech bytů:														
1	1 300 826	126 192	177 310	77 586	88 458	134 602	126 887	118 936	203 165	175 757	71 933			
2	386 956	38 550	62 913	26 308	40 563	79 954	49 201	35 375	31 647	15 708	6 737			
3	50 865	8 948	12 999	2 536	2 931	5 388	3 594	5 088	4 665	3 223	1 493			
4	30 913	5 194	5 828	5 216	2 993	3 973	2 301	1 733	1 803	1 194	678			
5 - 9	77 187	10 463	10 811	15 944	10 165	10 966	6 015	4 203	4 690	2 713	1 217			
10 - 19	64 586	5 233	6 472	6 156	13 537	13 165	8 482	3 733	4 867	2 356	585			
20 - 49	34 551	1 010	2 828	1 767	5 502	8 751	7 696	2 208	2 782	1 798	209			
50 a více	3 348	17	76	44	496	957	634	253	419	427	25			
Plyn a vodovod v domě	1 273 778	116 176	195 738	97 663	120 271	187 089	142 943	118 357	173 089	90 958	31 494			
Plyn:														
z veřejné sítě	1 255 914	113 019	192 815	96 031	118 029	183 796	140 919	116 404	171 424	91 760	31 717			
z domovního (lokálního) zásobníku	22 688	3 609	3 419	1 799	2 396	3 466	2 153	2 252	2 361	743	490			
bez plynu	649 723	77 889	81 163	36 918	43 576	69 777	61 165	52 183	78 606	109 843	38 603			
nezjištěno	20 907	1 090	1 840	809	644	717	573	690	1 647	830	12 067			

Tab. 33 Obydlené domy s byty podle období výstavby nebo rekonstrukce a podle druhu domu, počtu bytů, technického vybavení, počtu nadzemních podlaží, materiálu nosných zdí a vlastního domu

Obydlené domy s byty a jejich vybavení	Obydlené domy s byty celkem	v tom podle období výstavby nebo rekonstrukce											nejjistěno				
		do 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2021							
Vodovod:																	
domy s vodovodem celkem	1 911 033	192 115	275 465	134 038	163 469	256 524	203 829	170 034	250 793	196 697	68 069						
pouze z veřejné sítě	1 572 585	150 748	229 323	110 800	131 943	208 399	167 434	141 128	213 424	167 800	51 586						
pouze ze soukromého zdroje	208 504	29 247	29 562	14 391	18 353	25 773	19 521	16 594	23 424	19 065	12 574						
z veřejné sítě i soukromého zdroje	129 944	12 120	16 580	8 847	13 173	22 352	16 874	12 312	13 945	9 832	3 909						
bez vodovodu	6 122	1 373	1 055	362	248	228	175	204	350	845	1 282						
nejjistěno	32 077	2 119	2 717	1 157	928	1 004	806	1 291	2 895	5 634	13 526						
Způsob odvádění odpadních vod:																	
připoj na kanalizační síť	1 202 281	107 441	180 929	87 439	104 979	170 531	132 083	107 162	161 550	137 318	12 849						
vlastní čistička odpadních vod	70 535	3 325	3 229	1 071	1 322	2 628	3 164	7 435	20 930	26 708	723						
žumpa, jímka	598 669	81 363	92 298	45 912	57 253	83 555	68 840	55 242	66 159	35 030	13 017						
bez kanalizace a jímky	6 396	2 558	1 650	468	276	153	108	207	347	171	458						
nejjistěno	71 351	920	1 131	667	815	889	615	1 483	5 052	3 949	55 830						
Způsob vytápění:																	
kotelna v domě	1 313 479	112 326	181 099	79 034	103 568	179 008	150 319	123 360	192 941	147 711	44 113						
kotelna mimo dům	107 334	3 360	5 758	14 893	21 578	23 581	17 405	6 593	7 592	4 309	2 265						
bez ústředního topení	510 860	79 700	91 232	41 091	39 092	54 808	36 826	41 290	52 169	50 430	24 222						
nejjistěno	17 559	221	1 148	539	407	359	260	286	1 336	726	12 277						
Počet nadzemních podlaží:																	
1	671 314	104 772	108 054	49 433	50 626	59 059	45 533	47 651	86 773	91 758	27 655						
2	986 270	67 526	135 115	60 698	83 204	159 033	130 345	104 278	139 461	98 813	7 797						
3	104 728	12 943	21 472	12 823	7 925	12 214	9 211	10 457	12 894	3 482	1 307						
4	51 769	4 847	5 719	7 290	9 587	9 547	5 338	3 105	3 980	1 705	651						
5	26 331	3 413	3 946	3 108	4 719	4 191	1 754	1 648	2 052	1 167	333						
6 - 8	38 002	1 370	3 423	1 528	6 000	9 784	9 720	2 430	1 995	1 472	280						
9 - 12	7 486	0	31	36	1 763	2 492	2 080	553	238	240	53						
13 a více	1 822	-	6	6	381	891	364	55	54	55	10						
nejjistěno	61 510	736	1 471	635	440	545	465	1 352	6 591	4 484	44 791						

Tab. 33 Obydlené domy s byty podle období výstavby nebo rekonstrukce a podle druhu domu, počtu bytů, technického vybavení, počtu nadzemních podlaží, materiálu nosných zdí a vlastníka domu

Obydlené domy s byty a jejich vybavení	Obydlené domy s byty celkem	v tom podle období výstavby nebo rekonstrukce											nezjištěno
		do 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2021			
Výťah v domě se 4 a více nadzemními podlažími	56 214	1 798	3 510	2 226	8 668	14 581	12 915	4 207	4 649	3 267	393		
Materiál nosných zdí:	1 607 312	172 969	251 288	117 817	134 170	210 825	169 246	155 466	219 298	167 396	8 837		
kámen, cihly, tvárnice vč. kombinací stěnové panely	87 567	21	11	2 113	17 379	29 866	21 453	5 493	5 255	5 636	340		
dřevo	41 162	2 281	1 425	3 017	1 118	2 328	2 375	1 580	9 309	17 341	388		
nepálené cihly	23 108	10 903	6 147	2 019	2 086	56	32	56	152	398	1 259		
ostatní materiály a kombinace	66 666	8 779	6 438	4 072	4 157	9 274	8 225	6 544	10 541	7 359	1 277		
nezjištěno	123 417	654	13 928	6 519	5 735	5 407	3 479	2 390	9 483	5 046	70 776		
Vlastník domu:	1 715 803	175 242	256 109	104 562	130 894	217 366	177 461	156 676	234 286	189 045	74 162		
fyzická osoba	30 715	5 308	3 863	3 649	2 741	2 870	2 170	3 762	3 845	949	1 558		
obec, stát	13 201	424	803	1 991	2 843	3 068	2 679	582	458	209	144		
bytové družstvo	33 670	5 418	4 351	5 181	2 047	2 392	1 708	2 588	3 205	2 775	4 005		
jiná právnická osoba	144 125	8 472	13 398	19 778	25 751	31 381	19 913	7 098	9 997	7 195	1 142		
spoluvlastnictví vlastníků bytů	3 591	531	506	244	150	239	165	307	1 031	235	183		
kombinace vlastníků	8 127	212	207	152	219	440	714	516	1 216	2 768	1 683		
nezjištěno													

Tab. 34 Základní charakteristiky obydlených bytů

Ukazatel	Byty	Osoby	Ukazatel	Byty	Osoby
Počet obydlených bytů celkem	4 480 139	10 104 385	Podle počtu obytných místností (vč. kuchyně)		
Podle druhu domu			1	150 054	185 005
v rodinných domech	1 974 855	5 183 735	2	496 141	798 950
v bytových domech	2 431 918	4 787 762	3	990 093	2 006 160
v ostatních budovách	73 366	132 888	4	1 299 052	3 077 401
Podle právního důvodu užívání bytu			5 a více	1 208 779	4 036 869
ve vlastním domě	1 595 698	4 385 650	nezjištěno	336 020	507 663
v osobním vlastnictví	1 121 375	2 380 141	Podle celkové plochy bytu (m ²)		
družstevní	140 821	284 864	do 39,9	290 095	385 499
jiné bezplatné užívání bytu	260 225	483 211	40,0-59,9	788 211	1 371 008
nájemní/pronajatý	890 802	1 760 301	60,0-79,9	1 188 305	2 601 439
jiný důvod užívání bytu	133 474	286 017	80,0-99,9	603 270	1 481 300
nezjištěno	337 744	524 201	100,0-119,9	382 228	1 019 829
Podle vlastnictví domu			120,0-149,9	362 571	1 042 974
fyzická osoba	2 144 411	5 480 040	150,0 a více	477 435	1 538 712
obec	215 767	408 424	nezjištěno	388 024	663 624
stát	6 115	12 713	Podle počtu osob v bytě		
bytové družstvo	183 432	356 892	1	1 597 474	1 597 474
jiná právnická osoba	158 797	301 645	2	1 338 078	2 676 156
spoluvl. vlastníků bytů	1 742 419	3 481 877	3	700 544	2 101 632
kombinace vlastníků	18 471	36 294	4	600 759	2 403 036
nezjištěno	10 727	26 500	5	169 495	847 475
Podle období výstavby nebo rekonstrukce domu			6 a více	73 789	478 612
1919 a dříve	361 069	790 452	Podle převládajícího způsobu vytápění		
1920 - 1945	530 998	1 151 749	ústřední dálkové	1 497 007	2 936 670
1946 - 1960	357 067	752 800	ústřední domovní	848 838	2 023 285
1961 - 1970	569 532	1 163 297	ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	1 465 315	3 811 719
1971 - 1980	818 932	1 767 564	lokální topidla (kamna)	348 104	712 755
1981 - 1990	617 148	1 404 710	jiný	98 747	255 506
1991 - 2000	337 880	806 468	nezjištěno	222 128	364 450
2001 - 2010	453 489	1 162 136	Podle hlavního zdroje energie používaného k vytápění		
2011 a později	324 884	867 066	z kotleny mimo dům	1 497 565	2 937 817
nezjištěno	109 140	238 143	uhlí, koks, uhelné brikety	240 623	624 370
Podle technického vybavení			zemní plyn	1 534 547	3 685 701
vodovod v bytě	4 140 064	9 567 080	jiné druhy plynu	7 585	17 644
pouze z veřejné sítě	3 772 576	8 595 299	elektrina	390 376	926 426
pouze ze soukromého zdroje	232 422	594 458	dřevo, dřevěné brikety	357 583	976 728
z veřejné sítě i ze soukromého zdroje	135 066	377 323	dřevěné pelety	23 953	67 186
mimo byt v domě	6 380	13 358	topné oleje, nafta	2 338	5 488
bez vodovodu	12 383	29 573	tepelné čerpadlo	101 982	300 402
nezjištěno	321 312	494 374	solární kolektory	1 343	3 245
plyn zaveden do bytu	3 075 471	6 832 768	jiný	9 359	20 976
z veřejné sítě	3 052 311	6 786 336	nezjištěno	312 885	538 402
z domovního/lokálního zásobníku	23 160	46 432			
pouze tlakové lahve	73 542	183 499			
bez plynu	1 270 634	2 991 523			
nezjištěno	60 492	96 595			

Tab. 35 Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle technického vybavení bytu

Technické vybavení bytu	Obydlené byty celkem	v tom v domech postavených nebo rekonstruovaných v období												Počet bydlících osob	
		do r. 1919		1920 - 1945		1946 - 1990		1991 - 2010		2011 a později		nezjištěno		počet bydl. osob	počet bydl. osob
		počet bytů	počet bydl. osob	počet bytů	počet bydl. osob	počet bytů	počet bydl. osob	počet bytů	počet bydl. osob	počet bytů	počet bydl. osob	počet bytů	počet bydl. osob		
Obydlené byty celkem	4 480 139	790 452	1 151 749	2 362 679	5 088 371	791 369	1 968 604	324 884	867 066	109 140	238 143	10 104 385			
Plyn															
zaveden	3 075 471	508 953	848 767	1 786 848	3 815 330	475 120	1 201 672	134 694	358 446	44 367	99 600	6 832 768			
pouze tlakové lahve	73 542	28 661	27 458	34 802	86 664	9 266	25 613	2 621	7 508	3 378	7 595	183 499			
bez plynu	1 270 634	249 007	269 810	512 329	1 144 605	298 601	728 011	185 161	496 631	46 144	103 459	2 991 523			
nezjištěno	60 492	3 831	5 714	28 700	41 772	8 382	13 308	2 408	4 481	15 251	27 489	96 595			
Vodovod															
v bytě	4 140 064	728 176	1 083 849	2 203 861	4 849 476	735 103	1 878 554	302 481	825 094	89 097	201 931	9 567 080			
mimo byt v domě	6 380	2 156	2 044	2 322	5 098	1 011	2 278	377	857	500	925	13 358			
bez vodovodu	12 383	2 339	4 846	3 614	8 990	1 935	5 308	1 032	3 051	1 370	2 748	29 573			
nezjištěno	321 312	35 655	61 226	152 882	224 807	53 320	82 464	20 994	38 064	18 173	32 539	494 374			
Převládající způsob vytápění															
ústřední dálkové	1 497 007	15 933	64 198	1 188 468	2 320 966	188 426	383 453	58 802	117 154	10 898	20 560	2 936 670			
ústřední domovní	848 838	61 822	251 339	433 221	1 034 032	166 416	410 605	59 274	143 449	17 967	39 108	2 023 285			
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	1 465 315	164 458	572 479	550 458	1 366 320	328 651	937 668	142 690	441 313	39 513	98 679	3 811 719			
lokální topidla (kamna)	348 104	73 129	171 901	89 693	182 146	47 484	113 648	24 818	66 433	19 037	38 204	712 755			
jiný	98 747	10 057	29 565	27 934	68 994	21 134	57 719	22 656	66 646	4 014	9 381	255 506			
nezjištěno	222 128	35 670	62 267	72 905	115 913	39 258	65 511	16 644	32 071	17 711	32 211	364 450			
Zdroj energie používané k vytápění															
z kotelny mimo dům	1 497 565	16 005	64 403	1 188 651	2 321 344	188 547	383 718	58 856	117 275	10 922	20 599	2 937 817			
uhlí, koks, uhebné brikety	240 623	34 293	89 126	123 311	318 320	31 455	90 674	7 833	23 709	7 633	18 715	624 370			
zemní plyn	1 534 547	163 392	642 057	636 594	1 488 346	321 219	859 537	93 862	265 494	28 859	66 572	3 685 701			
jiné druhy plynu	7 585	844	2 338	2 628	5 796	2 159	5 327	506	1 320	400	915	17 644			
elektrína	390 376	46 082	121 679	102 665	229 742	88 591	227 372	77 850	218 640	15 853	34 459	926 426			
dřevo, dřevěné brikety	357 583	50 027	117 206	150 265	411 288	63 994	192 076	26 475	83 575	20 687	47 983	976 728			
dřevěné pelety	23 953	2 672	8 280	9 872	27 011	4 838	14 343	2 204	6 960	1 272	3 298	67 186			
topné oleje, nafta	2 338	178	608	742	1 600	904	2 300	100	237	134	353	5 488			
tepelné čerpadlo	101 982	5 598	24 249	27 951	75 926	27 404	82 551	28 756	93 814	3 321	8 594	300 402			
solární kolektory	1 343	69	269	490	1 086	329	825	289	788	53	126	3 245			
jiný	9 359	1 055	2 755	3 017	6 642	1 845	4 396	1 649	4 326	391	802	20 976			
nezjištěno	312 885	40 854	78 779	116 493	201 270	60 084	105 485	26 504	50 928	19 615	35 727	538 402			

Tab. 36 Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle druhu domu, právního důvodu užívání bytu a počtu obytných místností (vč. kuchyně)

Druh domu, právní důvod užívání bytu a velikost bytu	Obydlené byty celkem	v tom podle období výstavby nebo rekonstrukce											nejjistěno
		do r. 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010	2011 a později			
Obydlené byty celkem	4 480 139	361 069	530 998	357 067	569 532	818 932	617 148	337 880	453 489	324 884	109 140		
Z toho:													
1 obytná místnost	150 054	12 370	20 618	5 884	12 876	20 830	15 215	14 037	24 871	18 142	5 211		
2 obytné místnosti	496 141	45 669	78 009	28 744	40 843	80 305	60 613	37 929	64 839	44 944	14 246		
3 obytné místnosti	990 093	83 572	120 053	135 979	174 988	175 571	86 343	51 537	83 373	55 476	23 201		
4 obytné místnosti	1 299 052	90 065	126 455	95 058	199 074	290 574	220 375	84 837	89 682	79 520	23 412		
5 a více obytných místností	1 208 779	92 247	143 660	63 451	100 317	197 597	197 100	125 482	159 170	105 200	24 555		
Z toho v rodinných domech celkem	1 974 855	202 304	300 400	121 415	153 644	265 340	209 919	181 089	256 671	204 841	79 232		
Z toho:													
1 obytná místnost	14 990	2 528	2 773	745	783	1 313	1 095	1 351	1 579	1 172	1 651		
2 obytné místnosti	74 383	12 878	14 921	4 699	4 239	6 382	4 853	5 862	7 300	5 632	7 617		
3 obytné místnosti	264 157	37 682	53 879	20 958	21 618	27 404	17 833	18 757	26 873	23 469	15 684		
4 obytné místnosti	514 838	57 389	86 191	34 795	43 100	69 018	43 398	37 586	60 561	64 904	17 896		
5 a více obytných místností	1 004 047	77 955	127 564	53 965	76 762	149 917	134 466	109 720	150 199	101 372	22 127		
Z toho v bytových domech celkem	2 431 918	151 375	224 784	232 764	413 143	547 719	401 423	143 413	184 061	112 845	20 391		
Z toho:													
1 obytná místnost	120 650	9 290	17 277	4 918	11 643	18 235	12 522	9 058	19 772	15 584	2 351		
2 obytné místnosti	406 506	31 689	62 012	23 475	36 075	72 589	54 458	29 016	54 967	37 653	4 572		
3 obytné místnosti	711 856	43 969	64 756	114 266	152 714	147 191	67 799	30 729	54 485	30 683	5 264		
4 obytné místnosti	773 068	30 896	39 036	59 701	155 435	220 637	176 352	45 908	27 628	13 684	3 791		
5 a více obytných místností	196 423	13 131	15 241	9 225	23 266	47 218	62 188	14 684	7 371	2 899	1 200		
Z toho v osobním vlastnictví	1 100 593	25 503	57 648	89 373	212 407	301 621	229 628	57 542	73 179	47 712	5 980		
Z toho:													
1 obytná místnost	25 176	647	2 056	785	3 234	5 277	3 672	1 369	4 462	3 405	269		
2 obytné místnosti	136 816	3 993	14 803	6 289	14 563	29 868	24 192	8 218	19 400	14 553	937		
3 obytné místnosti	341 710	8 893	20 304	47 761	79 448	85 341	38 523	12 108	28 501	18 740	2 091		
4 obytné místnosti	475 065	8 137	14 558	29 592	99 438	148 177	120 047	27 136	16 559	9 304	2 117		
5 a více obytných místností	118 634	3 734	5 766	4 711	14 991	31 887	42 601	8 607	4 130	1 651	556		

Tab. 36 Obydlené byty podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle druhu domu, právního důvodu užívání bytu a počtu obytných místností (vč. kuchyně)

Druh domu, právní důvod užívání bytu a velikost bytu	Obydlené byty celkem	v tom podle období výstavby nebo rekonstrukce											nejjistěno
		do r. 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010	2011 a později			
z toho nájemní/pronajaté	747 627	83 940	108 421	83 597	98 396	121 136	79 109	52 733	67 598	43 396	9 301		
z toho:													
1 obytná místnost	79 646	7 615	13 219	3 341	6 685	10 154	6 661	6 431	12 764	10 902	1 874		
2 obytné místnosti	209 449	24 239	39 033	13 479	15 559	29 654	20 393	16 446	27 789	19 647	3 210		
3 obytné místnosti	251 140	28 885	34 272	45 121	43 317	37 585	17 596	14 524	18 191	9 049	2 600		
4 obytné místnosti	165 933	17 060	16 512	18 707	28 413	36 297	25 972	11 843	6 974	2 955	1 200		
5 a více obytných místností	38 390	5 781	4 993	2 590	4 021	6 901	8 133	3 233	1 657	704	377		
z toho družstevní	140 017	1 813	5 470	12 977	29 589	36 891	36 839	6 946	8 301	1 054	137		
z toho:													
1 obytná místnost	3 460	42	263	145	523	776	788	195	672	53	3		
2 obytné místnosti	17 854	282	1 628	1 023	1 811	5 068	4 194	1 236	2 313	269	30		
3 obytné místnosti	44 337	645	1 924	7 233	13 840	10 154	5 766	1 090	3 249	396	40		
4 obytné místnosti	58 541	593	1 187	3 970	11 666	16 978	18 899	3 291	1 636	270	51		
5 a více obytných místností	15 398	246	456	570	1 656	3 796	7 075	1 114	410	63	12		
Z toho v ostatních budovách celkem	73 366	7 390	5 814	2 888	2 745	5 873	5 806	13 378	12 757	7 198	9 517		
z toho:													
1 obytná místnost	14 414	552	568	221	450	1 282	1 598	3 628	3 520	1 386	1 209		
2 obytné místnosti	15 252	1 102	1 076	570	529	1 334	1 302	3 051	2 572	1 659	2 057		
3 obytné místnosti	14 080	1 921	1 418	755	656	976	711	2 051	2 015	1 324	2 253		
4 obytné místnosti	11 146	1 780	1 228	562	539	919	625	1 343	1 493	932	1 725		
5 a více obytných místností	8 309	1 161	855	261	289	462	446	1 078	1 600	929	1 228		

Tab. 37 Obydlené byty podle druhu domu, právního důvodu užívání bytu a podle charakteristik úrovně bydlení

Charakteristiky úrovně bydlení	Obydlené byty celkem	Byty v rodinných domech	Byty v bytových domech				Byty v ostatních budovách
			v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní	ostatní	
Celková plocha na osobu v m ²							
-9,9	15 775	6 496	1 852	5 541	301	1 026	422
10,0 - 14,9	106 000	27 503	30 068	35 319	3 789	6 582	2 152
15,0 - 19,9	297 937	67 550	115 270	79 847	13 579	16 050	4 555
20,0 - 24,9	411 035	130 531	137 980	96 416	16 773	20 414	7 515
25,0 - 29,9	425 757	151 152	128 342	98 513	17 014	21 249	7 884
30,0 - 34,9	456 127	197 244	126 019	85 702	15 499	21 707	8 591
35,0 - 39,9	397 005	145 336	137 475	69 919	17 063	20 213	5 809
40,0 a více	1 982 479	1 110 680	417 114	264 641	55 093	105 003	25 120
nezjištěno	388 024	138 363	6 473	11 729	906	2 527	11 318
Byty s počtem obytných místností							
1	150 054	14 990	25 176	79 646	3 460	11 187	14 414
2	496 141	74 383	136 816	209 449	17 854	39 801	15 252
3	990 093	264 157	341 710	251 140	44 337	70 025	14 080
4	1 299 052	514 838	475 065	165 933	58 541	69 991	11 146
5	651 873	476 793	105 352	32 656	13 876	17 566	4 881
6	334 422	311 312	11 431	4 431	1 386	3 718	2 044
7 a více	222 484	215 942	1 851	1 303	136	1 824	1 384
nezjištěno	336 020	102 440	3 192	3 069	427	659	10 165

Tab. 38 Obydlené byty podle velikosti bytu a podle druhu domu a celkové plochy bytu

Druh domu, celková plocha v m ²	Počet obytných místností						Počet obydlených bytů	Počet bydlících osob
	1	2	3	4	5 a více	nezjištěno		
Rodinné domy celkem	14 990	74 383	264 157	514 838	1 004 047	102 440	1 974 855	5 183 735
v tom:								
- 19,9	2 095	1 363	562	333	170	44	4 523	7 230
20,0 - 24,9	2 254	1 818	966	558	613	22	6 209	10 203
25,0 - 29,9	1 653	1 767	1 203	444	395	21	5 462	8 555
30,0 - 34,9	2 230	3 931	3 514	1 101	792	65	11 568	18 820
35,0 - 39,9	1 208	3 857	3 647	1 293	482	50	10 487	16 822
40,0 - 49,9	1 936	12 562	15 178	8 982	2 701	183	41 359	72 181
50,0 - 59,9	1 274	14 253	27 640	20 136	7 364	275	70 667	134 598
60,0 - 69,9	690	11 657	40 956	39 580	18 274	369	111 157	228 102
70,0 - 79,9	242	7 102	40 951	55 143	32 237	386	135 675	301 079
80,0 - 99,9	0	7 227	63 595	132 494	123 138	833	326 454	788 751
100,0 - 119,9	0	3 287	34 588	108 008	170 647	824	316 530	844 159
120,0 - 149,9	0	1 340	17 187	83 478	232 225	855	334 230	964 716
150 a více	0	0	6 514	53 037	402 620	1 550	462 171	1 494 679
nezjištěno	1 408	4 219	7 656	10 251	114 829	92 318	138 363	293 840
Bytové domy celkem	120 650	406 506	711 856	773 068	196 423	223 415	2 431 918	4 787 762
v tom:								
- 19,9	5 744	2 073	739	215	190	44	8 961	11 219
20,0 - 24,9	15 707	3 895	1 346	400	432	53	21 780	26 242
25,0 - 29,9	23 179	10 797	3 086	310	466	64	37 838	46 128
30,0 - 34,9	28 889	30 618	9 786	856	628	96	70 777	91 514
35,0 - 39,9	20 200	55 568	17 439	1 115	547	119	94 869	128 461
40,0 - 49,9	18 056	142 205	75 275	11 154	1 836	326	248 526	390 992
50,0 - 59,9	5 228	95 430	244 238	62 132	5 548	588	412 576	749 999
60,0 - 69,9	1 410	42 345	183 507	219 905	24 412	660	471 579	984 691
70,0 - 79,9	196	12 633	92 335	298 268	55 591	487	459 023	1 064 397
80,0 - 99,9	0	4 893	62 504	129 774	72 594	290	269 765	675 374
100,0 - 119,9	0	817	11 381	30 100	18 940	63	61 238	163 730
120,0 - 149,9	0	262	2 690	10 261	11 878	29	25 091	68 963
150 a více	0	0	598	2 911	8 043	48	11 552	32 442
nezjištěno	2 041	4 970	6 932	5 667	218 733	215 742	238 343	353 610
Domovní fond celkem	150 054	496 141	990 093	1 299 052	1 544 799	326 187	4 480 139	10 104 385
v tom:								
- 19,9	8 969	3 757	1 348	565	399	105	15 038	20 191
20,0 - 24,9	20 198	6 088	2 408	989	1 120	83	30 803	39 567
25,0 - 29,9	27 767	13 252	4 434	769	928	94	47 150	58 933
30,0 - 34,9	34 577	35 918	13 682	2 008	1 504	182	87 689	116 495
35,0 - 39,9	23 284	61 005	21 617	2 437	1 072	176	109 415	150 313
40,0 - 49,9	21 742	159 355	92 149	20 388	4 644	532	298 278	475 196
50,0 - 59,9	7 014	112 754	274 218	82 932	13 015	872	489 933	895 812
60,0 - 69,9	2 253	55 540	226 973	260 793	42 922	1 036	588 481	1 224 326
70,0 - 79,9	471	20 382	135 426	355 259	88 286	881	599 824	1 377 113
80,0 - 99,9	0	12 582	128 437	265 227	197 024	1 127	603 270	1 481 300
100,0 - 119,9	0	4 256	46 932	139 987	191 053	895	382 228	1 019 829
120,0 - 149,9	0	1 657	20 300	94 904	245 710	893	362 571	1 042 974
150 a více	0	0	7 259	56 696	413 480	1 612	477 435	1 538 712
nezjištěno	3 779	9 595	14 910	16 098	343 642	317 699	388 024	663 624

Tab. 39 Obydlené byty podle počtu HD v bytě, počtu bydlících osob a podle technického vybavení bytu

Technické vybavení bytu	Byty s 1 hospodařící domácností						Byty se 2 a více hospodařícími domácnostmi						
	celkem	v tom s počtem bydlících osob					celkem	v tom s počtem bydlících osob					
		1	2	3	4	5		6 a více	2	3	4	5	6 a více
Obydlené byty celkem	4 336 585	1 597 474	1 306 540	660 674	572 440	145 039	54 418	143 554	31 538	39 870	28 319	24 456	19 371
Plyn													
zaveden	2 976 413	1 110 018	920 443	445 975	374 829	91 942	33 206	99 058	22 759	27 900	19 314	16 395	12 690
pouze tlakové lahve	68 927	20 360	23 589	11 051	8 786	3 322	1 819	4 615	616	1 159	990	947	903
bez plynu	1 231 096	425 177	353 490	199 241	185 744	48 748	18 696	39 538	8 022	10 737	7 958	7 078	5 743
nezjištěno	60 149	41 919	9 018	4 407	3 081	1 027	697	343	141	74	57	36	35
Vodovod													
v bytě	3 998 454	1 354 244	1 263 030	636 421	555 712	138 939	50 108	141 610	30 954	39 393	27 977	24 166	19 120
mimo byt v domě	6 195	3 031	1 406	799	615	206	138	185	52	46	35	30	22
bez vodovodu	11 834	4 563	2 829	1 811	1 773	622	236	549	107	136	106	102	98
nezjištěno	320 102	235 636	39 275	21 643	14 340	5 272	3 936	1 210	425	295	201	158	131
Převládající způsob vytápění													
ústřední dálkové	1 472 471	660 783	443 546	199 724	136 083	24 691	7 644	24 536	10 848	7 941	3 620	1 417	710
ústřední domovní	804 336	271 280	250 452	127 248	110 011	31 472	13 873	44 502	7 005	10 971	9 239	9 231	8 056
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	1 404 795	334 749	457 653	255 409	262 781	70 146	24 057	60 520	9 620	17 049	12 850	11 884	9 117
lokální topidla (kamna)	339 129	152 381	96 734	43 429	33 127	9 483	3 975	8 975	3 081	2 573	1 590	1 024	707
jiný	95 078	25 702	27 160	17 646	17 957	4 814	1 799	3 669	557	977	784	715	636
nezjištěno	220 776	152 579	30 995	17 218	12 481	4 433	3 070	1 352	427	359	236	185	145
Zdroj energie používané k vytápění													
z kotleiny mimo dům	1 473 011	661 039	443 671	199 805	136 140	24 706	7 650	24 554	10 852	7 948	3 626	1 418	710
uhlí, koks, uhebné brikety	224 700	59 567	74 335	39 170	34 182	11 867	5 579	15 923	1 982	3 941	3 441	3 620	2 939
zemní plyn	1 471 855	447 120	481 949	241 316	225 527	56 756	19 187	62 692	11 785	17 623	13 137	11 590	8 557
jiné druhy plynu	7 370	2 660	2 129	1 146	978	294	163	215	61	61	33	29	31
elektrina	380 010	124 745	108 688	65 515	62 058	14 450	4 554	10 366	2 623	3 009	2 094	1 511	1 129
dřevo, dřevěné brikety	337 233	82 552	101 281	59 061	61 231	22 245	10 863	20 350	2 459	4 763	4 109	4 467	4 552
dřevěné pelety	22 540	4 848	6 610	4 250	4 757	1 437	638	1 413	161	335	312	336	269
topné oleje, nafta	2 264	780	680	365	313	96	30	74	16	28	11	13	6
tepelné čerpadlo	97 093	14 227	29 078	19 189	25 997	6 661	1 941	4 889	397	1 307	1 044	1 172	969
solární kolektory	1 314	437	346	231	206	68	26	29	8	9	8	3	1
jiný	9 120	3 886	1 983	1 401	1 344	370	136	239	68	69	60	25	17
nezjištěno	310 075	195 613	55 790	29 225	19 707	6 089	3 651	2 810	1 126	777	444	272	191

Tab. 40 Ukazatele úrovně bydlení a bytového fondu podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle druhu domu a právního užívání bytu

Průměrný počet	Obydlené byty	byty v domech postavených nebo rekonstruovaných v období											2011 a později	nezjištěno
		do r. 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010					
Obydlené byty celkem	4 480 139	361 069	530 998	357 067	569 532	818 932	617 148	337 880	453 489	324 884	109 140			
m ² celkové plochy na 1 byt	87,64	88,96	86,51	75,86	72,79	79,19	85,25	100,40	107,42	110,83	92,48			
obytných místností na 1 byt	3,94	3,86	3,83	3,70	3,77	3,94	4,16	4,25	4,03	3,94	3,75			
hospodářských domácností na 1 byt	1,04	1,04	1,04	1,03	1,03	1,04	1,04	1,04	1,03	1,02	1,02			
bydlících osob na 1 byt	2,26	2,19	2,17	2,11	2,04	2,16	2,28	2,39	2,56	2,67	2,18			
m ² celkové plochy na osobu	37,99	39,49	39,00	35,25	34,93	35,95	36,74	41,05	40,84	40,60	41,01			
osob na 1 obytnou místnost	0,59	0,59	0,58	0,58	0,55	0,56	0,56	0,58	0,65	0,69	0,60			
Z toho byty v rodinných domech	1 974 855	202 304	300 400	121 415	153 644	265 340	209 919	181 089	256 671	204 841	79 232			
m ² celkové plochy na 1 byt	117,17	102,35	102,16	103,73	107,29	113,15	122,17	129,20	137,77	136,41	103,27			
obytných místností na 1 byt	4,79	4,39	4,49	4,58	4,78	5,01	5,22	5,12	4,97	4,69	4,07			
hospodářských domácností na 1 byt	1,06	1,05	1,05	1,06	1,08	1,08	1,08	1,06	1,04	1,02	1,02			
bydlících osob na 1 byt	2,62	2,39	2,40	2,49	2,48	2,56	2,63	2,69	2,97	3,08	2,29			
m ² celkové plochy na osobu	44,00	42,12	41,98	41,17	42,77	43,58	46,05	47,40	45,78	43,78	43,47			
osob na 1 obytnou místnost	0,56	0,55	0,54	0,55	0,52	0,52	0,51	0,53	0,61	0,66	0,59			
Z toho byty v bytových domech	2 431 918	151 375	224 784	232 764	413 143	547 719	401 423	143 413	184 061	112 845	20 391			
m ² celkové plochy na 1 byt	63,51	70,27	64,63	61,04	59,70	62,49	65,87	65,93	65,00	63,46	61,51			
obytných místností na 1 byt	3,25	3,09	2,89	3,22	3,38	3,42	3,61	3,24	2,70	2,52	2,85			
hospodářských domácností na 1 byt	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,01	1,02			
bydlících osob na 1 byt	1,97	1,93	1,86	1,91	1,88	1,97	2,10	2,07	2,04	1,97	1,85			
m ² celkové plochy na osobu	31,42	35,00	33,69	31,18	31,05	31,07	30,62	30,77	30,67	31,39	31,89			
osob na 1 obytnou místnost	0,62	0,65	0,66	0,61	0,57	0,59	0,60	0,66	0,79	0,80	0,68			
Z toho byty v ostatních budovách	73 366	7 390	5 814	2 888	2 745	5 873	5 806	13 378	12 757	7 198	9 517			
m ² celkové plochy na 1 byt	67,04	78,14	72,66	63,30	60,60	55,89	53,79	58,46	69,92	74,67	73,93			
obytných místností na 1 byt	2,85	3,43	3,25	3,08	2,96	2,65	2,45	2,48	2,69	2,86	3,12			
hospodářských domácností na 1 byt	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,01	1,01	1,02	1,03	1,02			
bydlících osob na 1 byt	1,81	2,00	1,95	1,78	1,92	1,67	1,53	1,60	1,82	2,00	1,97			
m ² celkové plochy na osobu	35,64	37,84	36,11	33,46	30,54	32,00	33,40	35,19	37,12	35,92	36,91			
osob na 1 obytnou místnost	0,66	0,60	0,62	0,61	0,67	0,66	0,66	0,67	0,70	0,73	0,64			

Tab. 40 Ukazatele úrovně bydlení a bytového fondu podle období výstavby nebo rekonstrukce domu a podle druhu domu a právního užívání bytu

Průměrný počet	Obydlené byty	byty v domech postavených nebo rekonstruovaných v období											2011 a později	nezjištěno		
		do r. 1919	1920 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2010							
Z celku																
byty ve vlastním domě	1 595 698	153 812	235 102	96 893	122 788	215 409	175 053	149 109	220 269	177 570	49 693					
m ² celkové plochy na 1 byt	121,85	107,27	106,44	106,82	110,38	116,55	126,02	134,60	142,16	140,16	111,00					
obytných místností na 1 byt	4,94	4,57	4,65	4,70	4,91	5,15	5,36	5,30	5,09	4,79	4,28					
hospodařících domácností na 1 byt	1,06	1,06	1,06	1,07	1,09	1,09	1,09	1,07	1,04	1,02	1,02					
bydlicích osob na 1 byt	2,75	2,52	2,52	2,60	2,60	2,67	2,70	2,80	3,09	3,19	2,47					
m ² celkové plochy na osobu	44,36	42,69	42,35	41,18	42,43	43,63	46,68	48,10	46,06	43,95	45,04					
osob na 1 obytnou místnost	0,56	0,55	0,54	0,55	0,53	0,52	0,50	0,53	0,61	0,67	0,58					
byty v osobním vlastnictví																
byty v osobním vlastnictví	1 121 375	27 991	61 466	90 845	213 378	303 723	230 965	58 945	76 139	51 618	6 305					
m ² celkové plochy na 1 byt	67,35	83,57	73,92	64,42	61,73	65,23	68,42	72,43	72,56	72,94	68,61					
obytných místností na 1 byt	3,50	3,52	3,21	3,37	3,52	3,59	3,79	3,62	3,00	2,90	3,33					
hospodařících domácností na 1 byt	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,01	1,01					
bydlicích osob na 1 byt	2,12	2,12	2,12	2,05	1,96	2,07	2,21	2,29	2,34	2,28	2,11					
m ² celkové plochy na osobu	31,72	37,21	34,80	31,42	31,52	31,51	30,97	31,58	31,02	31,96	32,53					
osob na 1 obytnou místnost	0,61	0,64	0,66	0,61	0,56	0,58	0,58	0,63	0,78	0,79	0,63					
byty nájemní																
byty nájemní	890 802	104 836	132 189	92 403	105 763	133 046	88 682	69 957	85 520	54 960,0	23 446					
m ² celkové plochy na 1 byt	60,40	66,55	61,03	58,92	56,71	57,40	59,94	61,08	61,80	60,03	64,75					
obytných místností na 1 byt	2,90	2,99	2,78	3,09	3,11	3,05	3,14	2,83	2,51	2,35	2,83					
hospodařících domácností na 1 byt	1,02	1,03	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,01	1,03					
bydlicích osob na 1 byt	1,98	1,99	1,88	1,97	1,98	1,99	2,08	2,01	1,99	1,90	2,01					
m ² celkové plochy na osobu	30,66	33,51	32,48	30,05	28,73	28,90	28,95	30,53	31,12	31,64	32,38					
osob na 1 obytnou místnost	0,68	0,67	0,68	0,64	0,64	0,65	0,66	0,71	0,79	0,81	0,71					
byty družstevní																
byty družstevní	140 821	1 867	5 548	13 068	29 657	37 008	36 915	6 983	8 461	1 113	201					
m ² celkové plochy na 1 byt	64,36	79,76	69,28	62,03	59,59	63,42	67,63	69,37	63,67	64,18	67,63					
obytných místností na 1 byt	3,48	3,45	3,03	3,30	3,42	3,50	3,77	3,58	2,88	3,08	3,32					
hospodařících domácností na 1 byt	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,01	1,02					
bydlicích osob na 1 byt	2,02	2,18	1,96	1,91	1,90	1,99	2,15	2,23	2,10	2,03	2,00					
m ² celkové plochy na osobu	31,81	36,63	35,25	32,54	31,46	31,93	31,49	31,14	30,27	31,58	33,73					
osob na 1 obytnou místnost	0,58	0,63	0,65	0,58	0,55	0,57	0,57	0,62	0,73	0,66	0,59					

Přílohy

Formulář pro domácnost

Pro všechny osoby, které bydlí v jednom bytě
či jakémkoli jiném typu obydlí

Vážení účastníci Sčítání 2021,

Sčítání 2021 je zdroj jinak nedostupných informací o životě v naší zemi. **Vaše odpovědi mohou významně ovlivnit další rozvoj České republiky.** Výsledky jsou široce využívány například při přípravě programů bydlení, rozvoji infrastruktury nebo pro plánování lepší dostupnosti služeb.

Pro smysluplnost Sčítání 2021 je naprosto zásadní, abychom se sečetli všichni do jednoho. **I proto je účast povinná ze zákona.** Zveřejňovat se však budou pouze hromadné výsledky bez vztahu ke konkrétním osobám.

Mohu Vás ujistit, že se žádná individuální data sbíraná pro statistické účely nikomu dalšímu zásadně nepředávají. **Český statistický úřad je výhradním správcem poskytnutých osobních údajů a přijal důkladná opatření k jejich ochraně.** Zabezpečení sčítání odpovídá zákonům naší země i předpisům EU a využívá nejmodernější technologie pro ochranu dat.

Děkuji Vám za účast a věřím, že se sečteme raz dva!

Ing. Marek Rojíček, Ph.D.,
předseda Českého statistického úřadu

Vaše soukromí je v bezpečí

Správcem poskytnutých osobních údajů je výhradně Český statistický úřad. Tyto údaje zpracovává zabezpečeným způsobem na základě a v rozsahu zákona č. 332/2020 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 a o změně zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s platnými předpisy EU a národní právní úpravou na ochranu a zpracování osobních údajů, a to jen po dobu nezbytně nutnou. Podrobnosti najdete na scitani.cz.

Chcete se na něco zeptat?

Navštivte web, napište nebo zavolejte!
scitani.cz | dotazy@scitani.cz | 840 30 40 50

Vyplňte
a odevzdejte
do 11. 5. 2021

Časté dotazy

Jak odevzdat vyplněný formulář?

Formulář vyzvedne sčítací komisař přímo u Vás v předem oznámených termínech. Formulář můžete odevzdat i na kontaktních místech sčítání. Nacházejí se na vybraných pobočkách České pošty a krajských správách Českého statistického úřadu. Přesné adresy zjistíte na scitani.cz/kontaktnimisto nebo infolince 840 30 40 50. Formulář můžete také zdarma odeslat v odpovědní obálce, pokud jste si ji od nás vyžádali.

Kde získat nový formulář?

Nový formulář získáte zdarma od sčítacího komisaře nebo na kontaktních místech sčítání. Nacházejí se na vybraných pobočkách České pošty a krajských správách Českého statistického úřadu. Adresy zjistíte na scitani.cz/kontaktnimisto nebo infolince 840 30 40 50.

Existuje návod na vyplnění?

Základní pokyny k vyplnění jsou přímo ve formuláři. Podrobné návody na vyplnění všech částí formuláře najdete na webu scitani.cz/formular. Případně volejte infolinku 840 30 40 50 nebo pište na dotazy@scitani.cz.

Komu je formulář určený?

Formulář je určený všem, a to i dočasně nepřítomným, kteří spolu bydlí a dosud se nesečetli během online sčítání.

Co ti, kteří se sečetli přes internet (online)?

Jestliže se celá domácnost sečetla online, listinný formulář vůbec nevyplňuje.

Pokud se online sečetl pouze někdo z domácnosti, při vyplnění listinného formuláře uveďte všechny údaje o bydlení a domácnosti A1–A13 na stranách 2 až 5. Osoby sečtené online označte křížkem v seznamu osob v otázce A10 na straně 4. Otázky B1–B16 od strany 6 pak vyplňte jen za ty osoby, které se online nesečetly.

Musí každý vyplnit formulář samostatně?

Formulář může vyplnit i jedna osoba za celou domácnost.

Kdo vyplňuje za nezletilé a omezené ve svéprávnosti?

Za nezletilé nebo ve svéprávnosti omezené osoby jsou povinni vyplnit údaje zákonní zástupci.

Je povinné odpovědět na všechny otázky?

Je povinné odpovědět na všechny otázky vždy podle pokynů ve formuláři (např. některé údaje vyplňují jen osoby, kterým je 15 a více let, apod.). Výjimkou jsou pouze otázky na národnost (B9) a náboženskou víru (B10), u nich odpověď není povinná.

ÚDAJE O BYDLENÍ

Odpovědi vztahujte k Vašemu obvyklému bydlišti uvedenému v **A1**; stav k 26. 3. 2021 **26**.

A2 Vyberte typ Vašeho obydlí / způsob bydlení.

Byt je uzavřený soubor místností, případně jedna místnost, které splňují požadavky na bydlení a jsou k bydlení určeny.

- Byt v domě (rodinném, bytovém, škole aj.) → Přejděte na bod **A3**
- Rekreační objekt (např. chata) → Přejděte na bod **A10**
- Nezkolaudovaný dům, nouzové obydlí, přístřeší
- Mobilní/pohyblivé obydlí (např. maringotka, obytná loď, karavan)
- Ubytovací zařízení (např. ubytovna, domov pro seniory)

A3 Bydlíte ve vlastním, v pronajatém, nebo jinak?

Vyberte právní důvod užívání bytu.

- Byt ve vlastním domě a obývaný vlastníkem
- Byt v osobním vlastnictví a obývaný vlastníkem
- Byt patřící družstvu a obývaný členem družstva
- Bezplatné užívání bytu, ve kterém jeho vlastník obvykle nebydlí (např. bydlení v bytě příbuzných)
- Byt nájemní/pronajatý, ve kterém jeho vlastník obvykle nebydlí
- Jiný důvod užívání bytu

A4 A4a Jaká je plocha bytu?

Nezapočítávejte plochu terasy, balkonu, lodžie (ani zasklené), neobyvatelných sklepů nebo půdy.

Plocha bytu m² Zaokrouhlete na celé číslo.

A4b Kolik má byt obytných místností?

Obytná místnost je místnost určená k bydlení, např. ložnice, obývací nebo dětský pokoj apod.

Obytnou místností není samostatná kuchyň, WC, koupelna, předsíň, komora, půda, sklep, balkon, terasa, schodiště nebo obecně místnost s plochou menší než 4 m².

- 1 místnost
- 2 místnosti
- 3 místnosti
- 4 místnosti
- 5 místností
- Více než 5 místností, uveďte počet místností

A4c Je součástí bytu kuchyň nebo kuchyňský kout?

- Kuchyň jako samostatná místnost
- Kuchyňský kout – součást jiné místnosti
- Byt je bez kuchyně i kuchyňského koutu

Tip pro vyplňování:
Do čtverců patří pouze křížky, do obdélníků zapisujete číslice nebo písmena.

A5 V jakém patře se byt nachází?

Vyberte patro domu, na němž se nacházejí (hlavní) vstupní dveře do bytu. V případě bytu v podkroví se podkroví považuje za další řádné patro.

- Suterén, sklep 4. patro
- Přízemí 5. patro
1. patro 6. patro
2. patro 7. patro
3. patro Vyšší patro, uveďte

A6 Je do bytu zaveden plyn?

Rozhodující je zavedení plynové přípojky do bytu; nezáleží na tom, zda plyn aktivně užíváte či ne.

- Ano, z veřejné sítě
- Ano, z domovního/lokálního zásobníku
- Pouze plynové tlakové lahve
- Ne, byt je bez přívodu plynu

A7 Je do bytu zaveden přívod vody?

- Ano, z veřejné sítě
- Ano, ze soukromého zdroje vody (např. studna)
- Ano, současně z veřejné sítě i soukromého zdroje vody
- Ne, vodovod je mimo tento byt v domě
- Ne, byt i celý dům jsou bez vodovodu

A8 Jaký je převažující způsob vytápění bytu?

- Ústřední dálkové (s kotelnou mimo dům, zpravidla pro více domů)
- Ústřední domovní (s kotelnou/kotlem v domě, zpravidla pro více bytů)
- Ústřední s vlastním zdrojem/kotlem pouze pro tento byt
- Lokální topidla / kamna v jednotlivých místnostech (vč. akumulčních, WAW, přímotopů a krbů)
- Jiný

A9 Jaký zdroj energie / druh paliva je používán k vytápění bytu? Vyberte jeden hlavní a případně doplňkové zdroje.

	Hlavní	Doplňkové
Nakupované teplo (z kotelny mimo dům)	☐	☐
Zemní plyn (ze sítě)	☐	☐
Jiné druhy plynu (LPG, CNG, bioplyn aj.)	☐	☐
Elektřina	☐	☐
Uhlí, koks, uhelné brikety	☐	☐
Dřevo, dřevěné brikety, biomasa	☐	☐
Dřevěné pelety	☐	☐
Kapalná paliva (topné oleje, nafta aj.)	☐	☐
Tepelné čerpadlo	☐	☐
Solární kolektory	☐	☐
Jiný (rekuperace aj.)	☐	☐

A13 Uveďte vztahy mezi všemi osobami uvedenými v bodě **A10**.
 Dodržujte stejné číslování osob, tj. OSOBA 1 v bodu **A10** je OSOBOU 1
 i zde atd. Vyplňují se vztahy **ke všem předchozím osobám**, tedy u druhé
 osoby vztah k první, u třetí osoby vztah k první a druhé a tak dále.

Jestli si nevíte rady, podívejte
 se na scitani.cz/formular.
 Čeká Vás tam návod!

Označte křížkem, čím je **OSOBA 2** pro

	↓ OSOBU 1
Manželem/kou, partnerem/kou	☐
Synem, dcerou	☐
Otcem, matkou	☐
Bratrem, sestrou	☐
Vnukem, vnučkou	☐
Prarodičem	☐
Zetěm, snachou	☐
Partnerem/kou dcery/syna	☐
Tchánem, tchyní	☐
Jinou příbuznou osobou	☐
Jinou nepříbuznou osobou	☐

Označte křížkem, čím je **OSOBA 3** pro

	↓ OSOBU 1	↓ OSOBU 2
Manželem/kou, partnerem/kou	☐	☐
Synem, dcerou	☐	☐
Otcem, matkou	☐	☐
Bratrem, sestrou	☐	☐
Vnukem, vnučkou	☐	☐
Prarodičem	☐	☐
Zetěm, snachou	☐	☐
Partnerem/kou dcery/syna	☐	☐
Tchánem, tchyní	☐	☐
Jinou příbuznou osobou	☐	☐
Jinou nepříbuznou osobou	☐	☐

Označte křížkem, čím je **OSOBA 4** pro

	↓ OSOBU 1	↓ OSOBU 2	↓ OSOBU 3
Manželem/kou, partnerem/kou	☐	☐	☐
Synem, dcerou	☐	☐	☐
Otcem, matkou	☐	☐	☐
Bratrem, sestrou	☐	☐	☐
Vnukem, vnučkou	☐	☐	☐
Prarodičem	☐	☐	☐
Zetěm, snachou	☐	☐	☐
Partnerem/kou dcery/syna	☐	☐	☐
Tchánem, tchyní	☐	☐	☐
Jinou příbuznou osobou	☐	☐	☐
Jinou nepříbuznou osobou	☐	☐	☐

Označte křížkem, čím je **OSOBA 5** pro

	↓ OSOBU 1	↓ OSOBU 2	↓ OSOBU 3	↓ OSOBU 4
Manželem/kou, partnerem/kou	☐	☐	☐	☐
Synem, dcerou	☐	☐	☐	☐
Otcem, matkou	☐	☐	☐	☐
Bratrem, sestrou	☐	☐	☐	☐
Vnukem, vnučkou	☐	☐	☐	☐
Prarodičem	☐	☐	☐	☐
Zetěm, snachou	☐	☐	☐	☐
Partnerem/kou dcery/syna	☐	☐	☐	☐
Tchánem, tchyní	☐	☐	☐	☐
Jinou příbuznou osobou	☐	☐	☐	☐
Jinou nepříbuznou osobou	☐	☐	☐	☐

Otázky **B1** až **B16**
 se dále vyplňují jen
 za osoby, které se nesečty
 přes internet (online).

OSOBA 1 – 1. část údajů

B1 Příjmení

B2 Jméno

B3 Uveďte buď rodné číslo **B3a**, anebo údaje **B3b**.

B3a Rodné číslo

U trojmístných čísel za lomítkem ponechte poslední pole prázdné.

NEBO
↔

B3b Typ dokladu

Občanský průkaz

Cestovní pas

Číslo dokladu

Datum narození
(DD/MM/RRRR)

Pohlaví

Muž

Žena

B4 Kde bylo Vaše obvyklé bydliště jeden rok před sčítáním (tedy 26. 3. 2020)? *U osob narozených od 27. 3. 2020 nevyplňujte.*

Na stejné adrese jako k 26. 3. 2021 → Přejděte na bod **B5**

Ve stejné obci na jiné adrese → Přejděte na bod **B5**

V jiné obci v ČR, uveďte kde

Obec

Okres

Kraj

V jiném státě, uveďte stát

B5 Kde bylo Vaše první obvyklé bydliště po narození?

Ve stejné obci jako k 26. 3. 2021 → Přejděte na bod **B6**

V jiné obci v ČR, uveďte kde

Obec

Okres

Kraj

V jiném státě, uveďte stát

26 Pište názvy
platné k 26. 3. 2021!

B6 Je Vám 15 a více let? Uveďte nejvyšší dosažené vzdělání.

Bez vzdělání, nedokončený 1. stupeň základní školy

Dokončený pouze 1. stupeň základní školy nebo vzdělání na dřívější národní, obecné nebo pomocné škole

Základní vzdělání (nebo dokončení nižšího stupně 6letého a 8letého gymnázia)

Střední nebo vyučení (bez maturity)

Úplné střední všeobecné (s maturitou)

Úplné střední odborné (s maturitou), učební obor s maturitou

Nástavbové/zkrácené studium (s maturitou), absolvování dvou a více oborů středních škol

Pomaturitní studium

Konzervatoř (ukončena absolutoriem)

Vyšší odborné vzdělání (DiS.)

Bakalářské (Bc., BcA.)

Magisterské (Ing., Mgr., MUDr., JUDr., PhDr. aj.)

Doktorské (Ph.D., Th.D., CSc., DrSc.)

Nápověda k otázce na straně 16.

B7 Jste žena ve věku 15 a více let? Uveďte, kolik se Vám narodilo dětí. *Uveďte počet živě narozených.*

Žádné

Dvě

Čtyři

Více, uveďte počet dětí

Jedno

Tři

Pět

B8 Jaký je Vaš mateřský jazyk? *Lze uvést dva mateřské jazyky.*

Český

Polský

Ukrajinský

Slovenský

Německý

Vietnamský

Romský

Ruský

Znakový jazyk

Jiný, uveďte jaký

B9 Uveďte Vaši národnost (příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině, ke které se hlásíte). *Nepovinný údaj. Lze uvést dvě národnosti.*

B10 Uveďte Vaši náboženskou víru (náboženský směr, hnutí, církev nebo společnost, ke které se hlásíte). *Nepovinný údaj.*

Věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti apod. Uveďte název

Věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti

Bez náboženské víry

NÁPOVĚDA

K BODU B6 – Nejvyšší ukončené vzdělání: Osoby, které získaly vzdělání v zahraniční vzdělávací instituci nebo soukromé vzdělávací instituci neakreditované ministerstvem školství, uvádějí odpovídající stupeň vzdělání ve vzdělávacím systému ČR, je-li vzdělání uznáváno za rovnocenné.

Základní vzdělání: Uvedou i osoby, které dokončily zvláštní, praktickou, speciální základní nebo dřívější měšťanskou či občanskou školu nebo pracovní stupeň pomocné školy, dále absolventi odborných učilišť se zvlášť upravenými učebními plány jednotlivých oborů středních škol.

K BODU B12 – Odvětví ekonomické činnosti: Určuje se podle hlavního druhu ekonomické činnosti zaměstnavatele (předmětu podnikání). Např. „85 Školství“ uvedou všichni zaměstnanci školy – učitel, sekretářka, ale i pracovníci údržby, úklidu, školní jídelny apod., nejsou-li zaměstnanci firmy, která škole poskytuje tyto služby. Naopak např. kuchařka zaměstnaná ve firmě, která pro školu vaří, uvede „56 Stravování“.

KÓDY A NÁZVY ODVĚTVÍ EKONOMICKÉ ČINNOSTI

Zemědělství, lesnictví, těžba

- 01 Zemědělství, myslivost
- 02 Lesnictví a těžba dřeva
- 03 Rybolov a chov ryb
- 05 Těžba a úprava uhlí
- 06 Těžba ropy a zemního plynu
- 07 Těžba a úprava rud
- 08 Těžba a úprava kamene, písku aj.
- 09 Podpůrné činnosti při těžbě

Zpracovatelský průmysl

- 10 Výroba potravinářských výrobků
- 11 Výroba nápojů
- 12 Výroba tabákových výrobků
- 13 Výroba textilií
- 14 Výroba oděvů
- 15 Výroba usní a souvisejících výrobků
- 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
- 17 Výroba papíru a výrobků z papíru
- 18 Tisk a rozmnožování nahaných nosičů
- 19 Výroba koksu a rafin. ropn. produktů
- 20 Výroba chemických látek a přípravků
- 21 Farmaceutická výroba
- 22 Výroba pryžových a plastových výrobků
- 23 Výroba a zprac. skla, keram., porcelánu, kamene, stav. materiálů a výrobků
- 24 Výroba a hutní zpracování kovů; slévárnictví
- 25 Výroba kov. konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
- 26 Výroba počítačů, elektron., měř., opt., komunik. zařízení, spotřeb. elektroniky
- 27 Výroba elektrických zařízení (vč. rozvodných a kontrol., spotřebičů pro domácnost, baterií a akumulátorů, opt. a el. kabelů aj.)
- 28 Výroba ost. strojů a zařízení (např. zeměd., obráb., pro těžbu a prům. výrobu, zdvih. zařízení, čerpadel, ložisek, převodů, ruč. nářadí s motorem aj.)
- 29 Výroba motor. vozidel (vč. jejich motorů, dílů a přísluš.), přívěsů a návěsů
- 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
- 31 Výroba nábytku
- 32 Ostatní zprac. průmysl (výroba bižut., hraček, hud. nástrojů, sport. potřeb atd.)
- 33 Opravy, údržba a instalace strojů a zařízení

Energetika, voda, odpady, stavebnictví

- 35 Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla
- 36 Zásobování vodou
- 37 Činnosti související s odpadními vodami

- 38 Sběr a likvidace odpadů, recyklace
- 39 Sanace a jiné činnosti související s odpady
- 41 Výstavba budov
- 42 Inženýrské stavitelství (výstavba silnic, železnic, inž. sítí, mostů aj. staveb)
- 43 Spec. stavební činnosti (demolice, pokrývačské, elektroinstalační, instalatérské aj. práce, kompletační a dokončovací práce – omítkařské, sklenářské atd.)

Obchod, doprava, logistika, ubytování a stravování

- 45 Obchod s motor. vozidly (vč. dílů a přísl.), opravy a údržba motor. vozidel
- 46 Velkoobchod a zprostř. velkoobchodu
- 47 Maloobchod
- 49 Pozemní a potrubní doprava
- 50 Vodní doprava
- 51 Letecká doprava
- 52 Skladování a vedl. činnosti v dopravě (nakl. a vykl. zboží, provoz a správa silnic, parkovišť, terminálů – nádraží, letišť, překladišť, údržba dopr. zařízení aj.)
- 53 Poštovní a kurýrní činnosti
- 55 Ubytování
- 56 Stravování a pohostinství

Informační a komunikační činnosti

- 58 Vydavatelství (vydávání knih, periodik, softwaru apod.)
- 59 Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a TV, zvuk. nahrávky a hudební vydavatelství
- 60 Tvorba televizních a rozhlasových programů a vysílání
- 61 Telekomunikační činnosti
- 62 Činnosti v oblasti IT (programování, správa počítačového vybavení, poradenství aj.)
- 63 Informační činnosti (zpracování dat, hosting, zpravodaj. agentury aj.)

Finance, pojišťovnictví, nemovitosti

- 64 Peněžnictví a finanční zprostředkování
- 65 Pojišťovnictví a penzijní financování (kromě povinného sociálního zabezpečení)
- 66 Ostatní finanční činnosti (řízení a správa fin. trhu, cenné papíry, správa fondů aj.)
- 68 Činnosti v oblasti nemovitosti

Profesní, vědecké a techn. činnosti

- 69 Právní, účetnické a auditorské činnosti; daňové poradenství
- 70 Poradenství a služby pro podniky v oblasti řízení, marketingu, HR, komunikace aj.

- 71 Architektonické a inženýrské činnosti a poradenství (projektování, konstrukční návrhy, geologický průzkum, činnosti geodetické, kartografické, meteorologické aj.); technické zkoušky a analýzy (chem., fyz. aj.), certifikace
- 72 Výzkum a vývoj
- 73 Reklama, průzkum trhu aj.
- 74 Ostatní profesní, vědecké a tech. činnosti (návrhářské, graf., fotograf., překlad., odbor. poradenství atd.)
- 75 Veterinární činnosti

Administrativní a podpůrné činnosti

- 77 Pronájem a leasing
- 78 Soukromé zprostředkování zaměstnání
- 79 Činnosti cestovních agentur a kanceláří, rezerv., prův., inf. aj. služby v cest. ruchu
- 80 Soukr. bezp. agentury, pátrací činnosti
- 81 Úklidové činnosti, provoz objektů; úprava krajiny
- 82 Admin. aj. podpůrné činnosti pro podnikání (call centra, balicí služby, veletrhy aj.)

Veřejná správa, vzdělávací, zdrav. a sociál. služby

- 84 Státní správa, samospráva, obrana, sociální zabezpečení, veřejný pořádek a bezpečnost, spravedlnost a soudnictví, nápravná zařízení, protipožární ochrana
- 85 Školství, vzdělávání
- 86 Zdravotnictví
- 87 Sociální péče v zařízeních
- 88 Ambulantní a terénní sociální služby

Kulturní, zábav. a rekreač. činnosti

- 90 Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti
- 91 Činnost knihoven, archivů, muzeí, bot. a zool. zahrad, přír. rezervací, provoz a ochrana památek
- 92 Činnosti heren, kasin a sáz. kanceláří
- 93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti

Ostatní činnosti a služby

- 94 Činnosti prof., polit., spol., kult., zájm. organizací, církví a náb. organizací, odbor. svazů, hnutí aj. sdružení
- 95 Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a pro domácnost
- 96 Ostatní osobní služby (čištění oděvů, kadeřn., kosmet. aj.), pohřebnictví
- 97 Práce domácího personálu (hlídání dětí, výpomoc v dom., osobní řidič, správce domu ap.)
- 98 Produkce výrobků a služeb pro vlastní potřebu
- 99 Činnosti mezinár. organizací (OSN, EU, Svět. banka ap.)

Samostatný formulář pro osobu

Pro osoby žijící jednotlivě v ubytovacích aj. zařízeních

Vaše soukromí je v bezpečí

Správce poskytnutých osobních údajů je výhradně Český statistický úřad. Tyto údaje zpracovává zabezpečeným způsobem na základě a v rozsahu zákona č. 332/2020 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 a o změně zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s platnými předpisy EU a národní právní úpravou na ochranu a zpracování osobních údajů, a to jen po dobu nezbytně nutnou. Podrobnosti najdete na scitani.cz.

Komu je formulář určený?

Tento formulář vyplňují pouze osoby, které žijí jako jednotlivci/klienti v hromadných ubytovacích zařízeních, zařízeních sociální péče apod. Pokud bydlíte v zařízení s partnerem či rodinou anebo bydlíte sami v bytě, potřebujete **Formulář pro domácnost**.

Kde získat nový formulář?

Nový formulář získáte zdarma od sčítacího komisaře nebo na kontaktních místech sčítání. Nacházejí se na vybraných pobočkách České pošty a krajských správách Českého statistického úřadu. Adresy zjistíte na scitani.cz/kontaktmisto nebo infolince 840 30 40 50.

Vyplňujte dle stavu k 26. 3. 2021.

Pro výsledky sčítání je důležité, aby všichni vyplnili údaje ke stejnému okamžiku. Veškeré údaje vyplňte podle stavu k datu 26. března 2021 (přesněji podle stavu k půlnoci z pátku 26. na sobotu 27. března 2021), pokud není u otázek uvedeno jinak.

Jak vyplňovat?

- Pište černou nebo modrou propiskou
- Užívejte velká tiskací písmena
- Nepište mimo určená pole, u dlouhých textů používejte zkratky
- Správnou odpověď zakřížkujte
- Označte pouze jednu možnost, není-li uvedeno jinak
- Chybnou odpověď začerněte, pak uveďte správnou
- Uvádějte současné názvy obcí, okresů, krajů a států (platné k 26. 3. 2021)

A	Á	Ä	B	C	Č	D	Ď	E	É	Ě	F	G	H	I	Í
J	K	L	Ľ	M	N	Ň	O	Ó	Ö	Ô	P	Q	R	Ř	S
Š	T	Ť	U	Ú	Ů	Ü	V	W	X	Y	Ý	Z	Ž		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9						

U M N I C H O V . L E S A

☒ Bakalářské (Bc., BcA.)

☒ Magisterské (Ing., Mgr., MUDr., JUDr., PhDr. aj.)

A1 Kde bydlíte?

Uveďte místo svého obvyklého bydliště, tj. kde skutečně bydlíte nebo dlouhodobě žijete. (Toto místo nemusí být shodné s adresou Vašeho trvalého pobytu uvedenou v dokladech.)

- V ČR, uveďte adresu

Ulice

Číslo popisné / Číslo orientační / Případně číslo evidenční

Obec

PSČ

- V jiném státě, uveďte stát

A2 Vyberte typ Vašeho obydlí / způsob bydlení.

- Rekreační objekt (např. chata)
- Nezkolaudovaný dům, nouzové obydlí, přístřeší
- Mobilní/pohyblivé obydlí (např. maringotka, obytná loď, karavan)
- Ubytovací zařízení (např. ubytovna, domov pro seniory)
- Žádné obydlí (bez domova)

Chcete se na něco zeptat?

Navštivte web, napište nebo zavolejte!
scitani.cz | dotazy@scitani.cz | 840 30 40 50

OSOBA 1 – 1. část údajů

B1 Příjmení

B2 Jméno

B3 Uveďte buď rodné číslo **B3a**, anebo údaje **B3b**.

B3a Rodné číslo

U trojmístných čísel za lomítkem ponechte poslední pole prázdné.

NEBO
↔

B3b Typ dokladu

Občanský průkaz

Cestovní pas

Číslo dokladu

Datum narození
(DD/MM/RRRR)

Pohlaví

Muž

Žena

B4 Kde bylo Vaše obvyklé bydliště jeden rok před sčítáním (tedy 26. 3. 2020)? *U osob narozených od 27. 3. 2020 nevyplňujte.*

Na stejné adrese jako k 26. 3. 2021 → Přejděte na bod **B5**

Ve stejné obci na jiné adrese → Přejděte na bod **B5**

V jiné obci v ČR, uveďte kde

Obec

Okres

Kraj

V jiném státě, uveďte stát

B5 Kde bylo Vaše první obvyklé bydliště po narození?

Ve stejné obci jako k 26. 3. 2021 → Přejděte na bod **B6**

V jiné obci v ČR, uveďte kde

Obec

Okres

Kraj

V jiném státě, uveďte stát

26 Pište názvy
platné k 26. 3. 2021!

B6 Je Vám 15 a více let? Uveďte nejvyšší dosažené vzdělání.

Bez vzdělání, nedokončený 1. stupeň základní školy

Dokončený pouze 1. stupeň základní školy nebo vzdělání na dřívější národní, obecné nebo pomocné škole

Základní vzdělání (nebo dokončení nižšího stupně 6letého a 8letého gymnázia)

Střední nebo vyučení (bez maturity)

Úplné střední všeobecné (s maturitou)

Úplné střední odborné (s maturitou), učební obor s maturitou

Nástavbové/zkrácené studium (s maturitou), absolvování dvou a více oborů středních škol

Pomaturitní studium

Konzervatoř (ukončena absolutoriem)

Vyšší odborné vzdělání (DiS.)

Bakalářské (Bc., BcA.)

Magisterské (Ing., Mgr., MUDr., JUDr., PhDr. aj.)

Doktorské (Ph.D., Th.D., CSc., DrSc.)

Nápověda k otázce na straně 4.

B7 Jste žena ve věku 15 a více let? Uveďte, kolik se Vám narodilo dětí. *Uveďte počet živě narozených.*

Žádné

Dvě

Čtyři

Více, uveďte počet dětí

Jedno

Tři

Pět

B8 Jaký je Váš mateřský jazyk? *Lze uvést dva mateřské jazyky.*

Český

Polský

Ukrajinský

Slovenský

Německý

Vietnamský

Romský

Ruský

Znakový jazyk

Jiný, uveďte jaký

B9 Uveďte Vaši národnost (příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině, ke které se hlásíte). *Nepovinný údaj. Lze uvést dvě národnosti.*

B10 Uveďte Vaši náboženskou víru (náboženský směr, hnutí, církev nebo společnost, ke které se hlásíte). *Nepovinný údaj.*

Věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti apod. Uveďte název

Věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti

Bez náboženské víry

NÁPOVĚDA

K BODU B6 – Nejvyšší ukončené vzdělání: Osoby, které získaly vzdělání v zahraniční vzdělávací instituci nebo soukromé vzdělávací instituci neakreditované ministerstvem školství, uvádějí odpovídající stupeň vzdělání ve vzdělávacím systému ČR, je-li vzdělání uznáváno za rovnocenné.

Základní vzdělání: Uvedou i osoby, které dokončily zvláštní, praktickou, speciální základní nebo dřívější měšťanskou či občanskou školu nebo pracovní stupeň pomocné školy, dále absolventi odborných učilišť se zvlášť upravenými učebními plány jednotlivých oborů středních škol.

K BODU B12 – Odvětví ekonomické činnosti: Určuje se podle hlavního druhu ekonomické činnosti zaměstnavatele (předmětu podnikání). Např. „85 Školství“ uvedou všichni zaměstnanci školy – učitel, sekretářka, ale i pracovníci údržby, úklidu, školní jídelny apod., nejsou-li zaměstnanci firmy, která škole poskytuje tyto služby. Naopak např. kuchařka zaměstnaná ve firmě, která pro školu vaří, uvede „56 Stravování“.

KÓDY A NÁZVY ODVĚTVÍ EKONOMICKÉ ČINNOSTI

Zemědělství, lesnictví, těžba

- 01 Zemědělství, myslivost
- 02 Lesnictví a těžba dřeva
- 03 Rybolov a chov ryb
- 05 Těžba a úprava uhlí
- 06 Těžba ropy a zemního plynu
- 07 Těžba a úprava rud
- 08 Těžba a úprava kamene, písku aj.
- 09 Podpůrné činnosti při těžbě

Zpracovatelský průmysl

- 10 Výroba potravinářských výrobků
- 11 Výroba nápojů
- 12 Výroba tabákových výrobků
- 13 Výroba textilií
- 14 Výroba oděvů
- 15 Výroba usní a souvisejících výrobků
- 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
- 17 Výroba papíru a výrobků z papíru
- 18 Tisk a rozmnožování nahaných nosičů
- 19 Výroba koksu a rafin. ropn. produktů
- 20 Výroba chemických látek a přípravků
- 21 Farmaceutická výroba
- 22 Výroba pryžových a plastových výrobků
- 23 Výroba a zprac. skla, keram., porcelánu, kamene, stav. materiálů a výrobků
- 24 Výroba a hutní zpracování kovů; slévárnictví
- 25 Výroba kov. konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
- 26 Výroba počítačů, elektron., měř., opt., komunik. zařízení, spotřeb. elektroniky
- 27 Výroba elektrických zařízení (vč. rozvodných a kontrol., spotřebičů pro domácnost, baterií a akumulátorů, opt. a el. kabelů aj.)
- 28 Výroba ost. strojů a zařízení (např. zeměd., obráb., pro těžbu a prům. výrobu, zdvih. zařízení, čerpadel, ložisek, převodů, ruč. nářadí s motorem aj.)
- 29 Výroba motor. vozidel (vč. jejich motorů, dílů a přísluš.), přívěsů a návěsů
- 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
- 31 Výroba nábytku
- 32 Ostatní zprac. průmysl (výroba bižut., hraček, hud. nástrojů, sport. potřeb atd.)
- 33 Opravy, údržba a instalace strojů a zařízení

Energetika, voda, odpady, stavebnictví

- 35 Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla
- 36 Zásobování vodou
- 37 Činnosti související s odpadními vodami

- 38 Sběr a likvidace odpadů, recyklace
- 39 Sanace a jiné činnosti související s odpady
- 41 Výstavba budov
- 42 Inženýrské stavitelství (výstavba silnic, železnic, inž. sítí, mostů aj. staveb)
- 43 Spec. stavební činnosti (demolice, pokrývačské, elektroinstalační, instalatérské aj. práce, kompletační a dokončovací práce – omítkářské, sklenářské atd.)

Obchod, doprava, logistika, ubytování a stravování

- 45 Obchod s motor. vozidly (vč. dílů a přísl.), opravy a údržba motor. vozidel
- 46 Velkoobchod a zprostř. velkoobchodu
- 47 Maloobchod
- 49 Pozemní a potrubní doprava
- 50 Vodní doprava
- 51 Letecká doprava
- 52 Skladování a vedl. činnosti v dopravě (nakl. a vykl. zboží, provoz a správa silnic, parkovišť, terminálů – nádraží, letišť, překladišť, údržba dopr. zařízení aj.)
- 53 Poštovní a kurýrní činnosti
- 55 Ubytování
- 56 Stravování a pohostinství

Informační a komunikační činnosti

- 58 Vydavatelství (vydávání knih, periodik, softwaru apod.)
- 59 Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a TV, zvuk. nahrávky a hudební vydavatelství
- 60 Tvorba televizních a rozhlasových programů a vysílání
- 61 Telekomunikační činnosti
- 62 Činnosti v oblasti IT (programování, správa počítačového vybavení, poradenství aj.)
- 63 Informační činnosti (zpracování dat, hosting, zpravodaj. agentury aj.)

Finance, pojišťovnictví, nemovitosti

- 64 Peněžnictví a finanční zprostředkování
- 65 Pojišťovnictví a penzijní financování (kromě povinného sociálního zabezpečení)
- 66 Ostatní finanční činnosti (řízení a správa fin. trhu, cenné papíry, správa fondů aj.)
- 68 Činnosti v oblasti nemovitosti

Profesní, vědecké a techn. činnosti

- 69 Právní, účetnické a auditorské činnosti; daňové poradenství
- 70 Poradenství a služby pro podniky v oblasti řízení, marketingu, HR, komunikace aj.

- 71 Architektonické a inženýrské činnosti a poradenství (projektování, konstrukční návrhy, geologický průzkum, činnosti geodetické, kartografické, meteorologické aj.); technické zkoušky a analýzy (chem., fyz. aj.), certifikace
- 72 Výzkum a vývoj
- 73 Reklama, průzkum trhu aj.
- 74 Ostatní profesní, vědecké a tech. činnosti (návrhářské, graf., fotograf., překlad., odbor. poradenství atd.)
- 75 Veterinární činnosti

Administrativní a podpůrné činnosti

- 77 Pronájem a leasing
- 78 Soukromé zprostředkování zaměstnání
- 79 Činnosti cestovních agentur a kanceláří, rezerv., prův., inf. aj. služby v cest. ruchu
- 80 Soukr. bezp. agentury, pátrací činnosti
- 81 Úklidové činnosti, provoz objektů; úprava krajiny
- 82 Admin. aj. podpůrné činnosti pro podnikání (call centra, balicí služby, veletrhy aj.)

Veřejná správa, vzdělávací, zdrav. a sociál. služby

- 84 Státní správa, samospráva, obrana, sociální zabezpečení, veřejný pořádek a bezpečnost, spravedlnost a soudnictví, nápravná zařízení, protipožární ochrana
- 85 Školství, vzdělávání
- 86 Zdravotnictví
- 87 Sociální péče v zařízeních
- 88 Ambulantní a terénní sociální služby

Kulturní, zábav. a rekreač. činnosti

- 90 Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti
- 91 Činnost knihoven, archivů, muzeí, bot. a zool. zahrad, přír. rezervací, provoz a ochrana památek
- 92 Činnosti heren, kasin a sáz. kanceláří
- 93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti

Ostatní činnosti a služby

- 94 Činnosti prof., polit., spol., kult., zájm. organizací, církví a náb. organizací, odbor. svazů, hnutí aj. sdružení
- 95 Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a pro domácnost
- 96 Ostatní osobní služby (čištění oděvů, kadeřn., kosmet. aj.), pohřebnictví
- 97 Práce domácího personálu (hlídání dětí, výpomoc v dom., osobní řidič, správce domu ap.)
- 98 Produkce výrobků a služeb pro vlastní potřebu
- 99 Činnosti mezinár. organizací (OSN, EU, Svět. banka ap.)